

Biblioteka Jagiellońska.

N° 6074

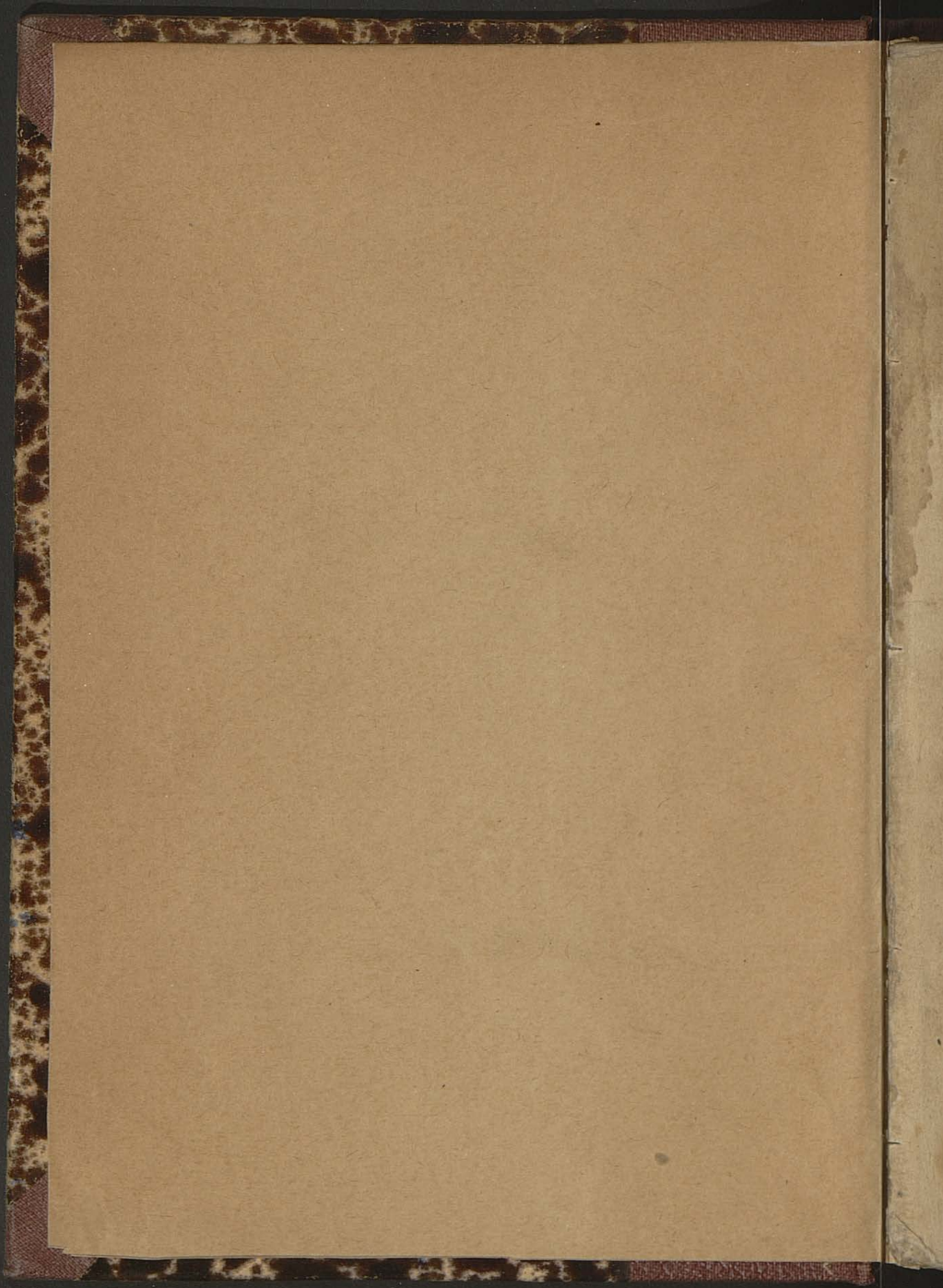
N° 6074

domo dedit
F. Koneczny

Dzieje Polski
1386 - 1447

zdefektowany

17
1796074
krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
oblozyc i kazdego udarowali. Szto krol X.
poganstwo ze wszystkich stron Slysząc suknie zwich-
o szczodroblinowosci krolewskiej: a po-
dobno (monii Bielski) drugi nie tyl-
ko dla krztu, ale i dla sukni Szedł: bo
do tego czasu (iako pisze Allichowita) Litwa w plosciennych tytko Szatach
chodzila. A zebysie przedzey byli o-
krzeli, kazano im sie na liczne gro-
mady podzielic: gdzie woda ich kro-
piac; kazdey gromadzie osobne imio-
na dawano: iedney Piotr, drugiey Jan,
trzeciey Stanislaw, czwartej Jakub, i
tak daley. Takze gromadzie nieuyast
dawano imię ctanna, drugiey katarzy-
na, trzeciey Jadwiga etc. Tym sposobem

Wład: Jagiello
krol X.
Slysząc suknie zwich-
a po-
dobno
bo
Litwa w plosciennych tytko Szatach
chodzila.
o-
krzono.
Imiona przy
krzcie Litwy.
Piotr, Jan, Sta-
nislaw, Jakub,
ctanna, katarzy-
na, Jadwiga.

Prose

ksiega I. Rozdział II.

Trzydzieści ty- przedkro się okrzyco około 30 tysięcy
sący na pocz- oprocz przed tym okrzyzonych na
tku okrzycono Ruską wiare. Rzecz iednak trudno
Litoy.

było kapitanom odwieśc ich od ofiar bat-
wochwal- wochwalskich. Az krol Jagiello kazal
nie Jagiello bu- im koscioły batwochwalskie popalic, la-
rzy. sy powycinac, węze pobiec, ogien swięty
niegdy niezagaszony zalac: gdzie się
dziwowali ze się bogowie nie mscili
nad Polakami, iako przedtym nad nimi.

Na tymże miejscu w Wilnie, gdzie
Litwa ogien za boga czcił; zalozył był
krol Jagiello koscioł S. Stanisława, i
naupierwszego Biskupa Wilenskiego

Franciszkan- postanowił Andrzeia Wasilka Francisz-
kupa Wilen- kanu Polaka herbu Jastrzbiec, niegdy
ski. Spowiednika

królowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
 Spowiednika i kaznodzieję Ezbiety kró-
 lowey Węgierskiej. Przy tymże kęście-
 le postanowił czterech Pralatow, i o-
 smiu na Prebendach: założył też ^{Fundacje ko-}
 Plebanij siedm w Wilkomirzu, w ^{noie}
 Myszogoli, w Niemcu, w Miedni-
 kach, w Kretowie, w Obolczach i w
 Haynach. Prebendę S. Marcina na
 gornym zamku założył: i wiele in-
 szych kościołow: które Jadoiga kró-
 lowa kosciełnym apparatus przyozna-
 biała. Potym król Jagiello Jadoi-
 gę królową do Polskij odesławszy, po stoł Litwy.
 całej Litwie sam iędząc, nawracał do
 wiary Chrześcijańskiej ludzi pospoli-

księga I. Rozdział II.

król paciera tych, i paciera ich uczyl: iako pi-
uczy. sze Bielski. Zwyczajem Panow Chre-

Biskup Pozn. scianski, poslal z obedyencyą Do-
z obedyencyą brogosta Biskupa Poznanskięgo, do
de Urbana po sci.

Skirgiel na Urbana. Papieza. Potym w Witep-
mieyscu Ja- sku i w Polocku Jagiello pokarawozny
giellona. rebellizuiących sobie, wrócil się do Wil-
na: gdzie Skirgiela brata na swoim
mieyscu przelozyl: te dwoje prawo.

Matzenstwo Ciako pisze kromer) postanowil: naprzod,
między kato- zeby między Rusią i katolikami nie
likami i Ru- bywalo malzenstwo: chęba gdyby Ru-
sia. sin albo Ruska na wiarę katolicką przy-

Dobra Du- stala: druga, zeby dobra Duchownych
chownych. od wszystkich cieszarow, i od jurudy-
kcyi

kr
kgy
Wil
xan
wit
nie
da
mie
Pols
ski
czy
Pio
ru
Jag
ym
ad
et 2.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 księzi Szwieckich Panow wolne były. w krol x.
 Wilnie także krol wesele sprawił Ale- ^{Wesele Ale-}
 xandrze siostrze; wydając ją za semo- ^{xandry siostry}
 wita młodszego syna Dzęcia Maro- ^{Jagiellonowicy.}
 wieckiego: któremu obiczał w posagu
 dać Nadom. Rok cały w Litwie prze-
 mieszkanwszy Jagiello, wracając się do ^{kurozwoski}
 Polskiej przez Dus: krzesława ^{kasztelan. Sen-}
^{domirski Str-}
^{tostr, Luckim.}
 skiego kasztelana Sandomirskiego u-
 czynił Starostą w Lucku: a we Lwowie,
 Piotr Woiewoda Wołoski, Węgrom po- ^{Piotr Woiewo-}
 rzuciwszy, przysiął na posłuszeństwo ^{da Wołoski hoł-}
^{Dzie krolom}
^{Polskim.}
 Jagiellonowi i Krolom Polskim następują-
 cym. Mieczowita l. 4. C 39. f. 270 usq
 ad f. 272. kromer de reb: Pol: l. 15. f. 246
 et 247. Bielski l. 3. f. 273. et 274.

księga I. Rozdział II.

III. Po odieżdzie Krolow-

W Litwie rozma-
chy.

Na złych Urzę-
dników krole-
stwa się mieża-
ła.

Witult uda-
ł się do krzy-
żaków.

skim, zaraz wielkie w Litwie powsta-
ły zamieszkania: za sromotę albo więm
poczytał to sobie Witult albo Witold
mąż wyniosłego animusz, iż nad nie-
go przelozyl Krol Jagiello Skirgiela
człowieka szalonego i opilego. Osadzi-
wszy tedy swoimi tudzmi Witult Gro-
dno i Brzeskie; iechał do Mazosza do
Jana Szęcia Mazowieckiego zięcia
Swego, z żoną cłnną, a potym do Semo-
wita. Idzie nie mile przyięty, puscivszy
się do Prus, wdzięcznie był przyięty od
krzyżaków: ktorzy się tego spodziewali;
ze przez niego latwie mogli dostac Znu-
dzi,

królowie w Polsce panujący wlad. Jagiello
 dzi albo Litwy. W Prusiech długo wie. król X.
 szukając, nauczył się po Niemiecku. Po-
 tym puscili się do Litwy Krzyżacy Prus. i Inflan-
 scy i Inflanścy z Witultem, i szkody
 wielkie poczynili: bo się im nie miał
 kto oprzec: gdyż sama Litwa nie zga-
 dzala się z sobą: iedni albo wiem fra-
 li przy Witulcie: drudzy przy Skirgie-
 lonie. Bojąc się tedy król Jagiello, a-
 by mu Witult wszystko Prus po sobie
 mający, pod Skirgielem Wilna nie
 ubierał, z Polskij do Wilna na obro-
 nę obudow zamekowi, z woyskiem po-
 stał Mikolaja Moskorzewskiego

krzyżacy Li-

twę pustoszą

Niezgoda w

Litwie.

Pod kapclera

Moskorzew-

ski herbu Pi-

lawa do Wil-

na z woyskiem

idzie.

księga I. Rozdział II.

Pilawa i
Boycza her-
by krzyżami
podobne.

Podkanclerzego herbu starodawnego
Pilawa, który ma pultrecia krzyża
w błękitnym polu. Boycza zaś herb
Pilawie podobny ma trzy całe krzyże.

Witult niesta-
tek raz z krzy-
żakami trzy-
ma, drugi raz
z Jagiellonem.

W tym Witult podobno nie szczerszą
krzyżaków obrazony posłał potajemnie
do króla Jagiellona przepraszając go,
i prosząc o Krówo Litewskie: w czym
gdy mu król nadzieję uczynił, nie nie
powiadając krzyżakom, pojechał do Li-
twy, i trzy im zamki na granicach Zmu-
dzkich wziął Jurgburg, Margemburg,
i Keyhaus, gdy go iako swego puścili: ni
jednych tudzież pobinwszy, drugich poimawszy
i wszystko zabrawszy, zamki popalił. Po
tym

królowie w Polsce panujący

tym gdy mu zaraz Wilna nie puszczono; ^{Wład: Jagiello}
 zaczął desperować: i chciał zamek zdradą ^{król X.}

wziąć; ale go postrzeżono. Dla czego zno-

wu przez listy krzyżaków przeprosiwszy,

pobiegł do Prus: z kąd z krzyżakami wy-

padając przez dwieecie, wielkie szkody

w Litwie czynił. Pod tenże czas, króla

Jagiellona z królową Jadwigą powiadził ^{Jadwiga królo-}

Gnievasz krakowski Podkomorzy, powia- ^{wa przed Jagil-}

dając przed królem Jagiellonem i a koby ^{lonem ostanio-}

Swilelm potajemnie do Krakowa przy- ^{na.}

jeżdżając, z Jadwigą potajemnie konver-

sował. Ale gdy Jan Tęczynski zawiadził przy

królowy zostający dał świadectwo iey nie-

winnosci: i gdy Jadwiga królowa dobro-

wolnie przed Panami Polskimi przysięgł nie

księga I. Rozdział 11.

Gniewosz odwoływa. winności swoiey dowiodła; Gniewosz na Sejm do Wisłicy pozwany, gdy nie mógł tego dowiesc, co Królowy Jadwidze zadat; z dekretu Królewskiego musiał przy Panach wszystkich pod łanę to odwoływać, albo jako pospolicie mówią, jako pies odszczekiwac. Przydaie Kroner: zeta kara u Polakow jest naycięższa; kiedy kto odwołując kłamstwo swoje, musi głosem swoim szczekanie psa wyrazac. Kroner de reb: Polon: l. 15. f. 247 et 248. Bielski l. 3 f. 274.

IV. Roku P. 1390. Król Jan Woyna z Witł-giello do Litwy poiechał, chcąc uszkromić tam w Litwie. zwaśnienie Król między Litwą i Rusią;

a

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 Witaltow umysł skrocie: którego obiccu- król X.
 iac krzyżacy uczynie Szczęciem Litewskimi;
 ludzi na to w Kieemieckiej ziemi zbierali.
 A że trzymał na ten czas Witalt re zgm-
 ki w Litwie i na Podlasku, Brzescie, Kamie-
 niec i Grodno, z których wypadając, czynił
 królowi szkody po granicach: dla czego król
 umyślił naprzód wziąć mu je: gdyż mu by-
 ły po drodze: gdzie Brzescie za dziesięć ^{Brzescie i Ka-} mieniec król
 dni wziął, a Kinkę z Rogowa tam przelo- ^{wziął.}
 zył. Taką gdy się wojsko naparło do do- Wojsko dla
 mu dla zimy w Lutym miesiącu, rozpisał ^{zimę rozpu-} szczone.
 ie, samego tylko dworu nie więcej nad
 dziewięć Set kopii przy sobie król zost-
 awwszy; z tymi tylko iechał do Kamien-
 ca: który zamek tamie wziąwszy; osadził

księga I. Rozdział II.

Maszkowski. w nim i przelozył Tymbrama. Masz-
 herbu Stonce. kowskiego herbu Stonce. Potym przepra-
 winwszy się król przez rzekę Niemen; obległ
 Grodno: gdzie wnet do króla przyjecha-
 li z Litwy i Rusi, Skirgiel, Władzimirz
 i Korybut z swoimi licznymi dewoizya-
 mi, z którymi obległszy Grodno, wszyscy
 Grodno oble- go dobywali. Na co przyjechałszy Wi-
 zono. tult z Rzyzakami, stanął na tej stro-
 nie rzeki Niemnu, przeciw miastu:
 gdzie usypawszy kopiec, począł na nim
 zamek budować. Ale mu to nic nie
 pomogło: i owszem, tym czasem Na-
 si zamek wzięli: na co on patrząc nie
 Rzekła lancu- mógł ich ratować: atz potym zawiodł
 chęm opasłana. lancuch przez rzekę: aby się o niego łodzi
 oparły,

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 oparły: a na łodziach chciał most budo- krol X.
 wac dla ratowania miasta. Co widząc
 nasi poczęli scinac na brzegu, na go- Drzewa lan-
 rze widkie Sosnie i spychac w rzekę: cuch na rze-
 które gdy na lancuch przyszly, przerwa- ce przerywa-
 ly go: a łodzi z wodą i z ludzmi po- ia.
 szly przewracając się. Jeden Niemiec Niemiec wypły-
 wypłynął na ten brzeg; na którym nasi najwzysy wodą
 stali: choc na niego Niemcy stojący na ie naszym Wi-
 brzegu, zebrysyl raczey utonął; niezby tultowe zamysly.
 nieprzywacielskie ręce miał wpsc:
 i tenze wydal naszym wszystkie zamy.
 sly Wirultowe. Gdy Wirult w nocy przez Grodno od Na-
 odstąpił, nasi Grodno wzięli pięć dziesią- szych wzięte.
 tego dnia od obleżenia. Gdzie taki głod

księga I. Rozdział II.

Głód w wojsku był; ze Nasz chleb Litewski z plewami
 Polskim: chleb
 Litewski. i z Łosami na poly iedli: a za czter-
 nascie mil, dla koni wozili z lasow ga-
 lezie, i odartą ze starych strzech słomę.

Xzęta Pomor. Potym gōy Krol Jagiello do Wielkrey
 skie przysię- Polskij przyiechal, Warcislaw Xzę Pomor-
 gę dōdai z Ja- skie albo Szczecinskie przysięgł Krolowi
 giellonowi. bydz posłusznym i pomoc dawac przecin
 krzyzalom. Tenze Warcislaw zapisal się
 Krolowi za Bogustawa i Barwina bra-
 ci swoich, ze toz mieli czynic Krolowi: i
 ze miał Naklo puscic Krolowi, a Bydgosz
 wziac. Co się wszystko stalo. Teraz cza-
 su kiedy Krol był w Litwie; Jadwiga
 Krolowa zebrawszy na swoje stronę, dru-
 gie

królowie w Polsce panujący⁺ Wład: Jagiello
 gie woysko Polaków, i zaprowadziwszy król X.
 ie na Rus; wzięła Jarostaw, Przemyśl,
 Grodek, Halicz, Trebowla, gorny zamek
 Lwowski, i wszystkie kraie Ruskie na po-
 tudnie leżące, wyrzuciwszy z nich Wę-
 grow i Slezaków, których tam był osadził
 Ludwik król ociec Jadwigi. W lecie, ^{krzyżacy, Inn-}
 goy iuz snopki były w polu, ^{cuzi, Niemcy,} krzyżacy z Anglikowie wo-
^{iną Litwą.}
 Francyi, z Niemiec i z Anglij wielkie
 sprowadziwszy woysko, wtargnęli do Li-
 twy ze trzema woyskami. Z których
 iedno prowadził Witult, drugie Ma-
 gister Pruski, trzecie Magister Inflancki.
 ktorzy koniecznie chcieli opanować Li-
 twę, i Witulta Nzęciem Litewskim uczy-

księga I. Rozdział 11.

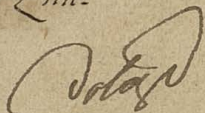
nie. Naprzód tedy sciągnęli się do
 Kowna, gdzie się dwie rzeki schodzą
 Niemen i Wilia: z tamtąd poszedłszy
 Troki spalili: potym pod Wilnem obo-
 zem stanęli. Zwiędli tam bitwę z ni-
 mi Nlasi, ale są od nich przekogani: gdzie
 zginęli ci przednieysi, Szymon Sawu-
 ta, Chlebowicz syn Szwietostanow, i Jan
 Lew. Potym oblegli zamek Wiński, który
 zapalili zdrajcy nacięci: gdzie zgorza-
 ło ze czternastu tysięcy ludzi, a dru-
 gie pobito. Tamże korygiel brat Kro-
 lewski gdy uciekał z ognia, poimany jest
 i ścięty. Gornego zamku dobrze bronili
 Polakami Mikołaj Moskorzowski, choc
 nie miał dostatku

Porazeni Nlasi
 od Krzyzakow.

Wilenski za-
 mek zapalony
 14 tysięcy ludzi
 zgorzało.

korygiel ścięty.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 nie miał dostatku do obrony. Królem krol X.
 choc ukazowali na drzewcu głowę ko- Głowa na drzew-
 rygielową; przecię oni nic nie dbając, cu na postrach o-
 mocno się bronili: dziury ustawicznie Dziury z dzieł
 z dzieł strzelaniem wybite zaprawo. strzelaniem
 wali to gnoiem, to ziemią, to skorami wybite zapra-
 bydlat: w dzień i w nocy straż pilnowa- wione.
 ła, żeby Rus, albo Litwa ich nie zdradziła.
 Skirgiel też ustawicznie wypadając z Wycieczki
 miasta, z swoią Litwą i Rusią, wielce pod czas obł-
 krzyzakom szkodzili. Przez trzy miesią- zenia potrz-
 ce nie mogąc wskorac krzyzacy, przecz od- bne.
 stąpili iuz w Pazdzierniku, straciwszy
 z obu stron wielu zacnych ludzi: gdzie Wojny harc
 zginął z ich strony Grabia jeden z Nie ludzi zacnych.

4

Księga I. Rozdział II.

Narymunt
obieszony i z
łukow ustrzela-
ny.

mieć, i Totiwil brat Witulstow postre-
lony z zamku: a z drugiey strony Na-
rymunt Jagiellona króla brat rodzo-
ny, którego na pojedynku zbioszy z
konia poimano, i za nogi, na Ilmie
drzewie obieszonogo z łukow ustrzela-
no. Idąc na ząd Witulst z kontorem
Ragneckim pustoszyli całą Zmudzka
ziemię: i w Litwie bez miłosierdzia lu-
dzi mordowali, kościoły i domy palili,
i co lepszego zabierali. Micchovita l. 4
C. 40. f. 272 et Sequ. Kromerde rebns
Pol: l. 15. f. 248. 249. 250. Bielski. l. 3
f. 275. 276.

V. król Jagiello zebrawszy
lud

Krolowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello

lud z Polskij: nakupiwszy sukna na krol X.

Suknie: natadowawszy wozy wolami Suknie krol
wiezione strzelbą; w listopadzie do Lincie rōdza-
Wilna przyjechał; Suknie tudziom ie i Wilno for-
rōdawał, i strzelbą ufortyfikował za tyfikuje.

mek Wilenski. Na którym gdy caley

bydz nie chciał Moskorzewski to dla Starosta Wilen-
Skirgiela z którym się ustrawicznie wa ski dmienny.

dził: to dla Litwy i Rusi, bojąc się, ze-
by go kiedy nie zabili: na jego miejscu

Starosta Wilenskim taczym krol Jagiel- Jan Oleśnicki

lo Jana Oleśnickiego herbu Dębno: a herbu Dębno
Skirgiela z Wilna przenioszsy; nad kie- Starosta Wilen-
skie.

wem go przędzyl. Janowi też Szczę-
Mazowieckiemu dal krol Drohiczyn,

księga I. Rozdział II.

Bielsko, Mielnik ze wszystkimi przy-
 ległosciami: aby te tam Kraje do Polskiej
 Przymirze kro-
 la Jagiellona z
 Xzetami Śląski-
 mi.

zaw sze należały. Potym przyjechałszy
 król do Polskiej ziemi; wziął przymirze
 z Xiążętami Śląskimi, z Henrykiem Ho-
 gowskim, i z Konradem Olesnickim.
 z tą kondycją; aby byli do Kalisza, do
 niego przyjechali i pogodzili się z sobą.
 I każdy znać ze się o cos byli powadzi-
 li. Potym król posłał działa i ludzi
 Olesnickim do Wilna: bo znowu Wi-
 tult na lato ciągnął z Krzyżakami
 do Wilna, spodziewając się ze mu go
 poddadzą dla tego ze sobie obrzydzili
 Skirgiela: bo ieszcze nie wiedział Wi-
 tult

Olesnicki sm.
 rosta Wilen-
 ski.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 tult ze go z Wilna ruszono. Oleśni. ^{król X.}
 Ksi tedy posłyszawszy o nieprzyjacie Wilno spalo-
 lu spalił Wilno, aby się nieprzyjaciel ^{ne.}
 nie miał gdzie schować. A gdy się Nieprzyjaciela
 nieprzyjaciele do Franciszkańskiego ^{kosciół nie obro-}
 kościoła Matki Bożej schowali, uder-
 rzył na nich Oleśnicki nie spodzia-
 nie: gdzie ich coś utrwawszy, uszedł
 do zamku. Widząc krzyżacy, iż nowi ^{krzyżacy od}
 ludzie do zamku Wilńskiego przyszli, Wilna ustę-
 a Skirgiela nie masz, odstąpili przez ^{pułą.}
 A żeby nie darmo byli chodzili do
 Litwy krzyżacy, Wilkomirą i Nowo-
 grodek nad twilią rzeką od Skirgiela
 zbudowane fortece spalili. Tęgor ro-

księga I. Rozdział II.

krzyżacy znowu
wojną Litwę.
ku, znowu Witult z krzyżakami przy-
ciągnąwszy do Litwy, Miedniki i Wiel-
dzany na Żmudzi spalił. A potym w

Żamkow nie
trzeba dac bu-
dowacnie przy-
iacielowi.
ziemie przyciągnąwszy ku Koronii; C
gdzie też byli królewscy ludzie) zbud-
ował Witult na przedce trzy zamki Ney-
grad, Mettemburg, i Rytherwerder.

Na Rytherwerdzie osiadł Witult, a dwa
drugie zamki opanowali krzyżacy. Z
których wypadniąc, gdy szkody czyni-
li w Litwie; Olesnicki chcąc te zamki
znieść; posłał tam Wiguanta Alexan-
dra brata królewskiego z wojskiem: ko-
ry obległszy Rytherwerder, i uzbij go był
nział; gdyby był daley poczekał. król Ja-
giello

Nie trzeba się
kwapic

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 giello sprzyrzywszy sobie daleką i ciężką
 drogę do Litwy: widząc że musiał
 całą Litwę swoim zbożem żywić, dla spu- król Jagiello
 stoszonych krajów, i dla wielkiego nie- stara się o po-
 urodzenia: i bojąc się żeby mu krzyż- iednanie z Wi-
 cy całej nie opanowali Litwy: postać tultem.
 Henryka syna Semowita Szecia dla
 zowieckiego; Który Henryk naznaco-
 ny był na Biskupstwo Plockie po Sciborze
 do Prus do Witultra albo Witolda, obie- Jagiello król
 cując mu całą Księstwo Litewskie; pomi- dla zgody, Wi-
 najowszy braci rodzonych do tego nie tultowi Księwo
 sposobnych dla ustawicznego myślenia, Litewskie obie-
 i piianstwa: do tego że też iuz był otru- ciue.
 ty Wigunt brat królewski najukochan-

księga I Rozdział II.

Henryk porzu-
ciwszy Biskup-
stwo, i nie dbając
na Subdyakony,
pójmuie żonę;
ale za to od Boga
skarany truczną.

Papawona herb.
gęś napodusz-
ce.

szu dla jego godności i przyrzeczonych
obyczajów. Poreduał tedy Koła Jagiel-
lona z Wilttem albo Witoldem Hen-
ryk przereczony; a sam Henryk porzu-
ciwszy Biskupstwo, i nie uważając że
iuz był subdyakonem; pojął siostrę we-
dlug Mirechowity, córkę Wilttowę Ryn-
gale według Kromera; ale w krótkce otru-
ty jest; skarany od Boga (iako uważa
Kromer) o niedochowanie Slubu kaptan-
skiego. Dowiedziawszy się o tym Pa-
pierz Bonifacius IX. przystał na Biskup-
stwo przyjaciela swego Manfiola z da-
wney familij Rzymskiej nazwanej Parta
Roma. Od ktorey pochodzi herb najszybszy
w Sieradzkiej ziemi nazwany Papawona.

królowie w Polsce panujący
 którym jest gęś na poduszce: gęsi albo- Wład: Jagiello-
król X.
 niem obudzili byli Straz Rzymską w Ca-
 pitolium; gdzie iuz Francuzow na mury
 wstępujących Rzymianie z muru pospy-
 chali. Ale szęta i szlachta Polska nie Jakub Kurdwa-
 Manfiolowi, lecz szlachicowi Polskiemu nowski herbu
Serokomla Bi-
 herbu Serokomla. Jakubowi z Kurdyna- skup Plocki-
 iowie, alias według Kromera, Kurdwa-
 nowskiemu biegłemu w prawie Audy-
 torowi Palatij Apostolicki dali Biskup-
 stwo Plockie. Serokomla herb Ciakopi. Serokomla-
herb Polski w
na literze krzyz.
 sze o tym herbie, i o drugim Paporona m.
 zwanym Bielskim. 3 f. 277. własny Polski
 tak nazwany od Rycerza tegoż imienia,
 pochodzi od herbu Habsburgu: tylko tym
 się różni, że Serokomla na wierzchu bia-
 łej litery ma złoty krzyż w czerwonym po-

księga 1. Rozdział 11.

Witult krzyżakow więz, zym-
ki ich palił do
krola przystaie.

lu. Po ugodzie z krolęm Witult chcąc
pokazac szczerosc swoię krolowi, wiecha-
wszy do zamku Rytherwerder: powięza-
wszy krzyżakow i kupcow: i zapaliwszy
zamek, wyiechał z więzniami. Gonili
go z obudwu zamkow wypadszy krzyż-
cy: ale on ich poraziwszy, zamki wziął i

Witult do Wil-
na przyiechdza
i krola przeprosza.

spalił. Gromadno i z łupami przyie-
chawszy Witult wdzięcznie był przyjęty
od Olesnickiego Starosty z rozkazu kro-
lewskiego. Krol też Jagiello dowiedziawszy
się o Witulcie w Wilnie; pospieszył się
do Litwy. Ziechawszy się z krolęm u
Ostrowa Witult przeprosił pokornie kro-

Roku 1392 Wi-
lult Xęciem Li-
teuskim uczynio-
ny.

la: krol go też wdzięcznie przyjął, i z
Skirgielem pojednał. Gdy do Wilna
przyiechali

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello król X.
 przyjechali roku P. 1392. Król Jagiello
 Witulta albo Witolda Stryjeckiego Swe.
 go uczynił Xzcęciem całej Litwy, przyjąwszy
 od niego przysięgę, iż miał być zawsze
 poddany i posłusznym jego, i Królom
 Polskim: Anna także żona Witultowa za sie-
 bie i za męża Królowi przysięgła. Co oboje
 piśmem uwiódzili. Micchovita l. 4 C. 40. f.
 272 et 273. Kromer de reb. Pol. l. 15. f. 250
 et 251. Bielski l. 3 f. 276. 277. et 278.

VI. Swidrygat i Skirgiel Swidrygat u-
 bracia rodzeni Królewscy, rozgniewawszy
 o to na Króla, że pominął ich, Król
 Witulta albo Witolda Stryjeckiego Swe.
 go uczynił Xzcęciem Litewskim: Swidrygat
 cicha do kry-
 zakow
 Ładrosie mie-
 dzy bracią.

księga 1. Rozdział 11.

uciekł się do Krzyża Kow: z Korymi do
Litwy wypadając pobrał te zamki Suraz,
Garten i Straniel. Skirgiel o toż wielki
był nieprzyjacielem Witultowi. Roku te-
dy P. 1393 Krol Jagiello z Krolową Jadwi-
gą przyjechawszy do Litwy, poiednal ich,
przydawszy jeszcze Skirgielowi Krzemie-
niec, Starodub, i stare Troki; a jeżeliby
się jeszcze w czym nie zgodzali; mieli
się dac na rozsądek Krolowyi. iako pi-
szą Dlugosz i po nim Mlechowita. A

Roku P. 1393
Jagiello braci
poiednal.

korybut pora-
zony do Witul-
ta.

Historia Litewska wspomina nie Skirgie-
la, ale Korybuta brata jego: iakoby sto-
czywszy bitwę z Witultem miał być od
Witulta porażony: uciec do Nowogródka
gdzie

Krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 gdzie była żona jego z dziećmi: i tam krol X.
 dobyty wszadzony bydz do więzienia: az
 go krol wypuscic kazal: gdy za niego slu-
 bowal Alexander Kzē Rzezańskie. An-
 drzey tez tegoz czasu wypuszczony z wię-
 zienia w Chęcinach: gdy za niego slubo-
 wał Witult i inni, ze miał zyc spokoj-
 nie. Theodorowi tez Kzēciu Włodzimir-
 skiemu tegoz czasu Siewierski kraj da-
 no dożywootnie trzymac: gdy obiecal Kro-
 lowi bydz posłusznym. Uspokoiwszy tedy
 wszystko w Litwie krol Jagiello, wrocil
 się do Polskij z Ladwiga Krolową. Potym Orsza i Witepsk
 Witult z rozkazania krolewskiego, Orsze wzięty od Witulta.
 dobył, i Witepsko mu się poddało: narzu-
 cił z nich Swidrygala, który to był po-

księga I. Rozdział II.

brat zdradą zabijwszy Teodora, kto-
rego tam był przelozył Krol Jagiello
I ta podobna byla przyczyna, ze swiady
gali uciekl byl do Prus do krzyzakow.
Tamze przyiechali do Witulta Szesmo-
lenskie i Szesta Odruuskie poddawa-
jąc się pod moc i obronę Witultowi.

Kiow wziął Na wiosnę znouu Witult wziął Kiow
Witult. i Zytomirz Włodzimierzowi Szęciu
i dat Skirgielowi iako przyobiecał.
Skirgiel tez dobył Cerkas i Swiniogop-
du: ktory rychło potym na łowach bę-
dąc, za proszony na bankiet od iedne-
go Czernca imięniem Metropolitę w
napoiu był otruty. W Kiowie, w Pieczar-
rach

Skirgiel otu-
ty umarł

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 rach jest pochowany. Długosz zaś pi- krol X.
 sze że zabity był Skirpiel w Wissegra-
 dzie na zamku dla niezuosnego okru-
 cienstwa. Także według Historji Li. Witultowce
 tewskiej Witult w kiedowie uczynił sprawy.
 Starostę Jana syna Olgemundowego:
 Rzezanską ziemię woicował przez sic-
 miona: a sam do smolenska ciągnął,
 aby wyrzucił Xzę Chleba sprzeciwi-
 ącego się sobie; a inszego tam postano-
 wił. Tamże do smolenska przyjechał
 Bazylis Wasil kniaz Moskiewski do
 Witulta: od ktorego był mile przyięty
 iako od Ojca: bo Bazylis miał corkę
 Witultową za sobą. Potym Witult trzy

księga I. Rozdział II.

Witult Tatarów
poraził.

Ordy Tatarów poraził przez Olgierda
posta i wodza swego, zabijesz ~~nie~~ trach
ich Wędzów, którym Podole haracz plu-
ciło. Tenże Witult Teodora Podolskie-
go Syna Koryatowego sprzeciwiające-
go się sobie poraził: i tak wziął ka-
mieniec, Bracław, Smotrycz, Czerno-
nygrad, Skala, i całe Podole: które
potym królowi przedał za czterdzie-
ści tysięcy złotych: iako pisze Historia

Podole nie Wi-
tult, ale kazi-
mirz Wielki so-
bie podbił.
Litewska. Kromier zaś pisze ze Rus
w południowych krajach mieszkaią-
cą i Podole iż po krzemieniec pod-
bił był sobie Kazimirz Wielki król Pol-
ski: Co znac, najprzód z paktow, albo
z przymierza samych

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 z przymierza samych Król Litewskich król X.
 między którymi był Jerzy jeden z
 synów koryata, brat Teodora tego, ko-
 rego Wołosza bliśka zabiła według Li-
 tewskiej Historji. Druga, znac'żad, Woiewodowie
 ze w senacie tak siedzą, Woiewodowie, ^{tak siedzą w} senacie, iako
 iako która ziemia przybyła do Polskij: ^{ktorego czasu} do Polskij przyby-
 poniewaz tedy Woiewoda Podolski wy- ^{to Woiewodztwo} kromer 1572.
 zey siedzi niz Belski, i iuz tego roku,
 ktorego piszemy te Historjy, Belska zi-
 mia należała do Polskij: albowiżm ją
 drugiego, albo trzeciego roku darowa-
 no Ziemiowitowi Szczęciu Mazowieckie-
 mu: toć znac'ż ze Podole dawniej do Polskij
 należało, a nie dopiero za czasow Wi-

księga I. Rozdział II.

Podole podda-
ne Jagiellono-
wi, a nie podda-
te od Wiałta.

krzyżacy pod
Wilnem

tulta. Trzecia, z nac to ze diwu pasz-
portow w skarbie będących, które świad-
czą; ze Teodor Xzē Podolskie, z Węgrzy-
nem iednym Panem Munkacza zamku
Węgierskiego, poddał te zamki Królowi
Władysławowi, a Władysław dał je zno-
wu lennym prawem Wiałtowi. Jako w
skarbie będący list świadczy: Którego
Data roku 1394. Tegoz czasu za powo-
dem Siwidrygala krzyżacy Pruscy pusto-
sząc Litwę, podstąpili pod Wilno w nadzie-
ię zdrady: bo niektórzy Czerncy mając
porozumienie z krzyżakami, mieli zapal-
ic obadwa zamki: ale gdy ich ieden wy-
dał, poimano ich i potracono. A tak krzy-
żacy

krolowie w Polsce panują cy. ^{Wlad: Jagiello}
 zacy nic nie wskorawoszy, musieli przez ^{krol x.}
 odstapic: ktorym choc Nasi mogli smiele
 dac bitwe; bo dosyc bylo Polakow, Rusi
 i Litwy: woleli iednak Nasi z Kato
 ich znacze urywac. Mieczowita l. 4.
 C 40 f 273. kromer de reb. Polon: l 15. f.
 251. 252 et 253. Bielski l. 3. f. 278 et 279
 etc.

VII Roku P. 1394. Zy- Zygmunt krol
 gmunt krol Węgierski przyiechal do Pol- Węgierski przy-
 skij, zeby się rozmowil z krolową Polka iedza do Polski.
 Jadwigą siostrą zony swoicy Maryi: od
 ktorey Jadwigi mile byl przyięty: mieszka-
 li w Sączu tydzień, traktując z sobą oko-
 to Węgierskiego krolestwa: bo gdy byla Zy-

księga I. Rozdział II.

Zygmuntowi zona Maryja umarła, Zygmunt
 bojąc się żeby go byli Węgrzy nie złożyli z
 królestwa, a Jadwigi nie wzięli jako wła-
 sney dziedziczki, wczas rzeczoni swoim
 zabiezał. Bardziej albowięm Jadwidze
 sprzyjali Węgrzy niż Zygmuntowi: bo
 się na niego wszystkie krainy były zwa-
 sniły, zwłaszcza Słowiańskie ziemie i
 Stefan Woiwoda Wołoski. Bonfinius
 zaś w Historji Węgierskiej pisze, iakoby
 miał Władysław Jagiello ciągnąc z
 wojskiem do Węgier, usłyszałszy o
 śmierci Maryji Królowy Węgierskiej,
 żeby był królestwo Węgierskie opanował,
 które przyspadało na Jadwigę zoną jego
 iako na dziedziczkę: ale gdy mu z wo-
 jskiem

krolowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 skiem zaicchał drogę Jan Kanisa dr. krol X.
 cybiskup strygoniskij wrocil się Jagiello
 do Polskij. Tenze krol Jagiello przy- Jagiello dosyc
 siągszy Polakom odyskac te wszystkie czyni przysię-
 kraie, ktore byly nie slusznie odemwane dzie.
 od Polskij, poczał się upominac Wład. krajny Polskie
 slawowi Szeciu Opolskiemu kusiaw. kto dane w posa-
 te trzymal po corce Semowitowey: i in. gu, albo pra-
 stawiane.
 nych krajin Polskich, ktore iuz byl dru-
 gie rozdal swoim corkom w posagu: ia-
 ko to Tucholę Szeciu Alexandrowi: a dru-
 gie pozastawial Konradowi Magistro-
 wi Krzyzakow Pruskich Zlotoryę w
 szesci tysięcy i w szesci set, i trzydzie-
 sci dwu złotych czerwonych, a potym
 całą Dobrynską ziemię w pięćdziesiąt

+

księga I. Rozdział II.

tysiący złotych nie radząc się o to króla Polskiego iako Pana swego: do tego, granice sobie sypał gdzie chciał. Co wszystko widząc król Jagiello postat do Władysława Księcia Opolskiego pismo. którym gęy hardo odpowiedział; o tym myśle król począł; iakoby przeciw ięmu wojnę podnieść: którą z pomocą tylko Senatorow w Historji Polskiej niemianowanych postarowiał. Ci Senatorowie radzili królowi naprzód aby uczynił ugodę z Semowitem młodszym Księciem Mazowieckim z zięciem swoim a z Szwagrem Władysławowym, żeby mu prawo swoje spuścił na Kuiawoy, i na inne krainy w Mazowszu: a król mu dat

za to

Wojna z Opolskim Księciem do króla z pomocą Senatorow postarowana.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello

za to w Rusi, Belską ziemię, Luba- król X.

czow, Busko, Grabowiec, Horodło, Zwo-

len, i Łopaciu lennym prawem, to jest, Lenne pra-
wo co to jest?

zeby je trzymał, pokieby miejskiej poci-

potomkowi jego stawało: zeby z tych

zadnego nie oddalał od Polskiej: i sam

zeby na każdą wojnę wyiechac z kró-

lem. Dopiero nakazawszy i spronwa- Pospolite rusze-
nie przeciw

dzawszy pospolite ruszenie, rozdzielił Opolskiem X ze-
ciu.

na dwoje woysko; albo zeby był suspicaji Woysko na dwie
części podzielone.

o woynie Xzęciu Opolskiemu nie uczy-

nił: albo zeby był sily jego na dwie czę-

ści rostargnął. Tiedną częścią woyska,

Krzyszyna z Ostrowa herbu Rawicz, ka- Rawicz herbu
kasztelan Sen-
domirski

sztelana Sandomirskiego ku Dobryniu.

księga I. Rozdział II.

Jagiello odbiera miasta i fortece Xzęcia O-polskiemu.

wi naprzód posłał: a sam z drugimi wrzeczy miał iść za nim: a on wybo-czywszy trochę, udał się ku Olsztyno-wi, który trzeciego dnia wziął. Potym gdy do niego przyciągnęli Xzęcia Ma-zowieckie Jan i Semowit, oddzieliwszy Spytkowi Melsztynskiemu herbu Leli-wa Woiewodzie Krakowskiemu część wojska; wziął za siedm dni Krzepice, Wielun, Brzeznicę, Ostrzeszów, Grabów,

W Częstochowie koscielnych rzeczy nie ruszono.

Bobolice, Częstochowaz, Gdzie Opolskie Xzę założył był na gorze Kłasztor i obraz z Belza Matki Boskiej do niego prze-niosł. Tu pod zarządem królewskim nie koscielnych rzeczy nie ruszono. Bolesławca obronny tytko nie mogli wziąć Nafsi, az koleigokoło

krolowie w Polsce panuiący. Wład: Jagiello
 koto niego siedm lat lezeli starostowie: krol X.
 bo był dobrze opatrzony żywnością, kto-
 rey Przosną rzeką nauwozono, i w obron-
 nym miejscu był położony. krystyn
 tez przyłgczywszy do siebie krystyn krzyżacy Do-
 obległ Bobrowniki w Dobrzyńskiej zie- brzyńskiej zie-
 mi: ale gdy usłyszał ze Konrad Magister mi bronią.
 Pruskich krzyżaków ciągnie z woyskie
 przeciw izmu, odstąpił od Zamku. A
 Władysław Opolskie Xze ze Śląska wy- Xze Opolskie
 padając, krolewskie miasta palił, rabo- rabuie Polskę.
 wał, rozbił po drodze, iako to Krakow- kupcy Krakow-
 skich kupców idących na iarmark do scy rozbił.
 Wrocławia rozbił: bo się do niego zbęga- Hultajskie
 li dłużnicy, rozbojnicy, zabijacze i ci, kto- woysko.
 rzy na gwałdo zasłużyli. Z tej przyczyny te.

księga I. Rozdział 11.

Jagiello Śląsk
pustoszy.

Przymierza
Wacław Ja-
gielloński do-
chowicie.

Ugoda Jagiello-
na króla z Xz-
ciszem Opolskim.

dy król Jagiello wtargnąwszy z woy-
skiem do Śląska, wiele miasteczek i wsi
Szczęch pobrat, popustoszył i Opole ob-
legł. Dla czego Opolskie Xzę prosił o po-
moc Wacława Cesarza i króla Czeskiego,
gdy nie nie wskorali: bo Wacław uczyniłszy
przedtym przymierze z królem Polskim; obie-
cał był ieden drugiemu dawac przecin-
każdemu Nieprzyjacielowi szesć set z kopi-
iami, i tyleż z kuszami (iako pisze Kramer)
zucieł się Opolskie Xzę, do Konrada O-
lesnickiego Xzęcia, i do Bernata Namy-
stowskiego Xzęcia, prosząc aby go poie-
dnali z królem Polskim. Dał się tedy na
to namowić Jagiello król, pod tymi kondy-
cyjami. Żeby Xzę Opolskie wrocil wszystko
kupcom

krolowie w Polsce panujący. wład: Jagiello
 kupcom krakowskim rozbitym: a szelce, ^{krol x.}
 i Lubliniec i insze miasteczka pobrane
 Xzēcii do Krola Jagiellona zeby Krolowi
 Jagiellonowi puscił. A te dat zaraz Krol
 Melszynskiemu: Melszynski zas' zasła-
 nił te miasteczka w Śląsku, Cieszyńskiemu
 Xzēcii Przemysłowi i synom jego, w tysi-
 cu grzywiem groszy Praskich iako to Lu-
 blińiec, Forzow i Oleszno. Długosz zas
 pisze, ze Krol Jagiello dat te miasteczka
 Bernatowi Opolskiemu Xzēcii, gdy po-
 iął Corkę Melszynskiego: a Bełstawiec
 wrocila Agata zona nieboszczyka Wła-
 dysława Xzęcía Opolskiego Krolowi Ja-
 giellonowi. Miechowita l. 4. C. 40. f. 273
 et 274. kromer de rebg Polon. l. 15 f. 253.

księga 1. Rozdział 11.

254 et 255. Bielski l. 37. 279 et 280 etc.

VIII. Tegoż roku Pan.

Roku P. 1396
Zygmunt król
Węgierski pora-
żony od Turków.

król na łodzi
po morzu ucie-
ka.

Wojewoda
Włotowski pod-
dał się Jagi-
ellonowi i
Jadwidze

skiego 1396. Zygmunta Króla Węgier-
skiego broniącego swoich Krain, Bala-
zet Synow Amurataow Cesarz Turecki
na głowę poraził pod Nikopoləm: a z-
ledwo sam król Zygmunt uciekł w ło-
dzi po morzu: i tak płynął do Konstan-
tynopola, potym do Dalmacyi, a z tam-
tad do Węgier przyprowadzony. Taczym
na drugi rok Turcy wojowali Węgier-
ską ziemię. A gdy powiadano że król
Zygmunt zginął; Władus Włotowski Wo-
jewoda poddał się pod moc i obronę
królowi Jagiellonowi, i z niego Jagwi-
dze

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 dze iako dziedzicze Krolestwa Węgier. Krol X.
 skiego. W tej tam bitwie bylo wiele Polacy odważni
 Polakow przy Zygmuncie Krolu Węgier. Rycerze.
 skim, którzy się potężnie Turkom bronili:
 między kromymi byl Wasil Kasztelan My.
 szegrodzki z synem Rolandem, i Tomasz Scibor herbu
 kalski, Scibor Sciborowic herbu Ostoia, ^{Ostoria we} zbroi prze-
 gody nie mogł dopasc łodzi, a Turcy go ^{ptynał Dunay.} go-
 nili, we zbroi wskoczył w Dunay rze-
 kę i przepłynął na drugą stronę, i tak
 przyszedł do Wołoch: miał potym u kro-
 la Zygmunta wielką łaskę. Kromer de
 reb: Pol: l. 15. f. 255. Bielski l. 3. f. 280.
 etc.

IX Roku P. 1397. Krol Ja- ^{Roku P. 1397.}
 giello umyslił wojnę podnieśc przeciw ^{Sejmu w Ino-}
 wołosławiu.

księga I Rozdział 11.

krzyżakom Pruskim o to, iż mus Dobrym
 opanowali: ze Litwą ustawicznie na-
 ieczdzali i pustoszyli: i ze nie mało Zmu-
 dzkiej ziemi posiadli. Ale mus tej woj-
 ny Panowie Polscy bronili, mówiąc ze
 Niemcy z krzyżakami trzymali. wszystkie Szeta Niemieckie przy krzyż-
 akach stojące na nas wzburząmy: le-
 picy nam ułody spróbować. Ażynszy
 tedy Scym w Inowłocławiu, i wezwa-
 wszy nań Pruskich krzyżaków Ma-
 gistra; nie chcieli mieć na tymże sej-
 mie króla Jagiellona, wiedząc ze król
 o Litwę bardzo był na nich zaintrę-
 ny: z kąd mogłby był iakim słowem
 krzyżaków na wojnę wzburzyć. Sa-
 ma

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 ma tylko krolowa na tym sejmie, krol X.
 będąc, gdy krzyżacy do niczego stu-
 sznego przystąpić nie chcieli, ale tyl-
 koczas fortclami zwłaczali dla Do-
 brzyńskiej ziemi; zgromiła ich o to Indwiga kro-
lowa strofure
 Indwiga krolowa, mówiąc, że przy- krzyżakow.
 sięgaliście wierność i poddaństwo
 chować krolom Polskim iako Panom
 swoim i do bradziom, którzy was od
 Pogan częstokrot na początku bronili:
 a przysięgaliście nie dochowali. Czy-
 nicie się duchownymi: a wy iako
 nie Chrześciani ale iako poganie, i
 iako zbojcy zabieracie ludzkie d. o.

+
Księga I. Rozdział II.

Proroctwo Sa-
dwigi Spetari-
to się na kry-
zakach.

bra. Na ostatek to Ladwiga Krolowa krzyżakom prawie Prorockim duchem powiedziata. Jac pokim zywa, mogę od wojny Krola odwozdzic, nie zyczac rozlania krwi Chrześcianskiej: ale obaczycie, ze po moiey Smierci, szną zaplatę wezmiecie za takie postępkij. I z tym się roziechali, ani pokoiu, ani wojny nie postanowioszy.

Tatarowie w
Litwie i w
Polsce.

Tegoz czasu, Witult, albo Witouid wyprawil się przeciw Tatarom: ktore porazil i przygnal iedną Ordę do Polskij, którą darował Krolowi Jagielonowi: drugą do Litwy z zonanami z dziećmi: ktore

⁺
 królowie w Polsce panujący. ^{Wład: Jagiello}
 dziećmi: które osadził, rozdawszy ^{król X}
 im pewne wsi. około Waki rzeki, i u-
 wolnił ich od wszystkich podatkow:
 tylko ten na nich włożył ciężar, że
 powinni są, na każdą wojnę iec hac.
 Ale się Tatarzy zapieraia, tego, aby ^{Tatarow Li-}
 byli ięcami i więźniami ^{Witulto- tewski wy-}
 wymi: tylko ze z dobrej woli, przy wód ^{moroka.}
 ich Witult na pomoc przeciw krzyza-
 kom Pruskim. Potym Witult spoczy-
 wał rok, żeby był więcej ludzi zgroma-
 dził. Pod tężże czas, Zygmunt ^{Zygmunt król}
 król Węgierski przyjechał do Polski, do ^{Węgierski do}
 Krakowa: aby się był z Jadwiga ^{Krakowa przy-}
 królową rozmowił z strony Węgierskiego ^{ie dca.} kro-

księga I. Rozdział 11.

lestwa widząc bardzo niechętnych so-
bie Węgrów po przeszłej od Turków po-
razce. Tamże w Krakowie przymierze
uczynił Zygmunt do szesnastu lat.

Miechovital. 14. Cap. f. 274. Kromer de
reb. Polon. 115. f. 255 et 256. Bielski 1. 3 f.
281. et 282.

Roku P. 1399.
Witult wojnę
z Tatarami za-
czyną

X Roku P. 1399. ^{według Kromera} Witult al-

bo Witold Xę Litewskie, ze mu się pier-
woy na Tatarach poszczęściło, wyprawił
się przeciw Tatarom, nad wolą Jagiello-
na Króla, i Jadwigi Królowy: która mu
odradzała tę wojnę, duchem Proroekim
przepowiedziała klęskę. Nie dbając na

672
krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
to Polacy rechali na tę wojnę: między krol x.
którymi ci byli: znaczniejsi Rafał Tar. Polacy waleczni
nowski syn Jana kasztelana sandomir-
skiego, Sędziwoy Ostrorog, Dobrogost
Szamotulski, Jan Glowacz Woiewoda
Mazowiecki, Jan Dąbrowski Warcie-
Mnichowski, Socha Woiewoda Płocki,
Tomasz Wierzyński i Spytek Melsz-
tynski Woiewoda krakowski: którego
krol Jagiello Grabią uczynił na Podolu,
przed dwiema laty, nad wolą Jadwigi
krolowoy i senatorow wielu: aby tam był
owych krajow bronil. Przyciągnąwszy Witalt pod kiio-
tedy Witalt pod kiio, i woysko swoje
obaczywszy, pełen dobrej nadziei, ciągnął
wzm.

księga I. Rozdział II.

Tamerlanes
Monarcha Ta-
tarów nazwa-
ny Szczęśliwe
zelazo.

Baiazet ez
Cesarz Ture-
cki w klatce
zelazney

Po karku Baji-
zeta Tamerlan
na konia wsta-
da.

Namiot bia-
ły, czerwony,
czarny.

przeciw Tatarom, ktorym w ten czas
panował Tamerlanes nazwany od Ta-
tarów kut ho, co znaczy w ich ięzy-
ku Szczęśliwe zelazo. iako pisze Mie-
chovita l. 4 C. 41. f. 275. Ten będąc poite-
go rodu, waleczną dzielnością, całą pra-
wie Azyą opanował. Tenze zwycięży-
wszy Baiazeta Cesarza Tureckiego kła-
zał go przed sobą wozic albo nosic w
zelazney klatce, a po jego karku na ko-
nia wsiadał. Kiedy ktorego miasta doby-
wał, te pierwszego dnia pod białym na-
miotem znaczącym taszkę siadał; dru-
giego dnia, pod czerwonym znaczącym
przelanie krwi; trzeciego dnia, pod czar-
nym znaczącym zburzenie i zniszczenie
całego

krolowie w Polsce panuiazcy. Wlad: Jagiello
 tego miasta. To pizze Bilski z dnigich krol x.
 Historykow l. 3 f. 282. Tenze Tamerlanes Woysko zna-
 mierval po dwanascie kroc sto tysieczy cznie wielkie.
 woyska, az caly Swiat przed-nim drzat: Swiat przed
 z krad nie dzinw ze z nim Wiltult prze- Tamerlanem
 grał. Przeprowiwszy się tedy Wiltult
 przez Sulę i Psotę rzeki, szedł polem
 az do rzeki Worskł 14 dnia sierpnia
 we wtorek: gdzie mu Edyga hetman Edyga Hetman
 Tamerlanow przeszedzły rzekę Tana- Tamerlanow.
 is, zabiegł z wielkimi woyskami: które
 obaczywszy Nasz strwozyli się: dla cze Rostropny ale
 go, Spyrtek Melsztynski radził traktowac nie boiazliwy
 z nimi: zale nasi niektorzy mlodsi boiazni Melsztynski,
 Melsztynskiemu przypisuiąc mowili, Piernszy uciedł
 zwłafzcza Pawel Lukowski, ze zalby bat, zeby nie ucie-
 kali.

księga I. Rozdział II.

Posłowie Witul-
towi do Tatar-
skiego Hetmana.

Melsztynskiemu było umizrec dla młodey
zony: a sam Zukowski naprzód uciekł,
Gdy przyszło do binoy. Gdy się ta Mel-
sztyńskiego rada podobala Witultowi Xę-
ciu, wyprawił do Edygi Hetmana Tatar-
skiego posłow, pytając się go, dla czego by
w te tu kraie przyic chciał? gdyż tam wiele
pol mają Tatarowie w Azyi, i mogliby
dac pokoy Europie: przeto upominał go, a
by ztąd poszedł, i lekce ich sobie nie nazwał
gdyz o teziemie gotowi umizrec. Na co

Tatarzy chcieli
opanowac Europę.

Edyga. tak posłom odpowiedział; ze Tamer-
lanes Pan moy Medy, Persy, Turki i inne
narody w Azyi zwyciężywszy i opanowa-
wszy, chce tez i Europę opanowac: przeto
iezeli

królowie w Polsce panujący ⁺ Wład: Jagiello
 jeżeli chcecie pokoju; dajcie mu synów ^{król X.}
 swoich w zakładzie, i haracz to jest try-

but mu co rok płacicie. Co gdy swoim, wro. Polacy i Litwa
 ciwszy się Posłowie powiedzieli; wszyscy za- wola umrzeć,
 raz poczeli wsiadać na kon', wolać raczej niż haracz da-
 wać.

umrzeć, niż haracz dawać Tatarom. Wi- ^{Bitwa Witułto.}
 tułt tedy uszykowałszy woysko do bitwy; ^{wego woyska}
 i krotko napomniawszy, potkał się sam ^{z Tatarami.}

naprzód z Tatarami; za którym, ochotnie
 wszyscy skoczyli, i bardzo się dłużyli: aż

na ostatek od wielkości Tatarów przelżmani ^{Woysko Witułto.}
 w ucieczkę się rozsypali. Witułt obaczywszy ^{wie od Tatarów}
 swoich uciekających, gdy ich nie mógł za- ^{przelżmanen-}
 ciska.

dną miarą, wsiągnąc; i sam z swidrygatę
 Ostrorogiem, i Szamotulskim począł uciekać.

księga I. Rozdział II.

*Melsztynski od-
waznie ginie.* a Melsztynski woląc umrzeć niż uciekać,
 rzucił się w posrodek Tatarskiego wojska
 z rohatyną, iako drugi Kurcyus Rzymski, i
*korybut zginął
na wojnie.* zabity jest. Tamże zginął Dymitr i Korybut
 bracia Krolewscy, i innych dziewięć Królów Li-
 tewskich i Ruskich. Zginął tam i Abram So-
*Zagłoba herbu
Wojewoda Polski
mąż odważny.* cha. Wojewoda Półki herbu Zagłoba mające-
 go podkowę: z której krzyż wyjęto, a szablę
 dla pewnego zabójstwa włożono. Ten herb we-
 dług Bielskiego, pochodzi nie od Jaszczybroni,
 ale od Pobogow: bo nosi podkowę prostą, a
*Wadwicz herbu
odważny ry-
cerz.* nie wynroczoną. Tamże zginął Niemiec Wad-
 wicz herbu Wadwicz mającego jedną rybę bia-
 łą w czerwonym polu, a drugą czerną w bia-
 łym polu, grzbiętami do siebie obrocone, a lini-

krolowie w Polsce panuiący.

Wlad: Jagiello

z w posrodku. W tejze bitwie naylepiej sie

krol X.

sprawowali Prawdzicowie, Kieczuiowie,

Odwazni Ryce-
rze herbow Praw-

Natęczowie i Rawiczowie, to jest Rycerze

dzię, Kieczia, Na-
tęcz i Rawicz.

pomienione herby mający. iako pisze Biel-

ski l. 3 f. 283. Była ta bitwa roku P. 1398.

Roku 1398. 14
dnia sierpnia,

według Bielskiego, 14 dnia sierpnia we czwar. we czwartek

bitwa Witul-
to-

tek. Po tym zwycięstwie, udawszy się Ta-

winieśczęśli-
wa.

tarowie do Tauryki; pod Genuęczykami do-

byli kasy i spalili, także i innych nad morze

miast, w których Grecy mieszkali. Nie prze-

puszczał ich tu iednak przez Niepr rzekę

Witult, wszędzie przeprowy zalegszy, i kasteł

blisko Niepru zbudowawszy: który zowią po

Tawan, to jest

Tatarsku Tawan, to jest, przewoz. iako Wapow

przewoz kasteł.

ski pisze: a Kromer i inni piszą, że ci Tataro-

wie Niepr rzekę przeszedzły, nie oparli się az

ksiega 1. Rozdział 11.

Ruble pienią-
dze denwane, ie-
den postogro-
szy.

o Łucko na Wołyniu: a kijowianie się
im okupili trzema tysiącami Rublow:
a Rubl jeden szedł w Litwie i na Rusi

w ten czas po sto groszy. Tegoż roku wy-
ciężstwa swego (jako pisze Kromer) umarł

Tamerłana
Smierc.

Tamerlanes przereczony. Micchovita
l. 4 C. 41. f. 274 et 275. Kromer de rebus

Polon: l. 15. f. 256. Bielski l. 3 f. 282 et
283 etc.

XI. Tegoż roku P. 1399. 12

Jadwigi Krol-
owy Smierc.

dnia Czerwca Jadwiga Krolowa urodziła
Corkę ktorey dano imie Bonifacija. El-
zbieta, ale trzeciego dnia umarła: a po
Corce, Jadwiga matka Krolowa Polska

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 12 dnia Lipca, w potudnie przyiąwszy król X.
 nabożnie Sacramenta Święte, na zamku
 krakowskim umarła. Czternastego zaś Pogrzeb Jadwi-
 gnia sierpnia pochowana była, Jadwiga gi królowy.
 przed wielkim ołtarzem, na lewoy stronie
 kościoła zamku Krakowskiego, przed Za-
 krystyą. Nagrobek także tedy było napisa- Gwiazda Polskiej
 no. Sidus Polonorum jacet hic Hedwigis Jadwiga na na-
 eorum, Regina nobilis generosa. etc iako grobku nazwa-
 piśze Miechovita l. 4. Cap. f. 275. Na po- na
 grzebie Jadwigi Królowy było dosyc za- Nie spodziana
 cnych ludzi, Posłów od królów, od Xząt, odmiana, miasto
 i od Papieża Bonifacjusza 1X. którzy zie- krzcin, pogrzeb.
 chali się byli na krzcin, a nie na po-
 grzeb. Była to Królowa Bogoboyna, cno- Cnoty
 Tywot Jadwigi
 królowy.

księga I. Rozdział II.

Dobre uczynki Jadwigi. *tlina, nie pyszna, miłosierna na ubogich, na Mszy Świętej ustawicznie bywała: Oltarze, Szpitale, zakładała zwłaszcza w Krakowie. W Pradze założyła by-*

Bursa w Pradze dla Litwy. *ła Bursę dla młodzi Litewskiej, żeby się tam byli uczyli. Piśze Długosz, że idźcie za czasów jego była od Heretyków nie zruinowana, i zwali ją Bursą królowy. Wszystkie skarby które miała Jadwiga*

Akademij
Fundatorka
Jadwiga.

od Matki z Węgier, i miewałaż odkazała na ubogich, i na dokonczenie Akademij Krakowskiej, którą był zaczął Kazimierz Wielki na Kazimirzu, i naznaczyła Esekutorow Piotra Wisz Krakowskiego Biskupa i Jana z Tenczyna kasztelana Krakowskiego

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
krakowskiego. Odkazała do kościoła zam-
ku krakowskiego na Ornat szatę perłową

z drogimi kamieniami, który (jako mówi Biel-
ski) i jeszcze jest dziś najkosztowniejszy.
Ornat kosztował w Krakowie.

Post w Adwent ściśle postąpiła, i we
wtorek i w sobotę

chodziła. Pompy się wielkiej strzegła: gdy
Jadwiga prze-
szła na północ gotowała; żadnego kosztowne-
go obicia miec w pałacu nie chciała: bo
Post w Adwent i wtorek i w sobotę

Przydać kromę, że
gdy do niej pisał król żeby była kazana
pokoić po królewsku przystroić; odpo-
wiedziała; Iuzem ją dawano pompy roz-
lakie porzucała: a do tego wiem, że się

czuwała śmierć
strzeże się pom-
ry.
I podobnie
śmierć się czę-
sto łączy.

księga I. Rozdział II.

Cuda przy grobie Jadwigi. z porodzięnięm śmierci Łączy. U grobu
tey cuda bywały: o czym świadectwo

dawali księza, którzy całą noc w ko-
ściele Psalterz śpiewali. Dworoie sie,
Proroctwa Jadwigi Spelnio-
ne. tey proroctwo spelnilo, iedno o Klesce

Witultowego woyska porazonego od Ta-
tarow: drugie o Klesce krzyzakow pora-

Czytala Ja-
dwiga nabo-
ne księgi.

zonych od Krola Jagiellona. Miccho-
vita o tey Jadwidze pisze, ze Czytywa-
ta Pismo Swiete, zywoty Swiętych, Ho-
milie czterech Doktorow, medytacye i
mowly S. Bernarda i S. ~~Augustyna~~ Am-
brozego, rewelacye S. Brygity i insze
księgi z Lacmskiego na Polski ięzyk
przetlumaczone. Micchovita l. 4. Cai
f.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 f. 275. Kromer de reb: Polon: l. 15 f. 256 krol X.
 et 257. Bielski l. 3 f. 283.

XII

Po śmierci Jadwigi dziedzicznej królestwa Polskiego i Węgierskiego zeszedł bez potomstwa obawiając się Władysław Jagiello żeby go jako cudzoziemca, Polacy jako walny na rod z królestwa Polskiego nie złożyli: umyślił sam dobrowolnie abdykować, to iest, ustąpić z królestwa: Ale mu to rozradzając senatorowie, radzili aby się, co przedzwy starał o inną żonę, zwłaszcza o tę, którą mu jeszcze za żywota naznaczyła kró-

Jan Pławner

Jagiello chce
dobrowolnie
abdykować

Jan Pławner

Lig

Krowia

Władysław

księga I⁺ Rozdział II.

Anna druga
zona Jagiello-
nowa.

Sukcesyji w
obieraniu kro-
low Polacy upa-
truią.

Postowie Pol-
scy po Anne.

lona Jadwiga, to jest, Annę corkę
Gwilelma Tracie Cyliyskiego: kto-
rcy siostrę pojął iuz był po śmierci Ma-
ryji przenoszey zony Zygmunta Krola Węgier-
ski. Ta albowiem Anna ^{będąc} wnuczką ka-
zimirza Wielkiego krola Polskiego, zro-
dzoną z corki iego Anny, była oraz
prawdziwą dziedziczką Krolestwa Pol-
skiego. iako uważają Micchovita, Kro-
mer, Bielski i inni. Gdy sie tedy to po-
dobało kralowi Jagiellonowi; wysłał
w poselstwo do Henryka Styria Anny,
bo iuz był Gwilelm Ociec umarł; Jana
z Obichowa herbu Wieniawa Kasztela-
na szremskiego, Hianę z Rogowa herbu
Działosza

krolowie w Polsce panujący
 Dziadosza, i Jana Ostrowickiego her-
 bu Topor: ktorzy mu Annę przywiezli
 do Krakowa, roku P. 1400. szesnastego
 dnia Lipca. Ale ze Anna sam tylko
 Niemiecki ięzyk umiała; dano ją pier-
 wey uczyc po Polsku: ktorogo ięzyka na-
 uczyła się za ośm miesięcy z podziwo-
 niem wszystkich. A tym czasem krol Ja-
 giello do Litwy pojechałszy, pierwszy
 związek zjednoczenia Polskiej z Litwą
 ponowił, i z Witultem także pacta ucy-
 nił. Ze iezeliby Witult umarł bez po-
 tomstwa; tedy na Jagiellona króla, mia-
 ło przypadać państwo jego wszystko,
 oprócz Grodka i czterech folwarków: ke-
 re miało być dane Zygmuntowi Witultu.

Wład: Jagiello
 krol X.

Rok P. 1400.

Uczy się Polskie-
 go ięzyka Anna,
 i nauczyła się go
 za ośm miesięcy.

Ponowienie U-
 niy Litwy z Pol-
 ską.

ksiega I. Rozdział II.

wemu bratu, z tą Kondycyą, aby był za-
 wždy poddany i posłusznym królom
 Polskim, a Wielkim Xzatom Litewskim: i
 oprawa także ctnny zony Wiltawey
 miała przysc po iey smierci na Króla Jagiel-
 lona. Dziato się to roku P. 1401. Potym
 gdy Król z Litwy powrocil, gniewał się
 na Dziewosłębow, że mu nie urodziwą
 zony przywiezli; przeto odkładat czas we-
 sela: ale za radą Panow Polskich, musiał
 wziąc ślub z Anną: i było wesele tegoz
 roku: na które, przyjechała była Anna
 matka Anny, córka Kazimirza Wielkiego
 króla niegdy Polskiego: przyjechał i Wi-
 tult z zoną ctnną. Koronacya zaś Anny
 królowy

Rok P. 1401.

Wesele króla
Jagiellona z
Anną.Anny brzyzna-
czne.

krolowic w Polsce panuicy. Wład: Jagiello
 krolowji odłożona była na drugi rok Pan- krol X.
 ski 1402 którego, w samą niedzielę Zapust Roku P. 1402
 na Ciakopisze Miechowita) Koronowana
 była ctina. w Krakowie. Miechowita
 l. 4. Cai. f. 275 et 276. Kromer de reb. Pol
 l. 16. f. 257. et 258. Bielski l. 3. f. 285 et
 286.

XIII Roku P. 1401 i roku Rok P. 1401 i rok
 1402.

P. 1402 w Polsce był pokoy: ale w postronnych
 krolestwach wielkie zamieszanie: z których
 kilka znaczniejszych namienię. Wacław
 Cesarz i krol Czeski dla ustawicznego pi- ianstwa wierzic-
 ianstwa i inszych niecnot wszystkim wzgar- ny i z Cesarstwa
 dzony, dwa razy od poddanych swoich wżar- złożony.
 zony: naostatek z Cesarstwa był złożony:

Księga¹ I. Rozdział II.

Pisał obmier-
zły.

Zygmunt król
ścisł swoich Wę-
grów pojmany.

Jagiello nie
chce przyjąć
Węgierskiego kro-
lestwa.

a na tego miejsce obrany Robert Palati-
ng Rheni z approbacyą Papieża Bonifu-
cego IX. Ten Wacław, gdy mu powiódzia-
no że zamek zo Pradze zgorzał; naprzę-
dzie o to spisał; teżeli piwnice wcale zosta-
ły. Kromer de reb. Pol: 116 f 25 p. Bielski
etc. Węgrzy pojняли Zygmunta króla
swego, który kazał poscinac Panow Wę-
gierskich o to że mu nie chcieli pomóc do
otrzymania królestwa Czeskiego. Niezając
Zygmunta króla Węgrzy, przez Postow
królestwo Węgierskie Władystanowi Ja-
giellonowi ofiarowali: ale go Jagiello przy-
jąc nie chcąc, Postow Węgierskich zgromił
o to, że króla swego pojnali i wzięli. I dla
tego

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
tego posłali do Władysława Neapolitan. król X.

skiego króla: a Zygmunt króla dali w
moc synom nieboszczyka Mikołaja Gar-
ry, gdzie na Sokłosu siedział: z kogo
potym wdowa matka ich wypuszcila. Do

czego był przyczyna, Scibor Polak herbu wiemy Panu
swemu Zygmun-
towi.

Ostojia: który nazbierałszy wielu Polaków
i Czechow, i wzięwszy kilka zamkow w
Węgrzech, przez trzy lata wielkie szkody
czyniąc, kilku Panow Węgierskich poimał
i nie chciał ich pierwey puścić, azby mu
Zygmunta Pana tego wypuscili. A gdy
mu pieniędzy nie stało; pozyczył mu król
dziesiąci tysięcy grzywoń: a w tym za-
stawił mu nową Marchią Lupioną od Uy-

księga I. Rozdział 11.

ca Tymuntowego. Bielski 3 f. 284. We
 Papielow dwóch przyczyną za-
 mieszania w ca-
 lym Chrestian-
 stwie

Włoszech i w całym Chrestianstwie było
 wielkie zamieszanie z strony dwóch Pa-
 piezow obranych: Francuzanie albowiem
 Kardynatowie obrali byli Benedykta XIII.
 Włoszy zaś Bonifacego IX. po śmierci Bo-
 nifacego obrali Innocentego VII a po
 nim wkrótce Grzegorza XII. iako pisze
 Kromer l. 16 f. 258. Zkąd ieden drugiego
 Papięza kłół, i rozruchy wzniecał; gdy ka-
 zdy swemu pomagał. Bielski 3 f. 284.

Rozboje w Pol-
 sce.

W Polsce, na znacznych rozboynikow Ja-
 giello król zestał był dwor swoy: ktorzy
 Dworzanie wzięli byli tym rozboynikom
 zamek Czorstyn między gorami, nad Dru-
 nycem

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 najciem, przeciw zamkowi Niedziedzy: krol X.
 między którymi rozboynkami byli prym. Rozboynicy Po-
 cypalowie Grot Stupecki herbu Rawicz, lacy znaczni.
 i Jan Rogala kasztelan Włocławski:
 który poimany był kilka lat w więzieniu.
 potem wypuszczony za instancją Czar-
 nego Zarwisze: a Grot uciekł ale jego
 zamek kopany w Sandomirskiej ziemi
 zburzono. Do tego rozboiu przywio-
 dło ich było to; iż jeden z nich był wywo-
 tany z ziemi o zabicie Jana Osolin^{skiego}
 kasztelana Wislickiego: gdy się wadzili
 z sobą o granice z strony wsi Dwukoz
 Prebendy Sandomirskiej: którą Syn Osolin

W Sandomirskiej
 ziemi Dwukoz-
 zy wiesz nie
 szczęśliwa.

księga I. Rozdział 11.

skiego na ten czas trzymali. Poimano też
Zbocy szlachty na ten czas było Andrzeja Sieciechow-
 skiego Toporczyka, i Piotra Tborowskie-
 go Jastrzęmbca. Bielski 13 f2 p4. et sequ:
 kromer de reb: Polon: l. 16 f. 25 p. Tegoz
Ulryk dzie- czasu, Ulryk dziedzic zamku Drenu
dzie Drenu na pograniczu poddał się pod moc królo-
poddać się Sa- wi Jagiellonowi: który zamek, skoroby
giellonowi. Ulryk bez potomstwa zszedł, miał przy-
 padać na króla Polskiego według lenne-
 go prawa: na co przysięgali jego Urzę-
 dnicy. kromer i Bielski na tymże miej-
 scu.

XIV. Roku P. 1403. Alex-
 ander

królowie w Polsce panujący Wład: Jagiello

xander Woiewoda Wołoski, a za nim Ro- król X.

man Syn Piotrow wyszedzsy z więzienia Roku P. 1403

do Świdrygala, przysięgali królowi Jagiel- Woiewoda Wo-
toski przysięga
królowi.

lonowi z poddanyymi swoymi bydz wier-

ni i postuszni królom Polskim: i przeciw

każdemu nieprzyjacielowi pomagac im,

okrom Prus dla odległosci. Od Jagellona

albowiem z tego więzienia był uwolniony.

Tegoz czasu, Bogustaw Xzē Pomorskie goy Bogustaw Xzē

przyjechał do króla Jagellona, obiecał mu Pomorskie Stuzy
Jagiellonowi.

król każdego roku dawac jurgieltn osmsct

grzywięni; a on królowi miał stawiac na

każdą okazją woienną sto koni z kapi-

mi. Kromer i Bielski. nizey mianowani. Je. Przymienie z Wz-
grami.

goz czasu Guilelm Margraf Myszenski za-

księga I. Rozdział 11.

Węgrowie z Polakami w przy-
iazni. Panowie też Węgierscy z Polskimi sprzy-
sięgli się, nie pomagać Królom swoim, gdy
z sobą woiować będą. którego przymierza
ta podobno okazała była, iż Węgrzy Zygmun-
ta Króla swego więzili; którego chciał w spe-
lakim sposobem Jagiello wyswobodzić: i dla
tego, Królestwo Węgierskiego nie chciał przy-
jąć, i rzucił do sączy dla postrachu Wę-
grów. Kromer i Bielski na nizey pomienio-
nych miejscach. Witult albo Witonid

Smoleńskie
Astoo na Wo-
iciodzho o-
brocone.

Aże Litwoskie gody mu się sprzeciwiał Aże
Smoleńskie; zebrawszy lud z Polskiej, i Li-
troy, obległ Smoleńsk: do którego się byli
zgromadzili przednieysi szlachta: i do
był go

krolowie w Polsce panuiący Wład. Jagiello
 był go staciwszy tam walecznych Rycer- krol X.
 rzow. Tamze dostawoszy wielkich skarbow,
 częśc ich poslat krolowi Jagiellonowi: częśc
 rozdat Rycerstwu, kazdemu według za-
 slug. Potym drugie zamki przez dobro-
 wolne poddanie wziąwszy Smoleńskie
 Astwo na Woiewodztwo obracil. A Smoleń-
 skie Xze uciekszy do Węgier do Zygmun-
 ta krola, tam zycia swego na sluzbie doko-
 nal. Zginęli w tej bitwie Jan Kasztelan Polacy pobici
 i ranni
 kaliski, i inni znaczni rycerze: a Wierz-
 bięta Kampiński szkaradnie w twarz
 raniouy. Kromer i Bielski na mieyscach
 nizey mianowanych. Za powodem swi-krzyzacy Li-
 drygala, naprzod Pruscy, a potym Inflant-
 tow wojuią.

księga I. Rozdział II.

^{krzyżacy}
 scy wpadszy do Litwy, wielkie szkody
 poczynili osobliwie w Zmudzi. Nie śmiał
 Witult Inflan. z nimi zwoiesc bitwy Witult, bo byli zbroj-
 ty wojowie. ni: ale za Infantskimi tajemnie ciągnąc,
 gdy się do domow roziechali; wojuwscich
 Dyneburg spa- kracie, Dyneburg miasteczko wziął nad
 lony. Dzwina rzeką: a gdy mu się zamek pod-
 dał; wybrawszy oboje, zamek i miaste-
 czko spalil, i wrocil się z dobyczą do
 domu. Przy dobywaniu Dyneburgu
 Topor herbu Piotr Ryterski od-
 wazny Ry-
 cerz. meznie sobie począł Piotr Ryterski her-
 bu Topor sam pierwszy na mur wsko-
 czywszy. Bielski. 3. f. 286. Inowit tedy
 Inflanscy Krzyżacy do Litwy wpadszy wie-
 le ludzi nabrali: z ktorych znaczniejsze
 Witult

⁺
 krolowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
 Witult zamiarą wykupował dając wię. krol X.
 zniow za więzmiow. Widząc tedy Jagiel-
 lo tak wielką szkodę w ziemiach swoich; Jagiello chce
 przyzwał z Prus Swidrygala, zapłaciwszy Swi-
 tam za niego dlugi wielkie, i aby się odwieść Swi-
 nie wodził z Witultem w Litwie, odku- zakow.
 pił od potomkow Melsztynskiego Podole
 pięćdziesiąt tysięcy grzywiń groszy Praskich.
 i dał mu je, i przydał mu jeszcze Struji
 i Zydaczow na Rusi, do tego, Szydłow
 Stobnice, i pultora tysiąca grzywiń z
 Zup Solnych co rok mu dawac obiecał. A Swidrygat nie
 le i tym nie uspokoiwszy się Swidrygat, spokojny.
 iako człowiek nie stateczny; udawał się
 do krzyzakow Pruskich. Roku tedy Pan-

księga I. Rozdział II.

Roku P. 1404. skiego 1404. na seymie w Raciązu Biseym w Raciązu: na którym ugodą z krzyżakami

skupięm o swiżtkach, uczynił król Jagiello z krzyżakami Pruskimi ugodę pod tymi kondycjami. Ze król Jagiello miał dać Magistrowi Pruskich krzyżaków konradowi de Junigen czterdzieści tysięcy Długosza, pięćdziesiąt według kromera złotych za Dobrzyńską ziemię, i Złotyryę: w Litwie zaś aby król trzymał Nowogrod wielki, a krzyżacy Pruscy Zmudzki kraj: a cokolwiek krzyżacy w Litwie, żeby to puscili królowi: do tego, aby żadnego nieprzyjaciela nie puszczali do Litwy przez swoją ziemię: ani przyimowali wygnancew, ani zbiegow tak z Polskiej, tak o i z Litwy, osobliwie krewnych

kondycje
przynierza
między krzy-
żakami i Po-
lakami.

krolowie w Polsce panujacy. ^{Wlad: Jagiello}
 krewnych krolewskich: aby wolno by- ^{krol X.}
 lo kayscom tak Pruskim, jako i Litew-
 skim i Polskim iechac z jedney ziemi
 do drugiey, z towarami, albo z kupia-
 mi, swoymi: na wypelnienie tych kon-
 dycyi rok naznaczono. Potym Konrad Jagiello za-
 magister Pruskich krzyzakow zaprosil ^{proszony do}
 krola Jagiellona do Torunia z calym ^{Torunia od}
^{krzyzakow}
 dworem: gdzie goy krola traktowal prze-
 trzy dni; Polacy z Niemcami certowali
 na kształt konney bitwy: w ktorey
 goy Niemcy jako dobrze cwiczeni zda- ^{Olesnicki w}
 li się zwycięzac Polakow; Dobek Ole- ^{wojskanych i}
^{grayskach o}
^{trzymał prym.}
 snicki prym otrzymał przed Niemca-
 mi. Tamze goy krol Jagiello obiedzal

księga I. Rozdział II.

Jagiello w Toru-
niu oblany pomy-
iami odpuszcza
nie winney es-
bie.

Torunskie miasto przy patrząc się
położeniu, kamienicom i municyjom
iego, iedna nie wiaſta. oblata go po-
myiami z kuchni: skazano ię karac
na gardle, ale król iey odpuscił, gdyż
to nie chcęgo uczyniła. Kromer de rebg
Polon: 116. f. 260. Bielski 1. 3 f. 286. Z

Sejmiki przed
seymowe pier-
wszy raz w Pol-
sce.

Torunia wrociswszy się król Jagiello do
Wielkiej Polskiej, złożył Sejm w Karczynie
na dzień 11 Listopada: który Sejm po-
przedzaly Sejmiki powiatowe pienoszy
raz tego roku 1404 postanowione dla tego,

Zanowe no-
we postanowio-
no.

ze król Jagiello na przyszłym Sejmie chciał
u szlachty poboru na wykupienie Dobrzyń-
skiej ziemi, po 10. groszy z łanu: do kta-
rey Summy

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 reys summy przytaczyl poradlne 2 krol X.
 grosze z lanu. Bylo wszystkich pienię- summa pienię-
 dzy sto tysięcy grzywiąg. Dzis (mowi ^{dzę} zebrała z
 Bielski l. 3. f. 286.) chociaż gęstszy knieć, <sup>lanowcego i po-
radnego.</sup>
 i to się przyczyniło trzykrot więcej niż <sup>O Poborcach
słuszena ani-
mądwersza.</sup>
 było: tedy sedwieby to uczyniło, co tak
 sprawiedliwie ten pobor daliśmy. A Sar-
 nicki Annalium Polonic: l. 7. f. 143 to
 opisanie tej summy zebrańey z poboru,
 konczy Tanta tunc fuit Lusztorum fide-
 litas: to jest. Taka to była na ten czas Po-
 borcow wierność. Pienosze te seymiki Po-
 wiatowe, i pobory opisał Kromer de rebus
 Pol: l. 16. f. 260. Bielski i Sarnicki na po-
 mienionych miejscach. Po tych tra-
 ktach, krzyżacy Pruscy nie chcieli puscic

księga I. Rozdział II.

Dobrzyńnia.

Rychło potem od

Jagiello do Wro-
cławia od króla
Czeskiego zapro-
szony

Wacława króla Czeskiego zaproszony Ja-
giello iechał do Wrocławia mając przy

sobie więcej niż pięć tysięcy ludzi zbroj-
nie i kosztownie przybranych: z wiel-
kim podziwieniem króla Czeskiego: który,

Zadora herbu
Miąszatek za
króla Polskiego
przywołany od
króla Czeskiego

gdy Zbigniew z Brzezia herbu Zadora
albo Płomińczyk Miąszatek koronny
przed królem iechał w szesci set koni,
rozumiejąc że król Polski; wyjechał pre-
ciw niemu ze wszystkim dworem swoim.

Przyjechawszy tedy król Polski do Czeskie-
go, wdzięcznie był od niego przyjęty; i im-
krowany przez osm dni. Idzie to z sobą
królowi przez konsyliarzów swoich pro-

śląsko całe
za czterestą Hy-
sarzów Polskich

stanowili; Teby Wacław król Czeski wroczył
śląsko

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 Śląsko Polakom: a Polacy zeby mu na wo- król X.

ienną każdą okazyę dawali czterestę
 Jeźdźców z kopiami: bo się w ten czas
 Wacław król Czeski ogłosił na Zygmun-
 ta brata, który ma się po sobie Czechow, i X-
 zeta Rakuskie naprawić na Wacława-
 wówę Morawę chciał Wacławowi wy-
 drzeć królestwo Czeskie. Ale z tych tra-
 ktatów nie było: albo że Wacław był
 człowiek niekzemny, pijanica, dla czego
 od poddanych dwa razy więziony, i z ce-
 sarstwa zrzucony: albo że się zdała ta
 rzecz nie przystoyna Panom Polskim gdy-
 by Polacy byli obowiązani Czechom: albo
 że to zkasował Jan Smiritiusz czło-
 wiek wielkiy u Czechow powagi. Kromer

Czemu traktaty
 królów Polskiego
 i Czeskiego nie do-
 szły?

księga I. Rozdział 11.

de rebg Polon l. 16 f. 260. Bielski l. 3. f.
286 et 287. Tęż czasu krzyżacy

Jan Xzē Cerskie
od krzyżaków
poimany.

Pruscy przeciwko przymierzowi swojemu z Ja-
giellonem, wpadłszy tajemnie do Mazo-
szki, i poimawszy Jana Xzē Cerskie
przywiązali mu nogi pod konia, i tak
go prowadzili na Suchow. Ale gdy król
Jagiello posłał do krzyżaków przypomi-
nać im przymierze, wypuscili go. A
Jan Xzē Cerskie wyszedłszy z więzienia,
w Warszawie według Bielskiego kościół
zbudował: a Kromer pisze, że za pilnym te-
go Jana Xzēcia staraniem Woyciech Jastrę-
biec Biskup Poznański nowe Collegium
Pralatow, Kanonikow i Wikaryuszow przy
kościelne

królowie w Polsce panując^{Wład: Jagiello}
kościół Warszawskim założył i postano-^{król X.}
wił: do którego Jan Sze Cerskie stusze
intryaty z dobr swoich nādat, i z dzie-
sięciu Biskupstwa Płockiego: któremu na
zamianę dał dobra swoje. *Kromer de reb:*

Polon: l. 16 f. 260. W rok po Raciązkim Roku P. 1405
Sejmie, to jest roku P. 1405. ^{Sejm w Gniezko-} król Jagiello
^{wie.}

złożył Sejm w Gnieznowie, chcąc potwier-
dzić pierwszą ugodę z Konradem Magi-
strzem krzyżakow Pniških: gāżcie gdy nową
rzecz proponowali krzyżacy, aby się król
Polski Panem Pomorskiej ziemi, iako
było umowiono z Kazimirzem królem Pol-
skim: Tu rozne są Historykow zdania: ^{Rozne History-}
^{kw Świādeckwa.}

Bielski l 3 f. 287. piŝe, że musiał im król

księga I. Rozdział 11.

większą summę we dwie postąpić za
 Dobrzyńską ziemię. Kromer de reb. Pol.
 l 16 f 261 pisze, że gdy za radą Panów Pol-
 skich, nie chciał na to król pozwolić; roz-
 iechali się wszyscy i Dobrzyńia krzyż-
 acy nie oddali. Tenże przypadek, że są w
 skarbie królewskim listy Konrada Magi-
 stra krzyżaków, w których daie znac
 że mu za Dobrzyń i Złotoryż odliczono
 pięć dziesięt tysięcy. Wlugosz zaś u
 Kromera, powiada że w krótkie po seymie
 w Gniewkowie odprawionym, gdy krzy-
 żacy z Polakami wojowali, naprzód po-
 częli dobywać Dobrzyńia: z kąd znac że
 Dobrzyń byli Polakem oddali: i że na tym
 Seymie

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 Sejmie stanął był pokoy. Nadru. krol x.
 gim zierozie, z Witultem w Litwie, Witult krzy-
 nad rzekę Niemnem, na miejscu re- zakom Zmu-
 czonym Golin, Witult ustąpił krzyza- dzi ustępnie.
 kom Zmudzi, widząc że im nie mógł
 zdołać. Gdzie nie uważał Witult ia-
 ko człowiek rostopny, choc będąc na
 tym zierozie Marguat Bradeburski
 i Schorberg Niemcy pyszni, ieden z
 nich nazwał go Synem złego Łoza, a
 drugi Zdraycą. Zgodę z strony Zmu- Zmudzi oby-
 dzi uczynił Witult przeciw woli tam- wotele Niem-
 tych Ludzi, którzy nie chcą się poddać ców urywają.
 krzyzakom, z lasow w nocy wypadali i
 Niemców urywali. Dla tego Niemcy zbi-

księga I. ^{*} Rozdział 11.

Zamki trzy
na ukroczmie
Zmudzi.

dawali trzy zamki w Zmudzi, dwa
nad rzeką Niewazą, a trzeci, gdzie
wpada Dubica w Nreman, aby Zmu-
dzi ukrocili. Musieli tedy na rozkaz
Księcia Witolda Zmudz dać ludzi na za-
kład krzyżakom. Kromer de rebg Pblon: 1
16 f. 261. Bielski 3 f. 257. Tegoż cza-

Swidrygat
znowu do
krzyżaków
ucieka.

su Swidrygat osadziwszy zamki na Pod-
lu dane sobie od króla, znowu uciekł do
Prus w nadzieję dostać u Księcia Litewskie-
go przez krzyżaków. O czym wiadząc z

Jagiello odda-
ł Podole Swi-
drygatowi.

Grzywkoja prosto porzuciwszy na Po-
dole, i pobrawszy wszystkie dzierżawy
Swidrygałowe poczynając od Kamienna
aż do Tręboli; uczynił nad tamtymi zam-
kami

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 kami Piotra Szafranca: gdzie w kamiszu. król X.
 cu, Alexander Woiewoda Wołoski przy. Woiewoda Wo-
 siałgi królowi na posłuszeństwo. kromer. królowi
 de rebg Poloni: l. 16. f. 261. Bielski l. 3. f.

287. Tegoz czasu Tomasz Wagle- Drahin wzię-
 szynski kasztelan Sandomirski staro- ty do Polakow
 sta Wielko-Polski wziął na granicy Dra- Waglezynski
 hin za cztery dni, i wyrzuciwszy z te- kasztelan Sen-
 go zamku Niemcow kawalerow J. Jana; domirski, staro-
 swoimi go tudzi osadził. kromer i Biel- sta Wielko-Pol-
 ski na mieyszcach wyzey pomienionych. ski.

XV. Roku P. 1406. Witult Roku P. 1406
 albo Witond Kz. Litwskie uspokoiwszy Witult wo-
 sie trochę z Krzyżakami: przeprowadz- iwie Moskowz-

księga I. Rozdział II.

się przez Wołgę rzekę z wojskiem w którym miał wiele Polaków: wojował z nimi Moskwę: albo dla rozszerzenia granic, albo urażony czymkolwiek od Bazylego Cara Ojca zony Swojej Anastazji. iako przydanie Kromer. A gdy mu Moskwa nie smiała się oprzeci; przechodził ich ziemię gdzie chciał. Co uczynitoszy wrocil się z wielkimi łupami do

nie szkodzi, ale zyski Polacy odniesz z Moskwy.

Roku P. 1408. Winit znowu Moskwoe wojnie.

Płomienczyk herbem wojować Moskwę.

Linoy Winit: i Polacy Smow Bielski byli nieszkodni tej drogi. Co gdy Winitowi posmakowało, roku P. 1408 zebrawszy większe wojsko: wziawszy od króla tysiąc Polaków z tołoczniami pod dyktando Tzigniewa z Brzezia herbu Płomienczyk

krolowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 Płomienczyk Marszałka Koronnego, i do krol x.
 krzyżakow iedne chorągiew takie pisze
 Micchovita) zwoiowat Moskwe az do
 rzeki Okie Gdzie, nieprzyjzety od krzyza-
 kow Swidrygat dla przymierza z Jagiel-
 lonem krolsem: spaliwszy Starodub i Bm. Swidrygat
uciekłszy do
Moskwy, prz.
skądza Wi-
tultowi.
 sko dane sobie zamki od krola: i uciekły
 do Moskwy: bronil przeprawy przez rze-
 kę Witaltowi bratui: i na złosc iemu, uny-
 wnt Naszych, wypadaiąc z kątow. Z Moskwy
 Witalta pokoy uprosil Bazyli; Witalt na przezo sie sta-
si woraciaz.
 rozsadzonych koniach wracil się do do-
 mu: a Nasi w ciagnieciu, zwazleni glo-
 dym, nie pogodami okolo S. Marcina: i
 natezdzeniem do Tatarow na pomocy Ba-

księga I. Rozdział II.

zylemu będących, od koni odpadszy,
pieszo przez błota uchodzili broniąc się

Na tych co na
wojnach tracą
tęskawi powin-
ni być królom.

Tatarom: a drudzy ledwo nie pieszo do
Niepołomic do króla przyszli: co im król
nagrodził. Miechowita l. 4. C. 42 f. 277.

Kromer de reb. Polon: l. 16. f. 261. Bielski
l. 3. f. 287 et 288.

Anna królo-
wa niewinna
oskarzona przez
królom.

Tegoż czasu Jakub
kobyliński Grzymalczyk, Mikolaj Strza-
stowski Strzegonczyk, i Andrzej Ję-
czyński herbu Topor oskarżeni byli przed

królem, iakoby z Anną królową mieli
niepoczciwe porozumienie. Dla czego

Chrzastowski z Polskiej uciekł: a koby-
liński trzy lata siedział na Łowoskim
zamku: Jęczyński zaś mnicy podezry-
ny

krolowie w Polsce panuiazcy. Wład: Jagiello
 ny zaraz wypuszczony. Gdy tedy Senato-
 rowie strofowali krola o to, ze byl skwa-
 pliwy, i ze leda czemu wierzył, widząc
 niewinną krolową; krol powiedzial ze
 to słyszał od Clemensa Moskorzewskie-
 go Kasztelana Wislickiego i starosty
 krakowskiego: w czym winnym znale-
 ziony Moskorzewski musiał to przed se-
 natem odwołać. Kromer de reb Pol: l. 16 f.
 262. Bielski l. 3. f. 288.

Potwarcia ko-
 locy od noby.
 wa przed sena-
 tem.

XVI. Gdy krzyzacy ani przy pierwszey, ani przy drugiey ugo-
 dzie stac chcieli, i ustawicznie się Litwie
 przykrzyli; krol Jagiello chcąc uczynić ko-
 niec, złożył drugi seym w Litwie, w ko-
 Seym w ko-
 wie

księga I. Rozdział 11.

wnie: na który przyjechawszy Ulryk
Jungen Magister Krzyżaków z Kommen-
dorami swymi, i dla hardości swojej, nie
pewnego z królem Jagiellonem nie po-
stanowiwszy, roziechali się upominęki so-
bie z obu stron dawszy. W tym krzyż-

Szkuty ze zbo-
żem na Wisle
bistrą krzyżacy
królowi.

cy królowi na Wisle wzięli dwadzieścia
Szkut albo komięg ze zbożem wyprawio-
nych z Kurlaw: aby były przez morze i
przez rzekę Niemen doszły do Litwy: a
gdzie na ten czas był wielki głód, to dla
nieurodzaju zboż, to dla ustawicznych

Postawic do
krzyżaków od
Jagiellona.

Kurawski Szeniaw
czyk Arcyb. Gniez-
kafełkami
Michałowski
Tuliskowski.
Grandowski.

wojenn. Posłał tedy król do Ulryka Ma-
gistra Krzyżaków tych Posłów Miko-
łaja Kurawskiego herbu Szeniawa Ar-
cybiskupa Gniezu: obianego po Dobrogo-
ście,

krolowie w Polsce panujący, ^{Wład: Jagiello.}
 scie, Mikotaia Michalowskiego her. ^{krol X.}
 bu Roza Szendomijskiego, Janusza Tulis-
 kowskiego kaliskiego, i Wincentego Gr-
 nowskiego herbu Leliwa Nakielskiego,
 kasztelanow: pytając się czemu by wziął
 szkaty? ale ci Posłowie nic nie sprawili:
 tylko im Ulryk powieiedział: ze krol zle-
 czyni, iż na nas krzyzakow orzeze i zy-
 wnosć posyla Poganom. Wkrotce
 potem krzyzacy Litewskich kupcow roz-
 bili u Ragneru. O czym dowiedziansey ^{Witult krzyza-}
 się Witult X.L. nie chcąc dalecy cierpieć ^{kona Zmudz}
 krzywd od krzyzakow, posłał cicho przed ^{dbiera.}
 sobą Rumbolda Marszałka do Zmudzi
 z wojskiem: a sam za nim przyszedszy;
 pobit ludzi krzyzakich, i opanował zie-

księga I. Rozdział 11.

Posłowie krzy-
zaków do króla.

mię Zmudzka: którą już było danokrzy-
zakom po ugodzie z nimi. Dla czego na-
długi rok postali krzyżacy do Jagiellona
króla w Obornikach w ten czas będącego
Posłowie, załuiąc się na Witultra o wzięcie
Zmudzkiej ziemi: o pobicie ludzi krzyża-
ckich: oświadczając się że nie z ich, ale
z królewskiej strony przymierze jest naru-
szone: i pytając się króla, czy pomaga te-
go Witultraui, czy nie? bo my to (mowili Po-
słowie krzyżacy) latwie oddamy Witultra-
ui, kiedy go odstąpisz królu. król tedy nie
wiedząc co na to miał odpowiedzieć; bo się
obauiwał żeby wojny krzyżackiej na się
nie obalił: gdyż ławiejszy był krzyża-
kom przystęp do Polskiej, niż do Litwy: od-
powiedz tę odtożył

Polscy
królowie rze-
czywalniczy
powinni ekla-
dac do seymu.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
powiedz ze odtozyl do seymu: który zto- krol X.

zyl w Łęczycy na dzień 17 Lipca, roku Roku P. 1409.

P. 1409. którego seymu nie chcąc czekać
Postowie krzyzaccy odiechali groząc kro-

lowi. Z tego seymu znouu krol postat do

krzyzakow Mikolajia kurowskiego Arcy-
biskupa Gniczn: Mikolajia Michalowskiego

Postowie Polscy
do krzyzakow
ci co i przed-
tym.

Sendomirskiego, i Janusza Tuliszowskiego

kalisckiego Kasztelanow: prosząc krzyza-
kow, aby gdzie przyiechali na seym dla

postanowienia przymierza z Krolew: i na

onę groźbę krzyzakow odpowiadając, ze co-

byście krzyzacy uczynili w Litwie; to bys-

cie uczynili nie Witulstowi, ale krolowi: bo

wiecie, ze Litwa nie Witulstowa jest, ale

krolewska. O co rozjadszy się Ultryk Ma-

księga I. Rozdział 11.

gister krzyzakow rzekł do Posłow naszych;
 Będziecie wy mieli pewną wojnę a nie
 Sęjm. Więc też Arcybiskup nie mogąc Ul-
 rykowej scierpieć pychy, rzekł; Wojnę nam
 nie groz; bo jeżeli ty na Litwę podydziesz;
 my też do ciebie podydziemy. Co on wymo-
 wił nie tak z rozkazu królewskiego, iako
 z domysłu swego: a owo smowi Bielski.
 3.f. 289) Posłowi zle się domyslać więcej
 niż rozkazą: bo to usłyszawszy Ulryk Ma-
 gister krzyzakow rzekł; Nadem temu bar-
 dzo, o toz mam, czegoś chciał; ponieważ
 mi król wypowieda wojnę; przez Posłow
 swoich; tedy ja też wolę do głowy się pro-
 sto miec, niż do nog; a raczy wieść woj-
 nę

Poset Polski z
 Magistrem się
 krzyzakow u-
 mawia.

Posłom potrze-
 bna przestroga.

Polska głowa
 Litwa nogi.

krolowie w Polsce panujacy. Jagiello krol
 ne z Polska, niz sie tunc posafach Litew-
 skich. I tak Mikolaj Kurowski Arcy-
 biskup Gniezn: pesel do Krzyzakow, wogne
 krzyzacka na Polska sprowadzil: Odpra-
 winyz tedy Ulryk Magister Polskich Polow,
 zaraz poszedzsy z woyskiem, kolegt Dobrym, Dobrym
 i wziazszy go spalil: gdzie w sztykch
 na zamku i starosta Jakuba Plomien-
 czyka sciag kazal. Potym Rypin i Lipno Rypin i Li-
 wiazszy ani dzieciom, ani zonom, ani
 Duchowienstwu przepuscil. Potym wzegli
 krzyzacy zamek Bobrowniki: lubo sie Bobrowniki
 mogli dlugo na nim bronie: dla czego
 z rozkazu krolewskiego wsadzony byl
 na dno wiezy Starosta Weircislaw So-

X.

Pesel zwalit
woyne krzyz-
cka na Polska.

Krzyzacy wzia-
li

pno.

przez podplanie

księga I. Rozdział II.

tarkowic herbu Lisow: a drugich
infamizowano; z których Bartłomiej
Popłomykowski poprawił cześć i sławę
swoję, pod Grunewaldem w bitwie
mężnie stawał: nigdy jednak nie
mogł przysc do siebie, raz od siebie od-
szedłszy dla infamij. iako pisze Kromer.

Dla infamij
odeszedł od sie-
bie.

Złotoryż krzy-
żacy biorą.

Wzieli potym krzyżacy Złotoryż osme-
go dnia, ustawicznie strzelając: gdzie
nabrawszy ludzi dosyć, których mieli
dać Witultowi na zamiarę za swoich:
ale odebrawszy od Witultra swoich; w Zło-
toryżi pobranych tuż nie puszcili, powie-
dając ze pomarli. Do Bydgoszczy przy-
szedłszy krzyżacy; góy iey wzięc łatwie
nie

Szalbriestwo
krzyżaków.

Bydgoszcz
poddłat krzy-
żaków prze-
kupiony Bur-
grabią.

⁺
 krolowie w Polsce panujący nie mogli; przekupili Burgrabiego na Wład: Jagiello
 miejscu starosty będącego, ze iż im pod- król X.
 dat. (czego dowiedziawszy rż Tomasz Od smutku
 Wągleszynski Starosta Wielko-Polski i Smierc.
 oraz Bydgoski, od smutku wkrótce
 zmarli: na jego miejsce nastąpił Win- Grancoski
 centy Granowski Kasztelan Nakieński Starosta Wiel-
 kromier derreb: Pol: 116 f. 262 et 263. ko-Polski.
 Bielski 1.3 f. 288 et 289. er.

XVII. Krol Jagiello widząc Pospolite ru-
 hardosc krzyzakow; na kazal pospolite szenie przeciw
 ruszenie w Polsce, w Rusi i w Litwie: krzyzakom.
 i naznaczywszy miejsca, gdy się szysay
 Małopolsanie i Rus ziechali do Wolbo-
 rza: a Wielko-Polsanie do Łęczycy; po-

księga I. Rozdział II.

Popis pod Ra-
 dzieiowem.

Bydgoszcz
 w oblężeniu.

Bydgoszcz
 krzyżakom
 wzięta.

opis odprawiwszy pod Radzieiowem,
 prosto poszli do Bydgoszczy, i oblegli ją
 na koncu miesiąca Września: Ktorey nie
 mogąc bronić Magister Krzyżaków, po-
 stat do Jagiellona Króla, aby się zdał
 na rozządzenie Wacława Króla Czeskie-
 go: a to uczynił tylko dla zwłoki, aby
 w tym zima zaszła. Wszystko to u
 krzyżaków sprawował Konrad zę Ole-
 snickie. Ktorey intencyi krzyżaków
 postrzegszy król Jagiello; począł tym
 pilniey Bydgoszczę dobywać: Ktorey
 osmego dnia dobywszy dobrze osadzi-
 li. Potym Ulryk Magister Krzyżaków
 kazał się swoim zjechać do Szwecji: do
 kad

królowie w Polsce panującej. Wład: Jagiello
 kad część wojska posłana od króla do król X.
 giellona, wnet krzyżaków rozproszyla

i stanowiła im wzięła. W tym przy- Postawie do ko-
 iechawszy od Wacława króla Czeskie. In od Wacława
 go Postawie Janko Wrocłowski i swoi. króla Czeskiego.
 dnicki Starosta, i Konrad Olesnickie

szę, rozrządzać wojnę, to nadzieję
 zgody, postanowili przymierze aż do 24 Przymierze
 Czerwca następnego roku: bo zima krzyżaków
 nadchodziła: Wzieli też przez listy kro- Polakami.

lowi radził: żeby się miał do pokroju.

Mruczala na to przymierze szlachta Szlachta na
 mając suspicją na niektórych senatorow króla i Sena-
 torow mruczy.

ze się dali przekupic. O tym przymie- korybut Pru-
 rzu nie wiedząc Zygmunt Korybut brat sy pułkowsy.

księga I. Rozdział II.

korybut pułko-
 szy Pruszy.

Witultoni wpadłszy do Prus, trzy mia-
 steczka krzyżackie spalili, i wiele nsi-
 zrabowawszy, wrócił się z wielkimi łupa-
 mi do Litwy. Krzyżacy też nie przyjmują-
 cąc tej wymówki, że korybut nie wiedział
 o przymierzu: w Marcu roku przyszle-
 go wpadli do Litwy, skradłszy się przez
 lasy, i Netupę rzekę tajemnie prze-
 bywszy, a do tego reszcie straż graniczną
 Litewską, dymem i ogniami się wywołują-
 cą, w nocy u Jaskin pobliwszy, nie spo-
 dzianie przyszli aż pod same Wołkowi-
 ska, w Niedziale: gdzie nies zapalili, i
 wiele ludzi nabrali w Łosciu. Witult
 zaś o siedm mil od tego miejsca będąc, i
 nie

krolowie w Polsce panuicy. Wlad: Jagiello
 nie wielu do bitwy tuzi przy sobie ma. Krol X.
 iac, uszedł na stronę w lasy. Krol Seym w Niepo-
 Jagiello z Prus przyiechawszy, złożył Seym Tomiacach
 w Niepołomicach: i z tamtąd do Wacsla.
 wa Krola Czeskiego wyprawil tych Poslow Postowie od
 Woyciecha Jastrzebca Biskupa Poznauskie. Jagiellona do
 go, Zbigniewa z Brzezia Marszatka ko. Wacslawa kro-
 ronnego, Wincęnego Granowskiego Gene. la Czeskiego.
 rala Wielko-Polskiego, Andrzeia Brocho- Jastrzebiec Bi-
 czkiego, i Grabie z Skrzynna: a z Litwy skup Poznan:
 Butryma, i Mikolajia Cebule, Pisarza: Plomienczyk
 od Szat Mazowieckich Seibora Rogale Marsz. koron:
 z Samchoiima, i Plichtę obudion Mar- Granowski se-
 szatkow swoich Szat; pytanic sie bedzie. neral Wielkey
 li Krol Czeski Wacslaw chcial konczyc to po- Polski.
 iednanie z krzyzakami: iako przez Poslow Plichta Marko-
Trk. Xzeia Ma-
zowieckiego.

księga I Rozdział II.

Tajemna rada
o wojnie kry-
zackiej.

Trąba Podkan-
cleszy.

Nalęcz z Warty
wola Starosta
Radomski.

Most na Łódzku

Przygotowanie
na wojnę Zwi-
rzyńna Solona.

swoich obywat. Tamtąd Król Jagiel-
lo pojechałszy do Brzescia Litewskiego,
w dzień 5 Jędrzeia, z Witultem Arceciem

i z samym tylko Mikolajem Trąbą Pod-
kanclerzem radził o wojnie krzyzackiej.

Potey radzie, zlecił Król Dobrogostowi i

Czarnemu z Odrzywoła herbu Nalęcz
Starostę Radomskiemu, aby na Łódzku

most gotował przez zimę w Łoznicach,
dla przeprawy przez Wisłę; a sam Król z

Witultem pojechałszy do Białowierz,
i nabawiłszy dosyć Zubrow, łosiow, iels-
ni i sarn, i karawszy mięsa w beczkach
na solis; posłał je do Płocka Narwiż rze-

ka, a potym Wisłę ku Prusom. kromer de
reb: Pol: 116. f. 263. et 264. Bielski 13. f. 289.

et

królom w Polsce panującym. Wład: Jagiello
et 290. który tylko sam wyraził Postowuy. król X.
zey pomienionych.

XVIII

Roku P. 1410. przy-

Roku P. 1410.

jechał Herman według Kromera, Henryk Grabia Cy-
według Bielskiego Grabia Cyliyski brat ^{liyski przysię-} _{dziad do króla.}
Stryjeczny cenny królowi do króla: które.
go z królową zastał w Jedlnyi. Ten Gra-
bia ochotnie przyjęty od króla, radził
królowi, aby się zjechał z Zygmuntem
królem Węgierskim i pokoy z nim po-
stanoził: co też król Jagiello miał uczy-
nic. Potym król prędko przejechałszy ^{Postowie Wę-}
przez Podole i Rus; gdy był we Lwowie, ^{gierscy do Ja-}
przyjechali do niego Postowie od Zygmunta ^{giellona.}
króla Węgierskiego, prosząc aby się z nim

ksiega I Rozdział II.

W Sączu kro-
l i Senato-
row zjazd.

Zygmunt krol
Węgierski z
Niemcami i
z krzyżakami
trzyma.

zjechał w Kieżmarku: Krol tedy Jagiello
wziąwszy z sobą Witulka Szę Litewskie
pojechał po Wielkiejnocy prosto do Sa-
cza. Do kąd zjechawszy się Senatorowie
radzili krolowi, zeby sam nie jechał do Zy-
gmunta, ale tylko Witulka posłał. Przy-
jechawszy tedy do Zygmunta Witulki go
choiał jeszcze do czterech lat pomknąć
przyjemni: które był przed tym Zygmunt
z Jagiellonem uczynił do 16 lat: odpo-
wiedział Zygmunt; Jeżeli krol Jagiello
będzie Woiował z krzyżakami; ja z ni-
mi będę przecie krolowi Polskiemu. a
to czynił Zygmunt krolowi Niemcom
przyjaciółem wielkim krzyżakow, aby
go byli Niemcy obrali za Cesarza: i akor
obrali

krolowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 obrali po śmierci Roberta: a do tego krol X.
 krzyżacy obiecali byli Zygmuntowi 40 Czterdzieści
 tysięcy czerwonych złotych: jeżeli by woj tysięcy czer-
 nę zaczął z Polakami. Tamże Zygmunt wonych zło-
wyng z Po-
lakami.
 krol Węgierski odwiedzony Witalta osobno;
 namawiał go aby krola Jagiellona odstąpił; Zygmunt na-
 obiecując go za to, koronować na krolestwo macioia Wi-
talta prze-
ciło krolowi.
 Litewskie. Ale Witalt obaczywszy chęć
 Zygmunta, i że z krzyżakami trzymał; nie
 zęgnając go odliczał. A Zygmunt doświ- Zygmunt chce
 gnąwszy go w nsi, w nsi Białyn, i dawszy zwozzic kro-
la.
 mu bogate upominki, wskazał do krola
 Jagiellona, że go chce pojednać z krzy-
 żakami. Powróciwszy Witalt wszystko Relacya sęce-
ra poselszwa
Witaltowego.
 rzumiął z Zygmunta: któremu się dał po-

księga I. Rozdział II.

Premonstraten-
sowie w Sączu.

tym przekazać: iako się niżej opiszę.
Tegoz roku 1410. będąc w Sączu król Ja-
giello założył klasztor Premonstratensow
zakonników: których Opatwio poruczył
szpital S. Ducha, naznaczywszy na fun-
dacyę wieś Dąmbrowkę, i co rok i dwa-
dzieścia grzywiem na Łupach Wielickij:
iako pisze Miechowita l. 4 C. 43. f. 278.

Dekret niespra-
wiedliwy, i nie
do rzeczy Mac-
stawa Krola Cze-
skiego.

Tegoz czasu Macstawa król Czeski piriani-
ca i członek niekzemny, z natchnienia
Jodoka Margrabie Morawskiego nie spry-
iacego Jagielloni dla tego ze Prokopowi
iego adwersarzowi dat był król Jagiello po-
moc przeciw iemu: dat był taki wyrok mie-
dzy Władysławem Jagiellonem królem, i mie-
dzy

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 dzy krzyżakami. Aby potom Polacy nie krol X.
 wybierali krola z wschodnych krajow: bo
 tam wszystko Poganie: ale tylko z zachod-
 nych; a Dobrzyńską ziemię dali Polacy
 do roku trzymac krolowi Czeskiemu: a on
 ją potom da temu; kogo obarczy prawo spra-
 wiedliwsze. Gdy ten wyrok, nie do rzeczy
 poczęto czytać po Niemiecku; Nasi odcho- Przystawie
 dzili przez mówiąc, że nie chcemy bydz. Siedzi na Niemieckim kaza-
 na Niemieckim kazaniu. iako pisze kro- niu. to iest, nie
 mer de rebg Pol: l. 16 f. 265. Gdy tenże wyrok nierozumi-
 poczęto czytać po Czesku; Nasi powiedzieli
 że nie rozumiem tego języka. A gdy im Drwiz Polacy
 Wacław powiedział, że to ieden język z wa- Czeskiego
 szym Polskim: odpowiedzieli mu Polacy, że nie Wacława.

księga I. Rozdział 11.

nie ieden: bo u was Czechow Siodla k
 chtop: a u nas Polakon Siodlo co inzego
 znaczy iako pisze Bielski l. 3. f. 291. Tak
 Polacy zartami zbyroszy Wacslawa Krola
 Czeskiego, odiechali precz. A Krol Wac-

Polacy zasadz-
 ke dobrze prze-
 piz.

slaw nie chcąc im dac Paszportu na wolne
 przescie; kazal im zastapic Boczkowi Por-
 dziebrackiemu oycu tego, co potym byl
 krolcm: ale Nasi będąc ostrozni, dali mu
 bitwe, i tak go porazili; ze ledwie nie utro-
 nal w Elbie rzecze uciekajac. o czym pisze
 Bielski na pomienionym troche wyzey miej-
 scu. kromer de reb: Polon: l. 16. f. 264. et
 265. Bielski l. 3 f. 290 et 291.

XIX. Tegoz roku P. 1410.
 krol Jagiello

królowie w Polsce panujący.

Wład: Jagiello
król X.
król Jagiello zdesperowawszy o pokoiu z

krzyżakami, i rozmowiofszy się z Witułtęm, Wici na Pospo-
wydał na Pospolite ruszenie przeciw krzy-
żakom wici: to jest listy: ktore ze na wiciach
przywiżane
noszone; do tego czasu Polacy Wiciami nazy-
wane

waiz. iako świadczy Kromer de reb: Polon:

l. 16. f. 265. Bielski l. 3. f. 291. A żeby ty

gmunt król Węgierski iuz na ten czas za ce-
sarsza obrany, z Węgier do Polskij nie wypadł: czas wojny.
król roztropny
granic pilno-
wac kaze podo-
czas wojny.

osadził król Jagiello gory od Węgier Szczy-

rzeczanami, Podgorzanami i Szczanami,

dcinszy nad nimi komendę Janowi z Szcze-

kocina kaptelanowi Lubelskiemu, i Staroście

Sąddeckiemu herbu Odrowas. Tegoż czasu Rozsyła król
na werhun ki
ktozi swoich.

król Jagiello wyprawil Witułta do Litwy, ze-

księga I. Rozdział II.

Płomińczyk
Marzatek ko-
ronny

Cudzoziemskie
wojsko potrze-
bne Polakom do
wojny.

by zbierał ludzi: Dworzanow swoich ze-
by się w domu przygotowali na wojnę: Zbi-
gniewa z Brzezia Płomińczyka Maszat-
ka swego z pieniędzmi do Czech i Mora-
wy, na werbowanie Cudzoziemskich ludzi:

A gdy się temu niektórzy sprzeciwiali
mowiąc, że siła pieniędzy wynidzie na
Cudzoziemców, które lepiejby dać swoim
Zbigniew z Brzezia na to tak odpowie-
dział: Dobrze mieć w woysku i Cudzo-
ziemców: bo Cudzoziemcy jeżeli zwy-
ciężą sami im zwyciężeni zapłacą lypa-
mi: jeżeli będą zwyciężeni i pobici, nie
będzie takiego, któryby się za nich zapłaty
upominał: każdy na ostatek Cudzoziemiec
będzie

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 będzie się chciał dobrze popisac dla sta- krol X.
 ny: zebys mieysca w woysku nie stracił.

Potym postal znouu krol Jagiello do M^z. Postowie od
 gier, do Zygmunta Cesarza Postaw Zawoi: Jagiellona, do
 sę, Oleśnickiego, i Stanisława Ciotka, Zygmunta Ce-
 sarsza.
 pytując go, będzreli chciał, albo nie, ie-
 dnac z nim krzyzakow? Na co Zygmunt
 odpowiedziauwszy, ze sam iadę do Prus
 dla pojednania was z krzyzakami: sam
 nie iechnal, ale postal Mikołaja Garę
 Stowaka, Scibora z Sciborowie Ostoyczy-
 ka Polaka, i Turka Kiersdorfa Szeza-
 ka, nie tak dla ugody, iako dla odebr-
 nia czterdziestu tysięcy czerwonych zło-
 tych, ktore krzyzacy Zygmuntoowi obieca-

księga I. Rozdział II.

li. Tych Posłów Zygmuntowych lubo czę-
stował, i do granic Pruskich swoim sum-
ptem kazał odprowadzić król Jagiello, prze-
cię jednak nie spuszczać się na to, go-
tował się pilnie na wojnę. Dowiedzia-

Polacy kocha-
jący Czczyzną
swoją.

wszy się o przyszłej wojnie Polaków z
krzyżakami, i wyrozumiawszy z Zygmunta
Cesarza, że trzyma z krzyżakami przeciw
Polakom, Polacy przy dworze Zygmunto-
wym zostawczy, i iuz dla zasług swoich w
Węgrzech osiedli, iako to Zawisza Czarny,
Jan i Jarurey Garbowski dwa bracia ro-
dzeni Sulimczykenie, Tomasz kaliski Ro-
zyc, Wojciech Małski Rozyc, Dobek Pu-
chała z Wangron Wieniawczyk, Jan
Brogtowski

krolowie w Polsce panuiazcy. Wlad: Jagiello
 Broglowski Grzymalozyk, Skarbek z Go- krol X.
 ry Habdank nie dbajsc nic na tajske i
 obietnice Zygmunta Cesarza, wyjechawszy
 z Węgier, przyiechali do krola Jagiello-
 na, zebymu sluzyli pod czas wojny: co
 im krol dobrze potym nagrodzil. kromer
 de rebg Polon: 116. f 263. Bielski 13.
 f. 291 et 292. etc.

XX Tegoz roku 1410. W niebytnosci
 wyjezdziac krol z krolowz do Prus, w krola Arcy bis-
kup Gnieznen:
 Krakowie polecil rzad calej Polskij Mi: Polskę rzadzi.
 kotaiowi kurowskiemu Arcybiskupo-
 ni Gnieznen skiemu. ktore dykelwiek satmuzny prze
 krol iechal, wszedzie ubogim iatmu- woynz.

księga I. Rozdział II.

Jagiello u S.
krzyża gotwie
się na wojnę.
modlitwami,
iałmuznami i
postami.

Przymierza
czas wycho-
dzi.

Wojny potę-
tek

zny rozdawał. Mieszkańc dwa dni
w Stupi miasteczku leżącym pod górą
S. Krzyża w Sandomirskiej ziemi: co
dziś przededniem do kościoła na go-
rze chodził: gdzie kłęcząc modlił się,
iałmuzny dawał, wieczorem się do
miasteczka z kościoła wracał, i do-
piero wieczorem iadał poszcząc. Gdy
inż czas przymierza z krzyżakami
wychodził; postat król z drogi dwor-
sioy na Brzeskie dla obrony do Ino-
włocławia i Bydgoszczy. Ci Dworza-
nie królewscy zaczęli wojnę, popalili
wiele wsi krzyżackich nad Wisłą leżą-
cych: na co patrzal i wielce się gniewał
Ulryk

krolowie w Polsce panujący Wład. Jagiello
 Włdyk Magister Krzyżaków, i Posłowie krol X.
 Węgierscy: ktorzy ^{na} dziesięć dni przymie
 rze postanowili chęć traktować o po
 koiu. A tym czasem ziechawszy się Wojsko Polskie
 Nasz u Czerniewską w poniedziałek przy Czerniew-
 na załutrz po Świętym Pietrze i Pawle, sie na most przez
 wyzey Klasztora most przez Wisłę na prawie.
 łodziach wystawili (ktory iuz był na to Most na to-
 u kocznie zbudowany) po którym przepro dziach.
 wadzili wozy i działa na drugą stronę
 Wisły. Tam gdy namioty rozbili; przyje- Wikt X L
 chał Wikt Xzę Litewskie z Litwą i z Ja- z wojskiem
 tarami Litewskimi: ktorych u siebie przez przychodzi.
 zinę z żonami i z dziećmi ich zycił: #
 tamze przeciwko Wikstowi wyprawił był

księga I Rozdział II

krol kiskanascie chorągwoi. Tamze (mo-
wi Biel'ski. 3. f. 292.) gdy sie przeprawo-

Uleżony Biskup
Płocki mądrym
kazanem o woy-
nie Wojsko Polskie
przeciw krzyzakom
zapalił.

walo woysko przez trzy dni; Jakub Biskup
Płocki mszą i kazaniem przed krolem mie-
wał: gdzie iako człowiek uczony, szero-

ce o woynie sprawiedliwy i nie sprawie-
dliwy dyszkurując; i dowodząc tego ze
woyna zaczęta przeciw krzyzakom i est
pobożna, potrzebna, i sprawiedliwa; cale
woysko przeciwko krzyzakom pobudził
i zapalił. Tym czasem goy krola przyie-

Skoraczowski
poset do krola
od Posłow Wę-
gierskich.

chał Dobiesław Skoraczowski Polak z
obozu krzyzackiego, od Posłow Węgierskich
pytać sic kiedyby, i kiedy krol kazat
do siebie przyjechać Posłom? krol im penny
dzien

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 dzień naznaczycoszy, mieysca nie naznaczył. krol X.
 Powraciwszy się do obozu krzyżackiego skom-
 czowski, gdy powiedział Ulrykowi oblażył. Skoraczowski
 wi krzyżakow, że krol Jagiello iuz się prze- informuje kry-
 most przeprowił przez Wisłę, i że przy nim zakow o krolu
 Witulę przysiechał do krola zbroyno: nie i o Witulcie.
 wierząc Ulryk powieździł: Wzięm ia ta- w Obozie Li-
 ko jest zbroyna Litwa, więcej tam czas teuskim wię-
 i tyzek w ich obozie, t najdziejza niz cey czas i ty-
 zbroy. zek, niz zbroy. A gdy tenże Skoraczowski powieździł,
 że widział sąm most na Wisle; rozsmiały
 się Ulryk i zekł do drugich; Plotki to, i
 krol idzie za Wisłę, i Witulę za Niemną
 rzeką. Na co odpowiedział Skoraczowski,
 Obaczysz to Ulryku w krotce. Bielski l. 3.

księga I. Rozdział II.

f. 292. Gdy już wyszły owe dziesięć dni przymierza, a o pokoju nie traktowano; Jan Brogłowski Starosta Bydgoski ze świecia wyprawa ziozzy Niemcow, zajadknych wytepit. przyiechawszy pod Swiecie, w nocy zasadzke potozyl: a sora skoro dzien, ukazal sie z trocha ludzi, chocz wywabie z zamku Niemcow: ktorzy gdy wyszli, w rzeczy uciekajac przed nimi, naprowadzil ich na zasadzke: gdzie Niemcow w koso otoczywszy, jedny pobili: a drugich poimawszy, do obozu Polskiego przywiekli. Co styszac Ulryk Magister Krzyzacki: postal na obrone swieckiemu zamkowi, Henryka Plaweniysa kuntora swieckiego. Potym przyiechawszy do krola Jagiellona, do obozu Postowie Węgierczy, i widzac krola do pokoiu

Postowie Węgierczy do krola.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 pokoin skłonnego; gdy się krola pytali; cze- krol X.
 go chce po krzyza kach? odpowiedział im
 krol; Niech mi oddadzą Dobryńską zie. Czego chciał Ja-
 giello krol po
 krzyzakach?
 mię: niech sobie prawa do Zmudzi nie
 pretendują: a o szkody niech nas Zigmunt
 rozsądzi. Nie podobało się to krzyzakom:
 iakoby inż zwycięstwo w ręku mieli. Nie mo-
 gąc się krol Jagiello doczekać odpowiedzi,
 posłał do Posłów Węgierskich Piotra Kors- Korsbag herb
 boka Slezaka mającego za herb, w białym Śląskiej Fami-
 liji.
 polu trzy Łote Karpie: pytając się co da-
 ley chcą czynić krzyzacy? Rada krzyza-
 kowa
 tedy kuntorowie z Wrykiem na radę swo-
 ię; wszyscy wstali na wojnę; okrom Wę-
 dęńskiego kuntora laty i rozsądkim po-
 ważnego: który radził zgodę mówiąc, że nie

księga I. Rozdział II.

penny bywa koniec wojny, a pewniejszy
 Paszerek krzy-
 zakow między
 sobą.
 pokoy. Przeciw któremu powstałszy Ver-
 nerus Tetingier kuntor Elbiąski rzekł.
 Mogłes z tym sercem w domu zstać,
 a chorych braci w szpitalu opatrować.
 Na co mu odpowiedział Wendencki kun-
 tor: Jac mówię według Boga, który się
 we krwi ludzkiej nie kocha: ale ty patrz,
 żebyś nie był Smielszy głęź, niż ręką.
 Tamże będący Posel Węgierski Scibor,
 gdy począł radzić krzyżakom zgodę; przy-
 mówił mu Ulryk Magister mówiąc. Mo-
 wiesz ty, iżes Polak. kromer de reb. Polon.
 l. 16. f. 265 et 266. Bielski l. 3. f. 292 et
 293.

Smielszy głęź
 niż ręką.

królowie w Polsce panujący Wład: Jagiello

XXI. Tym czasem król król X.

Jagiello ruszywszy się z wojskiem, na król uczy woj-
 inne miejsce; żeby był wojska swego do ską gotowości
 świadczył; jeżeli było pogotowiu, kazał
 umyślnie dać znać o bliższym nieprzyja-
 cieli. Gdy się położyl oboz nasz nad W- Okrucizustwo
 krę rzekę: Litwa, Rus i Tatarzy poczę- Litwy, Rusi
 li ludzi u bęgiach Pogańskim obyczajem i Tatarow.
 mordować. Co widząc Polacy, przyszed- Pobożnie Pola-
 szy do króla, do namiotu, z tym się ode- kow.
 zwali; jeżeli królu dopuszczac będziesz
 pastwić się nad ludem Chrześcijańskim;
 wszyscy przez poydziemy od ciebie. Król
 tedy kazał zaraz ludzi wolno puscic: któ-
 rych byli Tatarzy nawiązali. Kromey i Biel-

księga 1. Rozdział II.

Jagiello wcho-
dzi w nieprzy-
jacielską ziemię.

Chorągiew kro-
lewska z orłem.

Medliwa i pro-
testacya krolow-
ska przed P. Bo-
gim

ski nizey. Zamtąd ruszywszy się krol
daley, i iuz wszedłszy w nieprzyjacielską
ziemię, we środę, dziennia tego dnia lipca.
Ciako pisze Micchovita l 4 C. 43 f 278.)
rozszkował wojsko całe po polu: i cho-
ragiew swoię krolewską wziąwszy w
ręke; na ktorej chorągwi był orzeł biały
w koronie, z rozszerzonymi skrzydłami:
począł tak nabożnie z płaczem i wzdry-
chaniem mówić. O najwyższy Panie,
ktoremu nic nie jest skrytego: który wieś
wszystkie uczynki, słowa i myśli ludzkie;
Ciebie dziś biorę sobie na siojadectwo!
zem do tej wojny zadney przyczyny nie
dał, anim się do niey skłapał: lecz co
czynię, to czynię z musu, i nie przyciel moy,
do.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
krol X.
 do tego mnie prawie gwałtem wieździe:
 który tak wiele ludzi nie winnych, mnie
 do czasu od ciebie powierzonych, pobił i
 pomordował, i włosci moje mieczem i o-
 gniem popustoszył. Racze to dziś roze-
 znac i ukazac między nami kto sprawie-
 dliwszą ma, gdyż nie mogło być inaczej.
 mam za to, że sprawiedliwie tę chorągiew
 moją, przeciw memu nieprzyjacielowi, w
 imię twoje podnoś. Czego tak mi Boze
 dopomoz i wszyscy święci. Tu wszyscy Bogarodzica
i Witalb i Kręta Ma zowieckie z krolęm pieśń S. Woy-
ciecha wszystko
Polskie spiewa.
 zapłakawszy, otarszy oczy, i chorągwie
 rozwinięszy zaczęli spiewac pieśń Boga-
 rodzica etc. o której powiada się że ją skom-
 ponował S. Woyciech, iako piśze *Krom-er*

księga⁺ I. Rozdział

Czechowie i Mora-
woczykowie bie-
gli w rycerskich
działach.

Maszkowski
Miecznik krak.
herbu Słonce
Hetmanem u-
czyniony cate-
go woyska.

konsyliarze
Hetmana.
Witult X. L.
Ostrowski kapłan
krakowski.
woiewodowie
Tarnowski krak.
Ostrog Poznan.
Michałowski Sędz.
Trąba Podkancl.
Płomieniczki
Marszałek kor.
Szafraniec krak.
owski Podkomo-
rzy.

de reb. Polon: l. 16. f. 267. Tu gdy się rząd
catego woyska nie chcieli podjąć Czecho-
wie i Morawoczykowie dla biegłości w
rycerskich działach na to zapraszani; Spra-
wę i rząd catego woyska poruczono iako
generalnemu Hetmanowi Tyndranowi
Maszkowskiemu Miecznikowi krakow-
skiemu herbu Słonce. Ten lubo był małe-
go wzrostu, ale wielkiego serca, i w rzezach
rycerskich biegły. Przydani mu byli ci kon-
syliarze Witult albo Witouł Arę Litew-
skie, krystyn Ostrowski kasztelan kra-
kowi: Jan z Tarnowa krakowski, Sędzi-
woy Ostrog Poznański, Mikołaj Micha-
łowski Sędziomirski Woiewodowie: Miko-
łaj Trąba Proboszcz S. Floryana z kleparza
Podkanderzy,

krolowie w Polsce panujący

Podkanclerzy, Zbigniew z Brzezia Ho-

mięczyk Marszałek, i Piotr szafanice

Podkomorzy Krakowski. Dwóch też prze-

wodników rodem z Prus było, świadomych

drog, którzy mieli woysko prowadzić. Tak

tedy porządek w woysku postanowivszy

przyciągnęło woysko w sprawie idąc do Lu-

teburgu miasteczka nieprzyjacielskiego iuz

od Naszych spalonego: gdzie między dwię-

ma ieżiorami najpienwszy był nocleg w

ziemi nieprzyjacielskiej. Tu Cpisze kromer

de reb: Polon: l. 16. f. 267.) Litwa i Tatarzy

rabując wsi, białogłowy sromocili, dzieci

rozcinali, i w jednym kosciele ze srebrney

puszki Nayswiętszy sakrament na ziemiowy

rzucili. O czym dowiedzianwszy się nasi Po-

Wład: Jagiello
krol X.

Przewodnicy
woyska.

Pierwszy nocleg
w nieprzyjaciel-
skiej ziemi.

Zbrodnie Li-
twy i Tatarow.

Nayswiętszy
sakrament z
puszki wyrzucony.

Pobożnejsze Pola-
kow.

księga I. Rozdział II.

Polacy naborni
do Najswiętsze-
go Sakramentu.

Litewska Kawa.

Nie nie ma sz-
częszego nad
Smierc.

lacy, wszyscy zgrzytnęwszy krzyknęli;
ieżeli Świętokradzcy nie będą skarani,
pdydziemy wszyscy z obozu: którym wza-
skiem stworzony król Jagiello kazał za-
raz szukać świętokradzów: a gdy dwóch
Litwinoch w tym winnych znalezione;
Witult albo Witold XL zwozcziem Li-
tewskim kazał im samym szubienicę sobie
wystawic i obiesic się. Wystawioszy szu-
bienicę sami się upominali do przedszego
obieszemia, żeby się na nich bardziey nie
rozgniewał Witult XL i a koby im mogł
co tierzszego uczynic nad to, że ich na-
Smierc oszadził. Poty Kramer. Od Lute-
burgu poszli nasi do kureznika miastecz-
ka

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello.
 ka leżącego nad Rubikonem ieziorę, krol X.
 nie daleko Drwęcyi rzeki: gdzie rozbiwszy
 namioty, i wyjechawszy na paszę, wzię-
 li na pięćdziesiąt nieprzyjacielskich ko-
 ni gdy ich w rzece napawano. Polskiego wojska. I którymi
 konmi gdy się Nasi do obozu powracali;
 powstał tumult gdy rozumiano ze nieprzy-
 iaciel idzie: ale gdy zrozumiano ze Nasi
 ludzie; zaraz tumult ustał. Tu obaczywszy
 nasi blisko nieprzyjaciela, to jest, Ostroznosi, i Wilryka rostrony ordy-
 Magistra krzyzakow zaraz za rzeką nans krolewski. bę-
 dącego, dali znac krolowi. Dla czego
 krol zakazał, aby żaden z woyska nie
 wyjeżdzał na czatę: i zeby żaden w obo-
 zie nie trąbił, tylko sam trębacz krolewski.

Księga I. Rozdział II.

Trąby znaki
wojsku na-
znaczone.

Rozny w brze-
gach, palow
rzecze.

Zygmunt Ce-
sarz wojnę wy-
powiada Polakom.

Do tego te znaki naznaczyli: na pierwsze
zatrąbienie królewskiego trąbca, żeby
wszyscy zbroie na się brali: na drugie,
konie siodłali: na trzecie, aby za Mar-
szalkiem, z mniejszym wieść, Nadworną
chorągwią królewską idącym wychodzi-
li: aby nie wolali, czujni i ostrożni byli.
A że krzyżacy drugi brzeg opanowali
byli, i w oba brzegi różnów nawoływali,
i palow w rzecze nabili, broniąc naszym
przeprawę przez rzekę: dla tego, król
ruszył się z tego miejsca ku Lziałdowi
miasteczki: gdzie przyjechał do króla
Frycz z Replina Slezak posel Zygmun-
ta Cesarza powiadamiając, że Zygmunt mu
powiada ci królu, powoła wojnę dla kry-
zakow:

krolowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
 zakoni: a krolowi osobno do ucha po- krol X.
 szepnął; iż czterdzieści tysięcy czern. korupcye.
 nych złotych przezę mnie mówią, kr. Pieniądze
 re krzyzacy Zygmuntowi poslali. Ten przez ludzi
 ze poseł powiedział; bądźcie Polacy gadają.
 Serca dobrego; bo większe jest wojsko
 Polskie; niż krzyzackie. Tyni tedy sło-
 wami odprawiony Posel Zygmuntow do
 krola Jagiellona. Niech Bog tak odda Bog ludzi ka-
 Zygmuntowi, iako on miie oddawa, za rze za nie-
 maie dobrodziejstwa, którem dla nie- wdzięczne.
 go uczynił. Tenze Frycz wrocioszy się, Frycz informu-
 powiedział krzyzakom, ze Polacy iuz są ie krzyzakow
 gotoni potykac się z nimi: rozumeli al- o gotowosci Po-
 bawiem krzyzacy ze mieli przed nimi u- lakow.

księga I. Rozdział II.

uciekac, gdy iedynastego dnia Lipcaⁿ piątek przed świętą Matgorzaty odciągnęli pod Działdow, chcąc wyzey rzekę przebydz. Czego domyśliwszy się Ulryk Magister, puscil się ku Brataniugdzie kazawszy co przedzey zbudowac 12 mostow, po nich woysko swoje przez rzekę przeprowadzil. We wsi

krzyzacy przez
12 mostow prze-
prawili się do
Pola koso.

W święto S. Matgorzaty krol Jagiello z całym woyskiem sakrament Przenay-
świętzy przyimu-
ie.

blisko Działdowa,
Wysoka rzeczoney¹ w Niedziela, 13.
dnia Lipca, w dzień S. Matgorzaty krol Jagiello z całym woyskiem sakramenta święte przyjąwszy (iako pi-
sze Miechowita 14. C. 43 f 279) z Działdowa ruszył się ku Dąbrowni, gdzie przed wieczorą stanął: a gdy niektó-
rzy

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
król X.

Dąbrowno mocnymi murami opasa- Dąbrowno mia-
sto od Polaków
dobyte i spalone.

ne, i ieżiorem tak oblane, że z iedney
tylko strony był do niego przystęp: wy-
padli przeciw nim z miasta, i bili się
z Polakami długo: gązie krzyżackich lu-
dzi wiele poległa, a drugi nasi aż w mia-
sto wpędzwszy, i drabinki do murów przy-
stawiawszy, wielką mocą miasto wzięli: lu-
bo naszych strzelbą i kamieniami bardzo
parzono. Wybrawszy tedy i spalioszy
Dąbrowno nasi; więźniów wszystkich
wolno puscili, oprocz samych krzyża-
ków, których na zamianę chorwali. Mie-
chowita l. 4 C. 43. f. 278 et 279. kromer de
reb. Polon: l. 16. f. 266. 267. et 268. Bielski

księga I. Rozdział II

XXII. Trzeciego dnia,

W dzień SS Ro-
ześlancow, to ięst
czepstwo, wey
sko Polskie Sina
pod Grunewaldem.

to ięst. 15 dnia Lipca, w dzień SS Roze-
slancow, we wtorek z pod Dąbrowna
ufszedzy Nasz dwie mili, stanęli blisko wsi
Grunewaldu i Janebryku przy chrostach;
a to dla wielkiego wiatru, który w nocy
z błyskawicam i deszczem był tak wielki;
ze w obozie krzyzakow namioty pooba-
lat i rozmiotal, i tegoż dnia był ięszcze
większy. Miechowita przydaie 64 C43.
f 27g ze ten wiatr obalający namioty kry-
zakow, był prognostykem przyszley ich kłę-
ski: o ktorey mogly się akomodowa one
kłaudyanowe niersze.

Wiatry Sluzg
Jagrellonowi.

Onimum dilectē Deo, cui militat cōther
Et conjurati veniunt ad prælia venti.

Poty

krolowie w Polsce panujący. wlad: Jagiello
 Poty Mlichovita. Tamze i Grunewaldu krol X.
 krol Jagiello kazawszy rozbic namiot, kłeg krol Jagiello pod
 czac, i proszac Pana Boga o zwyciestwo ^{namiozem dwoch} ^{Mszy slucha.}
 Sluchal dwoch mszy, ktore przed nim mie-
 li kapelanowie jego Jarostaw Proboszcz ^{kapellani kro-}
 kaliski, i Bartlomiej Pleban Ktobucki ^{lewoscy Proboszcz}
 iako pofze Mlichovita na pomienionym ^{kaliskij i Pleban}
 mieyscu. W tym postawie ceden za dru- ^{ktobucki.}
 gim przybiegali do krola Mszy sluchaj-
 cego, dajac znac o bliskim nieprzyjacie-
 lu: a krol nie dbajac, ani sie bojac, cze-
 kat konca Mszy: krzyzacy tez bojac sie
 iakicy zasadzki z chrostu, nie smieli bli- ^{Bog strzeze}
 sko przystapic: a to bylo (mowi Bielski) ^{sluchajacych}
 z Bozego przyrzecenia, bo sie iefczce byli ^{Mszy swięty.}
 Nasi nie sprawili dobrze. A tym czasem

księga 1. Rozdział II

Szykuie się wojsko.
 kował Litwa, Rus i Tatarow: a Zyndrian
 Maszłowski Miecznik krakowski sży-
 kował wojsko Polskie. W Polskim wojsku
 było Chorągwi 51. w Litewskim 40.
 a w krzyżackim 51. iako piżze Mieczowita
 Chorągwie Pol. l. 4. C. 43. W Polskim wojsku te były
 chorągwie. iako opisuje Bielski l. 3. f. 295.

1 krakowskiy Ziemi
 krakowianie Stawni
 1. Chorągiew krakowskiy ziem;
 którą miał Marcin Wrocimowski
 herbu Putkotic. Tu na czele stanęli ci
 przednieysy; Zawisza Czarny Sulimczyk,
 Domarat z Kobylan Grzymalczyk, skar-
 bek z Gory Habdanek, Paweł z Biskupic
 Klesobias, Jan Warszawski Natęczy, Sta-
 nislaw z Charbinowic Sulimczyk, Jaxa
 z

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello.
Targowiska herbu Lis. król X.

2. krolewska rzeczona Gonczarska, Chorągwie Pol-
ze dwiema krzyżami złotymi w błękitnej - 2 krolewska
polu: tę sprawował Andrzej Brochocki Sławni Rycer-
Ofsoryjczyk. Tu stanęli naprzód Jan su-
mik z Nabrzozą, który u Cesarza Tur-
ckiego służył przy dworze lat 16. i bywał
w wielkich bataliach: Bartłomiej i Jar-
sław z Plemikowa herbu Pomian, Do-
bieszlaw Wieniawczyk, i Zygmunt Czech.

3. krolewska także: na tej była, 3 krolewska
Pogonia Litewska, koni białe w czerwonym Dwor krolaw-
polu: pod nią był Dwor Krolowski: Spraw-
ca Andrzej Ciółek z Zelechowa i Jan z Rycerze Sła-
wami.
Sprawy Odrowas. W pierwszym szeregu sta-
li: Mszczuy z Skrzynna herbu Łabęć, Ale-

Chorągwie Pol-
skie

księga I. Rozdział II.

Alexander Gorayski kerczak, Mikotaj Po-
wała z Taczora, i Sasin z Wihucza także
herbu Powala

4 S. Jerzego. z krzyżem białym w
czernym polu: pod nią byli Czechowie
& Morawczycy: niost ią Jan Zamowski
Czech: rządzili ią Sokot i Stawek.

5 Poznańska.

5. Poznańskiego Woiewodztona.

6 Sandomirska

6 Sandomirskiego W.

7 Kaliska.

7. Kaliskiego W.

8 Sieradzka.

8. Sieradzkiego W.

9 Lubelska.

9 Lubelskiego W.

10 Łęczycka.

10. Łęczyckiego W.

11 Kujawska

11 Kujawian.

12 Lwovian

12 Lwovian, na ktorey był lew ma-
lowany złoty na skatę wstępujący w polu
błękitnym.

krolowie w Polsce panuicy. wlad: Jagiello
 blzkitnym. krol X

13 Wielunian na ktorey byla strefa Choragwie
 Polska
 biala poprzek w czerwonym polu: pod ktw. 13 Wieluniska.
 ra nie wiele bylo szlachty, ale naywiecey
 Slezakow.

14 Przemyslskiej Ziemi.

14 Przemyslska.

15 Dobrynskiej Z.

15 Dobrynska.

16 Chelminskiej Z.

17

17

18 Podolanow

18 Podolska.

19

19

20 Halickicy Ziemi.

20 Halicka.

21 Semowita Xzecia Mazowieckie.

21 Semowita

22 go: na ktorey byl biały orzet bez
 korony, w czerwonym polu.

22 Xzecia Ma-

zowieckiego

23 Janusza Xzecia Mazowieckiego.

23 Janusza

na ktorey byly dwa orły, i dwa pihacze, iako
 X. M.

księga I. Rozdział II.

Chorągwie Pol-
skie.

by w Szachownicy białej i czerwonej.

24 Arcybiskupa
Gnieźnieńskiego.24. Mikołaja kurowskiego arcyc-
biskupa Gnieźnieńskiego herbu Szreniawca.25 Biskupa Po-
znanskiego.25. Wojciecha Jaszczybca Biskupa
Poznanskiego: którą prowadził Jarand z
Brzudzena herbu Pomian.26 Ostrowskiego
kasztelana kra-
kowskiego.26. Krystyna z Ostrowa kasztelana
krakowskiego herbu Rawicz.27 Jana Tarnow-
skiego Woiewody
krakowskiego.27. Jana Tarnowskiego herbu Leli-
wna Woiewody krakowskiego.28 Ostroga Wo-
iewody Poznani:28. Sędziwoja Ostroga herbu Katerz
Woiewody Poznanskiego.29 Michalowa-
skiego Woiewo-
dy Sandomierskie-
go.29 Mikołaja z Michalowa Rozycy
Woiewody Sandomierskiego.30 Koniecpolskie-
go Woiewo-
dy Sieradz-
kiego.30. Jakuba z Koniecpola Pobożani-
na Woiewody Sieradzkiego.31. kasztelana
Sremskiego31. Jana z Obichonwa Wieniawczyka
kasztelana

†
 królowie w Polsce panujący.

kasztelana sramskiego.

Wład: Jagiello
 kro X.

Chorągwie Pol-
 skie.

32. Jana Ligęzy z Bobrku Putkozi-
 ca Woiewody Łęczyckiego.

32 Ligęzy Wo-
 iewody Łęczy:

33 Andrzeja z Tęczyna herbu To-
 por Kasztelana Woynickiego.

33 Tęczynskie-
 go kasztelana
 Woynickiego.

34. Zbigniewa z Brzezia herbu Plo-
 nienczyk Marszałka Koronnego.

34 Płomienny-
 ka Marszałka
 koronnego.

35. Szafranca z Pięskowey Skaty Pod-
 komorzego krakowskiego herbu Stary kon.

35 Szafranca
 Podkomorz-
 kowskiego.

36 Klemensa z Moskorzowa herbu
 Pilawa kasztelana Wislickiego.

36 Moskorzow-
 skiego kaszte-
 lana Wislickie-
 go.

37. Winczenteo Granowskiego Gene-
 rala Wielko-Polskiego, herbu Lelina.

37 Granowskiego
 Generala Wiel-
 ko-Polskiego.

38. Dobiesława z Oleśnicy herbu
 Dębno.

38 Oleśnickie-
 go.

39. Spytka z Jarostanina herbu Leli-
 39 Lelinczyka.

księga I Rozdział II.

Chorągwie Polskie

40 Zareby.

na.

40 Marcina z Sławska Zareby.

41 Natęczyca.

41. Dobrogošta z szamotul herbu

Natęcz

42 kozięglowskiego
kasztelana Szade-
ckiego.

Lis kasztelana Szadeckiego

42. krystyna z kozięglow herbu

43 Męzyka Nad-
wicz herbu.43. Jana Męzyka z Dobrony
herbu Nadwicz.44 Trąby Podkan-
clerzego.

rzego.

44. Mikotaia Trąby Podkande-

45 kmity Srze-
niawczyka.45. Mikotaia kmity z Wisni-
cza herbu Srzeniawa.46 Gryfow Fa-
mili.46. Gryfow, którą propadził Zy-
gmunt z Bobonryi Podśedeł Krakowski
także herbu Gryf.47. Habdankow
Famili.47. Habdankow którą prowadził
Zaklika z korczkwina także herbu Hab-
dank.

48. Jelitczykow.

krolowie w Polsce panuiacy Wlad: Jagiello
krol X.

48 Jelitczykow, ktora prowadzil 48 Jelitczy-
kow Familij.
Floryan z korytnice kasztelan Wislicki
i starosta Przedecki takze herbu Jelita.

49 Czeska ktora prowadzil Jan 49 Czeska.
Jenczyk Morawiec herbu Odronas: kto-
rego wyprawil byl Ociec na pomoc krolu-
wi Jagiellonowi mairac z nim dobre zach-
owanie.

50 Gniewosza z Dalewic herbu 50 Gniewosza.
Strzegonia: pod ta byli i Polacy i Czecho-
wie zaciagneni.

51 korybutowa, na ktorey byla Po. 51. korybutowa.
gonia.

W Litewskim zas woysku bylo Cho- Litewskie Cho-
ragwie z Pogo-
niami, i ze stu-
pami.
ragwi 40. na ktory byly Pogonie i Stupy ro-
znego koloru. Porzadek tych Litewskich
Choragwi byl ten: Wilenska, Trocka, Gro-

księga I. Rozdział II.

dzińska, kowieńska, Lidzka, Miednicka, Pellocka, Witepska, kijowska, Pinska, Nowogrodzka, Smolenskich trzy chorągwi, Brzeska, Wolkowicka, Trohicka, Mielnicka, krzemieniecka, Starodubska, niektórych Szat Ruskich i Cwara Zawolskiego kilkanaście chorągwi Poty Bielski o Chorągwiach tak Polskich, inko i o Litewskich l. 3 f 295 et 296. Tu na placu, na prawym rogu albo skrzydle stanął Witul XL z Litwą, Rusią i z Tatarami, na lewym Tydran Maszkowski z Polakami: a na przodek wystawieni byli Rycerze starzy i doświadczeni. Potym gdy dał znać Hanek z Chelmu Ostoyczyk, Derstaw

Użytkowane
wojsko Polskie
przeciw krzyżakom.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello

Derstaw Włostowski herbu Oksza i dru. krol X.

dzy ze iuz widzieli blisko krzyzackie woysko; a krol przecie czekal konca Mszy; Wi-

talt sam przybiezawszy wolal na krola,

aby przestal pacierzyz morwic. Węc po skon-

czoney Mszy, krol wsiadszy na konia, i z

pagorku iednego obaczywszy krzyzackie

woysko, wtrocil się do swoich: gdzie kapta-

now i ludzi niesposobnych do bitwy przy

wozach w obozie zostawilwszy; szysza k i

zbroię wziąwszy; i wsiadszy na dziełne

go konia cislawego, maluchną tysin kę na

czole mającego, obiezdzał woysko w kolo:

upominając aby sobie mężnie poczynali dla

nieśmiertelney slawy zwycięstwa, zachowa-

Przygotowanie
krola Jagiellona
do blizkiej bitwy,
opisane ze wszę-
i kimi okoliczno-
sciami.

krótka mowa
Jagiellona krola
do woyska ciele-
go.

księga I. Rozdział II.

wania wcale wyuczony, dla tupoświ wiel-
kich, dla krzyw i szkód poczynionych od
krzyżackiego ludu, i dłu tego że to ta woj-
na jest nie z naszey, ale z ich przyczy ny.

Postwie krzyżaków
Tarcze Stawne.

Tym czasem przyiechawszy do króla Jagiel-
lona, od Ulryka Magistra krzyżaków Pru-
skich, dwóch Postwów, z których jeden miał
tarczę z czarnym orłem na złotym polu (e-
sarza Rzym skiego: drugi ^{miął na tarczy} czerwonego Gryfa
na białym polu ^{szczęcińskiego} - i przy-

Miecze Stawne niozszy dwa miecze, dobyte według Miccho-
wity, skrowanione według Kromera przywodzię-
cego na to pieśń, która ięszce do czasów jego
trwała: mowili do króla Jagiellona; Stawny
królu, Ulryk Magister Pruski posyła dwa
mieze

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello

miecze, jeden tobie, a drugi Wiktowi krol X.

bratu twemu, abys sobą nie trwożył, a

Smiele się z nim potykał: a jeżeli ciasne

pole masz, chceć ustąpić Swego miejsca.

To pyszne poselstwo krol Jagiello pokor. Pokorna odpo-

nie przyjąwszy Ciako Swindczy pieśń o tym wyszne pofelstwo

do czasow Bielskiego w Polsce trwającego i krzyzakoni:

do Boga westchnąwszy rzekł: Choćci mie-

czow mamy dosyc, ale i te weźmiemy ia-

ko znaki przyszłego zwycięstwa: mogą nam

się przydad na waszego Magistra. Bogci

widzi żeś my skłonnieysi byli do poko-

iu, niż do wojny: ale kiedy tak bardzo pra-

gnie krwi naszej, coż rzecz? nie wątpię, nic

ze Bog stanie przy sprawiedliwosci naszej:

księga I. Rozdział II.

a Ulryka za okrucieństwa i pychę jego
skarże. Skonczywszy mowę, król, kazał obr-
miecze wziąć: które w skarbie chowania,
iako pisał Micchovita, Kromer, Bielski etc.

król Jagillo pod
czas bitwy stoi na
stronie na miej-
scu bezpiecznym.

Potym według zdania wszystkich z miej-
sca bitwy król ustąpił na stronę na bezpie-
czne miejsce, z tymi których mu przyda-
no dla strazy zdrowia jego, iako to z semo-

Straznicy pilnu-
jący króla Jagil-
lona.

witem młodym Szczęciem Mazowieckim,
z Zygmuntem, korybutem i z Fieduskiem
Stawni Polacy, wieńcem z Kząt Litewskich, z Trąbą Pod-
kancelerzem, Janem Męzykiem herbu Wad-
wic tłumaczącym królowi język Niemicki,
Zbigniewem Oleśnickim, Janem Solawą
Czechem, Biensaszem Wieruszem z Bia-
ty

królowie w Polsce panujący.

Wład: Jagiello
król X.

Ty od Wielunia, Podkomorzem królewskim,
Henrykiem z Rogozna herbu Działosza,
który był potym Podskarbiem królewskim,
Zbigniewem Czayką z Konwogodwora
herbu Debno, który drzewce, to jest, bunczuk
za królem nosił, z Piotrem Madalenskim
herbu Larysa i z innymi. Mieczowita
L 4 C. 43. f. 278 et 279. Kromer de reb. Pol.
l 16. f. 268. Bielski l. 3. f. 294 usq ad foli-
um 297.

XXIII.

Tu iuz gdy
Polskie wojsko spiewac poczeło owe staro-
dawną s. Maryi echa pieśń Bogarodzica gdy
do potkania w trzby i kotły uderzono; kry-

Bitwa znaczna
i sławna króla Ja-
giellona z kryżo-
kami.

księga I. Rozdział II.

zacy na wyzszym miejscu stojący ze dwóch
 kule dział krzy- dział ognia dali: ale Kule, Polskie wojsko
 zackich Polskie wojsko przenio- nizey stojące przeniosły. Choc zrzęczy
 sly-

było potykać się Krzyżakom z gory, niz
 Polakom z dołu: przecię jednak na początku
 bitwy dobrze się Polacy oparli Krzyżakom.

Grzmot i trząsk
 w bitwie wielki: Tu taki się stal grzmot i trząsk od ta-
 mania kopij i inszego oręża, iaki bywa-
 kiedy się wielki iaki budynek wali: ia-
 ko piżze Mlechowita. Gdy to godzinę trwa-
 ło, i nie znać było: na czyję się stronę
 zwycięstwo na Konito; Krzyżacy widząc
 lewe skrzydło słabsze, na którym stali
 Litwa, Rus i Tatarowie: wszystkie potę-
 gę na nich obrocili: rozumiejąc że go-
 oni

Krolowie w Polsce panujacy.

oni uciekac beda, i Polacy tez w rozsypek
 Wlad: Jagiello krol X.

pojdą. Nie mogąc tedy dlugo wytrzymac

zbroynych krzyzakow Litwa, Rus, i Tatarowie, Czechowie i Morawczykowie uciekają.
 Litwa, Rus, Tatarowie, Czechowie i Morawczykowie uciekają.

ze ich zadną miarą Witalt zatrzymac

nie mogli. a drugi ledwie się w Litwie

obeyrzył: gdzie tez ci co uciekli, powie

dzieli, ze Polskie woysko zniezione od

krzyzakow. Wtęzże czas uciekła cho-

ragiew S. Jerzego z Czechow i Moraw-

czykow zebrana, ktora prowadził Jan

Zarnowski Czech, za to potym infami-

zowany. iako pisze Mieschovita. Same Sami Smolenscy

tylko Smolenskich Rusi brzy chorągwie Rus odważni.

na lewym skrzydle zostaly: z ktorych

księga I. Rozdział II.

gdy pierwszą na głowę zbito, dwie pozostałe z Polakami się połączyły. Te-

Chorągiew wy-
dawa Polacy od-
bierną.

gorz czasu krzyżacy wydawali byli Chorągiew królewską, Marciniowi Wroci-
mowskiemu herbu Pulkozic Chorzęmu Kraz-

kowskiemu: ale ią wnet wielką mocą Nasz odyskali. A tu iuz gdy krzyżacy

Deszcz lekki
Polakom poma-
ga, a kurzawa
szkodzi.

poczęli słabiec i ustępować, Nasz na nich
bardziej nacierali: ponieważ i lekki deszcz

uspokoil kurzawę, którą na Polskie woj-
sko napędzał wiatr po krzyżakach bę-

dący. To też pomogło Naszym do przela-
mania krzyżaków, że ci którzy uciekali-
cz Litwę gonili, szyki krzyżackiego woj-

Szesnascie
Chorągwi ostrze-
żnich krzyżackich.

stwa poturbowali, i przeczcieli. Gdy iuz
Szesnascie

królowie w Polsce panujący.

Szesnacie tylko chorągwi świeżych lu-

Wład: Jagiello
król X.

dzi krzyżackich zostało; między którymi
był Ultyk Magister z przednimi kon-

torami: chcąc na sztych przelgnąć, porzą-

li im w bok zanieżozac. A król Jagiello

Morawiec
Chorąży kro-
lewski

blisko stojący z chorągwią swoją mniej

szą, którą niósł Mikołaj Morawiec z

kunoszyc herbu Powata, abawiając się

aby na niego nie uderzyli, posłał Zbi-

gniewa Oleśnickiego Pisarza swego do

woyska po posiłki, chcąc się z krzyżaka-

mi potykac. Ale Mikołaj Kietłasa her-

bu Halcęc tego nie dopuscił: aby idący

do króla nie potrowyżli Naszych; którzyby

rozumieli ze uciekaia: i aby tym serca

E

księga I. Rozdział II.

Nie wadzi kro-
 lom słuchać do-
 brych rady.

nie przyjacielowi nie dodali. Musiał
 tedy król stać spokojem (mowi Bielski
 13. f. 298) a tych słuchać, którym to po-
 ruczono. Lubo tu spuszczone było chorzą-
 giew królewską, aby było króla po chorągwi
 nie poznano; przeciw iednak Rycerz z
 Lusatyi nie jaki Dypold kikieryc de
 Decber wszystko we zbroi złotym pasem
 opasany poznawszy króla, we wszystkim
 biegu leciał do króla z kopią; przeciwko
 któremu gdy też i król z kopią biegał;
 Zbigniew Oleśnicki Piłarz króla wyprze-
 dziwszy, i z boku natarszy na Dypolda,
 z konia go zwałił kopią na dła mancy-
 król dopiero przypadszy, gdy się Dypoldo-
 wi

królowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
 wi na ziemi leżącemu szyszał z głowy król X.
 nachylił, w samo go czoło kopią uderzył,
 a druzdy go dobili. Za to potym temu Zbigniewo Ole-
 Zbigniewowi Oleśnickiemu Pisarzowi świński za daw-
 zne dzieło bře-
 rze Biskupstwo
 krakowskie.
 Swennu dał król Jagiello Biskupstwo
 krakowskie, gdy się udał do stanu Du-
 chownego. Pokonawszy Nasz pierwsze Ostatki kraj.
 zakon Nasz
 dobił i aig.
 wojsko krzyżackie, i tych co gonili uciec
 kwiżąc Litwę; obrócili się na te szesnaste
 ostatnich chorągwi krzyżackie: o któ-
 rych długo Nasz rozumieli ze się Litwa
 wraca: poki im nie oznaymit Dobięstan
 Oleśnicki za którym przypadli oni osta-
 tni krzyżacy. Tych gdy sam Ulryk
 Magister i kommandor Elbienski dy-

księga I Rozdział II.

rygowat na białym Koniu objeżdżając
 woysko, i dobrego Serca dodał, Nas
 przeląmawszy przednie Szyki, i ogar-
 nawszy w koto wszystkich, tak wiele ich
 pobili, iż mało co ich nieicko. Ktorych
 Nasz kilka mil goniąc i bitąc, napadł
 (iako pisze Kromer) na bagniska chrosta-
 mi zarosłe, na ktorych kilka rot krzy-
 zackich utaito się było: ale ci blyszcze-
 niem się zbroj i oręza wydani, wpadli
 w ręce Naszym. Z ktorych gdy tych po-
 bito, co się bronili; drudzy oręze na zię-
 mię porzucili: a Nasz ich do obozu swe-
 go iako bydło przygnali. Pomy Kromer
 Zginęło w tej walney bitwie krzyza-
 ckiego

Dobitaię krzyza-
 kow Polacy.

krzyzakow kry-
 żacych się blask
 od oręza wyda-
 ie.

krzyzacy Nie
 wolnicy iako by-
 dło.

królowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
 ckiego woyska według Długosza, Miec. król X.
 chowitj, Kromera, Bielskiego i innych. Liczba pobitych
 Historykow, pięć dziesiąt tysięcy, a czter^{i poimanych krzy}
 zakow.
 dziesięci tysięcy wzięto: według Aneam
 Silvium i Niemieckich Historykow zgi-
 nęło krzyzakow czterdzieści tysięcy: wa-
 według Wapowskięgo, czternaście tysięcy
 wzięto. Znaszych oprócz Kęski Litwy,
 Rusi i krzyzakow tylko dwanaście szla-
 chty zginęło: między którymi ci byli
 znaczniejsi Jakubowski herbu Róża,
 i Szulicki Imbriam herbu Czerwia. Tuz
 zginął Ulryk Magister krzyzakow w
 biatych harasowych szcztach będący, zabi-
 ty od prostego żołnierza Polskiego: kto-
 nie

księga I. Rozdział II.

Lancuch zło-
ty z krzyżem.

ry zdiawszy z trupa Ulrykowego złoty
lancuch ze złotym krzyżem drogiemi ka-
mienmi nasadzonym, przyniósł go do
Mszczuia Skrzyńskiego Oficyera swego,
a Moczy do króla. iako pisze Kromer
de reb: Pól: lib. f. 270. Zginął i ow kún-
tor Wéndpiński, który radził zgodę krzy-
żakom z Polakami: Zingelo kommando-
rono wedlug Encam sylwium trzysty...
iako pisze Guagnin Tomo 1. f. 108. Poima-
ni zas ci znacznicysi byli Kazimirz szce-
cinskie Xzę od Skarbka z Gory: Konrad
Biały Xzę Olesnickie od Czechu z Zalozze:
Te Xzęta idąc od krolow Polskich, wolali
trzymac z Niemcami, niz z Polakami:

Poimani krzy-
żacy.

poimany

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 poimany od Przedpetka kopydłowskiego król X.

herbu Driia kiersdorf znaczny szlach
 z pięcią, dziesiąt towarzyszymi. iako
 pisze Bielski: Wszystkiego wojska krzy- komput wo-
 żackiego było według kromera. sto czter- ska krzyż-
 dziesci tysięcy: według Bielskiego, sto ty- ckiego.
 sięcy: byli w nim Prusacy, Inflanci,
 Czechowie, Morawczykowie, Ślązacy,
 Francuzowie, Anglikowie, Szkotowie,
 Dunczykowie, Bawarczykowie, Mysz-
 niacy, Rakuszanie, Szwabowie, Szwaj-
 carowie, Fryzowie, Turynnowie, Luf-
 sacy, Pomorzanie, Saksowie, Kaszubo-
 wie, i wszyscy prawie Niemcy iako
 pisze Bielski. Powiedano (mowi kro-

księga I. Rozdział II.

S. Stanisław
widziany na
powietrzu.

mer de reb. Pol: l. 16. f. 270.) że ludzie
obudwu woysk widzieli pod czas ca-
tey utarczki, na powietrzu, powaznego
iakiegoś Mezą w Biskupim apparacie
serca Polakom dodaiącego, a krzyza-
kon straszącego: i dorozumiavano się
ze to był Święty Stanisław Biskup kra-
kowski. W nocy zas przed tą utarczką
widziało wiele ludzi godnych wiary,
okolo księzycy dlugo walczącego z kro-
lęm Mnicha: który na ostatek zwycię-
zony od króla, stracony był z nieba. Po-
ty Kromer na pomienionym mieyscu, i
Bielski pisze że się to sniło królowi przed tą bitwą.
to godna uwagi, co pisze Kromer na
i Bielski
tymże mieyscu, Do tey kłęski krzyza-
kon

Prognostyk kłę-
ski krzyzakow
Mnich od kro-
la zwycięzony
z nieba straco-
ny.

krolowie w Polsce panujący wlad: Jagiello
 zakon, a do zwycięstwa Polakom wiel. krol X.
 ce pomogli choc nie rostopni Czecho- Opatrzosc
 wie i Morawczykonie od krola Jagiel- Boska oko-
 to Polakom.
 lona zaciagnieni. Ci albowiem gdy za-
 raz na poczatku bitwy uciekli byli z
 Chorazem swoim Janem Zarnowskim
 Czechem czy ze strachu, czy od krzyza-
 kon przekupieni: potkawoszy ich w
 lesie Jan Trauba Podkanclerzy wraca-
 iacy sie z placu do obozu, gdy ich po-
 czal strofowac o ucieczke, oni sklada-
 tac przyczynę na Zarnowskiego Chorą-
 zego swego, powrocili się do woyska
 Polskiego: ktorzy obaczywoszy krzyza-
 cy, gdy rozumieli ze nowe wa kies woj-

księga I. Rozdział II

sko idzie do Polaków, wielce się tym
potrwożyli. ^{i uciekali} ^{i Bielski} Joty Kromer.

W wozach krzy-
żackich znalezio-
ne kajdany, tan-
cuchy i pochodnie.

klęsce krzyżaków wziętoszy się Pola-
cy do obozu krzyżackiego, i tudzi w
nim nyciąwszy, znaleźli na wozach

kajdany, i lancuchy na wiżanie Pola-
ków, i Smolne pochodnie na palenie

Polskiej pogotowane: tamże znaleźli wie-
le beczek wina, którym zeby się byli Na-

si nie popili, kazał Krol beczki poroz-
cinac: i tak wino po polach rozlane

skwarwione trupy oplokując ze krwią
zmieszane płynęło strumieniami. i ako

piszą Miechovita l. 4 C44 f. 280. kro-
mer de rebg Polonorum l. 16. f. 269. Bielski

Wina beczki
porozcinane.

Wino ze Książ
Strumieniami
płynię.

ow

+
 krolowie w Polsce panuiazu. wtad: Jagiello
 l. 3. f. 298. A gdy wszędzie one pola krol X.
 trupami były napelnione, ruszył się krol krol dla pola
 tegoz dnia przed samym wieczorem z trupami napel-
 tamtąd, i uszedłszy miłą ku Malborko- nionego, prze-
 wi, stanął obozem nad rzeziorem: i tam nosi się na
 dopiero iedli wszyscy i krol: ktoremu z szemięysce.
 chrostu chłodnik zrobiono, bo ięszcze
 były namioty nie przyfzły, i tam spał: Mizerny no-
 a w nocy od wielkiego deszczu i zi- cleg krolawski.
 mna wielu ludzi rannych na pobo-
 rowisku pomarło. Była ta walna
 Batalia Roku P. 1410. 15 dnia Lipca, Czas bitwy
 w dzień Swiętych Rozeslancon, to ięst, krola Jagiello-
 Apostolon, we wtorek. Bitwę tę opi- na z kzyzaka-
 sali Miechowita l. 4. C. 43. et 44 a f. 279. mi.

księga I. Rozdział II.

ad f. 283. Kromer de reb: Pol: 116 a f 268.

ad f. 270. Bielski l. 3. a f. 294. ad f. 299.

XXIV. Nazajutrz

Te Deum lau-
damy woj-
sko Polskie
Spiewa

po bitwie, to jest, 16 dnia Lipca we
Srodę, przed Switanizem wotat wozny
Boguta nazwany aby się wszyscy do kro-
la zeszli. Gdy się tedy rano zeszli wszyscy,
Mszy Świętej wystuchawszy, i Te Deum
laudamus dziękując P. Bogu za zwoy-
ciestwo, za spiewawszy; więz niow kro-
lowi prezentowano, i każdy Narocł
osobno spisowano: między ktorzmi nay-

Czechow i Sł-
zako naywię-
cey u krzyza-
kow było.

więcey było Czechow i Słzakow. iako
pisze Micchovita 14 CAA f. 281. Tegoż
czasu

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 król X.
 czasu królowi oddano krzyżackich
 chorągwi w bitwie pobranych 51. Te Pogrzeb pobi-
 goz dnia kazał król pobitych pocho- tych Ryceznów
 nac, a ciała Ulryka Magistra Krzyż-
 aków, Marszałka i przedniejszych kun-
 torów na woz nakłasc, czarnym axa-
 mitem nakryc, i do Malborka odesłać.
 Chorągwie krzyżacki były te i takie.
 iako opisuje Bielski l 3 a f 299. adf. 301. Chorągwie
 krzyżackie

1. Chorągiew samego Magistra i Magistra-
 krzyżackiego biała, na niej w złotym Krzyżackiego
 krzyżu orzeł czarny. Pod nią Ulryk Krzyż
 Magister Krzyżaków w białych hara-
 sonowych szatach zabity.

2. Takaz, pod nią Dwór Magi- 2 Takaz
 stra krzyżackiego, i Zaciężni. Dwór Magistra.

księga I. Rozdział II.

- Chorągwie krzyżackie
- 3 Biała na niey krzyż czarny. Sem. Prowadził ją Marszałek Pruski Francuz maigcy na herbie rękę z krzyżem, na hełmie kura: ten Marszałek zabity w Malborku pochowany. Przy nim byli Piotr Ofman, krzysztof Biskup Lubeczński Francuzowie.
- 3 Marszałka i Francuzowie. krzyż czarny. Rzeką z krzyżem kura.
4. Xzcia Oleśnickiego. Szczaka. Orzeł z przęga.
4. Zolta, na niey, Orzeł czarny maigcy białą przęgą przez piersi i skrzydła, i spony czerwone. Ję prowadził konrad Xzc Oleśnickie ze Śląska: pod nią byli wita. Sni jego ludzie.
- 5 Czerwona krzyż S. Grzegorza.
5. Czerwona z Lonce m długim, na niey krzyż nazwany S. Grzegorza. Prowadził ją Grzegorz kieczdorf, pojmany w bitwie
6. Chelmina. Srebra rzeki, krzyż
6. Czerwona z długim ogonem miasta Chelmina: na niey, na kształt rzeki srebra.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 fa czarna, przy niej krzyż. Tę nosił Ch. król X.
 razy Ziemiński, za to że uciekł, iako za zdra- Chorągwie kry-
 de, ściety z rozkazu Henryka Magistra. zackie
 drugiego krzyżakom.

7. Maja na czerwonyj polu, bia- 7 Podskarbięgo
 ty Klucz. Która prowadził Tomasz Podskar- klucz.
 bi Magistra Krzyżackiego: ten zabity w bi-
 twie.

8 Czernona, na niej Orzeł trzyma. 8 Orzeł S. Jana
 iący napis S. Jana w Sponach. Prowadził ją Moranwiec skul
 Markwardus: pod nią byli Zaciężni z naczoński Powo-
 roznych krain. Te wydał Miłota Mo- ła odważny Ry-
 ranwiec Skunaczowski Powoła. cerz.

9 Biała, na niej Zubra głowa: 9 Grudzińska
 prowadził ją Gwidelm kommander Gru- Zubragłowa.
 dziński, ten zabity w bitwie, pod nią była szla- Grudzińska
 chta Powiatu Grudzińskiego; z których, mało Selachta znie-
siłona.

księga I. Rozdział 11.

Chora gwiazda krzy- co zostało.
zackie.

10 Biała komendora miasta
Balgi: na niej, liiszka czerwona z wywie-
szonym językiem czarnym: pod nią byli
krzyżacy i ludzie zaciężni.

11 Ryby dwie
czerwone. 11 komendora z Chence, na niej
dwie ryby czerwone.

12 Len w ko- 12. Czerwona miasto kinzberka,
ronie złoty tę prowadził Namiesnik komendora
z krzyżem. kinzberskiego. Na niej był len biały w
koronie złoty, krzyż czarny w głównach
mających: ten znak dał był Jan król Czeski
Rycerzom z Poganami woiującym.

13 Szachowni- 13. Wilełma komendora w sza-
ca. chownię robiona, na czworo pola, białe i
czarne: pod nią więcej było Cudzoziemców,
niż

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
naz krzyzakow. krol X.

14 Biala Biskupa Sambiniego Chorągwie krzy-
na nicy krzywoe kotpaki: która prowadził zackie.
Henryk Grofi: pod nią byli krzyzacy i lu. 14 kotpaki to igł
dzie zaciżni. czapki

15 Miasta i komēndorstwa Tuchol- 15 Pola czerw-
skiego, na nicy, cztery pola czerwone i ne i biale.
biale. Te prowadził Henryk komēndor
tak pyszny Niemiec; ze przed sobą kazał Pyszny Niemiec
nosic dwa gołe miecze iako zwycięzca: a boiazliwy dar-
o co nie miedło było na niego Magistrowi mo się groził na
krzyzakow i komēndorom. Ten przed Polskę krew mie-
bitwą, powiedziawszy, ze tych mieczow czami.
nie schowam, az ie we krwi Polskiej po-
mazę: potym po przegranej bitwie nuy
sprosnię ze wszystkich uciekaięc poima-

księga I Rozdział II.

Chorągwie kry-
zackie. ny był i ociąty iako pięt. Jako pisze
Bielski

16. Pola trzy bia-
te i czerwone.

16. Wielkiego Kommandorswa:
na niey trzy pola białe i czerwone. Je
prowadził Konrad Lichtenstein krzy-
zak: pód nią więcej było ludzi z Rakus,
niż krzyzakow. Ci wszyscy pobici.

17. Pola trzy
czarne i białe.

17. Kommandorswa Nieszewskie-
go: na niey trzy pola czarne i białe. Je pro-
wodził Kommander zamku Nieszewskie-
go, który uciekł chorągiew zo stawivszy.

18. Strzale
dwie.

18. Biała, na niey dwie strzale po-
maranczonego koloru: te prowadził ie-
den Westfalozyk zaciągnawszy ludzi z
Westfalij za swe pieniądze, na słowo Ma-

Wieza pet-
na złota.

gijska krzyzackiego Ulryka: ten albo wem
też o sobie sławę puscił; ze ma wieżę pełną
złota

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 złota, za które mogli by długo z Polaka- król X.
 mi woionac: dla czego, ze wszad się do Chorągwie
 niego Niemcy garneli. krzyżackie.

19 Biała miasta i Woytostwa 19 Roze białe
 Rogóżna, na niej, w czerwony polu trzy
 roze białe: tę prowadził Fryderyk Woyt.
 trzy.

20. kommandorstwa i miasta El- 20 krzyże dwa.
 biąga, na niej, w białym polu, dwa krzyże Elbiąska.
 czerwone: prowadził ją kommandor El-
 biąski Vernerus Tetingier: pod nią by-
 li Szlachta Elbiąskiego powiatu, i miesz-
 czanie Elbiąscy, i krzyżaków nie wiele. -

21. kommandorstwa i miaska ko- 21. Aniot bia-
 przyrna: na niej Aniot biały w czerw- ty.
 nym polu: tę prowadzi Burkardus kom-
 mēdor w bitwie zabity: pod nią byli krzy-

księga I Rozdział II.

- Chorągwie krzy- zacy, i zaciężni.
zackie
22. Biela Komendostwa i mia-
sta Brodnice, na niej, ielen czerwony:
22. Jelen Czerwo- sta Brodnice, na niej, ielen czerwony:
ny. tę prowadził komendator Brodnicki: pod
tą byli krzyżacy, i Rycerstwo Brodnic-
kiego powiatu.
23. Pastorat i 23. Biela Biskupstwa Chetmian-
miecz skiego, na niej, miecz czerwony, i pasto-
Biskupstwa rat czerwony: tę prowadził Teodoryk Stu-
Chelmieńskiego ga Biskupi
24. Regi trzy 24. Biela Woytostwa i Zamku
ielenie Brabiana i Kłowego miasta: na niej
trzy rogi ielenie szare: pod nią byli krzyża-
cy, Mieszczanie i zaciężni.
25. Krzyże dwa 25. Na ktorey były dwa krzyże
czerwone w białym polu: pod nią byli za-
ciężni

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 ciążni, wszyscy z bici. król X.

26. Na ktorej był belt i strzata. Chorągwie krzy-
 czerwona: podo nią byli Niemcy, którzy '26 strata i belt.
 sznym kosztem dla krzyżaków przyie-
 chali.

27. Czerwona, na niej, liśka bia. 27. Liśka bia-
 ta z rozdzielionym pyskiem: pod nią by-
 li Krzyżacy z pieniędzmi Magistra.
 krzyżackiego zaciągnięni.

28. Miasta i Kommendorstwa. 28. Krzyże dwa.
 Elbińskiego, na niej krzyże dwa, czer-
 wony w białym polu, a biały w czerwo-
 nym: pod nią byli krzyżacy, szlachta
 tamtego krainu, i zaciężni.

29. Zultawska na niej trzy po- 29. Pola.
 la białe między czarnymi: prowadzi i ię

księga I. Rozdział II

Chorągwie kry. Woyt: pod nią byli krzyżacy z amku
zackie. Malborskiego, i Soltysi wszyscy tamte-
go kraju.

30. krzyzedwa. 30. Elbińska na niej dwa krzy-
że, biały w czerwonym, a czerwony w
białym: prowadził ją Magister Elbien-
ski: pod nią byli sami Mieszczanie i
zotnicze ichże pieniądze zaciągnięni.

31. Baran bia-
ły. 31. Kommandorska i miasta
Stuchowa, na niej, baran biały: prowa-
dził ją Arnouldus Kommandor Stuchow-
ski, w bitwie zabity, w Malborku pocho-
nany: pod tą chorągwią byli krzyżacy
i szlachta tamtego powiatu.

32. Siekiera. 32. Miasta Barsten czarna, na
niej biała Siekierni: prowadził ją Woyt:
pod nią byli

królowie w Polsce panujący Wład. Sagiello
 pod nią byli krzyżacy, i szlachta tamte. Król X.
 go kraiu. Chorągwie
 krzyżackie.

33. Kommandorswa i miasta 33 kwatery.

Osteroden, na niej cztery kwatery czer-
 wone i białe: tu Chorągiew był Piłgrzym,
 w bitwie poimany.

34. Szczytna miasta, na niej prze 34 Pole, linia.
 dwie pola czerwone i białe linia: tę pro-
 wadził Wojciech Kommandor.

35. Biała Kommandorswa i mia- 35 kółpaki, to
 sta Regneta, na niej trzy kółpaki czerw. jest czapki zna-
 ki wolności.
 ne: prowadził ją Kommandor Grof Fry-
 deryk, w bitwie poimany: pod nią byli
 krzyżacy.

36. Królowca miasta, na niej 36 korona
 korona czerwona w białym polu, a krzyż.

księga I. Rozdział II.

Chorągwie
krzyżackie.

37. Pola.

38. Pola.

39. Pola.

40. Pola.

41. Orzeł.

krzyż biały w czerwonym.

37. Z polami złotymi; białymi,
i czerwonymi: pod trz. było wielu Nię-
cow z gszczepami.38. Woytostwa Tczowa, na niej
cztery pola czarne i białe: tę prowa-
dził Woyt Tczowski.39. Miasta Hofstel większego,
na niej, trzy pola czarne, białe, i czer-
wone: prowadził ją Woyt.40. Mysłencka na niej cztery
pola błękitne i czerwone.41. Biała miasto Brandeburgu,
na niej orzeł czerwony mający przez
skrzydła, złote strefy, nos i spony złote;
prowa.

krolowie w Polsce panujący, [†] Wład: Jagiello
 prowadził ię Marckward Kommandor krol X.
 w bitwie poimany od Jana Dlugosza Chorągwie krzy-
 herbu Wieniawoi: ta chorągiew dana za ckie.
 była temu miastu od Margrabie Bran-
 deburskiego, gdy wojował z Paganami.

42. Biała Kazimierza Szczęśliwe 42. Gryf-
 cińskiego, który w bitwie poimany od
 krola był potem wypuszczony: na niego
 Gryf czerwony.

43. Chelmienskiej Ziemi, na niego 43. krzyż i
 krzyż czarny, Kraie czarne, u ogona rzeki
 i u Chorągwi rzeki czerwone i białe:
 tę prowadził Grof i eden Kommandor.
 Torunski: pod nią byli krzyżacy, To-
 runscy i Chelmienscy mieszczanie, i żoł-
 nierze należący od Torunskich mieszczan.

księga I^r Rozdział 11.

- Chorągwie kry.
zackie. nov.
44 Gdanska
krzyże dwa. - 44. Czernona miaska Gdanska
na niey, dwa krzyże białe.
- 45 Strefa. 45. Biała i czarna Strefa przez
nie: prowadził ją Gdanski Komendor.
- 46 Baranek
chorągiew. 46. Biała Biskupstwa Elsber-
skiego, na niey baranek z chorągiew
ką; prowadził ją Sługa Biskupa: pod
nią, i edni zbici, drudzy poimani.
47. Wieze,
brama. 47. Torunia miasta, na niey w
polu białym, wieze czerwone, brama czar-
na, krata biała, żółte drzwi.
48. Strefa. 48. Gdanskiego zamku biała,
przez nie Strefa czarna.
48. Betz
szata. 49 komendorstu i zamku Gnie-
wu, na niey betrbiały, ze szratą w polu cer-
nowym.

królowie w Polsce panujący.
 wonym: prowadził ją Jan Grabia kom- Wład: Jagiello
 mendtor Gnienski, ten ranny zawiesz- król X.
 ny do Malborku z rozkazu królewskiego. chorągwie
 go, tamże umarł, pochowany w kęście krzyżackie
 le S. chny.

50. Czarna, na niej biała sie- 50 Siekiera.
 kiera: prowadził ją Woyt ze Swiecia
 Sekerka nazwany.

51. Błękitna, na niej był lew 51. Lew czer-
 czerwony w białej strefie, z językiem wony.
 białym wywieszonym, z koroną złotą
 na głowie, z zębami i paznogciami
 złotymi, ze pszym ogonem: tę prowa-
 dził komendtor Bransficki. Poty
 chorągwiach krzyżackich, Bielski l. 3.
 a f. 299. ad f. 301. Tegoz dnia

księga 1^a Rozdział 11.

Więźniowie
wzdno na parol
puszczeni od kro-
la.

Xzeta i prze-
dnieyszy krzy-
zacy po zam-
kach Polskich
rozesłani.

gdy Zbigniew z Brzezia Marszałek
koronny, i Piotr Szafraniec Podkomorzy
krakowski ręczyli za więźniow, i oni
sami obligowali sie kawalerskim parol-
em dosyc uczynic woli króla Jagiellona;
król kazawszy się in Stanio na święte-
go Marcina do Krakowa, wszystkie wzdno
puszcic rozkazał, i na strawę im dąc ka-
zdemu według proporcji Janu jego: Xze-
ta tylko, i inne przednieysze krzyzaki
zatrzymano, i po zamkach Polskich roze-
ślano, iako to Kazimira Szczecińskiego
i kontrada Oleśnickie Xzeta, krzyzow-
fa kiersdorfa Slezak ~~etc~~: dwuoch tylko
Gzecha, iako przydaję kromer etc
kommendorow według kromera, Lunto-
ron

krolowie w Polsce panujacy. Wład: Jagiello
 row według Bielskiego, markwarda krol X.
 Salisbachiusa Brandeburskiego, i Sum-
 berga, niedbajac na prosbę krolewską
 Witult albo Witold Krz Litewskie sciąg
 kazali, zato, ze mu w rozmowie pod ko-
 wonem, od elmatki na łaiali, i choc więznia-
 mi byli, nie z pychy swoiey nie spuscali,
 kromer de reb: Polon: l. 16. f. 270 et 271.
 Bielski l. 3. f. 301 et 302.

XXV Po wygranej z krzyżakami batalij, zaraz krol Jagiello o zwycięstwie swoim rozpisal listy do krolowiy, do archybiskupa, do Biskupow i innych Panow do krakowskiej kapituly i Akademij, oznajmujac o swym zwycięstwie: dla

Jagiello o zwycięstwie swoim
 daie znać Polsce.

księga I. Rozdział II.

czego po wszystkich kościołach w
Polsce Panu Bogu za zwycięstwo dzię-
kowano: i piętnasty dzień Lipca SS.

Piętnasty dzień Lipca SS. Rozesła-
ncom w Pol-
sce sławny.

Rozesłańcom to jest Apostołom poświę-
cony, tym zwycięstwem Krzyżaków
wstawiony między Święta policzono.

także Świadczy Kremer de reb: Polon:
l. 17. f. 271. Potym trzy dni na ie-

do zwycię-
stwa nie trze-
ba dawać spo-
czywać nieprzy-
jacielowi.

dnym nieyscu Nasi spoczywali, nad-
wola ludzi, ktorzy mając experiencyą
w rzeczach Rycerskich, radzili, aby nie
dając odpoczynku nieprzyjacielowi,
zaraz byli ciągnęli Nasi do Malbor-
ka: który gdy by byli nasi latwie wszę-
li

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 li; pewnieby sie były drugie fortece. krol X.
 krzyzakow naszym zaraz poddały.

Ale wnet trzeciego dnia Henryk
 Plavenius kuntor Swojecinske tam Plavenius
 tym krajom na obronę zostawiony, Malbork fu-
 nie bywoszy w oney pod Gruncwal-
 dem batalij, zebrawszy pięć tysięcy
 ludzi rozproszonych Malbork nimi
 osadził, nim tam Nasi przyciągnęli.

Postawie zas Węgierscy Zygmunta Postawie Wę-
 krola w Malborku, usłyszawszy o po-
 razce krzyzakow, odebrawszy ostatek piędzioszy w
 piędzioszy w
 Gdansk u ode-
 piędzioszy, to jest, 20. tysięcy złotych, w braufszy, do Wę-
 Gdansk u od Magistra krzyzakow Zy-
 gmuontowi przekazanych, zaraz do Wę-
 gier powracają.

księga I. Rózdziat II.

Porażeni są
Wielko-Polanie.

Grzymata her-
bu odważny Ry-
cerz

gier naznó oddiechali. Trzeciego dnia przed porażką Krzyżaków pogromił był Michał Kochmagister nie których Wielko-Polanów w Pomorskiej ziemi: którym kazał był Król Jagiello wojować Margrabską ziemię, z Maciejem z Wąsosza herbu Topor Wojewodę Kalskim i starostą Nakielskim: ale Nasi gdy z łupami powracali; zastąpił im Kochmagister: z którym meźnie się Nasie potykali; ale gdy ten starosta z bitwy uciekł; Nasi są porażeni. Gdzie Jarosław Grzymaloczyk mąż odważny, który świeżo z Hiszpanij powrócił, i meźnie tam wojował przeciw Saracenom, poimany:

za

krolowie w Polsce panuiący.

za sromotę poczytając uciekać. iako Wlad: Jagiello
 król X.
 pisze Bielski l. 3 f. 302. Było to iednak Nie trzeba ze-
 by wie działo
 woysko o po-
 razce swoich
 tudzi.
 na rękę naszym ze przed bitwą pod Grune-
 waldem, o tey porażce Wielko-Polanow
 nie wiedzieli: boby się byli potwozyli. Po-
 tym król Jagiello ruszył się daley z obor-
 zem: z kąd więzniow znaczniejszych
 po zgmkach rozesławszy, i od podłych wię-
 zniow odebrawszy przysięgę, że nie mieli
Laskawy Luy.
 ciężca na wię-
 zniow.
 nigdy broni dobywac na Polakov: wypisał
 ich, i dawszy im na strawę; kazał ludziom
 swoim doprowadzić ich do Osterodu. Te-
Fortece krzyż-
 kow poddają się
 Jagiellonowi.
 goz dnia wziął Jagiello król fortecę Ho-
 henzstein, którą poruczył Janowi Kret-
krethowski
 herbu Dolega.
 kowskiemu herbu Dolega. Nazajutrz to

księga 1. Rozdział 11.

Forteca Krzyżakowa poddać się królowi Jagiello-
 nowi. Morąg miasto i zamek mocny między
 jeziorami i błotami; zlecił go Andrzej
 Brochowski ierwi Brochowskiemu. W Niedzielę tak-
 że przez dobrowolne poddanie Krzyżak-
 ła wziął Prusmark do którego goy
 Socha i Mroczek herbu Na-
 tęcz ^{obu herbu Nalecz} posłał król Jana Sochę pisarza swego
 z Mroczkiem dla spisowania rzeczy;
 zabity był nie wiadzieć od kogo Socha.
 O co pozwany Mroczek od przyiaciół nie-
 boszczykowych żądających mu, że się to
 Od przysięga się zaboystwa Mroczek. stało z napruiog iego, goy mu tego dowieść
 nie mogli; od przysięgał się. Ten zamek
 Prusmark król zlecił Mroczkowi z Ło-
 Leszczyc herb puchowca, iako Długosz zowie, herbu-
 zowie się Laski. Laski albo Leszczyc iako pisze Bielski

królowie w Polsce panując.

13. f. 302. Potym przyciągnąwszy król ^{Wład: Jagiello.}
do Dzirzgow, i zastawszy zamek bez ^{król X.}
ludzi, co pouciekali: znalazł w nim dosta-

tek prowiantow i innych rzeczy: Ztąd ^{Z Lupow król}
do Sandomirza do Kosciola P. Maryi ^{Jagiello król}
krzyz srebrny pozłocisty posłał: a zamek ^{oddane do Saa-}
Maryi. ^{domirza do P.}

Dzirzgow król poruczył Zbigniewowi z Płomięńczyk ^{herbu Marsza-}
Brzezia herbu Płomięńczyk Marszałko- ^{tek koronny.}

wi. Koronnemu. Ztąd siódmego dnia

przyciągnąwszy pod Malbork; nazajutro ^{Malbork}
wziął miasto: i zamku mało nie ubieże ^{więzy, zamek}
li Kłasi, za tymi ludzmi; co się gwałtem do ^{obleżony.}

zamku cisnęli. Potym obleżency na zam-
ku, spalili most na Nogacie, aby się tyl-
ko ze dwu stron bronili, dla nie wielu lu-
dzi, a wielkiego zamku. Tu król obleższy

księga I. Rozdział II.

Malborski zamek wielki i potężny. zamek; postawił naprzód Pola Kow, potem Litwę i Rus na Południe; i tak ze wszystkich stron tłuści mury z dział, a naybardziej z koscida mieyskiego, i z końca mostu przez rzekę. W ten czas Szlachta, Biskupi, i miasta Pruskie i Pomorskie poddali się królowi Jagiellonowi. Szlachta Pruska, czterey Biskupi, Chelminski, Warmiński, Pomezanski i Sambienski, i miasta Chelminskiej i Pomorskiej ziemi przyiechawszy do namiotu, poddali się dobrowolnie królowi: iako to Gdansk, Elbiąg, Torun, Chelmno, Kroleniec, Swiecie, Gnienz, Tczow, Nowe, Brodnica, Brandeburg, koprywno, Grabinow, Wenceslan, Solubia, Grudzię Allenburg, Osterdon, Lidborg, Dziatdon,

krolowie w Polsce panuja cy. Wlad: Jagiello
 dowo Szczytno, kuzetnik Bratian, ko- krol X.
 walenwo, Hamerstym, Biton, Lemburg,
 Holand, Piskory, Rogozno, Stum i Tucho.
 la. Elbiazanie naprzod wyrzeziwszy Elbią przychyl-
 Wenera. Tetynqiera kommendora sre- ny Polakom-
 go, onego co na wojnę wstala, a potem szm Sniatkowie z
 najpierwey uciekli: zamek krolowi pod- bitwy uciekaj-
 dali: Ktory zamek gdy krol dal Janowi Tarnowski No.
 z Tarnowa Woiewodzie krakowskiemu; iewoda krakow:
 Sto naczyn czescią srebrnych, czescią zlo- Naczynia sre-
 tych postal Woiewoda krolowi. iako pisze braci zlo-
 kromer de reb. Polon: 117. f. 272. Miko-
 lay z Michalona Woiewoda sendo- Michalonski
 mirski, srebro i zloto w Brodnicy sobie Woiewoda sen-
 poruczoney znalazzy; postal go takze domirski.

BIBLIOTHA UNIV.

SABELLONIAN

księga I. Rozdział II.

Szlachta i
Miasta Prus.
kie przysięga-
ją królowi.

Zastuzonym
Rycerzom król
rozdaje miasta
Pruskie.

Aże Stolpen-
skie przysię-
ga królowi.

królowi. Wszystkie tedy król La ska-
nie przyigrawszy; i przysięgę odebrawszy
od szlachty i Mieszczan; obiecał ich za-
chować przy swoich prawach i zwyczajach.
Potym dał król Królowi i Holand
Witultowi albo Witoudowi Xzeciui Li-
tewskiemu: Osterdon i Nidborg Jano-
wi: Działdow i Szczytno Semonitowi
Xzeton Mazowieckim: Biren, Hamer-
styn, Sypelbin, Frydland, Balgemburg,
i pul Suchonza Bogusławowi Xzeciui
Stolpenskiemu; który przeszłego roku
porzuciwszy króla, i przystawszy do krzy-
zakow; po Trunewaldskiej porażce, po-
rzucił krzyzakow; i przyszedszy do króla,
przysięga się

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 przysięga się obliżował byćz wiecznie krol X.
 wiernym i posłusznym krolom Polskim
 i bywac z nimi na kazdey wojnie, w
 Polsce, swoim sypstem; a za granicami;
 krolewskimi: wyjizwszy Węgrow gdyby
 chcieli zezwolic na szuszne pokoju kandy-
 cye: na toz przysięgali i poddani Xzeczy.
 Dla czego krol Jagiello darmo puscił ka-
 zimirza Sycowca Bogusławowego poima-
 nego w bitwie: gdy za niego, z poddany-
 mi rzączył Bogusław Xzecz, ze go miał sta-
 wic kiedy krol kaze. Tamze krol drugie Respekt na
 zamki rozdał Polakom i Czechom dobrze zastugi Ryce-
 na wojnie zastuzonym. Tamze Gdan- Gdanskowci
 szczanom dał krol polowicę wymia- krol Jagiello
 row z mlynow Gdanskich, i na mile wiele dobre-
 go dał.

księga I. Rozdział II.

gruntu wszędzie około miasta, oprócz
majątki Duchownych i świeckich:
dał i łaki należące do zamku, i wsi
niektóre na małej Żuławie: dał wolne
łowiectwo w morzu nad dwie mili na
wschód Stonca.: dał podawanie ludzi
do kościoła i do szkoły. Zamek Gdań-
ski w tenże czas obiecał się królowi
poddac, gdyby Malborskiego zamku

Miasta i for- dostal. Insze miasta i zamki ieszcze
tece od krzyż-
kow zatrzymane. Krzyżacy trzymali, iako to Radzyn, Ple-
chow, Swiecie, Brandeburg, Balin, Ra-
gnetz i Memel. Tegoż czasu wyje-
dli byli na naszych brama w Malbor-
skim zamku obleżency upatrzysz
czas

Obleżency wy-
padli z zam-
ku na naszych
nie nie wskom-
li.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 czas którego postrzegli nie ostrożność krol X.
 w obozie naszym: ale Nasi prędko się
 skupiwszy, odpędzili ich, i gonili aż
 pod same mury: które z tamtej stro- Mury obalone
 ny ze były działami potłuczone; oble- Polaków przy-
 zęncy ich na Naszych obalwszy wiele stukły.
 ich porazili iako píše Kromer. A Biel-
 ski l 3. f. 303 przydaie, że aż w bramę Olesnicki odwa-
 nasi wpadli na ten czas na straży bę- znie w bramie
 dący; iako to Dobek Olesnicki, kmita z sobie porczy na.
 Wisnicza i trzeci ktos herbu Gryf bez
 imięnia w Historji mianowany: z tych
 Olesnicki aż za bramę z swoimi ludzmi
 wpadszy, wziąłby był na ten czas zamek;
 gdyby go byli oni dwa ratowali. Kromer
 de rebg Polon: l. 17. f. 271 et 272. Bielski l.

księga I. Rozdział II.

3. f. 302. 303. et 304.

XXVI. Potym Henryk

Plaveniuszonia Plavenius kuntor ze Swiecia uprosiwszy
mowa do Krola.

u Krola przystep i audyencyą, i wszedszy
pod namiot z bratem swym, z Kiską sze-
chow i Slezakow, taką mowę miał do Kro-
la Jagiellona. Sławny i odważny Krolu
lubosny tą wojną od ciebie do gruntu
zniszczeni; iednakże za złe ci miec, i wino-
wac cię nie możemy: gdyżesmy sami sobie
winni, i do tegoś my ci przyczynę dali: boś
my się na twoie panstwa targali, nie
winny lud mordowali, ugody żadney nie
dodochowali, pokoiem twoim gardzili, i
słow twoich nie wdzięcznie przyjmowali;
z kąd.

krosowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 z Łąd iawnie widzimy Boską nad na- krol X.
 mi pomste: ale ze iuz skarani za to od
 ciebie restesmy: gdy nasz lud co przedniey
 szy poległ, i tylko nas trochę zostało: pro-
 simy cię abys się nad nami iawnie wię
 sivoie przed tobą wyznawiającymi zmi-
 łował, a nas do końca nie zabracal: pro-
 simy dla Boga, żuz nam przepusc, a o-
 bydz się z nami iako Pan Chrześcianski
 miłosierwie. Nie miałbys albo więm za-
 dney z tego pociechy ani sławy; gdybys
 nas zwłaszcza Duchownych do końca wy-
 korzenic: ktorzy przed tobą padaiąc, na
 wola się troosę danawny. Wiemy zes my
 przeciw tobie wiele zgrzeszyli: ale im wię

księga I. Rozdział II.

kszu był nasz występki; tym też sławniej
 sze będzie przed całym światem miłośnier-
 dzie nooie. Nie ządamy Niezwyciężony
 krolu, abys nam to wrocil, coc fortuna przy-
 niosta; ani twoich własnych krain, iako
 to Pomorskiej, Chelmienskiej i Micha-
 łowskiej ziemi pragniemy: ale prosimy
 cię tylko o Pruską krainę, którą Przodko-
 wie nasi krowią i zyciem od Poganow na-
 byli: Polskij, Mazosza i innego Chrześcian-
 stwa od Pogan bronili: na których my mie-
 scu ich potom krowie abysmy się osiedzie-
 li, prosimy dla Pana Zbawiciela naszego,
 i Panny Najświętszey Maryi Matki jego,
 pod ktorey tytułem kościołowi wojownic-
 mu służąc, Chrześcianstwa bronimy. Ro-
 zmaicie

krolonie w Polsce panuiacy. Wład: Jagiello
 zmaicie Nasz to posesstwo przyimowali. krol X.

iedni radzili zostawic ich przy tym o co
 prosili: drudzy przeciwni byli temu, obawia-

iac się Ciako pisze kromen psychy Niemie-
 ckicy, i uniazaiac to; ze skoro się krzyza-

cy zmocnia; tak nam będą cięższy, tak

i przedtym. Na co gdy się wiek ~~z~~ część Odpowiedza do
 zgodzila; takim od krola Zbigniew z Bre- krola krzyzako
 zia Marszałek koronny odpowiedział. Zbigniew z Bre-
zia Marszałek
koronny.

Poniewaz się sami znacie do tego zes-

cie zgrzeszyli przeciw krolom Panom

i Dobrodziom swoim, i powiadacie ze-

Bog was za to skarał; tedyby nie zkon-

dycyami; ale po kondycye przysc bylo

do krola zwycięscy: bo to smieszna, prosicie

krola w polu o miłosierdzie; a zamek pre-

Księga I. Rozdział 11.

nim zawoieracie, nie duszając miłosierdziu
iego. Chcecie li otrzymać to, o co prosicie, pod-
dajciez pierwej krolowi zamek, a potom
w zamku bedziecie prosic: gdzie wyzwytko
snaidnie od niego otrzymacie, i wieczej ief-
cze, a niz prosicie. Na ktora odpowiedz
rozgniewawszy się Plavenig tak odp-
wiedzial. Rozumiadem zem Stuzsne po-
dat kondycye; ale poniewaz się wam inn-
czej zda; otocz ino zamku, ani inszych
miast i fortec ieszcze do nas krzyzakow
zatrzymanych nie poddam. Mam na-
dziecie w Bogu ze wezrzy na nas ubla-
gany smiercia ludzi naszych, i ta po-
korna powolnosc za występki nasze.
Bogiem

Plavenig roz-
gniewany odp-
wieda Polakom.

krolowie w Polsce panuiący. Wład: Jagiello
 Bogiem świadczą, żeśmy dośc pozwolno. krol x.
 sa z siebie uczynili: ale gdy nie chcecie.
 Panu Bogu to poruczam. To tymowi-
 nszy Plawenius odziedł od Krola: do za-
 ku. I nie darmo ta Plaweniusowa Upokarzaię-
cych się nieprzy-
iaciel trzeba
wysłuchać.
 modlitwa była do Boga: iako uważa
 kromer) bo od tego czasu poczęła się Fortuna się
Jagillonowa
mieni.
 naszym fortuna mienić. iako uważa
 kromer i Bielski. W tym Herman-
 Magister krzyzakow Inflant skich w Herman Ma-
gister Inflantski
przejecha-
do Prus.
 pięci set koni przyciągnął do Prus:
 Przeciw któremu krol wyprawil Witul-
 ta ze dwunastą chorągwi Polskich: na
 którego gdy trafił Witult u rzeki Passa-
 ryji za Hollandem miasteczkiem: Her-

ksiega I. Rozdział 11.

Chytrosc Hermana Magistra Inflanckiego na Jagiellonach króla.

man widząc się być nie równym si-
 łami Witultowi; prosił Witulta na o-
 sobną rozmowę; gdzie go namawiał
 żeby opuścił króla Jagiellona; obiecując mu za to zjednać koronę na kró-
 lestwo Litewskie; i całe mu ustąpić ze
 Smudzkiej ziemi; żeby mu tylko do-
 pomógł pojednać króla z krzyżakami
 Pruskimi. Herman tedy zostawiając
 ludzi swoich u Balgeburgu i Bran-
 deburgu; przyjechał do króla w pięci-
 dziesiąt koni, prosząc króla aby na-
 tym przestał; tak on między nim i
 krzyżakami najdzie i postanowi.
 Czego gdy król dozwolił Hermanowi;

on

krolowie w Polsce panujacy. Wlad: Jagiello.
 on wiechawszy do zamku Malborskie. Krol X.
 go, czyniac wszystkim dobrą nadzieję ra-
 dził im, aby się bronili: powiadając iż
 iuz Wirtulta namowil; zeby krola opuścić:
 i ze Zygmunt Cesarz i Krol Węgierski
 miał pewnie wtargnąć do Polskiej. Co
 sprawiwszy odiechał, nic krolowi nie
 powiędziawszy. Tegoz czasu Czecho-
 wie będący na zamku Malborskim, da-
 li znac sokołowi Czechowi będącemu. Czechowie
 chcieli pre-
 dac krolowi
 Malbork.
 w Polskim woysku, iż iezeli im krol da
 czterdzieści tysięcy złotych, tedy mu
 poddadzą zamek: bo się im było sprzy-
 krzyło obleżenie, głod i czerwotka. Ale
 się to naszym nie zdało kupować to, cze-

ksiega I. Rozdział II.

kapłan zdradliwy przefed z pieniędzmi przez obóz Pol-
ski. go się spodziewali darmo dostać. Wy-
Plebani i jeden stary ze Gdanska będąc na zamku przenaieży od Planweniusa-
laszyroszy w suknie czterdzieści tysię-

Pod czas woj-
ny nikogo nie
trzeba przepusz-
czać przez obozy.
cy samych Duplonow; aby ic był rozdai
miedzy kommandory Gdanskiego, swie-
cinskigo i Sluchonwskiego na werbowwa-
nie ludzi: przefedł przez obóz Polski chry-
miąc, i potaczaąc się ia koby chory: a
nasz patrzac na kapłana starego i cho-
rego dali mu pokoy. Tym czasem z po-
k siezeta od kro-
la odiedzaiż.

zwoleniem króla Witult i Krzeta Ma-
zowieckie z obozu odiechali. A Andrey
Tesknic do Tęczynski tesknicze do zony nie dawno
domu Zelnicz-
rown wojny prz-
wywa. poięty Anny z Krasnika, corki Dimitra
Podskarbiego koronnego: podwodził sela-
chitę

⁺
krolowie w Polsce panujacy.

Wlad: Jagiello
krol X.

chcze (iako pisze Dlugosz) aby krola pro-
sili, zeby ich puscil do domow: zwlaszcza
ze zmyslona nowina latala po obozie; ia-
koby Zygmunt (cesarz pustoszy) nasze Pod-
gorze. Szlachta zas i Miasta Pruskie
ktore sie poddaly krolowi, prosily krola
aby ich nie opuszczal, i od oblezenia zam-
ku Malborskiego nie dostepowali; obiecujac
ze sie dla glodu i chorob w krotce
zamek poddac musi. ktorym gdy sie krol
wymawial niedostatkim pieniedzy na
wojsko; iedni mu radzili ustawic pobor
w Prusiech: drudzy porozdawac do czasu
Rycers twa miasto pieniedzy, zamki i mia-
sta Pruskie. Lecz krol bojac sie zeby sie
Prusakom nie uprzykrzyl albo poborem,

Prusacy krolowi
nie dobrze ra-
dzili.

Trzeba krolom
stuchac dobrej
rady.

księga I. Rozdział II.

albo zdzierstwem swego Rycerstwa: i
 nie słuchając zdrowey rady Mikołaja
 Trąby Podkanclerzego Koronnego, proszą-
 cego ledwie nie z płaczem, żeby król nie
 oddał od oblężenia: odstąpił od oble-
 żenia zamku, siódmego dnia Wzeseńia
 oboz zapaliwszy z wielką radością oble-
 żencom: Zostawił iednak w słuchowie tro-
 chę Dworzanow i żołnierzow z Andrze-
 iem Brochockim herbu Osorya, na pu-
 stoszenie mieczem i ogniem Kraiu Mal-
 borskiego. Gdyby był król od oblężenia nie
 odstąpił: musiałby się był zamek poddać
 za piętnaście dni, nie mając wiecey nad
 te dni, zynności. Gdy się zgodził król i szat-
 kon nie dobrym prognostykiem. kon kasztanowaty pod nim padłszy z dech-
 który

⁺
Krolowie w Polsce panujacy

nim na niego Krol wsiadł, grzebat nogą i Wład: Jagiello
Krol X.

rzwał: co było złym prognostykiem. Tegoż Muchy w obo-
zie z trupami
konijskich.
czasu (iako pisze Bielski) w obozie kro-
lewskim była niezmierna moc much z
trupami konijskich, które im zdychały.

Wracając się Krol Jagiello do domu, gdy Podarunki kro-
lewskie do odwa-
żnych dzielcy
cerzow pobudza-
ia.
przyjechał pod zamek potężny Radzyn,
ktorego Nasz dobywali od Grunewaldzicy

bitoy, az do tego czasu: obiecał tych wszy- Radzyn od na-
szych dobyty.
żkich dobrze udarować, którzyby go dobyli.

Węc gdy się do szturmu rzucili nasi; za pięć
godzin go wzięli, bramę wysiekli. Idzie Odwazni Ryce-
rze Polscy Ole-
snicki, Chępcy,
an korytnicki odważnymi dzielcami, na
korytnicki.

wielką sobie sławę zarobili. iako pisze Biel- krzyzacy zna-
czni.
ski. Tu piekarskie krzyzakow znacznych

księga I. Rozdział II.

gdy porzuciwszy oręże poddali się Saksym;
do Polski ich zaprowadzono. Łąmek Radzyn
zlecił Janowi Sokotowi Czechowi: który go
króla odprawdzał; w Toruniu od iednego
mieszczanina jest otruty. Król tedy Jagiello
dzięci tego, dla zastug Oyconskich, w kra-
kowie do nauk swoim Suptem aplikował:
a zamek Radzyn poruczył Dobkowi Pu-
chale. Kromer de reb: Pol: l. 17. f. 272. 273.
et 274. Bielski l. 3. f. 304. 305. et 306.

Respekt na dzie-
ci zasłużonych
Oycow.

XXVII Henryk

Plavenius zostawszy Magistrem ^{le?} ki-
zakow Pruskich: pozyczywszy u mi-
szczan Gdanskich sto tysięcy ^{łotych:}
wziąwszy od

Plavenius
Magister Pruski
z bicra wojsko.

królowie w Polsce panujący. Wład: Saguello
 wziąwszy od Wacławowa króla Czeskie król X.
 go sto i piętnaście tysięcy na Chometon.
 skie dobra, które mieli krzyżacy w Cze-
 chach: za te pieniądze wwerbował lu-
 dzi w Siermieckiej, Czeskiej i Śląskiej
 ziemi. którzy gdy się zbiechali do Mi-
 chała kochmeistra rządcy nowego
 Margrabstwa, obległszy Tuchselski za-
 mek, dobywali go, a miasto się zaraz
 poddało. Gdy o tym oznajmiono kro-
 łowi w Nieszanwie będącemu; zaraz tam
 król wyprawił sto Dworzanów z Pio-
 trem Miezwoickim herbu stary kon. Miezwoicki
herbu stary kon.
 Daley mieszkającym pozwoliwszy król
 do domu odiechac; bliżej mieszkają-

księga I Rozdział II.

Ostrorog Woiewo-
da Poznański.
Szamotulski ka-
sztelan Poznan:
Labiszynski herbu
Topor. Woi: Brzecki.

cym kazał zostać iako to Sędziwojowi
Ostrorogowi Woiewodzie Poznańskiemu,
Dobrogostowi Szamotulskiemu, Kasztella-
nowi Poznan: i Marcinowi z Labiszyn-
na Woiewodzie Brzeckiemu, herbu Topor.

Z którymi złączywszy się Mierzwie-
cki, stanął z nimi u Koronowa miaste-
czka blisko Tuchole. Kujawską też

Pod czas wojny
Powiaty bronili
swoich ziem

i Dobryńską szlachta ziechawszy się
z rozkazu królewskiego iedni do Brzezi-
ce, drudzy do Brześcia, Rypina i Nakła
bronili swojej ziemi. A król będąc w Ino-

Za tute potym,
kto zdrowey
rady nie szuka.

w socławiu dopiero załowac poczynał
od oblężenia odstąpił, i z wojsko rozpu-

sciał: gdy mu dano znać ze Krzyżacy ode-
brali zamki Osterod, Nidburg, i Działdow:
i gdy

królowie w Polsce panujący

i gdy przyjechałszy do Suroich z pod ko-

ronowa Stanisław Charbinowski herbu

Sulima, i Mikołaj herbu Stary kon, po-

wiedzieli, że pod Tuchelą dla wielu wo-

iennych ludzi przystąpić nie może. Tu

krzyżacy poimawszy Tomasz Szeligę

Podkomorze Sieradzkiego, Mikołaja

Dobeckiego herbu Gryf, i Wrzesińskiego

herbu Roza, na szpiegi wyprawionych;

i dowiedziawszy się od nich o nie wielu

Polskich ludzi; bez żadnego porządku lecie-

li tak na pewne zwycięstwo: a żeby ich nie

obaczono, z koni posiadawszy, napadli na

miaszczko koronowe w południe, gdy nasi

obiadowali. Co postrzegszy nasi, i wpad-

szy na konie bieżeli ku klasztorowi leżą-

Wład. Jagiello
król X.

Charbinowski
herbu Sulima,
Mikołaj Stary kon,

Szeliga Podkomo-
rzy Sieradzki.

Dobecki Gryf.
Wrzesiński Roze.

krzyżacy chcą
napasa na Po-
laków nie spo-
dzianie.

Ostrożni Pola-
cy.

księga I. Rozdział 11.

cemu na skale blisko rzeki Berdy: gdzie
 w polu stanawszy uszykowali się pr-
 zędnie. Co widząc krzyżacy poczęli się
 Nie trzeba się
 Jazdzić do pie-
 choty odrywać.
 brać ku koniom swoim, a potem wsiadają
 na konie, uchodząc; chcąc Polskę rządę
 od piechoty odrywać. Lecz nasi ostrożnie
 i z lekka nacierając, potrosze krzyż-
 aków urynali. Gdy do Łanska wsi koro-
 nowskiego klasztoru, milę od miasteczka
 przyszli; za stanowiwszy się krzyżacy na
 gorze, wojsko swoje uszykowali. Nasi zaś
 Nie się, poty-
 kac z nieprzy-
 iacielem na go-
 rze stojącym.
 widząc że góra przykła była do krzyżaków;
 wyboczywszy trochę, stanęli i uszykowali
 się. W tym wyjechałszy ieden Pijerz kon-
 Szczak odwa-
 zny.
 rad nazwany Kiemiec, choć był Szczak z
 wojska Zygmunta Cesarza, gdy począł wyzy-
 wać

krolowie w Polsce panujący.

Wład: Jagiello
 mac Polakow na pojedynku; wyjechałszy krol X.

przeciw niemu Jan Szczycki herbu Do- Szczycki herbu
 linwa, zwałił Szczaka kopią z konia i Doliwa kaptur Sz-
 zaka zwycięża.

poimiał go. Taczym potkałszy się ob- Smieszna bitwa,
 ie woyska, gdy się długo i odważnie bili; trzy razy sobie
 zmordowałszy się, za zezwoleniem obudow siebie przig-

woysk po trzy razy sobie spoczywały obie.

dwie strony. Po pierwszej potyczce, czła
 sobie otarszy, i rany pozawieszawszy; po
 iedney do siebie wypili: w drugiej potycz-

ce wiele ludzi z obu stron padło: w trze-

ciej, Jan Ostrowicki nazwany Mięszczy Ostrowicki herbu

herbu Topor, przebivszy się przez szyki Topor chorągiew
 z polami krzyża.

krzyzakow, zabił Chorzęgo: i wzięwszy kom wydziera.

chorągiew, na kłosey było pól pola czerw-

nego na ukos, a pól białego: wzięłszy

księga I. Rozdział 11.

sobie za kofnierz, i tak uszedł zdrowo do obozu Polskiego. A ponieważ jedna tu tylko

kyrski Topor
Chorazy Jagiellonowego wojska.

chorągiew była w całym woysku krzyżackim, iako i w naszym, którą nosił Piotr kyrski herbu Topor: tym straczeniem chorągwi tak się potrwozyli krzyżacy, że zaraz uciekać poczęli: a nasi ich goniąc bili aż do

Rycerze stawni
Polacy w woysku
Jagiellonowym.

nocy. Tu w całym woysku Jagiellonowym prym trzymali według Wapowskięgo Mikolaj Stupowski Powiła tak mężnie stawaący, że mu się żaden Niemiec nie mógł oprzec. A według Długosza, Sędziwoi z Ostroroga Kłęcz Woiewoda Poznanski, Maciej z Łabiszyna Topor Woiewoda Brzeski, Piotr z Miedwiedzia

herbu

królowie w Polsce panujący. *Wład. Jagiello*
król X.
 herbu starskon, Mściug z Skrzywna her-
 bu Zabęć, Jakub Kobylenski herbu Grzy-
 mała, Gniewosz z Dalewic herbu strze-
 gonia, Jan i Farurey z Garbowa her-
 bu Sulima, Mikołaj Chrzastowski
 herbu Strzegonia, Jan Kos z Dobikow
 herbu Topor, Skarbek z Gory herbu Hab-
 dank, Dzik z Kadłubia, Mikołaj
 Bielański herbu Jelita, Stanisław
 Jelitko Dolinczyk, Bartłomiej Pom-
 kowski herbu Pomian, Zaklika Korze-
 knicki herbu Serokomla, Krystyn
 Magora z Gorwarczowa Rawicz, Do-
 bek Olewinski Ostoyczyk, Dobek O-
 kucia Wieniawczyk, Jan Rei z Nagłow.

księga I Rozdział 11.

wie Okszyc, Wójcicoh Małski Nałecz,
 Dobek Puchala z Wągrowi Wieniaw-
 czyki, Tomasz Kalski Rozyc, Derstau
 Włostowski Okszyc, Alexander Gory-
 ski herbu korczak, Kazimirz z Kunra-
 cic herbu Zgrajia, i inni. Poległo w

10. dnia Pazdzi-
 nika sławna bi-
 twa i Krzyżaków
 kleska

ten czas z Magistra Pruskiego strony
 ludzi około osmi tysięcy, oprócz więźniów
 których było nie mało. Była ta bitwa 10
 dnia Pazdziernika. Od tego czasu nie
 Smieli długo Krzyżacy staczać bitwy
 z Polakami. Na zaiutrz trupow pocho-

Szesc dziesiąt wawszy, ruszyli się Nasi do Bydgosz-
 wozow więźniow ^{się} czy: gdzie podzieliwszy łupami, poszli
 ku Inowrocławowi do Króla: do kąd
 przy-

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello

przywiezli szesc dziesiat wozow wię. krol X.

znion, oprocz ubozszych, co szli piecho- Iskawy krol

to: ktorym krol kazawszy dac wiecze. na więzniu.

vza; takę po wieczerzy do nich miał mo. Wieczerza za-
łosna.

wę. Coz za pożytek macie z tego ze Mowa krolow-

z krzyzakami przestacie? widzicie ze

iz Bog za to karze; iz oni przeciw Poga-

nom postanowieni, bedac oreza swego na Chrze-

stianow razywaja. Upominam was, a-

byscie im wiecety tego nie pomagali: ie-

zeli chcecie zeby was Bog o nas bar-

dziej nie skaral. Potym przyjąwszy Przynięgają kro-

dd nich przynięgę, ktorę mu się oblięo. łowi więzniu.

walistanę na czas naznaczony: puscic

karal krol wszystkich więzniu, okrom

księga I. Rozdział II.

Hetman krzyżakowski poimany w Chęcinach, w więzieniu siedzi. Michała Kochmeystra. Hetmana krzyżaków. którego król do Chęcin odesłał, do więzienia. Owi zaś krzyżacy co pod Tucholą zostali, przywiad

szy przed zamek kilka Polaków wie-

znow i Nawira Dobrzyńniaka (który brzyńniak zdradziwszy króla, przystał był do krzyżaków) tak tym stworzyli starostę Tu-

cholskiego rzeczzonego Brzozogłowa, ze Zdradzony starosta poddał im Tucholę krzyżakom. az im zamek poddał. Ten Nawir czy-

nił się Mikołajem Powalą: gdy go w Patlik to jest w Staroswiczach czapka perłowa. tego patlika to jest, w Staroswiecką czapkę wszystkie perłową według zwyczaju

in Polaków iestcze z długimi włosami u Polaków. Tey czapki dostali byli krzyżacy

krolowie w Polsce panujacy. Wlad. Jagiello.
zacy w bitwie, gdy spadla z glowy Ponna- krol X.
le z konia zbitemu.

Dla czego krol do krol ordynuje
Bygdoszczy sciagnawszy szlachte, samy do Tucholi, fra-
franca ze 12.
Wielkiej Polskiej: postal ztad Piotra fra- choragwi

franca Podkomorz. Krakow: ze dwunastu
choragwi do Tucholi: a przed nimi szesc
set strzelcow z kuszami: ktorzy pustosząc
kray okolo Tucholi, przysli pod zamek,
a szafrancie z ludem zatail się na stro-
nie; chcąc wywabie Niemcow z zamku,
i naprowadzic na zasadzke: krzyzacy te
dy widząc nie wielu Polakow, wypadli z
z zamku: przed ktorymi uchodząc Nasi #
iuz prawie nawiedli ich byli na zasadz-
ke szafrancow; ale ze się Nasi nie rychlo
porwali; krzyzacy obaczywszy lud Polski,

Zasadzka Pola-
kow nie ostro-
zna.

księga I. Rozdział II.

28 dzień Paz-
dziernika sze-
stnocy Polakom,
nie szczęśliwy zas
krzyżakom.

porzegli uciekać; a Nasi ich goniąc i bi-
tując aż do bramy Tucholskiej przypadli:
gdzie jedni od Naszych pobiti, drudzy
poimani, trzeci cisnąc się do miasta, z
mofu w wodę pospadali. Działo się to
28 dnia Pazdziernika. Poimano tam
pięci kapitanow Czechow, a między in-
nymi, Jana Zaięca i Kłemcow kilka:
a Monsterberg Xę, i Ebeardus Biskup
Wirzburski pomagający woynny krzyż-
kom uciekli. Gdy do króla przywiedziono
więzniow; odebrawszy od nich przysięgi
puszcil ich wolno. Kramer de rebg Polon:
l. 17. f. 274. 275. et 276. Bielski l. 3. f. 306.

307. 308.

XXVIII.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
krol X.

XXVIII. Gdy Plavenig

Magister Pruski nie chciał dac bitwoi Na-
szym; Nlasi nie opowiedziawszy się Krolu-
ny do krzyza-
kow.

ni, roziechali się dla następującej zi-
my; a przy krolu zostali tylko Dwo-
rzanie, i żołnierze na zapłatę Służący.

O czym doniedziawszy się Plavenius

obległ Stum: z którego często wypadal

az ksi Malborkowi Andrzej Brochow-
ski Starosta Stumski. Przez całe sześć

niedziel nie mogąc dobyć Stumu Plawe-

nius, gdy się w drogę gotował chcąc

odejść od obleżenia; wieża się na zam-

ku z prochami zapalila, czy z przypad-
kami zapalo-
na.

ku, czy od niezłego kogo zapalona. Co

księga 1. Rozdział 11.

gdy się stało; Plawenius znowu szturm
 do stummu przypuścił: a Brochowskie nie
 Stum się pod- mogąc się daley bronie; zaprawiwszy w
 daie krzyżakō. murze dziurę drzewem i ziemią; posłał
 Dziury w murze. do krola ^{pytając się} co kaze czynić? który gdy się ka-
 zał poddać; poddał się krzyżakom, wymo-
 wniwszy sobie wolne wyscie z sioimi rze-
 czami. Potym gdy się i Morag Plaweniu-
 soni poddał; za pierwszym przysięg^{iejo} pod-
 dało sie mu i Radymno miasteczko, ale
 nie zamek, pod którym darmo leżąc przez
 cale szesc niedziel; precz odstąpił, miaste-
 czko osadziwszy. Dla czego, Dobek Pu-
 chała starosta Radymin- chala starosta Radyminski chcąc ody-
 ski. skac swoje miasteczko; posłał do Woycie-
 Malski sta- cha Malskiego do Brodnice, prosząc go
 rosta Brodni- o pomoc.
 eki.

królowie w Polsce panujący

o pomoc. który gdy przyszedł; wypadł na

Wład: Jagiello
król X.

niego krzyżacy z Radymna miasteczka: ta

gdy go ratowali Nasz wypadzły z zamku, bi-

woń długo trwała. W tym kapłan i eden

Z Opatrzności
Boskiej działo
od kapłana za-
palone zwycię-
stwo Polakom-
przyniosło.

przypadkiem zapalił działo w bramie:

które bardzo wiele pobiło krzyżaków, a

naszych tylko trzech. Zaczyn krzyżacy

bojąc się zdrady w mieście; odrzucili szu-

Radymno spa-
lone.

brze; Naszym się poddali: których nie

biżąc poimawszy; i miasteczko wybraższy

spalili go. Tym czasem Pavenius Magi-

Gdanski i To-
run poddaję-
się krzyżakom.

ster Pruski przez list namawiał do pod-

dania się Torunianom i Głanszczanom;

obietując im odpuszczenie ze się królowi pod-

dali w wielkim ucisku; i większe wolno-

ści nadać. Dali się na to łatwie namo-

księga I. Rozdział II.

wic, tylko zeby się krzyżackie wojsko pod miastem ukazało: aby król rozumiał, że nie ze zdrady, ale z potrzeby poddać się musieli. Plavenius tedy częśc nrojska swego pod Gdansk, postawszy, szm się ku Toruniowi obrocil: a Torunianie i Gdanszczanie do króla, o pomoc go prosząc, Posłów wyprawili. Król tedy nie wiedząc o tey ich zdradzie; przez ich Posłów obiecał pomoc dać naprzód Torunionni, byle tylko nuywięcey dla przepłynięty nagotowali łodzi, prumow i szkot. Król tedy zebrawszy łodzi do dziesięciu tysięcy, przyciągnął z nimi do Gnińskowa, trzy mile od Torunia. Tamże goy znowu postawie

Poselstwo Zerdline.

król z wojsk
w Gnińskowie.

królowie w Polsce panujący
 wu postowie od Gdanzczan i Torunia- Wład: Jagiello
 now przyjechawszy prosili o ratunek krol X.
 przed wieczorem; krol im obiecal na po-
 ludnie: abylo na ten czas o potudniu:
 ale oni nie czekajac wieczora; poddali
 się. Puszczoszy wolno krol Jagiello Posła Posel nie nie-
 wiedząc ze Posel malo co winien: wrocil winien.
 się do Inowlocstawi z woyskiem. Ma-
 iac inz Plavenius Gdansk i Torun, doby-
 wal zamku Torunskiego: ale nie mogt Torunski z g-
 go dobyc: gdycz go Nasz dobrze bronili; wy- sie wzize kry-
 ciekajac na miasto, i domy palac. Po- zakom-
 tym krol maizac obiecana drogę, iechal na Do grobu S.
 przod do Gniezna, do grobu S. Woyciecha; i do koscioła.
 a potym do Poznania, do koscioła Bozego krol drogi po-
 slubione dopra-
 wnie.

Księga I. Rozdział II.

Ciata: z kąd znouu Wielko-Polanow
ruszywszy, i zostawszy sam w Inowite-
clawiu; woysko z Sędziwojem Ostro-
rogie^m Woiewodą Poznan: do Pomor-
skiej ziemi posłał: który Kłonę wzię-
wszy spalił, i dawszy pokay zamkom;
całą Pomorską ziemię mieczem i ogniem
spustoszył. kromer de reb: Polon: l. 17.
f. 276 et 277. Bielski l. 3. f. 308 et 309.

XXIX Tegoz roku
Roku 1410. Zy. P. 1410. Zygmunt Cesarz i krol Węgier-
gmunt Cesarz
woiuie Podgo-
rze.
ski chcąc dosyc uczynie obietnicy swo-
iej za owe 40 tysięcy czerwonych złotych
wziętych od krzyzakow; posłał na Pod-
gorze

krolowie w Polsce panui⁺acy Wlad: Jagiello
 gorze ze dwanaſta Chorągiewi Scibo- krol X.
 wa Sciborowica Polaka Woiwodez Scibor Polak
 Siedmi grodzkiego z Czechami, z ſłowa- Woiwoda
 kami i Rakuszanami: bo Megrowie Siedmi grodz-
 kowi
 posc nie chcieli dla dawnego przymie-
 rza z Polakami: Nasi zas tam zostawie-
 ni choc ſię byli rozefeli dla zimy, prze-
 cię jednak zaraz ſię ziechali do ſz-
 cza, iako to ſpytek Jarostawski, Jan
 Szczekocki kasztelan Lubelski, Jan Szczekocki
 Walach z Chmielnika i inſi. Obaczy kasztel: Lu-
 wszy tedy lud Scibor, spalivszy ſzcz- belski.
 stary, uchodził na Muſzynę, Lei Bay-
 dyjowi: za którym w pogon idze Nasi,
 porazili go u Bardgiowa bardzo matym

księga 1. Rozdział 11.

Polacy z bitwy uciekali ludem, nie bez kleski swoich ludzi: poczęli iuz byli Nasi uciekac, az ich le-

Paprawoi i z si z Polacy po ucieczce. dwie zahamowawszy Kasper Bochu-
nek i Dalibor przednieysi Regimentarze, znowu si z im potkac kazali. Tam dopiero tak ich przetykali, ze az sam

Rycerze Polscy Jarostawski, Szczekocki, Chmielnicki. Scibor z bratem, i z Hagierskim Biskupem uciekac poczęli. Nay przednieysi tam byli w tej bitwie Spyttek Jarostawski, Jan Szczekocki kasztelan Lubelski, Jan Chmielnicki etc. byli tam takze zbiegowie Wegrzy. Potym wpadszy Nasi do Wę-

Polacy woiu i z Wegrów. gier, i szkod wiele tamze uczynimszy, po kilka razy wracali si z do granic Polskich. Pod ten czas bedacy krol w Inowrocztan-
niu, obawiajace si z wiecej szkod w Polsce

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 od Zygmunta Cesarza, posłał do Magi-
 stra Pruskiego starując się o zgodę: ale
 ziechawszy się do Racięza w Grudniu
 nie nie sprawili. Trochę przedtym, to
 jest, z dnia Listopada porazili byli Na-
 si wielu Niemców krzyżackich przywie-
 dzionych od Hermana Magistra Infant-
 skiego z Niemiec i z Czech, na pomoc
 krzyżakom Pruskim: ^{który Hetman} ten lud zostawi-
 wszy w Gotubia, sąm poicchał z niewie-
 lą ludzi do Malborka dla rozmowy
 z strony wojny z Polakami. Dowiedzia-
 wszy tego nasi, w Rypinie, w Bobro-
 wnikach i innych zgmlach będą-
 cy ziechali się, i obrali sobie ^{za} Hetmana
 Puchala Hetman. ^{herbu Wieniawa.}

księga I. Rozdział II.

Dobka Puchala: który widząc nie
 Zasadzka na równe siły Polaków; posłał ich część
 krzyzakom
 dobrze się po- pod Gólabie miasteczko kazać im oko-
 wiódła Pola- liczny kraj ogniem i mieczem pušto-
 kom. szyc: a szm Puchala utaił się z ludź-
 mi na stronie. Widząc tedy krzyza-
 cy trochę ludzi Polskich; wypadli
 na nich: ale goy nasi uciekali, Pu-
 chala herbu Wieniann. wytrwałszy
 się z tudem utajonym, zagonił krzyza-
 kow az do Gólabia miasteczka. Galzie
 krzyzacy pod- Gólabianie bojąc się zeby Nasi na kwo-
 dali się Pola- zakach do miasteczka nie wiechali;
 kom. zamknęli bramy: a krzyzacy zostaw-
 szy

krolowie w Polsce panujacy

szly przed bramą, na moście, rozu-

miejąc ze jest więcej Polaków na

zasadce; odrzuciwszy oręż, podda-

li się naszym. Ci więźniowie przypra-

wadzeni od naszych do Rygina, wiel-

ce się tego wstydzili widząc ze ich

cztery kroc więcej było, niż Polaków.

Tychże więźniów gdy do Brzescia, do

krola przywieziono; krol przyjąwszy

od nich przysięgę puścił ich: kazał

tylko zatrzymać krzyżaków i kuro-

wińskich, którzy krolowi pienszego

slubu nie dotrzymali. Potym krol

wczyniwszy przymierze z krzyżakami,

Wład: Jagiello

krol X.

Więcej krzy-

żaków wię-

zion, niż Po-

laków zwy-

cięscow.

Przymierze

na miesiąc.

ksiega I. Rozdział II.

Pospoliterusze-
nie do Prus.

Traktat o po-
koju na wy-
spie przed To-
runiem.

przez Piotra szafrańca na ieden tyłko
miesiąc; pojechał do Polskij: gdzie
zjechałszy się z Krolową u Radoszyc,
wydał wici na Pospolite ruszenie do Prus
na wiosnę. Potym pojechał Krol do Wło-
cławia: gdzie do Krola przyjechałszy
Witult albo Witold XL. z Litwą rozra-
dził Krolowi, zeby nie oblegał Torunia,
gdzie był na ten czas Magister Pruski
z Kommandorami: z którym radził o
pokoiu pierwocy traktowac. Postawinszy
tedy wojsko w boru, na wyspie, pod
Toruniem, poczęli traktowac o pokoiu:
a gdy czas przymierza wyszedł; pomknę-
li go daley. O czym nie wiedząc Jan
Brzo-

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 Brzozogłowy Starosta Bydgoski prze król X.
 prawiwszy się przez Wisłę we 40 koni; Brzozogłowy
 uderzył na Papow, i dwor przed mia- Starosta Bydg.
 stem spalivszy, gdzie była pełna staj- odrazny Ry-
 nia koni krzyzakich, wszystkie pobral. [†] biera krzyza-
 kom.

A gdy dano znać do Torunia, co zyrwo
 z miasta wypadło gonie go: ale on ka-
 zawszy konie ptawie przez Wisłę, sam
 dwunastie ludzi przy sobie mając, tak
 się długo z krzyzakami uganiał, poki
 koni nie przepławiono: Niemcy też bojąc
 się zasadzki, nie śmieli na niego nacie-
 rac. Tu dostawszy łodzi, przewiast się
 na drugą stronę Wisły. Kromer de reb:
 Polon: 117. f. 277. et 278. Biel/ki. 3. f.

księga I. Rozdział II.

Rok P. 1410

Zwycięski Po-
lakom.

309. et 310. Mieczowita koncząc ten

rok P. 1410. powiada l. 4. C. 45. f. 282

ze ten rok był znaczny i zwycięski Po-
lakom.

XXX. Roku P. 1411.

Pokoy z krzyż. krol Jagiello, gdy mu to radził Witult
zakami zawar.
ty Polakom nie szę Litewskie, a Panowie Polscy nie smie
pozyteczny.

li się sprzeciwic, zawarł pokoy z krzyż-
kami, pod tymi kondycjami niepozyteczny.

kondycya po- mi Polakom: zeby Zmudzka ziemię tyl-
ko do swego zycia trzymali: a krzyżacy

zeby dali dwa Lroc sto tysięcy groszy

Praski Krolowi przez rok, na trzy raty

dzieląc: zeby krzyżacy Semowitowix.

zęciti.

krolowie w Polsce panujacy. Wlad: Jagiello
 zeciu Mazowieckiemu wrocili Zakro- krol X.
 cimski powiat: zeby krol uszyto co po-
 bral krzyzakom wrocil, Dobrzyń tylko
 sobie zostawiając: zeby sobie wzajem o-
 biedwie strony więznow wrocily. O
 Santok, Drężn i inne krzywdy, zeby się
 obiedwie strony na sąd daly ~~we~~ ludzi go-
 dnych, naznaczając po szesciu osob z
 obudwu stron: a iezeliby się zgodzić
 nie mogli; Eedy sam Papiez zeby mie-
 dzy nimi rozstrzygnal tę sprawę. E
 Wchodzili w to przymierze Kręta stol-
 penskie i Mazowieckie z strony krolow-
 skiej, a z strony krzyzakow Zygmunt ^{przymierza..}
 krol Węgierski, iezeliby chcial. Na co

księga I. Rozdział II⁺

wszystkie dawszy sobie ręce, przyjechał
 Magister Pruski do króla pod namiot:
 gdzie więźniów sobie oddawszy, upo-
 minki też sobie oddali. Tamże król
 nie dokończony się w tym senatorowi;
 dał Witultoni Podolską ziemię; aby
 ich bronili od Tatarów: kazawszy z-
 tamtąd wysłuchać Piotrowi Włodko-
 wi Charbinowskiemu Podstolemu ser-
 domirskiemu. Potym się rozjechałi.
 Znowu król wrocisz się do Polskiej,
 jechał na Rus, gdzie z Alexandrem
 Woiewodą Wolskim namowił się prze-
 ciwko Zygmuntowi Królowi Węgierskie-
 mu: i zastawił Alexandrowi Sniatyn,
 kotomygę i całe Pokucie w tysiącu Ru-
 blow

Podole dane
 Witultoni.

Włodek Char-
 binowski Pod-
 stoli Sandomir-
 ski.

Pokucie za-
 stawione.

krolowie w Polsce panujący
 blon pieniędzy Srebrnych. Tegoz roku *Wlad: Jagiello*
 na Alexandrowe miejsce wstąpił zna *krol X.*
 wu Stefan: i poslawoszy do krola Jagiel *Wotosza się od-*
 lona czterech Poslaw oddając się pod *datą krolowi*
 jego postu szęsłwo i obronę: iako A- *w protekcyę.*
 lexander i tego się Przodkowie byli od-
 dali: i Pokucie krolowi wrocil. Na
 co byly w skaybie listy; ze się Pokucia *Pokucie oddają*
 nigdy nie mieli upominac Wotosza *Wotosza krola-*
 A Alexander albo był umarł, albo go *mi.*
 Stefan wygnal. Tegoz czasu za Sprawę *Przymierze*
 Zawisze Czarnego zicehali się Panow *Wegrow z Po-*
 wie Węgierscy z Polskimi w spisu no- *lakami.*
 wey wsi, na traktowanie okolo wieznie.
 go pokoju Węgrow z Blakami: a nie

księga I. Rozdział II.

mogąc tego dokazać, uczynili przymie-
rze do smia miastęcy pod tą kondycją:
i jeżeli by w tym czasie Polacy na krzy-
zaków bron podnieśli; tedy też król Zy-
gmunt miał to przymierze zrzucić: a
jeżeli by też krzyżacy wojnę na Pola-
ków podnieśli; tedy iuz król Zygmunt
miał krzyzaków opuścić. Potym król

Posłowie do
Papieża cum
Obedientia.

Jagiello posłał z Rusi do Litwy przez
Chelmską ziemię na wrośnę: zkaż
do Papieża Jana ^{XXIII.}który nastąpił pod-
lexandrze V.) wyprawił z obedyencyą

Posłowie La-
skary h. Godzię
ba: Wrocimow-
ski Chorząy kra-
ków: Olejnicki
Sekretarz.

Posłom Andrzeia Laskarego herbu
Godziem ba Proboszcza Włocławoskie-
go, Marcina Wrocimonskiego Chorzą-
zego

krolowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 zego krakowskiego, i Zbigniewa O- krol X.
 lesnickiego Sekretarza Krolewskiego: kto- upominki Pa-
 rzy oddawszy Papieżowi te upominki, Misy, czapki zło-
 te, Sobole etc.
 czterg misy złote, dwie czapki złote,
 trzy futra sobole i insze: prosili Pa-
 pieza; aby rzeczy pobrane pod czas Naczynia ko-
 woyny w Kosciolach Pruskich, mogły wzięte Koscio-
 bydz oddane do Kosciolow Polskich: a tom Pruskim za-
 by dal Papiez Indult na krucyatę: pozwoleniem
 przeciw Tatarom Ruskie Kraie pusto- Papiezskim.
 szącym. Otrzymali wszystko Posłowie
 u Papieza oprocz Indultu: bo tez taki z
 Indult dal był na ten czas Papiez przeciw
 Władysławowi Neapolitanskiemu Kro-
 lowi chcącemu mieć inszego Papieza: Zy-

ksiega I. Rozdział II.

gmunt też Król Węgierski i Polowie
Pruscy przeszka dziali temu Indultowi
mowiąc, że Król Jagiello obrocil by tych
ludzi na Nas, a nie na Tatarow. Te

Tryumf nabo-
zny króla Ja-
giellona z cho-
ragami kry-
zackimi

S. katarzyny
Święto tryum-
falne.

S. Stanisła-
wowski chora-
gusze kryza-
ckie poswię-
cone.

gor roku P. 1411. z Niepotomic aż do
krakowa szedł pieszo z nabożenstwa
król Jagiello: (gdy w dzień S. katarzyny
Ciako pisze Mlechowita.) wchodził do
krakowa, niesiono przed nim krzyżackich
53 chorągwi w bitwie wziętych: Które
na znak zwycięstwa tak znacznego ka-
zał zawieść w wielkim kościele Krakow.

skim: podobno te oddając S. Stanisła-
wowski, który się był pod czas tej bitwy
pokazał na powietrzu Polakow animu-
jąc, a krzyżakow strasząc. iako się wy-
zey powiedziało.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 zey powiedziało. Te chorągwie wisia. krol X.
 ty do czasow Kromera i Bielskiego: kto-
 ry pisze, ze ich przed prochem malo co
 bylo znac. Z Krakowa Krol Jagiello po- ^{krol myslivy}
 iechawszy do Litwy, czesc zimy stra- ^{Litwy w Litwie.}
 nil tam na łowach. i ako pisze Kromer.
 Tegoz czasu Magister Pruski Plaweni- ^{Obiad okru-}
 zis zaproszozszy na obiad niektorzy ^{tny kciuz obla-}
 Gdanzszczanow, i tych szlachty Pruskich ^{ny.}
 Chorazego Chelmińskiego, Janusza
 Orzechowskiego, i Konrada Łopkow-
 skiego, mairac na nich suspicya; ka-
 zal ich poscinac iako pisze Bielski l. 3.
 f. 311. Michovita l. 4 f. 282. C 45.
 Kromer de reb: Pol: l. 17. f. 278 et 279.

księga 1. Rozdział 11.

Bielski l. 3. f. 310 et 311 etc.

XXXI

Roku P. 1412
Spokrewnienie
Jagiellona króla
z Ernestem Szę-
ciem Rakuskim.

Cymbarka X-
zna Mazowie-
cka Siestrzenci-
ca Jagiellona,
Matka Fryde-
ryka Cesarza.

Postawie We-
neccy do kró-
la Jagiellona.

roku P. 1412. dowiedziawszy się król
o przyjeździe do Krakowa, Ernesta Szę-
cia Rakuskiego; wrócił się z Litwy do
Krakowa. Gdzie gdy Ernestus prosił o

Cymbarkę Szęną Mazowiecką Siestrz-
enicę Jagiellonową w małżeński stan;
dana mu była Cymbarka: która potym
urodziła Fryderyka Cesarza: który żył
na Cesarstwie lat 52. iako pisze Bielski
l. 3. f. 311. Tegoż roku Postawie We-

neccy przyjechali do króla Jagiellona
obietując mu pieniądze na pięćset lu-
dzi

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 dzi z kopiami, aby podnieść wagę król X.
 przeciw Zygmuntowi Królowi Węgier-
 skiemu, inż na ten czas Cesarzowi, przy-
 kręcał się Wenetom w Fortiulium
 Weneckim państwie. Ale ci Polacy przynie-
 nie nie wskotali: bo nie chcieli Polacy rza z Węgami
 dochowują.
 przewoac dawnego przymierza z Wę-
 mi. O czym dowiedziawszy się Tyg: Postonię Wę-
 Cesarz przysłał do Króla Jagiellona gierscy.
 Brandę Kardynała i Scibora Wojewo-
 de Siedmi grodzkiego dla odnowienia
 przymierza, albo zapraszając Króla
 do Spisn, do Lubowle na rozmowę: do
 kad pojechała wprzód Królowa Anna
 chcąc się widzieć z Barbarą Siostrą

księga I. Rozdział 11.

swoią, a żonę Zygmunta Cesarza. Krol
 zaś sam pozostałszy trochę w Sączu;
 gdy do niego przyjechali Panowie Pol-
 scy, Szęta Mazowieckie, Litewskie i
 korybut Zygmunt stryjeczny Krolw-
 ski; ruszył się z nimi z tamąd. Gdy
 się już zbliżał Krol Jagiello do Lubo-
 nli; Zygmunt Cesarz wyjechałszy z
 Barbarą żoną swoją ku niemu, i przy-
 witawszy się z sobą; iechali do zam-
 ku. Gdzie traktując z sobą o pokoju
 przez siedm dni, a nie mogąc się zgo-

Ugoda Zygmun-dzie; Zygmunt Cesarz odwiódłszy na
 ta Cesarza z
 królem Jagiel-
 lonem. Stronę Króla Jagiellona, iako nie chę-
 tego namowił na to, czego sobie życzył.
 to jest,

krolowie w Polsce ⁺panniacy, *Wlad: Jagiello*
 to jest, aby sobie oraz i z Wiktul^{em} *krol X.*
 pomagali przeciwko kazdemu nie-
 przyjacielowi, zwlaszcza przeciwko
 krzyzakom: ktorzych z Prus wygna-
 szy, rozdzielic sie mieli Prusami na-
 poly oprocz Pomorskiej, Chetmien-
 skiej i Michatowskiej ziemi nale-
 zacey zdawna do Polskiej: takze Ru-
 skiej, Podolskiej i Wlaskiej ziemi na-
 ten czas do Polskiej nalezacych nie mial
 sie upominac Zygmunt az w pięc lat
 po smierci: takze tez Węgrzy po smier-
 ci Zygmunta. A tym czasem, Krol Ja-
 giello mial rozkazac Wllochom, aby
 iezeliby ich sam nie potrzebowal, po-

księga I. Rozdział II.

Uгода Zygmun-
ta Cesarza z kro-
lęm Jagiellonem.

magali Zygmunta i przeciw Tur-
kom. Czego gdyby nie chcieli uczynić;
tedy oba królowie mieli się wyznać, i
Włoską ziemię na poły rozdzielić, i
wziąć co by komu było przyległo. Z stro-
ny Krzyżów z obopólnych mieli być se-
dziołowie czterey wysadzeni z obu stron.
Węgierscy mieli zasiadać w Sacczu, a
Polscy w Liwoczy. A że na ten czas
przyjechali byli Polscy Pruscy do Zy-
gmunta; obwarował to sobie Zygmunt;
aby z strony Prus, nie miał mianowano
w piśmie; tylko co słownie sobie tego
dotrzymać mieli: a to dla tego żeby
Zygmunt Cesarz chytro i obłudny
był Zygmunt jako człowiek chytro i
obłudnik

Zygmunt Cesarz
chytro i obłudny

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello

obludnik wielki i jeszcze co pieniądza krol X.

dzy na Posłach Pruskich wysłudził. Na

ostatku wyrwiodszy Zygmunt Cesarz. Na łowach Zygmunt Jagiel-
lona ulowił, to
jest oszuł.

króla Jagiellona na łowy; namowił go

ze z nim iechal do Budzynia; od cze-

go nie mogli króla odwieść Panowie

Polscy temu przeciwni, ale osobliwie

Jan Tarnowski Woiwoda Krakowski.

Tamże znowu Zygmunt oszuł kró- Latwo tego oszu-
kac, kto komu
wierzy.

la Jagiellona. Cacz latwo tego oszuł

króla, kto komu wierzy; mowi Bielski że się

Jagiello na Zygmunta zdał; tak iż co-

by Zygmunt postanowił między Jagiel-

lonem królem i Krzyżakami; miał król

na tym przestac; przyrzekał go mu za

księga I Rozdział II.

krzyzakom, że coby też on postanowił;
tedy wszystko mieli uczynić: ale z te-

Zygmunt swe go pożytku cagnywał, nie Jagiellońowego. Zygmunt króla Jagiellona zatrzymał przy sobie, i na krzyzakach pieniądze iakie wytargował; tedy wszystko odwi-

czali. Za czym Zygmunt króla Jagiellona

od wojny odwiadł: którą miał podnieść

na krzyzakom, gdy mu pieniądze nie

dali na czas naznaczony, według ugo-

dy uczynionej na wyspie pod Toruniem.

Kompromisem albowiem swoim co raz zw-

odził Zygmunt króla Jagiellona zwodził:

na który, sam nie przyjechał, ale tylko Pa-

now niektórych Węgierskich zesłał: bo miał

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
co czynić z Wenetami: od których gdy król X.

Posłowie przyjechali do Budzynie, do król Jagiello nie
Króla Jagiellona dla tego; że ich obre- może pośredniczyć
cał był król pośredniczyć z Zygmuntą Cesarza-
sarem; nie z tego pośredniczenia nie było. z Wenetami.

bo Weneci nie chcieli Dalmacyi wrócić
Zygmuntowi Cesarzowi. Tamże do kro- Tatarscy Posło-
la Jagiellona będącego w Budzynie przy- wie królowi Ja-
jechali stryżno Posłowie Tatarscy z u- giellonowi prze-
pominkami; obiecując mu pomagać prze- ciwko każdemu
ciw każdemu nieprzyjacielowi: tak z nieprzyjacielowi
pomoc obicując.

legacją za namową Króla Jagiellona, gdy
Tatarzy uczynili do Zygmunta Cesarza;
Zygmunt tym pocieszony, hardo począł
grozić Wenetom. Odprawiając Zygmunt

księga 1. Rozdział 11.

Cesarz i Król Jagiello Posłów, różnymi się
 Polacy w igrzyskach i gonitwach Polacy przed wszystkimi plac otrzymali a
 przymierzają.

Oleśnicki,
 Kobylinscy,
 Garbonscy,
 Zanisza,
 Powata
 Malski.
 Cebrowski,
 Rytwiański,
 Baliński,
 Szwałkowski
 Szczodrowski
 Sciber

ofobliwie Dobek Oleśnicki Kasztelan Noy-
 nicki, Mszczuy z Skryzyna, Domarat i
 i Jakub Kobylinscy, Jan i Janurey Gar-
 bonscy, Zanisza Czarny, Mikołaj Powata,
 Noyciech Malski, Piotr Cebrowski, Marcin
 Rytwiański, Andrzej Baliński, Jan Soly z
 Szwałkowa, Marcin Szczodrowski, i Sciber
 z Sciborowic: ktorzy zansze pierosi na plac
 przyjeżdżali, a ostatni z placu zieżdzali.
 iako pisze Długosz. Cierowali tam z Pola-
 kami Węgrzy, Czechowie, Włofza Słowa-
 cy, Niemcy, Włofzy i insze Narody. Potym
 królowie na wyspie rzeki Dunajiu z sobą
 polowali. Tamże w Węgrzech Król Ja-
 giello

krolowie w Polsce panujacy. Wlad. Jagiello
 giello wiele sera bawolego ziadszy, na- krol X.
 przod w goracy lazni, a potym w rzece
 siez kapiac, w goraczke byl wpadt: ale od
 Doktorow ratowany zdrow z Węgier wy-
 iechal. Wyieczdzajacemu z Węgier kro-
 lowi Jagiellonowi, między inszymi upo-
 minkami dal Zygmunt Cesarz Korone, Insignia kro-
 Sceptrum, iabtko zlote, i miecz Bo- low Polskich
 stawa Chrobrego, insignia krolow Pol- Zygmunt Ce-
 skich: ktore byla z Polskij wywiozta sarz oddaje
 Elzbieta krolowna Węgierska, rodzo- krolowi Ja-
 na Kazimirza krola Polskiego, a matka giellonowi.
 Ludwika krola Polskiego i oraz Wę-
 gierskiego: boiazc sie zebys w nrebestno-
 sci Ludwika, inszego krola nie korono-

księga I. Rozdział II.

wali Polacy. Przyjechawszy z Węgier do Polskiej król Jagiello przez Morawę i Śląsko na Gieszyn piątego miesiąca po wywiechaniu z Polskiej; wiedzając

Insignia królewskie przed królem niedoszły go wiozła do Krakowa.

do Krakowa, w niedzielę przed S. Wawrzyncem, kazał przed sobą nieść owe insygnia królewskie. Przywiozł był z

Reliquiarz znaczny.

Sobą z Węgier król Jagiello reliquiaryz srebrny pozłocisty z rozmaitych świętych reliquiarym sygnietem Ludwika króla Węgierskiego zapieczętowany. iako pisał Miechowita l. 4. C. 48. f. 282. Ru-

Rozmowa nad rzeką króla z Witułtem.

szynszy się w krotce król Jagiello z Krakowa na Sendomirz, u Rubieże wa zjechał się z Witułtem XL nad rzeką.

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 rzeka Bugiem: gdzie mu wszystko swo. król X.
 ie transakcyje z Zygmuntem Cesarzem
 król opowiadał. Tamże na Plus do Postowie od
 króla przyjechałi Poslowie od Zygmun. Cesarza dokro-
 la.
 ra Cesarza, prosząc o pożyczanie osm-
 dziesiąt tysięcy złotych, i zastawując
 w nich Spiską ziemię i 15 miast opoz
 samego zamku Spiskiego. Gdy król dał
 tę Summę Zygmuntovi; albo (jak
 pisał Długosz) przekazał ją u krzyż-
 kow przyobiecany przy zgodzie na wy-
 spie pod Toruniem: od tego czasu Spi-
 ska ziemia została się przy Polsce: bo
 się był Zigmunt zapisał pod takimi za-
 kładami: że jeżeliby na tym czasie tej sum-

Spiska zie-
 mia do Polskij
 przytaczona.

Księga I Rozdział II.

my nie oddał, tedy tyłkasz summa na
 rosc miała: iezeli by na drugi rok; te-
 dy tyłkasz druga: iezeli by na trzeci
 rok; tedy tyłka trzecia: az to iuz zna-
 cznie summę pozyczoną, i za stan prze-
 wyższyla. tako pisze Mlechowita i
 Bielski. Gdy się Krol rozmawiał z Mi-
 tultem, przyjechał do niego Piotr Włz
 Biskup Krakowski z wielką asysten-
 cją potrzebnych swoich, expostulując
 z Krolęm, że go iakoby szalonego i nie-
 sposobnego, dla samey tyłko ambicji
 Noyciecha Jastrzębca Biskupa Pozna-
 nskiego, kancelerza Koronnego ztracił z
 Biskupstwa Krakowskiego na Poznańskie
 ale

Krol Jagiello
 Biskupa Krakow-
 skiego ztracił
 na Poznańskie,
 a Poznańskiego
 podwyższył na
 Krakowskie.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 Wiśz nic nie uprosił: który powróciwszy król X.

się z Concilium Pizauskiego i z peregrynacji do grobu Pauskiego zapominał się tylko, ale nie odjechał był od siebie..

Ławie wszystkiego na ten czas dokazał król Jagiello: gdy się w Krymie o

Papieżstwo wadzono. A Wojciech Jaszczyca Honor zle nabiec otrzymawszy Biskupstwo krakow. były zawsze nie bezpieczny.

skie, zawsze w niebezpiecznym stanie zostawał: gdyż na życie jego, pokrewni Wiśzowi czatowali. iako pisze Kromerde reb: Polon: 117. f. 280.

Obiechawszy król obiedzda Rus.

król Jagiello Rus, przyjechał, potem do Polskij: gdzie pomieszkawszy trochę w Niepołomicach, puscit się do Litoy, i

+
Księga I. Rozdział II.

Zima ciepła
w Lutym ogro-
dy kwitną.

król Biskupa
przepraszając

mieszkał tam przez zimę: która tak
ciepła była; iż w miesiącu Lutym ogro-
dy zakwitły i ogrodowe rzeczy rosły.
iako pisze Kromer i Bielski: Przy-
jechawszy król Jagiello na wiosnę do
Polskij, iechał do Poznania: gdzie we-
zwawszy do Kosciała Piotra Wisza Bisku-
pa Poznańskiego, Kładąc król prosił Wi-
sza aby mu odpuscił; że go z Krakow-
skiego Biskupstwa ruszył i przeniósł
na Poznańskie. iako pisze Bielski l. 3.
f. 313. Micchovita l. 4 C. 45 f. 281.
282. Kromer de reb. Polon. l. 17. f. 279. 280
et 281. Bielski l. 3. f. 311. 312 et 313.

XXXIII Roku P. 1413.

król Jagiello

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 krol Jagiello znou na Rus poicchałszy, krol X.
 w Grodle złożył Sejm nad Bugiem rze. Sejm Litwy z
 kę dla Polaków i Litwy: gdzie zjednoczy- Polską w Gro-
 dle.
 nszy doskonałe Litwę z Polską, te Litwie
 prawa i przywileje nadał tym, którzy Prawa i przy-
 wiarę Chrześcijańską przyjęli. zedy tychże wileje nadawę
 przywilejów i herbow z Rycerstwem Pol- Litwie.
 skim zazywali: za rozkazem Wielkiego
 Księcia Litewskiego zamki budowali: dro-
 gi publiczne naprawowali: zwyczajne
 podatki dawali: Senat i insze dygnitar-
 stwa takież iako i w Polsce mieli: dygni Dygnitarstwa
 tarstwa samym tylko katolikiem rozdawa. w Polsce i Li-
 li: Księcia według decyzji Krola i senatu wilem tylko ka-
 Polskiego obierali: Krola razem z Polakami Sejm w Lubli-
 wybierali: Spolne sejmy miewali, albo w Lu- nicę, albo w Par-
 czowie.

księga I. Rozdział 11.

bliźnie, albo w Parczowie: stan Ducho-
 wny i ednychże przywileiow zazywał co
 i w Polsce. Na co wszystko Litwa pozwo-
 Herby Polskie ta i podpisała się. Tamże Król Jagiello
 Litwie rozdane. rozdał herby Polskie Litwie, iako to (mo-
 wi Bielski 13 f. 313.) Hrektorowi Ostiko-
 Radziwoiłowie. wi (od którego Radzi^{wie}łowi^u poszli) dał
 Trąby: Monwidłowi Woiewodzie Wi-
 Dorohostajscy. lenskiemu (od którego Dorohostajscy i-
 da) herb Leliwę: Nagorom i Niemie-
 Potubinscy rzom (od których idą kniaziowie Po-
 Niemierzowicowic. tubinscy i Niemierzowicowie) herb Ja-
 strzębiec: Mikotaiowi Beliminowi Ro-
 zą: Ladagdzie herb Szreniawę: Sotoku-
 bonni herb Prawdzie: Janowi Woiewo-
 dzie Trockiemu herb Zadonę: Korenwi^u
 herb

królowie w Polsce panują cy. Wład: Jagiello
 herb Dębno: Wiszegierdowi herb Odrow. Król X.
 was: Laconowi herb Pobog: Mingalo-
 wi kasztelanowi Wilenskiemu herb Ra-
 nicz: Goliguntowi herb Zabęcia, którego
 zazywają Talwoszuwie: Butówiczo-
 herb Godziębg: Szingatowi kasztelano-
 wi Trockiemu herb Lisa, albo Bzurę
 którego herbu zazywają Sapiho-
 wie: Wisugenowi herb Bogoryz; kto-
 rego herbu Wotowiczowie zazywają: Wotowiczowie.
 Wotckowi kurkwi herb Putkozie: Da-
 nielowi herb Kola: Przdkiem Chotki-
 wiczowym herb Koscięsz: Budiwi-
 toni herb Salime: Czuprowi herb kor-
 czak, zazywają go Woynowie: Min-
 galowi herb Serokemla: Mundigier-

księga 1. Rozdział II.
 dowi herb Nadwica: Tawtygierd
 wziął herb Drije: Gastald herb Hb-
 dank: Rymowidowic herb Grzyma-
 le: Dawiia herb Pierzchał: Gimetkun-
 kowic herb Zarębę: Somar herb No-
 wine: Koican Sukowic herb Wezyka;
 to jest weza zielonego w złotey koro-
 nie, iabłko w zębach za gałkę trzy-
 mającego, w czerwonym polu; ludzie
 herbu tego (iako piżze Dlugoz) býviali
 gwiewolwi: Surgut wziął herb Gieral-
 da albo Osmorog: Moydylon kuffo-
 lowic herb Białą albo Trzaski: Ewil
 herb Grolka: Wolcko ko kuttonowic herb
 Działożę: Giedroch herb Topacz: Je-
 rzy Samgaw herb Egonczyka: Szaka
 herb

Herby Litwie
 nadane.

Krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
herb Pomian: Naczek herb Dolinę: Krol X.

Inverbut herb Osorya: Monswil herb
Dolegę: który herb ma miec białą pod-
kone i strzałę, albo belt w błękitnym po-
lu a krzyż złoty: zowie się od przodka
swego Dolegi Rycerza. herbu Pobog:

Z tego herbu urosł herb nazwany Nie-
zgoda dla tego; iż brat brata zabił,
za co, wzięto mu krzyż, a na miejsce

krzyża, położono miecz przez podkone:
ma bydz w polu błękitnym, jako i dru-
gie podkowy. Danczykowiec wziął herb

Janię: koczan herb Nalecz: Mie-
nich herb Łozia: Woysnar Wilko-
lervic herb Polski kota morskiego w za-
tym przepasaniu, na czerwonym polu:

Herby nadane
Litwie od Ja-
giellena krola.
Dolega herb.

Niezgoda herb
dla bratobójstwa
nazwany miecz
ma miec krzy-
ż.

księga I Rozdział II.

Polacy do her-
bon przyięli
Litwę.
Drudzy wzięli herby Radwana, Ost-
ią, Wnienicwę, Gozdawę etc. Do tych
herbon Przodkowie nasi ochotnie na-
ten czas Litwę iako bracią Swoię przy-
ięli, i z nimi się wespótek złączyli. Po-
ty Bielski o herbach. Z Grodla krol

Powietrze w
Polsce pod czas
iejźni.

W Zmudzi
balwochwalsztwa.

Ognia oltarz
na najwyższej
gorze.

Lasy domy bo-
gow.

Jagiello ruszył się do Litwy: bo w Polsce
Ciako Swiadczy kromer) pod czas iejźni
powietrze bysło. Potym z Linoy krol poie-
chał do Zmudzi: gdzie jeszcze balwany
Czartorskie czczono, to iest ogień który
ustawicznie na najwyższy pagorku al-
bo wierze^{chu} gory leżący nad rzeką Nierwia-
sza palono. Czczono lasy iakoby Swięte
domy bogow swoich: w których wszystkie
zwierzęta

królowie w Polsce panujący. Wład: Sagiello
 zwierzęta będące za święte miano: w król X.
 tychże lasach, każda familia miała swo- Zwierzęta w
lasach święte.
 ie osobne ognisko, na którym palono tru- Ognisko miało
grobu.
 py z konni, szatanii osobliwymi: przy
 tych ogniskach stawiano na stołkach po-
 trawy z maki na kształt sera zrobione, Daszy niesmier-
telne.
 i miód: rozumiejąc że dusze umarłych
 tam spalonych przychodzą w nocy i po-
 traw onych zazywają. Do tychże lasów Pierwszego dnia
Pazdziernika u
Zmudzi nazywają-
kże święto.
 schodzili się ludzie z całej Zmudzi, na
 pierwszy dzień miesiąca Pazdziernika
 którego dnia największe święto obchodzi-
 li, przez kilka dni tam różnych potraw
 zazywając, i przy każdym ognisku, bogom Grzmot osobliwy
bozek u Zmudzi.
 swoim, ale osobliwie Perkunowi, to jest
 grzmotowi różne rzeczy ofiarując. Tam-

księga I. Rozdział II.

krol Jagiello
w Zmudzi; do
wiary iednych
zachęca podar-
unkami; drugich
przymusza.

ze czczono węże i zwierzęta w lasach
będące. Przyjechawszy tedy krol Jagiel-
lo do Zmudzi; przywiadał iednych do Chre-
scianskiej wiary roznyimi podarunkami;
drugich przymusił: gdy kazal ow ogien
Święty wodę zalac: lasy ponycinać, węż-
ze i inſze zwierzęta popalic. Co gdy Po-
lacy czynili; wielce się temu dziwowali

Polacy w Zmu-
dzi ogien galezi,
lasy wycinać,
zwierzęta pa-
lać.

Zmudz ze się im ręce i nogi nie wykry-
wiały, iako Zmudzi Czart wykryziwiał;
gdy które drzewo wycieli, albo Zwierzę
w lesie zabili. Co gdy się Staloi; przy-
szedſzy do krola iedną naystarszy i nay-
powazniejszy bałwochwalca, rzekł do
Bog Chreſci- krola imięniem wszytkich. iako pisze,
anski Polſki mo- Micchovita. Najjaſniejszy krolu ponie-
cny. wraz

krolowie w Polsce panujący ^{Wład: Jagiello}
 waz Bog Polski bogow naszych słabych ^{krol X.}
 zgladzil; oroz my do Polskiego mocnicy-
 szego Boga przystajemy. Wisc gdy za-
 den kaplan nie umial na ten czas ięzy-
 ka Zmudzkiego, Sam Krol Jagiello ^{krol Jagiello}
 Bielski l. 3 f. 314) byl u nich miasto ^{miasto A-}
 postola i kaplana. Nauczycoszy ich te ^{kaplanem w}
 dy Krol pacierza, i tego wszystkiego, czego ^{Zmudzi.}
 sie Sam nauczył od kaplanow; kazal w Roku P. 1413.
 ten czas ^{Zmudz} pokrzycic. roku tego P. 1413. ^{Zmudz wi-}
 Tamze, tegoz czasu, rzecz sie smieszna ^{anska przy-}
 trafil; gdy Mikolaj Wazyko kaplan ^{mi-}
 Zakonu S. Domini ^{Domini kan-}
 krolewski kazno- ^{kaznodzieja,}
 dzicia. przez tlumacza uozg ^{krola Jagiello-}
 artykulow wiary, powiadal im o stworze- ^{nia}
 niu swiata; o upadku Adama; ieden ^{o stworzeniu}
 swiata

+
księga I. Rozdział II.Stworzenie
Świata.

Zmudzini nie mogąc wytrwać, krzyknął;
 klamata ten ksiądz, Miłofajny Królu! iako
 tak młody człowiek mógł widzieć stwo-
 rzenie Świata: są u nas ludzie co więcej
 mają niż sto lat, a przecie o stworzeniu
 Świata nie pamiętają: tylko powiadają
 że od dawnych lat Słońce i Księżyc ie-
 dnako się obracają i świecą. Co słysząc
 król kazałszy milczec onęmu Zmudzino-
 wi, powiedział mu, że ten ksiądz nie mówi
 tego że się za czasów jego Świat porzł: a-
 le że się stworzenie Świata stało dawniej
 to jest, przed sześćdziesiątą tysięcy lat. Opisał te
 historyę Michovita l. 4. C. 46. f. 284. Im-

W Zmudzi
 pierwszy ko-
 ściół.

ze w Międzvikach wystawil katedral-
 ny kościół pod tytułem S. Męczenni-
 kow

królowie w Polsce panują cy. Wład: Jagiello
 kow Alexandra, Teodora, i Ewan- krol X.
 cyusza: gdzie pierwszym był Biskup w Zmudzi pier-
 Maciey Niemiec urodzeniem, dla tego wszy Biskup.
 ze urodziwszy się w Wilnie, umiał ię-
 zyk Litewski i Zmudzki: tamze fundo-
 wał dwanaście plebanij według liczby
 tylez ziem w Zmudzi: i postanowił ze Plebani kanoni-
 by ciz Plebani byli kanonikami Mie- kani.
 dnickimi, iako pisze Kromer nizcy mia-
 nowany. Zmudzki za starostę uczy- Starosta Zmu-
 nił kieżgala szlachica Litewskiego. Sa- dzki.
 ko tylske odiechał krol ze Zmudzi, za- Do batwochwał-
 raz niektorzy chcieli zniecać on ogień sta chcąc się
 Święty, szukając go w popiele: ale gdy powrócić Zmud-
 go znaleźć nie mogli; dali pokoy: lecz lno- Ogień chcą znie-
 ni Bielski chodzili pomdławszy. Mie- cić.

księga I. Rozdział II.

chovita 4 C. 45 et 46. f. 283. et 284.
 kromer de reb: Polon: l. 8. f. 281 et 282.
 Bielski l. 3. f. 313. et 314.

XXIII. Roku

Roku P. 1414.
 Michal Koch
 meyster Magi-
 ster Pruski

P. 1414. Krol Jagiello przyjechawszy z
 Litwy do Polskij, potym do kijaw: na-
 czas umowiony zjechał się z krzyza-
 kami do Sionska: a iuz w ten czas Mi-
 chał Kochmeister był Magistrem Pru-
 skim, wsadzivszy do więzienia Henry-
 ka Plaveniusza albo dla zazdrosci iako
 pisze kromer, albo ze był utratny, albo ze
 był Polakom przychylny. Czego dowiedzi-
 avszy się brat jego Wlryk Kuntor Galanski
 zeby

Plavenig Ma-
 giſter Pruski do
 więzienia ws-
 dzony.

krolowie w Polsce panuiazcy. Wlad. Jagiello
 zeby toz mu sie bylo nie stalo; uciekl do
 krola Jagiellona: i Henryk Plavenius
 uciekl by byl z wiezienia; gdyby byl Jan
 kropiallo Biskup Wloclawski. Ktoremu Sekret nie do-
 sie krol tego znierzył Magistra Pruskie.
 go nie przestregl. Tamze przyiechal byl
 od Zygmunta Cesarza Arcybiskup Stry-
 gonski iednac krola z Magistrzem Pru-
 skim. ale ze byl przychylnieyszy iednac
 krzyzakom, niz Polakom: nic nie bylo z
 pojednania. Choc albowiem wiele zlego
 nabroili krzyzacy; zadney iednak nagro-
 dy nie kazal im czynic: choc i kupcom Po-
 zuanskich rozbroszy na iarmarku we Siles-
 sku okietnie ich zamordowali: choc lotron do-
 syc nazbierali; ktorzy miasteczka w Polsce pa-

Jednacz nie
 powiazign ie-
 dney tylko stra-
 nie bydz przy-
 chylny.

księga I. Rozdział II.

lili: choc Dobrzyński ziemię wojując
 ludzi zabierali, i robili nimi przekopy u
 zamków, a drugich zabili i szlachę wie-
 szali. Dla czego król Jagiello przeciwko
 krzyżakom chcąc wojnę podnieść; zbie-
 rał ludzi z Litwy, z Rusi, z Polskij, z Czech,
 ze Śląska. Winult też szę Litewskie przy-
 wiadł do Krolenwskiego woyska Tatarow:
 i inż sie było całe woysko snagnęło pod
 Wólborz. Przyszły były także na pomoc ko-
 loni szę Śląskie, iako to, Bernard Opol-
 skie, Jan Raciworskie, Bolesław Cieszyń-
 skie, Konrad Oleśnickie, Wacław Zegan-
 skie, Jan Lubinskie, Konrad Biały Koflen-
 skie, i Wacław Opawskie: nawet La-
 czech Hetman Morawski przystał był ko-
 loni

Wojna prze-
 ciwko krzyż-
 kom-

szę Śląskie
 przychodzą na
 pomoc krolowi
 Jagiellonowi prze-
 ciwko krzyżakom.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello.
 łowi iedną Chorągiew tuzi. Miał na ten król X.
 czas król Jagiello tak wielkie woysko; ze Wielkie woysko
 mogłby był i z naysiębniejszym Monar. giellona.
 chą wojować. Tegoż czasu, gdy król ob-
 iezdzał Wielką Polskę, umarł Wisz Bi-
 skup Poznanski stracony od króla z kra- nie mogą Bi-
 kowskiego Biskupstwa na Poznanskię: skupowi Skła-
 który Wisz gdyby był nie umarł; musiał upodobania
 by mu był ustąpić z Biskupstwa krakow-
 skiego Sastrybicie Biskup z rozkazania zato Concilium
 Concilium, które na ten czas było w kon-
 stancyi za uproszenie Zygmunta Cesarza:
 na którym, Jana Husa rozsielowającego w Hus herezy-
 Czechach naukę przeciwną Koscieloni Rzym archa Spalony.
 skiemu spalono, i po nim w rok, Hieronim

księga I. Rozdział II.

Na mięcyce o Praski towarzysz tego. Na tymże Concilium gdy trzey o Papiestwo się wrażdżący
 Papiestwo się wrażdżących trzech, częścią byli złożeni, częścią sami abdy-
 obrany Marcin kowali; obrany był Marcin V. iako pisze
 V. kromer de reb. Polon: l. 18 f. 282. Potym
 kapituly w gdy kapitula Poznańska prosila Krola, ze
 Polska Biskupow by sobie mogla obrac Biskupa według upo-
 wolno sobie obraty dobawania swego; pozwolilwszy Krol na to,
 wszedł sam Krol z poszanowaniem Kano-
 nikow do Kapitularza: gdzie gdy prosil
 kapituly zeby jednego ze czterech obrali;
 miedzy ktorymi był Alexander Syn Krę-
 cia Mazowieckiego a siostrzeniec Jagiel-
 lona Krola: kapitula obrala Andrzeia Ła-
 skarego z Goslawic herbu Godziemba,
 Dziekana krakowskiego, Kanonika Poznan-
 skiego, w niechętnosci

królowie w Polsce panujący Wład. Jagiello
 skiego, w niebytności jego: był albowiż król X.
 na ten czas posłem z drugimi tuzema
 zi Zygmunta Cesarza z strony Sprawy z
 krzyżakami. Ledwie to Biskupstwo przy- Biskupstwo ia-
ko ciężar ledwie
przyjął Łaskany.
 iął Łaskany człowiek dobry i skromny.
 (Jako pisze Kromer na pomienionym nie
 dawno miejscu) wiedząc co to za ciężar.
 Poty Kromer. Potym król Jagiello wysył król idzie z
wojskiem do
Prus.
 się z wojskiem do Prus, przy bytności Bo-
 słow Pruskich, którzy byli przywiechali czy
 na Szpiegi, czy dla zwłoki, nie wiedzieli.
 Ale nie wiele tak wielkim wojskiem spr- Wielkim wojs-
kiem nie wie-
le Polacy doka-
zują.
 wił w Prusiech król Jagiello i tak pisze
 Kromer de reb. Polon: l. 18. f. 282: w targną-
 wszy albowiż do Prus; tylko te miaste Miasteczka
król w Prusach
dobra.
 czka i zamki Nidborg, Hohenstein,

†
Księga I. Rozdział II.

Allenstein, Guttestad, Czergon,
Prabuty, Bissowiswerden, i Kruc-

Biskup Warborg: gdy oblegli Helzberg; wyszedł
minski Pontifi- z niego Jan Biskup Warmiński w Bi-
caliter wycho- skupim apparacie, z kapitanami i u-
dzi przeciw ko- lowi.

prosił, ze odstąpiłi nasi od obleżenia: bo
to iego miasto było. Potym około Holan-
du długo nasi leżeli: ale widząc zego
trudno było dobyć; odstąpili: gdzie na-

Litwa nacza-
cie porazona.

czacie poimali byli Krzyżacy między
Lithoż Butrego Marszałka Witulta
wego i Dusina Mikitę. Potym ciągnę-
li nasi ku Chelmu i Toruniowi; które
miasta podclaty by się były pewnie: ale
Magister Pruski Michał, chcąc Naszych
odwieść od tego, iako chytry, sporządził
posta

krolowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 posta z listem swoim, który ta k nagi krol. x.
 sal, do siebie i mięniem obywatelom List chytry
 Brodnicy. Nie mozemy się bronie dłu-
 go: bo nam nie dostawa pozywienia
 i strzelby: dla czego, musimy się pod-
 dac, iezeli nam wtzas pomocy nie do-
 dasz. Ten poseł gdy był poimany od na-
 szych; powiedziały ze z Brodnice
 z listami iedzić do Malborkaj; zaraz
 listy dat naszym: które gdy przeczyta-
 no; zaraz ciągnęli nasi do Brodnice: Brodnica mia-
 które miasto i przez się obronne i do-
 syc tądne było: dla czego nie mogąc
 go nasi dobyć, i długo tam leżąc, wiel-
 kę tam głodem byli ucisnieni. C. vi.

księga I. Rozdział II.

dząc Witult i drudzy odjechali z obozu przeciw woli królewskiej: przecię jednak król nie chcąc odstąpić od oblężenia, dla zwinności daleko liczne i zbronne rycerstwo wysyłał. Dowiedziawszy

krzyżacy chcą
dać bitwę królowi i rozierdzają się.

się Magister Pruski, że się wiele rozierdzają ludzie królewskich: zebrał tu swój chcąc dać bitwę królowi: o czym wiedząc nasi z ochotą go czekali: ale krzyżacy będąc już blisko, rozmyśliwszy się i nocą odciągnawszy, rozłożyli się po zęmkach, i naszym na drogach zastępowali: ale ich nasi choć w nierownej liczbie wszędzie Dobek Puchala ^{z ludem swoim} zabił ^{u Luoka} krzyżaków dwięście, a sześćdziesiąt krzyżaków

kon

+
 królowie w Polsce panuiący.
 konw w krysziach do obozu Polskiego
 przygnal. iakę pisze Bielski. l. 3. f. 315.

Wład. Jagiello
 król x.

Tym czasem przyjechawszy od Jana XXIII. Papięski Legat
 Papięza do króla Legat Jan Lauzanski Biskup Lauzanski ziednal niedzy królem
 i krzyżakami przy mierze do dwóch lat.

Papięski Legat
 do króla.

a król dopiero Szlachtę rozpuscil. Woy-
 nę tę dla cięższego głodu, nazwali by-
 li Polacy głodną woyną. król Jagiello

Woyna głodna

z krzyżakami dawszy się na sąd Conci-
 lij Constantiensis; wyprawil tam Posłów
 swoich Mikołaj Arcybiskupa Gniezn:

Postoiwie Polscy
 na Concilium
 konstantyńskie.

Jana Włocławskiego, Jakuba Plockiego
 Biskupow, i Andrzeja Łaskarego z Gosła-
 wie herbu Godziemba. Nominata na Poznan.

Łaskary herbu
 Godziemba

Tuliszkowski skie Biskupstwo, Jana Tuliszowskiego
 kasztelana kaliszkiego, i Zawiśzę Czarnego
 Zawiśza herbu Sulima. Sultńczyka człowieka zacnego. Na tymże
 Concilium obiecał Zygmunt Cesarz trzymać
 Stronę Króla Jagiellona: tylko go też o to
 prosił żeby w niebytności jego, miał Król
 Jagiello pilne oko na Węgierską ziemię:
 o toż samo, Concilium konstantyjskie pisa-
 ło list do króla Jagiellona, iako pisze kromer-
 dereb: Polon: l 18. f. 283. Uczynił temu
 dosyć Król Jagiello: gdy albowiem Turcy
 porażwszy Węgrów, pustoszyli Słowien-
 skie Ziemię; z poważną i grozną legacją
 posłał do Turków Skarbka z Gory i Grzego-
 rza Ormianina: przez których wysiednat
 Król Jagiello u Turków Węgrów przymie-
 120

Skarbek posel
 do Turków.

kro

rze

z w

wyje

skon

zun

na,

do

Pol

314

1413

Polsk

nia,

swoi

okot

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 rze do Szesciu lat: i uwolnił od Turkow krol X.
 z więzienia poimanych Panow Węgierskich.
 wyjednaby był krol Jagiello i pokoy do krol Jagiello
 skonalu w Turkow: gdyby byli Węgrzy, ro- Węgram u Tur-
 kow przymierze
 uprosil.
 zumiejąc ze szpieg, Grzegorza Ormiani-
 na, nie rozbili na ten czas, gdy skarbka
 do Węgrer poprzędzał. kromer de rebus
 Polon: l. 18. f. 282 et 283. Bielski l. 3. f.
 314. 315 et 316.

XXXIV Roku P.

1415. krol Jagiello obiedzaiąc Litwe, Sniatyniu Ale-
 Polskę i Rus, gdy przyjechał do Sniaty- xānder Woiewo-
 nia, przyszedł do niego z wiecā Szlachty da Włostki przy-
 swoiey Alexander Woiewoda Włostki: gdzie siega krolowi
 okoto Swiātek przyniosłszy krolowi бага- Polskiemu.

księga I Rozdział II.

Chorągiew zmk
poddanstwa i po-
słuszeństwa. te upominki, i porzucisz przed noga-
mi Królewskimi chorągiewi, przysięgę od-
dając obiecać będziesz postłusznym Królom.
Polskim. Tęż czasu przyjechali do kro-
la z Konstantynopola Postłowie, jeden świe-
cki od Cesarza, drugi Duchowny od Pa-
tryarchy Konstantynopolskiego, prosząc
króla o zynność bo w ten czas Macho-
met Ciar Turecki całą Tracyę, zwoiowa-
wszy, wsi i miasta popalił: i odebrawszy
w Azyi to, co był Dziadowi jego Tamer-
lanes wydarł; Stolicę Swoię z Pruzu pre-
niósł do Adryanopola, i zbliżał się ruz
do Konstantynopola. Król tedy Jagiello
kazał nawozic zboza do morza Pontskie-
go, gdzie leży Czaków, na ten czas iszce
do

Polska zywila
konstantynopolski
zbozom.

krolowie w Polsce panujacy. Wlad: Jagiello
 do Polskiej nalezacy. Potym krol Jagiel- krol X.
 lo ze Suiatynia przyjechał do Litwy; gdzie
 mu Witult XL. darował dwadzieścia ty-
 sięcy grzywian Praskich groszy, czterdzie-
 ści sorok soboli, sto sztuk złotogłowu, i sto
 rozmaitych koni. kromer de reb: Polon:
 l 18 f. 283 et 284. Bielski l. 3 f. 316.

XXXV

Roku P. 1416. Roku P. 1416.

w dzień S. Benedykta, Anna druga zo- ctnny krolowcy
 na krola Jagiellona umarla: ktora krol Smierc i pogreb.
 pogrzebszy w Krakowie; znowu iechal do S. Benedykta.
 Litwy, chcąc postanowic granice ze Zmu- dzien.
 dzia od Prus i od Inflantow; ale dla har- krzyzacy Ja-
 dosci krzyzakow zadney sprawiedliwosci tazow na Pol-
 nie chcących upatrowac, nie z tego nie by- skę naprawioną.
 to. Dufali albowiem krzyzacy ze Tatarow,

księga 1. Rozdział 11.

od Michała Kochmistrza Magistra
Pruskiego nawiętych na to, aby Polaków
pustoszeniem krajów Polskich rozrywa-
li. Dla czego, w krotce potym Ediga Car

Tatarzy pustoszą kraie oko-
to kijowa Tatarski popustoszył kraie okolo kijowa, kijow spalil, od ktorego czasu, do te-

go az, nie moze przysc do siebie: ale zę-
ku nie mogąc dobyc wiele tuzi i bydla

Wesele kro- nabral. A Krol Jagiello co miał nieprzy-
la Jagiellona iaciela gonie; to on tym czasem wolal
z Elzbiety Gra. się weselic w sanoku.: biorąc trzecią
noioskę w Sa-
noku.

zonę Elzbiety Pilecką z domu corkę

Othona z Pilce Woiewody Sandomir-

skiego herbu Topor. Ja była na przod

za Willonem Morawczykiem, Ktory iż
był

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 był powołał dla wielkiego posagu: dmi- król X.
 gim ślubem, za Janem Morawczykiem
 synem Laczka: który Jan zabiorczy Wil-
 lona, pojął był Elżbietę: trzecim ślubem
 za Wincęntym Granowskim kasztela-
 nem Klakjelskim herbu Lelina. iako o
 namienionych Morawczykach pisze
 wyraznie Miechowita. I tak Pilca- Granowscy Pi-
 miasteczko przeszło było od Toporow leckimi nazna-
 do ni herbu swego
 Lelinczykow; i Granowskich nazwano Leliny nie od-
mieniaią.
 Pileckimi którzy od dawnych Pileckich
 rozniłi się herbami iako piŹsze Bielski:
 ale przecię herbu swego nie porzucił Gra-
 nowski: co mu bez żadnego fundamentu,
 przypisuje Kromer. I tą tedy Elżbietę

księga 1. Różdział 11.

Wesele przeci-
wne Polakom,
z podziwieniem
catego Świata.

iuz starą babą, od Suchot wyschłą, nie
wiedzieć z czego upodobaną, królowi
Jagiellonowi dał Sub Jan Rzeszowski
Arcybiskup Lwowski, w Sanoku w ko-
ściele Tarskim w Niedzielę na Kurą przy-
padło było Święto S. Zygmunta. iako pi-
sze Mlichovita. Temu weselewi sprze-
ciwiali się Panowie Polscy, osobliwie
Sędziwoy Ostrorog Wojewoda Poznański:
dzinowali się ludzie w cudzych krajach
i całe Concilium Konstancyenskie, gdy
mu to wesele opisali Krzyżacy. Tym wese-
łem wesełkim się ohydził Król Jagiello:
i rozumieli ludzie, zego Elzbieta ocza-
koronacja Elzbiety w kra-
kowie. rowała. iako pisze Bielski. Potym tegoż
roku za naleganiem Króla Jagiellona
w dzień

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
w dzień S. Elzbiety, koronował Elżbietę w

Krakowie, Jan Rzeszowski Arcybiskup
Lwowski. Przydaie Lomer de reb: Poln:

lib. f. 284. że to wesele było przeciw pra-
wom Chrześciańskim, dla tego, że Elżbie-
ta była iakoby siostrą króla Jagiellona:

bo matka Elzbiety, była krzesną matką
króla Jagiellona, gdy się krzył w krako-

wie: ale za prosbą króla, to wesele appro-
bowano Concilium Konstancyenskie. Po-

ty Lomer. O koronacji Elzbiety dowie-

dzianwszy się Mikołaj Trąba Arcybiskup
Gnieźnieński, będąc w Konstancyi

na Concilium, uprosił to u Concilium,
że od tąd każdy Arcybiskup Gnieźnień-

ski był Primasem królestwa Polskiego i

Wesele przeci-
wne prawom
Chrześciankim.

Primas Regni
Arcybiskup Gnie-
źnieński Sam
tylko może
koronować kro-
low Polskich.

ksiega 1. Rozdział II.

W X. Litewskiego. iako dokłada Kromer,
i toz przydaie ze godnosc Primaſa wyz-
sza iest nad Arcybiskupią godnosc. u pro-
sinszy i to u Concilium Mikolay Trzba

Pierwszy w Pol-
sce Primaſ Regni:

ba Arcybiskup Gnieznię: zeby nie mogł
zaden w Polsce koronowac Króla ani Kro-
lowy, iedno Arcybiskup Gnieznięski
sam naprzod poczł sie pisac Primaſ Regni.
iako piſze Bielski. Ten Mikolay Trzba

Polak Arcy-
biskup Gniez-
mogł bydz Pa-
piczani.

Arcyb. Gniezn: miał taką powagę u ca-
tego Concilium (iako piſze Długosz) ze-
gdyby był chciał, mógł by być bydz Papie-
zem. O tey prerogatywie Arcybiskupa
Gnieznięskiego, napisał Kromer de reb:
Polon: l. 18. f. 284. Bielski l. 3 f. 316. Te-
goz czasu Mikolay Trzba z drugimi Pol-
skimi

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 skimi Postami przed Koncilium skazył ^{król X.}
 na Jana Falkemberga Dominikana: O Paszkwił na
 który naprawiony od krzyzakow, napisat ^{Polakow oszadz-}
 był wierszem paszkwił na króla Polskie. ^{ny Zakonnik}
 go i na wszystkie Polakow: za co Con-
 cilium osadziło na więzieniu. Te książkę
 drukowano w Lutecyi, i tamże iż dano
 Miłolaioni Trąbie, gdy tamże czestował
 Doktorow Akademij: bo tamtey iechat Polacy od Conci-
 lium naznaczo-
 nym od Concilium z Tulliszkon-
 skim i Zawiszą za towarzysza. Tęgmun-
 towi Cesarzowi iadzącemu iednac króla
 Francuskiego z Angielskim. Przydaie Kro-
 mer ze gdy z tym Paszkwilantem ta ska-
 niewy sobie porzał postępować Marcin V. ^{Postowie Pol-}
 Papiet, któremu wielce był do Popieństwa. ^{scy appelluq}
^{dd Papietza do}
^{Concilium.}

ksiega 1. Rozdział 11.

dopomogli Mikolaj Trąba: Postowie Polscy appellowali do Concilium, które miało być za dziesięć lat: ale Marcin Papież do syć uczynił Polakom przywiedzi-
 ny do tego powołał Ojcow teologicznych na Concilium. Doty Kromer. A Bielski piszę
 ze pomieniony Paszkwiłant uciekwszy z więzienia, przyszedł do Magistra Krzyżaków Pruskich: któremu gdy Magister dał tylkko dwa czerwone złote, rozgniewawszy się rzucił je przed Magistrem: o co z rozkazu Magistra, miał być utopiony w Wiśle, gdyby go byli Komendatorowie nie wyprosiłi. Tenże Paszkwiłant potym gorszy paszkwiłant napisał na Krzyżaków, a Króla Polskiego nie mógł się wychwolic.

Paszkwiłantowi nie dobrze krzyżacy płacą.

Paszkwiłant na Krzyżaków.

Opisali ten

królowie w Polsce panującą. Wład: Jagiello

Opisali ten paszkwil na Polakow, Kromer król X.

de reb: Polon: l 18. f. 284. Bielski l. 3. f.

317. Piſze Micchovita l 4. C. 46. f. 285. kasnie Pano.

ze gdy Elzbieta królowa uprosila byla u wie Polsey co

króla Jagiellona. zeby byl uczynil Grosem

Jana z Pilce Syna iey z Wincentego Gra-

nowskiego, i zebyl byl niekterą Szlachte

okolo Jaroslawa przyjal do lennego pra- Biskup krakow:

wa: Panowie Polscy z Wogciechem kanclerzem.

bcem Biskupem krakowskim i oraz Kan-

clerzem Koronnym. wszystko to z kaso-

wali. Poty Micchovita. Potym król Przymierze z

Jagiello na instancją Zygmunta Cesa. krzyzakami.

za i Karola króla Francuskiego, pomogł

do dwoch lat przymierza z krzyzakami.

Micchovita l. 4 C. 46. f. 284. et 285. kro-

księga I. Rozdział II.

mer de rebg Polon: l. 18. f. 284. Bielski
l. 3. f. 316. et 317.

XXXVI. Roku

Ziada w Znu. P. 1418. krol Jagiello wziawszy z soba Pa-
dzi Krola z kzy-
zakami. now Polskich, ziechal się z krzyzakami

u Wieszunia we Zrudzi na ugode; ale ze
wszytkiego nic nie bylo. Tamze gdy krol
polowal w lesie rzeczonym Wygry Tedwie
nie upadl w ręce krzyzakow katem bur-
skiemu Lemmendorowi. Tegoz roku Wi-

J. Panowie tult XL. po Smierci Anny zony, po-
powinui cho-
nac prawa ial druga Julianne Ciotke Anny. a
Boskie i Kofciel.

ne. gdy mu Piotr Biskup Wilenski nie chcial
Matzenstwo
powinowatych. dac Slubu; da powinowactwa. Jan Kro-
pidlo

królowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
 piłło Biskup Włocławski na ten król X.
 czas w Litwie przy królu będący dał
 słub Witulłowi mówiąc, iż tego wy-
 sokim Stanom dopuszczają. Piłzeo
 tym Kromer i Bielski. Tegoż roku
 po śmierci Soltankerecia Cara Prze-
 kopskiego wielkiego przyjaciela Wi-
 tultowego, nastąpił syn jego ka-
 remberda, zaraz poczał szkody czy-
 niec Witulłowi w Podolu. Dla czego
 Witulł Betsubala Tatarzyna z Li-
 twy z wojsk^{em} do Tatar na Państwo
 ale potknął się z nimi Karemberd
 zabił go: potym w krotce sam Karem-
 berd zabity od brata swego Zarenfrede.

Syn Cyconowski
 przyjaźni nie-
 dochowuje.

Między Tatar-
 mi domowa
 wojna.

księga I. Rozdział II.

Ten Zarenfred po bracie zabitym nastąpiwszy był dobrze iako Ociec z Wi-

Witult Cyncem zultem, i zwał Witulta Cyncem. Bielski
zwaną od Tatarzyna. l. 3 f. 317. Kromer de reb. Polon. l. 284

XXXVII Roku

Posłowie od
Papieża Bi-
skupi.

P. 1419 gdy się król powrócił z Litwy do
Polskiej przyjechali do niego Posłowie
od Papieża Marcina V. Jakub Campa
Spoletanski, i Fernand Hiszpan Lu-
censki Biskupi na pogodzenie króla Ja-
giełłony z krzyżakami; ale ze byli ta-
komi, latwie się dali przepchnąć zio-
mą, tudzież z sobą zgodzić. tą siewoyę Pruskiemu Magistrowi; i dla
tego trzymali mocno stronę krzyżaków.
iako pisze Bielski, i przydać; ze tacy pospo-
licie

królowie w Polsce panując, ^{wład: Jagiello}
 licie nie zgadzają nikogo. Wiedząc to ^{król x.}

król nie chciał się dalej z nimi w rzecz
 wdawać: i odprawivszy Posłow, iedłat
 do Węgier do Koszyc zaproszony od Zy-

gmunta Cesarza. Tam gdy Zygmunt ^{Cesarz} Zygmunt Cesarz
 obiecował królowi Jagiellonowi ^{ledwie nie ofe-}
 pomagać przeciwko krzyżakom; mało ^{kał króla Jagiel-}
 na nim nie wysłudził Spiskiey ziemi, ^{lona z strony Spi-}
^{skiej Ziemi.}

ktą iuz mu był obiecał król puscic darmo:

az go od tego Senatorowie nasi ledwie
 odwiecili: bo lepiej zrozumieli byli Zy-

gmunta, niż król. Z Węgier ^{król się gotowie}
 wyszły król do Krakowa, gotował się do ^{na wojnę z krzy-}
^{żakami.}

Prus, gdzie mu Zygmunt Cesarz przysłał
 na pomoc z ludzmi Biskupa Passawskie.

ksiega I. Rozdział II.

go Kancelerza swego, i Jana Herdeka
 Zdradliwa Grabię: którzy przemieszkawszy w Krako-
 pomoc Zygmanta Cesarza kro- wie dni 40 na obrokach królewskich,
 lowi Jagiellono- wrocili się do węgier podobno od Cesarza
 ni. nazad casnięni. Przecie iednak Król sa-
 król z woysk^{sz} giello iechal do Prus na Wolborz: gdzie
 ciągnie do Prus. gdy się całe woysko zciągnęło, ciągnął
 Król na Mazosze: a gdy iuz było blisko
 granic Pruskich; przyjechawszy do kro-
 la od Zygmanta Cesarza Bartłomiej G-
 pra Arcybiskup Medyolanski i Posto-
 wie Papięscy, rozerwali tę woynę Compro-
 misem: i chcieli do dwor lat przymie-
 Przymierze rze zawrzec: ale nasi nie chcieli, tylsko do
 z krzyżakami. Trzech królów: o co narzekala Szlachta
 Szlachta mru- czy na Króla. na

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 król X.
 króla, przypisał mu nie roztropność, że
 się dał uwieść Copromisem. Lecz król tę
 winę składał na Wojciecha Jastrzębca
 Biskupa Krakow: i Kanclerza: dla czego
 wszyscy powstałi byli na niego. Tamże
 pod namiot przyjechali byli do Króla Ja-
 giellona. Posłowie od Eryka Króla Dun-
 szkiego, Szwedzkiego i Norweskiego,
 od Księcia Pomorskiego, i od jego Konsy-
 liarzow stanowić z Królem Jagiellonem
 wieczny pokoy, i pomoc przeciwko każdemu
 nieprzyjacielowi, ale osobliwie prze-
 ciw Krzyżakom: z tym dokładem, że cho-
 ciażby Korywelwieb z Panow nie chciał do-
 chować tego przymierza, przecież iednak

Posłowie od
 króla Dunskie-
 go i Szwedzkie-
 go etc. Stanow-
 ią wieczny
 pokoy z Królem
 Jagiellonem.

Przymierze do-
 skonane i trwa-
 te.

ksiega I. Rozdział 11.

król Jagiello
Słowny do cho-
wicie przymie-
rza.

Piorun na kro-
la uderzył.

zeby poddani iego obligowani byli do za-
chowania tego przymierza. Tu sobie wy-
mowili: Król Jagiello i Witalt XL. Tygmin-
ta Cesarza, i Wacławia króla Czeskiego
dla pierwszego z nimi przymierza. iako
pisze Komar. Potym rozpuscioszy król
woyско, iechal na kuzawy do Wielkicy Pol-
skij: gdzie iadąc z Poznania do miastecz-
ka Srody pod wieczor, gdy się niebo chmu-
rami zacmiło; uderzył na niego tak stro-
gi piorun; ze iednym razem zabił czte-
ry konie w wozie, na którym król siedział:
dwu drabantow królewskich idących o-
kolo woza: konie Woiwoddy Poznanskie-
go i Sandomirskiego według Komara, Kali-
skiego, według Bielskiego: iednego konia kro-

księga I. Rozdział II.

Strzałowie
Slezacy do
Polskij uciekają.
Pola na her-
bie

Woiwodowie
Ostrorog,
Michałowski.
Oporowski.

Herazy za-
wsze mieszka-
ją krolestwa.

każdemu nieprzyjacielowi: za co mu
bogate upominki Witult postat. Te-
gorz czasu, Strzałowie ze Śląska na her-
bie mający pole czerwone z białym: ro-
gniewniejszy Konrada Białego Szęcia
kozłenskiego Pana swego, przyszli do
Polskij: z nich jeden Piotr, Sosnowic
frymarkiem dostał za Radloczą. Ale
porędnali się potym z Szęciem przez
Sędziwoia Ostroroga Poznanskiego, Mi-
koltai z Michałowa Sandomirskiego,
i Mikoltai z Oporowa Łeczyckiego
Woiwodow. Tegorz czasu było wiel-
kie zamieszanie z nauki Husowey i
Wiklefoney: pospolstwo albo niemi-
pobioszy

krolowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
 pićniejszy Radnych Panow w nowym krol. X.
 mieście; sami z Lenami i z dziećmi
 wyszli na tędnę górę; a gdy chudzy
 z Łąd inąd się nashodzili; było ich
 na czterdzieści tysięcy. Tam tedy mie-
 szkając w Taborze, w przedzie rabowali
 koscioły i domy. O co frasując się krol
 Wacław, w tym frasunku, rozgniewa-
 wszy się na Podczaszego swego o czas, Czeski umiera.
 ruszony był paralizem, i w kilka dni
 umarł. Tegoż roku po zmarłym Ma-
 chomecie Cesarzu Turckim, nastąpił mianem Cesarza.
 na Państwo Baiazet: Zygmunt tedy
 Cesarz nie wiedząc czy miał z Turka-
 mi wojować: czy o szęchy się starac:

Pawaliz zguie-
 wu.
 Wacław krol
 Czeski umiera.

11 Turkow do
 mianu Cesarza.

księga I. Rozdział II.

zaprosiwszy na zjazd króla Jagiello-
na do Sącza, radził się go co miał czy-
nić, gdy mu tedy radził król Jagiello-
zeby pierwey uspokoiwszy Czechow, woj-
nę podniósł na Turkow: Zygmunt Cesarz

Zygmunt Cesarz
rady króla Jagiel-
lona nie słucha-
jąc, nie nie wsko-
rad ani z Turka-
mi, ani z Czecha-
mi.

tey rady nie słuchając, daremny wojnę
Turkow rozdraznił: i w Czechach dopu-
ścił się Heretykowi wzmozwnie. Jeszcze
by był mógł co sprawić, gdyby był do nich
pojechał na sejm do Berna: ale ze pier-
wey pojechał do Wroclawia, i tam spro-
dze Karal pospólstwo o zabiciu Radnych
Panow: Prazanie nie chcieli go pusić,
bojąc się, aby ich także nie Karal. Tam-
że do Wroclawia, do Zygmunta Cesa-
rza, wedlug Compromissu, zjechawszy się

Postowie Polscy
u Zygmunta Cesa-
rza.

Postowie

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello.
 Postowie Polscy i krzyżacy na dzień krol X.
 ostatni oznaczonego czasu: gdy Zygmunt
 nie wysluchawszy dobrze stron, gotowaz
 kartkę z miezka wyrwał, i przeczytał wy-
 rok swoy z krzywdą Polakow. Postowie
 nasi Arcybiskup Gniezn: Biskupi krakow-
 ski, Poznański, kwiawski, Plocki: Woie-
 wodowie krakowski, Poznański, Sandomir-
 ski, kasztelan kaliski, Marszałek Koron-
 ny, i Zawisza Czarny protestując się ze
 tak niesprawiedliwego dekretu nie przy-
 muię; przez odiechali. którego dekretu
 te były puncta; aby Compromis uczynio-
 ny przez Komisarzow Papieskich był an-
 nihilowany; a by ugoda Polakow z krzyż-

Dekretu Zy-
 gmuntowe go
 niesprawiedli-
 wego Postowie
 Polscy nie przy-
 muię.

Puncta dekretu
 niesprawie-
 dliwego.

księga I. Rozdział II.

kami pod Toruniem uczyniona, w ca-
 le zachowana była: przydano i to, cze-
 go nie położono było między kontow-
 syami stron: aby Złotyga, Jasięniec i
 młyn Lubicki wrocil krol krzyzakom:
 aby granice uczynione, od Zmudzi, i
 od Mazosza z Prusami, tylko do zgw-
 ta Krolewskiego i Witultrwego trwały:
 a to pod wina, dziesięści tysięcy grzy-
 wien Srebra. Względem czego roszyskie-
 go, mieli dac krzyzacy za szkody, tyl-
 ko pultrzynasta tysiąca czerwonych zło-
 tych. O czym uslyszawszy krol na ten
 czas w Litwie polniący z Witultem wiedz-
 ce się rozgniewał, i od zalu zapła kat
 iako.

krol na dekret
 Cesarzski zapła-
 kat.

⁺
 królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 iako pisze Kromer. Potym w krotce król król X.
 Jagiello do Zygmunta Cesarza postat Postowie Pol-
 Zbigniewa Olesnickiego, i Cebulka se- scy do cesarza
 kretarza Witultonwego Polaka mającego Zygmunta.
 herb od Długosza nazwany Cielepele
 albo pięń: aby to Zygmuntwi powiedzie-
 li. Takze to cesarzu płacisz królowi do-
 brodzieystwa tego? takze to szanujesz po-
 winnego? nie tos obiecowal królowi: kto-
 ry bardzo się sparzył na słowach two-
 ich! więc ci to król deklanuje; ze dekre-
 tu twego nie sprawiedliwego nie przy-
 muje. Gdy tej mowoy Olesnickiego kilka Postowie smia-
 słow imieniem Witulsta Pana swego po-
 prawil Cebulka przy wszystkiech: tak się
 li.

księga I. Rozdział II.

Posłom niego-
dzi się z niewo-
zą według pra-
wa Narodow.

Posłowie Zy-
gmunta Cesarza
do Króla Jagiel-
lona.

Posłowie Pol-
scy do Cesarza.

na nich Zygmunt rozgniewał; że ich
chciał oknem wyrzucić w rzekę: ale
go od tego odwołali Biskupi allegu-
iąc ius Gentium o Posłach. Potym da-
czywszy się Zygmunt wyprawił Posłom
do Króla Jagiellona, wymawiając się zła
informacją daną od krzyżaków, i obie-
cując dekretu poprawić. Ale iuzby kr-
byli krzyżacy na to nie pozwolili. Dla
czego z nowu Król Jagiello do Zygmun-
ta Cesarza wyprawił Biskupa Krakow-
i Marszałka Swoego: ale gdy w tym Zy-
gmunt Królowi wiary nie domywał;
dał mu iuz więcej pokoy. Tu Król Ja-
Rada dobra. giello wezwawszy Senatorow, radził się
ich, czy miał pre-

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 ich, czy miał przestać na dekrecie ce- król X.
 sarskim? którzy gdy mu radzili, żeby
 poczekał czasu, którego mu według de-
 kretn mieli krzyżacy liczyć dwanaście
 tysięcy czerwonych złotych: wysprawił Koscielski C.
 król Jana Koscielskiego herbu Ogon- gonczyk Wojewoda Włocław.
 czyk Woiwodę Włocławskiego, i Zbi-
 gniewa Oleśnickiego Sekretarza swe-
 go, aby tego czasu pilnowali. Gdy tedy
 krzyżacy przyjechawszy, nie mając wie- Postawie Polisy
 le złota, chcieli dolożyć srebrem; nasi roztropni
 nie chcąc przyjąć srebra, czas umyślnie
 zwlekli: a gdy już był wieczor, protesta-
 iąc się, że krzyżacy według dekretu nie
 liczyli pieniędzy, odiechali bez pieniędzy.

księga I. Rozdział II.

Czym król Jagiello ucieuszony, zyczył sobie
tego, żeby się był Zygmunt Cesarz dowie-
krzycacy nie działy, że nie z niego, ale z Krzyzakow
czynię dołyć przyczyny nie stało się dołyć dekretowi.
dekretowi.
Kromer de reb: Polon. l. 18 f. 285. usq ad
f. 287. Bielski l. 3. f. 317. usq ad f. 319.

XX XVIII

Seym w Łęczycy złożony w Łęczycy na 15 dzień
Lipca wielce był niezgodny: Elzbieta
dla Elzbiety kro-
lonyi. albowiem królowa idęca z domu Topo-
rono gniewając się na Woyciecha Bi-
skupa krakowskiego, na Juliusz konskie-
go kasztelana kaliskiego, i na Zbignie-
wa z Brzezia Marszałka Koronnego

o to

J. P. P. P. P.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 o to, iż się sprzeciwiali małżeństwu krol x.
 iey z krolęm Jagiellonem: ustawicznie
 przeciwko nim krola podwoodziła. Wzię
 upatrzysz czas, kiedy szlachta na
 nich mrużeli; ze szlachtą dokazala
 tego, iako zony umieją cudnie mę. Zony wiele mo-
 zow do wszystkiego gdy chcą przywieść ga, u mężow.
 iako uwaza Kremier i Bielski) ze krol Pozwani Sena-
 kazał Instygatorowi pozwać wszystkich torowac na sejm.
 trzech na przyszły Sejm. Przed tym
 terminem, gdy umarła Elzbieta we- Elzbiety krola.
 dług Miecchornity roku P. 1419 w Nie- wyi Smierec po-
 dziele, przed Wniebowstąpieniem Pan- zygana całej
 skijn w Krakowie; owi trzy pozwani Polsce.
 w piersi się uderzyli: nikt iey nie zato.

Wład Jagiello
 krol x.

księga I Rozdział II.

wat, ani chodził po niej w zatobie,
tylko sam król. Pochowana jest w tej

I kosci mo-
zepoznac
człowieka.

kaplicy, gdzie król Stephan leży: kto-
regu gdy chowano; wyjęto było kości
Elzbiety z truny, po których znać by-
ło; że ta białogłowa musiała być sub-
telna i cudo. iako pisze Bielski l. 3.

Biskup kra-
kowski kan-
clerzem.

f. 320 Na tymże Sejmie chciąc
wziąć przeczęc Woyciechowi Biskupa
wi krakowskiemu i oraz kauderzo-
wi o to iż Janowi według Kromera,
Winczentsmu według Bielskiego, Gra-
nowskiemu synowi Elzbiety Krolowij
przywoleciu danego od króla na Grab-
stwo

Krolowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 stwo nie chciał pieczętować dla te⁺ krol X.
 go, ze to było przeciw prawu, i ze
 na to Panowie Polscy mruzczeni. Na
 tegoż Woyciecha Biskupa krakowsk: Włodek od W.
 powstali w senacie, przyiaciele nie- zbiety napra-
 boszczyka Włodek osobliwie Bartło- wionu burzy
 miey Włodek^{herbu Sulima} o to, ze krol dla tego Szlachtę na-
 Woyciecha Bisk: rugował Włodek z Biskupa krak:
 Biskupstwa krakowskiego na Pe-
 znanskie: a to wszystko było z por-
 duszczenia Elzbiety. O co ledwie nie
 było kwi rozlania w zamku gdy się
 dziec do niego poczeli słudzy: az pod- Jan Tarnowski
 niesiono zwoła i bramy zawarto. Do- woicwoda kra-
 kowski wielkie- go dowcipu.

księga I. Rozdział II.

tym Jan z Tarnowa Woiewoda krakowski człowiek wielkiego dowcipu i innymi Panami to wszystko uspokoił. Na tymże seymie radzono czy król miał przyjąć Królestwo Czeskie; bo już wiadziiano że Posłowie Czescy z tymiechali prosić króla Jagiellona żeby pod swoją protekcją przyjął Królestwo Czeskie, które się wybiło z władzy, i z rządu Zygmunta Cesarza. Radzili te

Racze dla których radzono królowi nie podejmować się Królestwa Czeskiego.

dy wszyscy żeby się król nie podejmował Królestwa Czeskiego: to dla herezyi gorę tam biorącej; to dla niezgody i roznych facyi Czechow: to dla zarzepienia Zygmunta Cesarza małego

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 tego prawo do Czech: i ednakże rządzi: król X.
 li zatrzymac Posłów żeby się tym cza-
 sem trapił tym Zygmunt Cesarz, i nie
 burzył Krzyżaków na Polskę. Czemu
 gdy Posłowie Czescy przyjechali: odta-
 zył król odpowiedz do rozmowy z Wi-
 tultem bratem: a Posłowie iedni poie-
 chali do Litwy do Witulta, drudzy zo-
 stali przy królu, ^{nie} polonomicach: bo ich Duchowni
 w Krakowie mieć nie chcieli Duchowni, ^{przedym pi-}
 to dla tego, żeby byli musieli Mszy przy ^{nowali tego}
 heretykach nie miewać to dla tego, ze- ^{żeby się nasi}
 by się byli Polacy nie zarazili herezyą. ^{nie zarazili}
 iako pisze Kromer de rebg Pol: l. 12. f. 288.
 Bieliski l. 3 f. 320. Gdy także Witult ^{herezyami.}

księga I. Rozdział II.

odłożył odpowiedz Posłom Czeskim
do rozmowy z Królem Jagiellończyem; Po-
stawie się do Czech wrócili. Tym cza-
sem Król złożył Sejm w Niepołomicach
na 11 dzień Listopada. Przyjechawszy
drugi raz do Króla Posłowie Czescy, za-
stali Króla razem z Witultem w Mere-
cu: górze go na Królestwo Czeskie tymi
racyami namawiali. Gdy się Czechowie
z Polakami złączą; łatwiej Królu poko-
nasz Krzyżaków i Zygmunta Cesarza,
burzącego Krzyżaków na Polskę: i jeżeli
nas Czechom Zygmunta podbić, pewnie
i Polska nie będzie bez przeczn: jeżeli i-
dzie o wiarę, poddamy się Czechowie,
kościelnicy

Pozorne ra-
cye Posłom
Czeskich.

Krolowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 kościołowi katolickiemu, tyłto to cztery krol X.
 puncta. sobie wymościłmy. 1. zeby nam
 wolno było komuniją brać w chlebie i Heretyckie
 w winie. 2. zeby każdemu wolno było propozycyjsze-
 opowiadac słowo Boze. 3. Zeby iawnie chow.
 karano zbrodniow. 4. zeby dobr kosciał-
 nych pobranych od siebie Duchownym
 nie wracali. Sezesłszy zas krol Jagiello
 nie chciał przyjac Krolestwa Czeskiego;
 tedy Witalta. chcieli wziac na krole-
 stwo. Po długiej odciolce, na ostatek
 w Lublinie te dal odpowiedz Czeskim
 Posłom Witalt. Lubo Zygmunt Cesarz Polacy nie
 przestaje z krzyżakami nie przyiacio- mściwi.
 tami naszymi; przecię jednak mścić się Mądra i po-
 bozna odpo- iorędz Herety-
 kom dana.

Księga I. ^{*}Rozdział II.

nad nim nie chcemy: wiedząc że po
 bracie jego rodzonym Wacławie Kro-
 leshoo Czeskie przypada na Zygmunta:
 chcąc mu dochować przymierza, lubo on
 go nie dochowuje: mając to sobie za
 rzecz nie przystoyną panować heretykiem
 nie kwapiemy się na Kroleshoo Czeskie:
 ale chcemy was pogodzić z Kościołem
 katolickim, i z Zygmuntem Cesarzem.
 Czyż was wam pozwoli Cesarz mieć inšie
 go Krola, czy nie pozwoli: jeżeli się to
 będzie podobalo Papieżowi, dla zjedno-
 czenia was z Kościołem Rzym skim, ta-
 dy się wam nie wymawiam z Kroleshoo
 Czeskiego. I tż odpowiedzisz od prawi-
 wszy

Poselstwo Ja-
 giellonowe pobo-
 rne do Cesarza.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 wszy krol Jagiello Poslow Czechich, wy- krol X.
 prawił Jana Tarnowskiego Woiwoda Tarnowski wo-
 krakowski, i Zbigniewa Olesnickie. iwooda kra-
 go sekretarza do Zygmunta Cesarza: Olesnicki Se-
 zebny mu byli skromnie przypomnieli kretarz
 dobrodzieystwa Krolewskie, i wymowi-
 li nieszczerosci jego przeciw krolowi:
 i oznaymili to ze krol trwa w przyja-
 zni dobrej, co samo Poslom Czechim
 pokazal, gdy go przeciw Zygmuntovi
 namawiali. Inzez tychze Poslow prosil
 krol Jagiello Zygmunta Cesarza aby sze-
 chow heretykow pojednal z kosciolem
 katolickim: przy tym, ofiarowal sie krol
 Jagiello Zygmuntovi (czeliby mu pozwo-

Księga I. Rozdział II.

lił przywieść Czechow do zgody z ko-
scielem katolickim i z Zygmuntym al-
bo wacyną, albo inszym sposobem: tylko
zeby też on potym dał pomoc Polakom
przeciw krzyżakom: a zaraz zely w
zakładzie puścić Zygmunt królowi ślą-

Matzenstwa-
mi Państwa
łącza.

skie. Przyjąwszy wdzięcznie to po-
selstwo Zygmunt od króla Jagiello-
na, chcąc mu tę zyczliwość zawdzię-
czyć; dawał mu córkę swoją iedy-
nacczkę niedorostłą; z którą wziąłby
był król dwóje królestwa Węgierskie
i Czeskie: ktorey gdyby lat nie chciał
czekać; dawał mu Agatyę żonę
brata swego zmarłego Wacława
króla

królowie w Polsce panujący. ^{Wład: Jagiello}
 króla Czeskiego: z którą wziął by był ^{król X.}

śląsko, i sto tysięcy złotych posagu: i
 całej Pruskiej ziemi dobyte obiecał
 mu Zygmunt. Oczym, od Posłów do-
 wiedziawszy się król Jagiello, wnet
 posłał regoz Zbigniewa do Wiktoria
 co rądzi z tym czynić: który rądził
 mu na Sejm odłożyć do Niepołomic.

A z tamtąd wysłali do Zygmun. ^{Zawisza po-}
 ta Cesarza, Zawiszę Czarnego pro- ^{gmunta Cesarza.}
 sząc o Agatyę królową aby ją dał
 za żonę królowi Jagiellonowi. Ale
 ze w ten czas Zygmunt miał utarcę
 z Taborzanami, to jest, z Czechami he-
 retykami: którzy go porazili, aż se-

ksiega I. Rozdział II.

Zawisza w
więzieniu
w Czechach.

dwie uciekł: gdzie Zawiszę gdy
tez uciekł do miasteczka Gory, che-
chowie tegoż miasteczka poimali,
i odesławszy go do Pragi: gdzie
go przez nie mały czas trzymiano w
więzieniu: i dla tego się to małżeń-
stwo odwoleło: a potym z niego nic
nie było. Tych Taborzanow, to iest

Zyszka chłop
wodz Tabor.
Czechow heretykow
Wedzem był Zysz-
czanow he-
retykow Cze-
chow.

ka chłop ślepy na jedno oko znaczny
heretyk, w sprawach rycerskich biegły,
Stugioną przedtym królowi Jagiellono-
wi z innymi Czechami przeciw krzy-
zakom Pruskim, i był w utarczce pod
Grunewaldem. Tegoż czasu, król Ja-
giello

iake píše Bielski 373207

⁺
 krolowie Polscy pamują cy. Wład. Jagiello
 giello zmowił corkę swoję Jadwigę krol X.
 w małżenki stan, za Fryderyka sy. Jadwiga kro-
 na Fryderykowego Margrabie Bran-
 deburskiego, Burgrabie Noremberkie-
 lewona zaśl-
 biona Margra-
 bi.
 go. Ale ze był jeszcze młody, kazał mu Młode Panie-
 ta insy tucyi
 się krol dla cwiczenia zabawić przy potrzebwią.
 dworze swoim, i oddał go na cwiczą-
 nie Eliaszowi Dztekanowi sendomir-
 skiemu i Piotrowi Chelmskiemu. U-
 czynili tedy krol z Margrabią, takie
 pacta między sobą, w krakowie; Iz
 i jeżeli krol syna zadnego nie miał, Sukcesya w
 królestwie Pol-
 skim.
 tedy na jego syna królestwo Polskie
 spaso miało: a on też ziemię Mar-
 grabską miał przyłączyć wiecznie

7

księga I. Rozdział II.

Więcey obiec- kom pomagać. Ale ta rzecz do sku-
 iz, niz czynią tku nie przyszła: Margrabia albowię
 więcey obiecowal, niz uczynił: bo gdy
 było pomoc Krolowi przeciw krzyza-
 kom: tedy wszystko odwołaczal, powia-
 dając ze krzyzacy Pruscy uczynią wsty-
 Postulfony dat- tko co im kaze, choćby ich chciał i w
 by sie i w woz woz zaprzędz: i dla tego, woynę kro-
 zaprzędz. lonwi odradzal. Kromer de reb: Polon:
 118 f. 287. 288. et 289. Bielski l. 3 f
 319. 320. et 321 etc.

XXXIX. Gdy

Pavel Vladimirus Custosz Krakowski
 traktował w Rzymie

królowie w Polsce panujący. [#] Wład: Jagiello
 traktował w Rzymie sprawy królew- król X.
 skie, na początku roku P. 1422. przy Roku P. 1422
 iechał do Polskiej Posel od Papieża Mar- Posel Marcina
 cina V. Antoni Zenus człowiek bie- V do Polskiej.
 gły w prawie i korrupcyami nie nam-
 szony zeby był roztrząsał sprawę
 króla Jagiellona z krzyżakami i po-
 godził ich z sobą. Ale że na ten czas Czwarte wese-
 króla nie było w Polsce, iechał Posel le króla Ja-
 Papieński za królem do Litwy: gdzie się giellona.
 król zenił przecieko woli senatorow
 przy nim będących, biorąc za czwar-
 tą żonę córkę Andrzeja Szęcia kę-
 iorowskiego, a siostrzenicę Wiktora Szę-
 cia Litewskiego, w trzecim i w czwartym
 stopniu pokrewna, iako pisze Mlechowita.

księga I. Rozdział II.

Zofia czwar-
ta żona króla
Jagiellona.

Imię iey było według Micchowity szon-
ka, według kromera Zonka: ale gdy
iż krzczono iako na ten czas Greckicy
religij będący, dano iey imię Zofia.

Wesle to było w Nowogrodku, w sa-
me Zapusty, słab dawał Maciey Bi-

Zona bez po-
sagu.

skup Wileński. Po tej żonie, żadnego po-
sagu nie wziął król Jagiello. Micchow-
ta l. 4 C. 46. f. 285. Kromer de reb. Pol.
l. 18. f. 289. Bielski l. 3. f. 321. Gdy się

Montenskie
Kze Niemiec-
kie chce się
poddac królo-
wi.

król wrócił do Polskij, przyjechał do
niego Posel od Kzęcia Montenskigo
albo Bergenskigo, poddając królowi
Kstwo swoje leżące w Niemczech nad Re-
nem: ale wymówił się król odległością
mieysca, dla Kzorey, nie mogłby mu dac
protekcyi.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 protekcyi. Tegoż czasu upominał się król X
 król Jagiello u Duchownych pięci ty- król w Polsce
 sięcy złotych, które mu pozwolił był sa- nie może bez
 pież wybrać od Duchownych. Ale Du- Papieża kontry-
 chowni złożywszy Synod; nie chcie- bucyi pieniądze
 li dać królowi tych pieniędzy; to dla Duchownym
 tego żeby to było nie poszło we zwyczaj: nakazać.
 to dla tego, że król na ten czas nie wo-
 iował z Czechami heretykami: dla kto-
 rey wojny, pozwolił mu był Papież wybrać
 pięć tysięcy złotych od Duchownych. kra-
 mer de rebus Polon: L19. f. 389. Inz-
 by był Posel Papieski króla Jagiellona Przeszkadza
 i krzyżaków, przywiódł do przymierza; Witult przy-
 goy był Witult temu nie przeszkodził; mierzowi Ja-
 tegoż albowiem czasu Witult Zygmun- giellona króla
 z krzyżaka-
 mi.

Pr. umiemy...
Polonia...

księga I. Rozdział 11.

korybut do
Czech na kro-
lestwo rechal.

ta Korybuta brata swego X. L. na Złote
Zygmunto wi Cesarzowi posłał z
wojskiem do Czech na Krolestwo: co
krol Jagiello dysymulował. Ktory
Korybut gdy przyszedł z wojskiem do
Morawy, uciekł Cesarz z tamtą przed
nim do Węgier, odstąpiwszy od zam-
ku Ostroga, ktorego na ten czas doby-
wał. Wyzwoliwszy to miasteczko od
oblegzenia Korybut: rechal do Unieś-
na: ktore miasteczko ze trzymalo Ce-
sarską Stronę obległ ie, i prędko go
dobywszy: puscil go żołnierzom natu-

Unieśon kory-
but wziął.

korybut za-
krola od Cze-
chow przyjeży. Czech, od wszystkich wozigcznie był za
Pana

krolowie w Polsce panuiący. Wład: Jagiello
 Pana przyięty: i miasto Praga klu- krol X.
 cze mu oddało: i zamki go obadwa
 przyięty: gdzie iuz panował iako
 własny Pan ich, w pokoiu, i dobrym
 rządzie, zle karząc, a dobrych kocha-
 iąc, przez czas niektory. Oblegszy korybut z
 korybut zamek rzeczony karłowy ka- dział strzela
 mięz, strzelając do niego ustawicznie trupami do
 ze trzech szancon, przez całe trzy mie- fortecy.
 siące, nie mógł go dobyć dla zimy: a-
 le bardzo mu dokuczyl, strzelając do
 niego z dział trupami i innymi plu-
 gawkami: od których smrodu ludzio-
 zęby wypadaly. Bielski l. 3. f. 321. Ta. Wojna do
 tym nastąpiła wojna z krzyżakami: Prus.

księga I Rozdział II.

z którymi radby był Jan Papeł Pa-
pieński króla pojednał ale nie mogli bo

Zygmunt Cezarz rozgniewawszy się na
Zygmunt krzy-
zakow na Pola. króla, że Witult korybuta brata z wy-
kow podwoził.

skiem posłał na królestwo do Czech, pod-
woził krzyzakow na Polakow; i nie dał
im inaczey przyniierza czynić, tylko
z tą kondycyą, aby ie mógł przerwać
Papież, albo Cezarz, kiedy będzie chciał.

Zygmunt Ce-
sarz przez Ze-
brakow listy do
krzyzakow po-
syła.

Do których też krzyzakow posłał Zy-
gmunt listy, według kromera, przez
kilku w zebrackie suknie przybranych:

konin mia-
steczko.

z których gdy idąc umarł w koninie,
znaleziono w sukni list cesar-
ski. Bielski zaś pisze, że przez idącego
Zebraka,

królowie w Polsce panujący ^{Wład: Jagiello}
 zebrał: który gdy się na śmierć roz- ^{król X.}
 chorował w Koninie, powiódział o li-
 ście Cesarzkim do Magistra Krzyżo-
 kow, w którym to było. Gdy się ube- ^{List Zygmun-}
 spiczą Polacy, wy bądzie pogotowit: ^{ta książca do}
 a ia też Kręta Rzeczkie tym czasem ^{krzyżakon.}
 pobudzą, że wam dadzą pomoc prze-
 ciw Polakom. Co widząc Król Jagiel- ^{Wojsko kro-}
 lo kazał się swoim co przedczy gotować. ^{lewskie na}
 którzy gdy się wszyscy ciągnęli do Szer- ^{krzyżakon.}
 wieńska, i przeprawili się tam przez
 Wisłę; nazajutrz do Króla przyjechał
 Witult z Litwą: i było wszystkiego na
 ten czas królewskiego wojska na sto
 tysięcy, ^{iako pisze Długosz} oprócz kilku tysięcy piecho-

księga I. Rozdział II.

ty za pieniądze zaciągnięcy. Wto-
rego dnia lipca przyszedłszy nasi pod
Luttenburg miasteczko, wzięli go. Do-
krzyżackie wiedziawszy się o Polakach Magister Prus-
woysko.

ki, posłał przeciw nim 30 tysięcy wojska z Ulrykiem Czanger Marszałkiem swoim, a sam został w Malborku. Zasadzili się byli krzyżacy w lesie, chcąc dać naszym bitwę: ale gdy ich nasi postrzegli, ruszyli się z tamtąd, i przeszli rzekę, szli prosto ku naszemu wojsku: a gdy było blisko, dobrze się okopali. Tądzie Czanger kazał

Trzeba Stuchac radę na wojnach: gdy co radzą dobrzy i starzy żołnierze. która dał by był; gdy by mu był Konrad Slezak

krolowie w Polsce panujący
 Sługą rzeczony Niemiec, człowiek bie- ^{Wład. Jagiello}
 gły w rzeczach rycerskich nie radził, ja- ^{krol X.}
 by się był pierwej przypatrzył wojsku
 Polskiemu. Wiec Czanger z Konradem ^{Okiełm nie-}
 wyjechawszy, i obaczywszy wojsko ^{przeprzane}
 Polskie, którego nie mógł okiełm ^{wojsko Polskie.} prze-
 rzeć, gdy wszystkie pola okryło: zlą-
 kszy się, kazał zaraz swoim przez od-
 stąpić. O czym dowiedziawszy się Ja-
 giello krol, posłał za krzyżakami ludzi ^{Polacy ucieka-}
 lekkich, żeby ich z tyłu urywali: gdzie ^{wych krzyż-}
 wielu Nasz ubili, i drugich poimali: bo ^{kon z tyłu wy-}
 uciekając az się o Drwiągą rzekę opar- ^{waiz.}
 li, chcąc bronić Naszym przeprawny. krol
 tego dnia przyszedłszy do rzeki Drwiągcy
 tam wojsko położyl: A gdy krzyżacy tu

księga I. Rozdział II.

brzeg swej działami i strzelbą do-
brze osadziwszy poczęli Naszym prze-
choragięw Son- prawy bronio; król z chorągwią swo-
cza goni ucie- ię nazwaną Sonczą kazał się na in-
kających krzy- szym miejscu przeprowić. Co obaczy-
zakon. wszy krzyżacy poczęli zaraz uciekać,

a Nasz ich w pogoni ściec i bić. Tak
Drwiczę rzekę przebywszy Nasz, u
Bratiana w mili od rzeki stanęli: a
krzyżacy po zamkach się rozeszli.

Ryssenburg
spalony.

Nazajutrz przyszęszy Nasz do Ryf-
senburgu i wzzięwszy go spalili: gdzie
zgorzał wspaniały kościół: wszystko ten
kraj mieczem i ogniem zburzywszy,
przešli przez rzekę Osę dwa dni się

przeprawując.

krolowie w Polsce panuiacy. Wlad. Jagiello
 przeprowiuzc. Gdzie Nasi Sluge Po- krol x.
 sla Cesarskiego iadacego po Gleyt, to Szpiegow sie
 iest po wolny pas na Posla, za se piega strzeze pod czas
 poimawszy, goy do krola przywiedli: wcynty.
 ktory goy sie spowiedzial; kazal krol
 puscic go, i list mu dawszy, odprowadzie.

W ten czas tez czterysta Wolochow krzyzacy
 od Alexandra Woiewody na pomoc kro- od Wolochow
 lowi przeciw krzyzakom przysilanych porazeni.
 zapiedzili sie az pod Malbork pa-
 lac wsi okoliczne. ktorych nie wie-
 lu obaczywszy oknem z zamku sem
 Magister Pruski Michal postal prze-
 ciwko nim tazed Niemiecka. Gdzie
 widzac mniey swoich Tudzi Wolofza,

księga I. Rozdział II.

Drzewo za
mur stoi.

Podarunki
za odwazne
dzieła.

Wieża obro-
na ludzka

wiskoczyli do lasu, gdzie zsiadłszy z
koni, a każdy za drzewem stanąłszy,
poczęli z łuków strzelać do krzyż-
aków: którym gdy wiele tuż i koni
nastrzelali Włószka; poczęli uciekać:
a Włószka wsiadłszy na konie, goniąc
ich, wielu nastękał, a drugich nawią-
zawszy przyprowałdzi ich do króla za
co są pochwaleni i udarowani. jako
jższe Kromer Bielski etc. Potym przy-
szedłszy Nasz do Gostubia; tegoż dnia mia-
steczko wzięli: które dał im król na tu-
py. Tamże na wieżę jedną mocną nad
rzeką, pouciekało było wielu krzyż-
aków i mieszczan: których gdy dobywa-
no,

królowie w Polsce panujący ^{Wład: Jagiello}
 no, poddali się zdrowie w całe wymonwi- ^{król X.}
 szy. W tymże Gotubiu było dwa zamki
 blisko siebie: z których starszy krzyza-
 cy spalioszy, i konie pobioszy, żeby się
 Polakom nie dostały: na drugim się bro- ^{Gotubie Pola-}
 nili: którego głaz Kasi dobyli, czterysta ^{cy wzięli.}
 Rycerzoni, i piętnaści krzyzakow wzią- ^{Wieżniowie,}
 wszy; wszystkich do więzienia wsadzi-
 li. Tamże do obozu do króla, od Zy- ^{Poseł od Zygmun-}
 gmunta Cesarza przyjechał Poseł Bi- ^{ta Cesarza.}
 skup Korbavienski, prosząc aby król
 kazał Korybutowi z Czech wyjechać: aby
 nie pustoszył Ziemi Pruskiej Zakonni-
 kom poddanym Cesarzkim: którzy iezeli
 co przewinili; obiecał z Rzeszą sprawie-

księga I. Rozdział II.

dlowość z nich uczynić: i jeżeli by król
obraział pierwszy dekret Cesarzski; te-
dy go chciał poprawić: i jeżeli się król
o co innego na niego gniewa; tedy ce-
sarz Zygmunt chciał się dać na sąd Pa-
now Polskich i Węgierskich. Na co tak
król odpowiedział Posłowi Cesarzskiemu.

Odpoowiedz Ce-
sarskiemu Po-
słowi.

Choc dekret Cesarzski był przeciwny mnie,
przecięm w niwoczym przeciwko jego de-
kretowi nie wykroczyli: a krzyżacy ani ce-
sarzskiego, ani Posłowo Papięskich dekretu
wykonali: Jeszcze bys my się byli i do-
weyny nie skwapiali; i przymierzy we-
dług woli Tępa Posła Papięskiego cho-
wali: gdy bys my byli u zebrańka nie
znalezli

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 znaleźli listu z podpisem i pieczęcią Ce. krol X.
 sarza Zygmunta na zgnęb naszę napisa-
 ny: dla czego musimy orzędem tego docho-
 dzie, czego nie możemy prawem. Co się ty-
 cze korybuta; ia o tym nie wiem: ale tu
 się Witult odezwał mówiąc. Jam to na
 złość Cesarzowi uczynił; ia to, że on z
 krzyżakami przeciwko nam przestaje. A-
 le niech nam krzyżacy dadzą pokoy; te-
 dy ^{tez} zaraz z Czech wyjedzie korybut. Z
 tym odprawiošszy Nasi Cesarzkiego Pošta;
 przecię iednak Nasi Krzyżakow wo-
 iowali: A że się krol tego obawiał; aby Ostrozność każde-
 gdy on Prusy woiwie, krzyżacy tez ię-
 mu do Luitaw nie wpadli; zo stawił tam
 mu potrzebna.

księga I. Rozdział II.

Tabiszynski Macieja z *Tabiszyna* Brzeskiego,
kosciielecki i *Janusza Kosciieleckiego* Inowoc-
Woiewodowie sławskiego, *Woiewodów* ze wszytką
kuiawską i *Szlachtą* *Kuiawską*: nad którymi
chta. uczynił *Regimentarzem* *Andrze-*
Brochowski i *a Brochowskiego* herbu *Osorya*
herbu Osorya. *starostę* *Brzeskiego*, dla tego że był
 sprawniejszy. który stanowiący
 między *Murzynowem*, i *Orłowem*;
 czekał na nieprzyjaciela. *Woiewo-*
dowie zaś mając to sobie za kontępt,
 że *Brochowskiego* choć umiętnego,
 ale chudego *pacholka* *Król* przelo-
 żył nad nich; rozgniewawszy się od-
 iechali precz, *Brochowski* iednak *Swe-*
 go pilnował

Krolowie w Polsce panujacy Wlad: Jagiello
 go pilnowal. Czego dowiedziawszy Krol X.
 sie Kommandor Torunski, wyruchal
 tajemnie nocą z Torunia, i zlaczy-
 wszy sie z Raytary, ktorych bylo
 w Mieszawie osm set, umyslili go w
 nocy zysc cicho: ale tego dokazac
 nie mogli: bo gdy na pierwszą straz straze przed
 trafili; zaraz sie druga postzegla: obozem ostro-
 a potym trzecia: ktora dawszy zna- zne.
 do obozu; wszystkich naszych dobi-
 twy pobudzila: Brochowski tedy wy-
 padłszy, i serzył na Niemcow blisko
 bedacych, i bil sie z nimi po księzy-
 cu: gdzie gdy dwadzieścia koni Po-
 lakow z inszej strony przypadło u-
 zycu.

księga I. Róździał II.

czynioszły okrzyk: Niemcy rozumie-
iąc ze ich było więcej, uciekali w cię-
nie, a Nasi ich gonili: a tych co do
lasa pouciekali, nazajutrz chłopie zma-
lazszy, do naszych przywołali. Tamże
oprocz wielu innych, poimany Poru-
cznik i 12 krzyżaków, a sam kom-
mendor uciekł. Brochowskiem Re-
gimentarzowi pomienionemu to elo-
gium dałe Kromer de reb. Polon. l 19

Brochowski
Rycerz mężny,
pobożny i bogo-
bojny.

f. 290 Non magis vir fortis, quam
pius et religiosus. to jest, Mąż nie
tylko mężny, ale też i pobożny, i bogo-
bojny. Potym gdy król przyciągnął do
Kownalewa

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
krowalowa, mieszczanie go spaliwszy, ^{król X.}

uciekli do zamku: około którego, iako
wielce obronnego długo się król zaba-
wiał. A tym czasem, albo trochę przed
tym, Niemcy idąc z Niemiec na po-

moc Magistrowi Pruskiemu, wzięli Dobrogost
wzięli Drahin zamek z Dobrogostą ^{Należcz ka-}
^{szelan ka-}
Należczem kasztelanem kamienskim. ^{miński.}

Ale przedko Nasz tego zamku dostali
przez Pawła Węzyska Niemca; (iako ^{Węzyskon}
^{familia sie-}
przydał Kromer de reb: Pol: l. 19 f. 29) ^{ciami Polse}
^{zastrzona.}

ktory będąc między Niemcami, w
nocy, dał znać Naszym pocichu, aby ^{Drahin sie-}
^{ciami ulowio-}
przyszli pod zamek, chcąc im dopo- ^{ny od Polakow.}
moc: a gdy przyszli Nasz pod zamek,

księga I Rozdział II.

Sięci miasto spuścił im Węzyk Sieci sarnie, pokto-
drabiny. rych, iako po drabinach wlaszsy do
 zamku, wnet Niemcow wyrzucili, a
 drugich poimawszy, Dobrogosta wyswo-
Zasluzeni bodzili. Temu Węzykowi potym krol
Oyczenie go- na wieczne czasy naznaczył intratę z
dni respektu *królewskiego.* Zup Wielickich. Potym krol u zamku
 kowalewa szturm stracił: krzyzacy al-
 bowiem nabioszsy palow ostrych w fof-
 se, słamu z wierchu potrzasnęli: i tak
Nalęczu her- wielu tam Naszych zginęło: i Dobro-
bu Rycerze gost ow z Dralina z niewoli wybawio-
odważni. ny tamże zabity z wielę Rycerzow her-
u kowalewa. bu Nalęcz, ktorzy z Dobrogostem do sztur-
 mu chodzili. iako pisze Bielski l. 3. f. 323.
 et

krolowie w Polsce panujący ^{Wlad. Jagiello}
 et 324. Nie dobywszy krol Kowalewa; ^{krol X.}
 udal sie ku Torunowi, a idac na Papon
 spalił go. Dowiedziawszy sie tam krol Niemcy ucie-
 o pewnym woysku Magistra Pruskie- ^{kaiz przed}
 go; wyprawil przeciw im 16 Choragwii ^{Polakami.}
 Polskich i tylcz Litewskich: o których
 gdy sie dowiedzili Niemcy, rozpro-
 szyli sie, a Nasi ich gonili az do Ra-
 dzyna. A gdy powietrze bylo w Toru- ^{Od Torunia,}
 niu; krol spalioszy przedmieście, ^{Powietrze kro-}
 udal sie do Chelmienskiej ziemi, wszedzie ^{la Jagiellona}
 palac i pustoszac. ^{odgadzilo.}
 Kromer de reb. Po-
 lon: l. 19. f. 289. 290. et 291. Bidzi l. 3.
 f. 321. 322. 323. et 324.

BIBLIOTEKA

JAGIELLO

k

księga I. Rozdział II.

XL. Gdy się iuz Krzyż-

Postowie do Kom wojna Króla Jagiellona uprzykrzy-
krzyżaków^{do} ta; patrząc na spustoszone kraje swoje,
króla.

i słyszac ustawieczny płacz tudzi swo-
ich; przysłali Postow do Króla w Chet-
mięńskiej ziemi będącego, prosząc go
o ugodę; na którą gdy Król zezwolił;
ziedzawszy się Polacy i Krzyżacy doie-
ziora Mielna, nad rzekę Osę, na dzień

Przeniesienie Przeniesienia S. Stanisława; tegoż dnia
S. Stanisława

Ugoda Krzy-
żaków z Pola-
kami.

zgodzili się z sobą i to postanowili; Krzy-
żacy Królowi Jagiellonowi Imudzi usty-
pili; Nieszawę wrocili, zniószy tam
swoy zamek; z potowicę cła wodnego na
Wisle

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 Wisle u Torunia, i połowicę Wisły po- krol X.
 zwolili: pewną Summę pieniędzy po-
 stąpili: a Krol Jagiello Krzyzakom co
 pobral, wrocil: na koncu przydano (sta-
 ko pisze Kromer) A jeżeliby która sto- Punkt potrzeb-
 na wojnę odnowiła; tedy żeby wolno by do utrzy-
 było poddanym owego Wiarołomcyza- mania przy-
 dney mu nie dawac pomocy. Na: co mierzą.
 wszystko podpisał się Eberhardus
 General Magister Krzyzakow. i jako pi-
 sze Kromer. Nie wykonali tego Krzy-
 zacy: bo im tego zabronił Zygmunt Ce-
 sarz. Na tenże ugodzie sądził się Sąd Smieszny.
 ieden Niemiec z Mikołajem Ponatą,
 powiedało na niego; iako by go miał

księga I. Rozdział II.

poimac w bitwie pod koronowem Ciakoz
go tam zbito było z konia) i na parol
go wypuscic. Sprawowal się z tego Po-

Rycerskie Powala Ciakoz na ten czas, Stowo Rycer-
skie wielce sobie ludzie wazyli;) i m-
przedym szac-
conano.

to swiadkow wyciagal: miasto ktorych,
ukazowal Niemiec patlik, to jest
Staropolska czapka, z wlasney jego
glowy. Na co mu Powala tak odpu-

Nie Rycer-
ska to lupami
się bawie.

wiedzial. Gdybys ty byl czlowiek Ry-
cerski, nie bawil bys się lupami; ale
znac zes lotr i zozierca. I tak wy-
smiano owego Niemca. Bielski l. 3.

Chorazowie f. 324. Zaraz tedy krol z tamtąd na-
choragowie od-
dai a krolowie. szywoszy, tegoz dnia, nie daleko Bro-
dnice

Carlow

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 dnice stanął: a nazajutrz zbudowałszy król X.
 siedm mostow zbudowałszy, przez rzeczkę
 drwiącą przeszedł: gdzie po Mszy,
 przystąpiwszy do króla Chorazowie
 wszyscy, i kłękawszy we zbóiach
 przed królem, chorągwie mu swoje
 oddali z tą wiarą, że iakże je od nie-
 go wzięli. Gdzie król wojsko respu-
 sciwszy, i pożegnawszy się z Witul-
 tem i z innymi szętami potęchał do
 Poznania, mając tam drogę obiecaną ^{Drogi na świę-} te miejsca.
 dla oddania Bogu czci i chwale. Bit-
 ski l. 3 f. 324. Gdy do wielkiej niezgo-
 dy królowi Jagiellonowi z Zygmuntę
 Cesarzem przychodziło, Panowie Wę-

księga I. Rozdział II.

gierscy prosili Panow Polskich, aby
 się z nimi zięchali na pewne oso-
 bne miejsce. Zięchawszy się tedy Nasi
 Zjazd w kież- naprzód do Crystyna, potym do kież-
 marku. marku; postanowili to; aby się Ce-
 sarz Zygmunt z królem Jagiellonem
 zięchał na Stodoposcie do Starogosieta
 na seym z senatorami swoimi, i z krzy-
 zackimi Posłami. Tamże, na ten czas,
 Arcybiskupow Mikotay Traba Arcybiskup Gniezn:
 i Biskupow do- pierwszy który tego tytułu zazyl Pi-
 miana. (Traba, Lastrz- mas) umarl: na tego miejsce ponies-
 biec, Oleśnicki wolnie nastąpił z promocyi królew-
 skiey Wojciech Lastrzbiec Biskup
 krakowski; a na tego miejsce Zbi-
 gniew

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 gniew Oleśnicki herbu Dębno: do cze. król X.
 go mu dopomógł Witzult WXL. na kto-
 rego Oleśnickiego przed tym się gniewał.

Roku tedy P. 1423 na srodoposci zie- Roku P 1423
 chwazy się Zygmunt Cesarz z królem o srodoposciu
 Jagiellonem do starego siela, dawne Uгода Monar-
 pacta ponowili: i sami się z sobą Mo- chow i Krzyz-
 narchowie zgodzili: i Zygmunt Ce- kon w starym-
 sarz krzyzakow pogodzil z królem Ja- siele.
 giellonem tym sposobem, iako bylo u
 Mielna reziora postanowiono. Zsko-
 ny zas kupiectwo i inszych rzeczy, mie-
 li się z sobą ziechac do Mieszawy. Gdy
 się roziechali; prowadzil Zygmunt
 Cesarz króla Jagiellona az do Lubo-

Króla Jagiello do...

księga I. Rozdział 11.

wle: gdzie będąc na Wielkonoce Zy-
 gmunt bogato do króla był traktowa-
 ny. Dopiero tedy król ukończył ko-
 rymbur przy-
 zwany z Czech
 od króla. rymbur z Czech: gdzie iuz miał wiele
 ludzi po sobie: okrom heretyckiej fa-
 licy i Łyski heretyka: Pragę miasto
 i Saskawosic i Surawosic w lepszy
 porządek wprawił. iako pisze Aeneas
 Sylvius, i kilka bitw miał tamże z
 Zygmuntem Cesarzem. Przyciecha-
 wszy do Polskiej korybur, napierał się u
 króla Dobrzyńskiej i Kujawskiej Ły-
 mi: czego gdy mu król odmówił, począł
 zaraz wicherzyć, o co króla wielce roz-
 gniewał. Potym Wirtut zjechał się

Zjazd u Wie-
 lnia na Zmu-
 dzi.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
Magistrem Krzyzakow Pruskich u krol X.

Wielunia Miasteczka leżące nad
Niemną rzeką na granicach Zmu-
dzkich i Pruskich: gozie goy o krola
przyjechali Zbigniew Oleśnicki Bisk.
Oleśnicki, O-
strog, Dobro-
gost z szamo-
tul, Ciołek
przy rozgra-
niczeniu.

Krak: Sędziwoy Ostrog Wojew. Po-
znan: Dobrogost z szamotul kaszre-
lan Poznan: i Stanisław Ciołek Pod-
kanclerzy; usypali granice wieczne
między Zmudziami i Prusami. Tegoż w Warcie bez
czasu zieżawszy się bez krola. Polacy spisują prz-
wa.
do Warty spisali sobie wiele praw do-
brych i potrzebnych. Tegoż czasu Lu-
dwik Arz Legnickie i Brzeskie fundo-
wał klasztor kartuzow u Legnicy nad
Kartuzowie
u Legnicy.

księga I. Rozdział II.

rzekę karbach, i według potrzeby opatrzył. Ktomer de reb. Pol. l. 19. f. 291 et 292. Bielski l. 3. f. 324 et 325.

XLI. Roku P. 1424.

koronacja w
krakowie To-
sij krolowiy, i
Goscie zacni
na niey.

na koronacyę Tofij Krolowiy, ziechali
się do Krakowa Zygmunt Cesarz, E-
ryk Krol Dunski, Branda Placentinus
Kardynał Posel od Papieza Marcina
V. Juliang Cesarius Auditor Came-
ra Apostolica, ktory w krotce potym
był Kardynałem: Ludwik Bawarskie
Kze, Semowit, Władysław, Kazimirz
i Alexander bracia Mazowieckie
zeta: Bernat Opolskie, Bolesław
Ciechynskie.

Krolowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
 Cieszyńskie, Jan Raciborskie, Kazimierz
 miż Oswiecimskie, Wacław Opaw-
 skie, dwa Konradowie Biały i Czarny,
 Koslenskie, Wacław Zeganskie
 Xzeta: Korybut brat Witulstow: Kun-
 torowie Krzyżacy z Prus Elbiański i
 Torunski na miejsce Magistra Pru-
 skiego Pawła z Rusedorfu: Witulst nie
 przyjechał gniewając się na Krolow.
 Przyjechał Zygmunt Cesarz do gra-
 nic Węgierskich; dlugo się ociągał:
 chcąc aby mu Krol kilku Panow Pol-
 skich przysłał na zakładzie. Eryk te-
 dy Krol Dunski sam się napawił iechać
 tam i bydl w zakładzie z Zbigniewem

Zygmunt ce-
 sarz nie chce
 do Polskiej przy-
 iechać bez za-
 kładu.

Wład Jagiello

księga I. Rozdział II.

Olesnickim Biskupem krakowskim,
i z Zbigniewem z Brzezia Marszał-
kiem Koronnym. Widząc tedy Cesarz
Zygmunt chęć królewską, nie potrze-
bując zakładów; wyjechał zaraz z
Sramowic, i jechał na Nowy targ pro-
sto: a gdy do Myślimic przyjechał

Cesarz blisko
krakowa od ko-
ła przywitany.

cztery mile od krakowa, zaięchał mu
król Jagiello drogę z licznym ludem,
i z radością go przyjąwszy do krake-
wa prowadził: królowa też Zofia w
pięci set koni zaięchała Cesarzowi

Góra Kobier-
cami pokry-
ta.

drogę, na górę Lasotyńską gdzie
wszędzie ziemię Kobiercami kazał
pokryć; Zygmunta Cesarza z Barba-
Sanie złocyste, którą z niego witała: którą na złoci-
Stefanie

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 Ste sanie do siebie wziąwszy, iecha- krol X.
 ła z nią, aż na zamek krakowski.

Bielski l. 3 f. 325. Nazajutrz to koronacya.
 iest, 12 dnia Lutego, w Niedzielesta Zofij krolowy
 mę Zapustną, roku P. 1424. gdy się do w Zapusty.

kosciola wszyscy zeszli; Woyciech Jastrzebiec Ar-
 Jastrzebiec Arcybiskup Smierz: Zofia cyb: Smierz: ko-
 krolową czwartą żonę Jagiellono- ronuje Zofia.

wą koronował. Po koronacyi krol Izba Starzna
 Jagiello w sztych czestując w izdney na Zamku kra-
 izbie, która Łaskowiec zwaną; polo- kowskim rzezo-
 nica tej była drzewiana, a połowi- na Łaskowiec.

ca murowana: z tegoż drzewa za
 czasow Bielskiego była Grodzka izba
 w Krakowie, na zamku. Na tym ban-

księga I. Rozdział II.

niecie tym porządkiem goscie u iedne
 Portządek go- go stołu siedzieli; w posrodku Zygmunt
 sci u stołu sie Cesarz, po prawey ręce Cesarza Krol Jagiel-
 dzących. lo, Branda Kardynał i wszyscy Biskupi
 po lewey ręce Cesarza Eryk Krol Dumski
 i wszystkie Szęta. iako pisze Miecho-
 vita l. 4 C. 46 f. 286. Na piątek Zawi-
 Zawięza Mo- sza Czarny Sulimczyk na ulicy S. Jana
 narchow trzech i Szęta czę-
 Stua dom mający, wszystkich gosci do siebie
 zaprosiwszy, znamienicie ich ucze-
 wal i udarował. Na tymże wieczdzie
 Starano się Pa- Starano się żeby byl Krol dał Jadwige
 nowić o Ja- corkę Sioię Bogusławowi Pomorskię
 dwigę corkę krola Jagiello-
 na. mu Szęciu powinęmu Cesarz Szęmu; bo
 się Krol Jagiello na Fryderyka Margrabie
 gniewniąc

krolowie w Polsce panujący ^{Wlad. Jagiello}
 gniewając o to, że mu nie dawał po- ^{król x.}
 mocy przeciw Krzyżakom, iako był po-
 winien: nie chciał dać Jadwigi choc
 iuz zrekłowanej synowi tego Frydery-
 kowi: Ale na to wesela Jadwigi z Bo-
 gustawem Pomorskim Szczęściem nie chcieli
 Panowie Polscy pozwolić, powiadając
 że trzeba słowa dochowac Fryderyko-
 wi: nie chciał i Witulł pozwolić choc
 przez Posłow od Cesarza był o to proso-
 ny: bo miał przy dworze swoim Fryde-
 ryka: toż radzili i Posłowie Papiescy:
 bo Fryderyk był powinnny Papieżowi z
 Domu Columnow. Na tymże zieżdzie Wojsko prze-
 ciw Czechom he-
 na instancją Brandy Kardyнала, upro- ^{retymkom.}

księga I. Rozdział II.

sili wszyscy goście u Króla Jagiellona
 pięć tysięcy konnych, na pomoc prze-
 cino Czechom heretykom: oprócz tych co
 mieli posc dobrowolnie; na które miał
 dać Papież Bulle. Po piętnastu dni,
 gdy się goście rozidzedzali; Król Jagiello
 Zygmunta Cesarzaj; Cnyka Króla Dunskie-
 go az do Szcza odproiawdził. Z Szcza do
 Krakowa wrocioszy się Król, potechat
 do Wislicy: do kąd przyiechali Posto-
 król nie chce
 pozwolić cze-
 chom korybuta.
 wie Czechy prosząc Króla o korybuta na
 królestwo. Nie pozwalając Król kory-
 buta Czechom, pogroził im wojną: gdzie-
 by heretykom nie porzucili; i Papieżowi
 się nie poddali. korybut iednak nie opo-
 wiedziałuśy

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 wiedziawszy się Krolowi, i nazbierałszy krol X.
 dosyg łotrystwa, znowu pojechał dostat:
 dla czego podeyrzany był u Zygmunta
 Cesarza Krol Jagiello: choc mu przecin
 Czechom heretykom postal był z Piotrę ^{Miezwiecki}
 Regimentarz
 Miezwieckim pięc tysięcy ludzi: kto-
 rych gdy nie chciano w Morawie do
 miast puszczac; Nasi boigc się czego gor-
 szego, wrocili się od Olomunca do do-
 mu: bo w Czechach Taborzanow Here-
 tykow było na trzydziści tysięcy. kro-
 mer de reb: Polon: 119. f. 292. Bielski
 13. f. 325 et 326.

XLII Tegoz roku P. Władystawa
 1424. we wtorek, ostatniego dnia Paz-
 Jagiellonczyka
 narodzenie.

Księga I. Rozdział II.

Wigilia Wszystkich Świętych, w Krakowie, z radością wszystkich ludzi urodził się królowi Jagiellonowi, z Zofij czwartej żony syn pierworodny: którego czwartego miesiąca, to jest, 17 dnia Lutego, w Niedzielę Zapustną, Wójciech Jastrzebiec Obręb: Gniezn: Zbigniew Oleśnicki Bisk: Krakow: i Andrzej Bisk: Pozn: na krzyż dali Wyconskie imię Władysława, przy Posłach Papieża Marcina V. Zygmunta Cesarza, Król Medyolańskiego, Weneckiego, Śląskich i innych. którzy bogate upominki przynieśli Władysławi dziecieniu: a Witult WXL. kolebkę srebrną

kolebka Władysława cała srebrna.

krolowie w Polsce panujacy Wlad: Jagiello
 Siebrnazi; w ktorcy bylo Sto grzywnien sre- krol X.

bra: krol tez Jagiello kazdego Posta obfi-
 cie udarowal. iako pisze Kromer de rebus
 Polon: lig. f. 292. Bielski l. 3 f. 326. Przy.

iechaoszcy potym drugi Posel od Papie- Posel Papięki
 za Marcina V. Ursinus kardynal z Gwozdz Chry-
 gwozdziem krzyza Chrystusowego, z pro- stusom niešacy
 cesyami przy- krolowi z pro-
 cesyami przy- cesyami przy-

wszystkiego Duchowienstwa.
 byl przyjety, a gwozdz w kosciele Krakow:

z rozkazu królewskiego zložony. Mysli
 byli z procesyami wszyscy ludzie: bytal- Lud w Polsce
 boniwm na ten czas lud w Polsce nabo- przedtym nabo-
 zny.

zny, i do Sluzby Bozey dzinnie gorzcy.

iako pisze Bielski l. 3 f. 326. Roku P. Duchonni w
 1425 byl synod w Leczyey: na ktorym Polsce, kontry-
 bucyi dla wie- bacyi dla wie-
 nie chcieli dac. sienie zwyczajni,

księga I. Rozdział II.

Synod w Łę- mieli złożyć Duchowni królowi dwa-
 czycy. dziesiątą tysięcy złotych na wysoko prze-
 ciw Heretykom, za dozwoleńiem Papie-
 za: ale nie złożyli, dla tego żeby to w
 zwyczaj nie weszło. Tegoż czasu umiał
 Jakub Biskup Płocki: a po nim obrata
 kapituła na prośbę Semonita Szęcia,
 Pawłowski Stanisława Pawłowskiego Archidya-
 herbu Pierzcha, kona Płockiego herbu Pierzcha: kto-
 ry tym był króla obraził na synodzie
 przeszłym, że nie przyznawał królowi
 żadney zwierzchności w Mazoszcu
 z strony Kontrybucyi wyzey pomienio-
 nej. I dla tegoż król złożył Sejm w
 Sejm w Brze- Brzesku Litewskim roku P. 1426. na
 sciu. który

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 który kazał przyjechać Semowitowi, al. ^{król X.}
 bo Ziemiowi Szeciu Mazowieckie-królowie Pol-
 mu: aby był wyznał zwierzchność kro- ^{scy zwierzchność}
 la Polskiego nad sobą, i ^{mieci nad Ma-} ^{zostem.} ^{zostem.}
 ale gdy mu się choroba wymonili, po-
 stał do niego, aby to koniecznie ucy-
 nił w Sędzimirzu. Na tymże Sejmie ^{Lyczliwy Wi-}
 Brzeskim pozwolono krzyżakom ^{tult krzyża-}
^{kom.} ^{kom.}
 półowice młyną u Lubiszowa, z usiłą
 prośbą Witultową: który też chciał
 krzyżakom powiat ieden na Zmudzi
 nad morzem nazwany Dolangęski
 puścić: i dla tego z Brzeskiego sey-
 mu, Zbigniew Olesnicki Biskup kra- ^{Olesnicki, Do-}
 kowski, Domarat Kasztelan Biecki, ^{marat, szafra-}
^{nice Drzewicki:}

księga I. Rozdział II.

Piotr Szafraniec Podkomorzy krawkowski, Mikołaj Drzewicki Pisarz Kancellaryjny naznaczeni byli do Wiktoria Postami, radząc aby tego nie czynił. Na tymże Sejmie Brzeskim chciał król Jagiello aby Polacy Synzrego Władysława nie dawno urodzonego, za króla sobie obrali: na co mu pozwolili pod tymi kondycjami: żeby król szlachcie przyczynił wolności: żeby zniósł stacye z dobr Duchownych: żeby Lwówianom opuścić cnyj które dawali. Potym sejm był w Łęczycy, na którym gdy tego wszytkiego król nie chciał uczynić; powiēdając, że mu to Zygmunt Cesarz odradza; powstawszy

Sukcesya
król Syna swe-
go za zywota
na królestwo
pramowicie.

Krolowie w Polsce panuacy. Wlad: Jagiello
powstawszy Senat cały, kazal sobie odd- krol X.

dac owo diploma; ktore byl powierzył Senat smialo
Zbigniewowi Oleśnickiemu Biskupowi sobie z krol'em
krakow. Który gdy im oddal; zaraz postępuie.
go przed krol'em zdrapali; i dla tego Diploma przy
nie z tego na ten czas nie bylo. Ale krolu zdrapane.

na to inszy Sposob podal Sposob Zy-
gmunt Cesarz krolowi; aby kazdego
z osobna z Panow Polskich krol pro-
sil i darowal; aby mu sie podpisowali.

Co gdy krol uczynil; bardzo wiele pod- więcej takich
pisalo sie na to, i pieczęci swoje przy- w Polsce co do-
tozysli. Drudzy zas więcej sobie dobro bro własne ko-
Rzeczypospolitey wazac a niz własne chadz, a o po-
pozytki: nie chcieli podpisowac sie, ani spolite nie dba-
ia.

księga I. Rozdział II.

X

darow braci: Ale takich (mowi Biel-
ski l. 3. f. 327) mało było, a dzisiaj po-
dobno jeszcze mniej było. Roku P.
1426. 16. dnia Marca, przy wschodzie
Słońca, urodził się Królowi Jagiellonowi:
któremu na Lzcie 2 dnia Czerwca da-
no imię Kazimirz. Ten roku P. 1427.
2 dnia Marca umarł w Krakowie po-
grzebiony przed ołtarzem S. Erasma.
iako pisze Micchovita l. 4. C. 47. f. 286.
Kromer de reb. Polon: l. 19. f. 292 et 293.
Bielski l. 3. f. 326 et 327.

Roku P. 1426 ro-
dził się Kazimirz
drugi Syn Jagiel-
lona Króla: umie-
ra roku P. 1427.

W krakowskim
kościółce ołtarz
S. Erasma.

XLIII. Roku P. 1426

Witult jądzie
pód Pszkow.

Witult WX L. zebrawszy tud liczny

z

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 z Polskij, i Litwy do Moskwy; ciągnął ^{król X.}
 do Pskowa: które miasto było na ten ^{Niesprawiedli-}
 czas sobie wolne: ale mu się ta wypra- ^{wey wojny Bog}
 wa nie szczęsała, dla dzdzrow u stawi- ^{nie błogostawi.}
 cznych i mokrości. Nie powodziło mu
 się dla tego ze tamta Rus kupoictwo^ę
 barwiąc, żadney przyczyny do tey
 wojny Witultoni nie dała. Pskonnianie ^{kupcy woj-}
 jednak chcąc mieć pokoy; wielką się ^{nom się oku-}
 Summą pieniędzy Witultoni okupili. ^{pują.}
 król też Jagiello posłał pięc tysięcy lu- ^{kobyliński}
 dzi zebranych ^w Rusi, na pomoc prze- ^{Regimentarz.}
 ciw Turkom Zygmuntowi Cesarzowi, z
 Janem Kobylinskim (który iuz Dom w ^{Starosta Sa-}
 Polsce przedł, rako pisze Bielski) staro- ^{nocki.}

księga I. Rozdział II.

Grzymała herb. stał Sanockim herbem Grzymała. Przyją-
 gnąwszy do Brayłowa miasteczka,
 gdzie Seret wpada w Dunaj, leżała
 całe dwa miesiąca, razem z Wsłochami,
 którzy też z rozkazania królewskiego,
 przyszedli na pomoc Zygmuntowi ce-
 sarzowi przeciw Turkom: ale gdy się nie
 mogli doczekać Cesarza Zygmunta (ze-
 skimi sprawami zabawionego; wrócili
 się. Druga zaś Rus nie iezdziła dalek
 od granic, powiedaiąc ze nie powinni:
 azby im dano po piąciu grzywożen na
 kopię, według ustawy Kazimirza W.
 iako pisze Bielski: Ludwika Króla, ia-
 ko pisze kromer: o co ich król pokant
 dlugim

Pięć grzywożen
 na kopię da-
 wano

Rebellie w
 wojsku ka-
 124.

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 długim więzieniem, a drugim dobra po. król X.
 braci: ale to im posym odpuszcil na instanc-
 cya Panow: dobra im tez wrócił, oprócz
 Woytostwa krosnińskiego. Tegoż roku Semowit umarł.
 umarł Semowit albo Ziemowit Szęcla.
 zowieckie, zostawivszy Synow czterech, Rozdział Ma-
zowieckiego X.
 a Corek pięc. Ktorych Synow tak podzie-
 stwa.
 lił. Semowitowi dał Rawską ziemię, Wła-
 dysławowi Plockę, Kazimierzowi Belską.
 czwartę Alexander nic nie wziął: bo zo-
 stawszy Duchownym, był Trydent skim
 Arcybiskupem, a potym Kardynałem. Cor-
 ki zaś były wysłana za mąż; Cymbarka Xzniczka Ma-
wiecka matka
Fryderyka III Ce-
sarza.
 Ernestowi Rakuskiemu Szęciu, która u-
 ródziła Fryderyka III Cesarza, Eufemia

księga I. Rozdział II.

Wacławowi Cieszyńskiemu, Kunilia
 Bogusławowi Stolpenskiemu Xzetom,
 czwarta Ofka albo Agacya Micha-
 łowi Szeci Synowi Zygmunta brata
 Witultowego, piąta Panna umarła ko-
 mer de reb. Polow. l. 19. f. 293 et 294. Bid-
 ski l. 3. f. 327. etc.

XLIV. Roku P. 1427.

Roku P. 1427.
 Zofia królowa
 ostaniona.

królowa Zofia ostaniona była, iako by w
 stanie małżeńskim nie rządnie żyła: a
 tego wszystkiego był powodem Witult
 W. X. L. albo z nieawiszi przeciw królo-
 wy: albo obawiając się dla znaczney
 płodności Zofij; zechy król Jagiello wielu
 Synow maiąc, nie odiał mu kiedyż kóślnick
 X stron Litewskiego.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 Xstwa Litewskiego, iako uważa Mle. król X.
 chowita. Król tedy iako stary w sztyki-

mu wierząc, kazał pojmąć dwie Pan-
 nie służebne królowni Katarzynę i El-
 zbietę Szczekockie siostry rodzone:

które gdy postraszono mękami; po- Bojąc się mę-
 ki ludzie dzi-
 wne rzeczy po-
 wiedzią.
 częły powiadać; że ci bywali u królo-
 wy w pokojil, Hinka z Rogonwa, Piotr

z Keurorwa, Wawrzyniec Zaręmba, Jan
 kraska, Jan koniec polski, Piotr i Do-
 bek Szczekoccy: z których ci trzeci o-
 statni uciekli, drudzy ponwładzani
 do więzienia: a one dwie Panny ode-
 słano do Litwy, i tam poszły za mąż.
 królowna zaś z wielkim załem przyję-

k sięga 1. Rozdział 11.

Tarnowski Wo-
iewoda krak-
wiekszy u kro-
la powagi.

chata do krakowa: chcieli ją do Li-
twy postać pod Straz; ale senatorowie
nie depuscili; osobliwie Jan Tarnow-
ski Woiewoda krakowski wielkicy na
ten czas u króla powagi: ten albowię
obaczwszy wozy po królową nagoto-
wane, począł to tak królowi odradzać;

Mowa Tar-
nowskiego
do króla.

I coż czynisz naysłupszego królu, że
Swoie gniazdo szpecisz, i na diatki swo-
ie taką hanbę kładziesz, przypisując to
cMatce ich, a Zonie twojej; na co nie
masz słusznego dowodu; tylko te dwie
Panny: któreby się i Boga zaprzęły, bo-
jąc się miak; aza ty nie masz więcej
sług i królowa przy sobie? Ktorzy o tym
nie

krolowie w Polsce panui a cy. wlad: Jagiello
 nie wiedza, bedac przy krolowni ka- krol X.
 zdej godziny. Pomnij na to, iakiego.
 bys nam dziedzica zostawil: izalibys
 go tym nie zelzyt? Uwaz to; gdey bys
 krolowa dal niewinnie do wiazienia;
 kazdyby z nas rzekl: iz to prawda:
 chociazbys nie tak bylo. To tedy Sena- krolowa samo-
 torowie sprawili; ze Zofia krolowa sidm przysiega.
 Samosiadmi przysiegla wywodzac nie-
 winnosci swoje. Przysiegaly z nią te
 Panie; Katarzyna zona Michalowski
 go Mikolajca Woiewody Sandomir. Głowacki
 skiego, kochna Jakuba Koniecpolskiego
 Woiewody Sieradzkiego, Jadwiga Ja-
 etc.

księga 1. Rozdział 11.

na Głowackiego Woiewody Mazo-
wieckiego, Anna Zbigniewa z Brze-
zia Marszałka Koronnego, Kłichna Na-
woia z Morska, Helena Pawła Bogu-
miłowskięgo Sędzięgo, i druga Hele-
na Panna co potym poszła za Pacza-
nowskiego. Po ktorej przysiędze, prosiła
Strasz. Zofia Krolowa, aby był Sądzony Jan Strasz
herbu Odronęs, o to, ze to naprzod on
przed Witultem, a potym Witult przed
Widawski Sę-
dzia Sieradzki. Tego wszystkiego
wyprzysięgl się Strasz przed Piotrem Wi-
dawskim herbu Stabdank Sędzię Sieradz-
kim, któremu Sąd tej sprawy zlecono było.
Dzisieysi Widawscy (mowią Bielski) są Mę-
zykowie

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 zyłowie: ktorzych Przodek poiął był te. krol X.
 go ponienionego Sędziego Cerkę. Tamże
 strasz wyzywał na porodynek tych
 wszystkich, ktorzy to na niego powie-
 dali. Potym gdy na niego Zofia krol-
 wa znowu skarzyła przed całym Sey-
 mem; wśadzony był strasz w Sandomi-
 rzu do więzienia, w którym siedwie-
 nie był udużony weglami tam przy-
 niesionymi: ale z tego więzienia znowu
 był wypuszczony. Tegoż roku Zofia
 krolowa urodziła krolowi Jagiellonowi
 syna: ktorému dano imię Andrzej
 kazimirz według Kromera de reb. Polon:
 l. 19 f. 294. według Bielskiego l. 3. f.

W Sandomierzu
 w więzieniu le-
 dwie nie udu-
 szony strasz.

kazimirza na-
 rodzenie.
 An drzey i-
 mię pierwsze
 kazimirza
 Jagiellonczyka.

księga I. Rozdział II.

Astrologa
prawdziwe
o królewskich
praktykował
nie.

328. Kazimierz: Temu Henryk Czech
Astrolog krakowski praktykował;
ze miał długo żyć, ale nie szczęśliwym
bydź Janem: za którego panowania, mia-
ła Polska wiele złego uciepieć. a Wła-
dyław brat jego, miał szczęśliwym
bydź, ale nie długo żyć. Co się wszystko
potym spełniło. Kromer de reb. Pol.
l. 19. f. 294. Bielski l. 3. f. 328.

XLV. Roku 1428.

Roku 1428.
Zygmunt się
wyprawiał na
Turków, ale nie
szczęśliwie.

Zygmunt Cesarz chcąc odyskać Solis
zamek, przedany Turkom od Rasoyana
nieślakiego za małe pieniądze, których
sam nie chciał dać. iako pisze Kromer:
albo

królowie w Polsce panujący. ^{Wład: Jagiello}

albo chcąc zbyć Papieża Marcina V

król X.

który mu się przykrył o wogne z Cze-
chanii heretykami, iako pisze Długosz.

wyprawił się z wojskiem przeciwko
Turkom: ale bojąc się z nimi zwięść bi-

trwy; przeprowił się znowu na tę stro-
nę Dunajca, ku Siedmiogrodzkiej ziemi,

iako na bezpieczniejsze miejsce: wie-

lu swoich nie mogących się tak przed-
swoich zostawi-

przewieść na brzegu odbiegszy; i Tur-
miejsne iatki.

kom na miejsne iatki wydawszy: Mie-

dzy tymi zostawszy Zawisza Czarny
Zawisza Polak
odważny Ry-

Woiwoda Siedmiogrodzki według Bid-
cerz

skiego, Starosta Spiski, według Kromera,

z więzienia od Czechow wypuszczony,

Księga I. Rozdział II.

choćby był mógł uciec na łódce przy-
 słaney sobie od Tygmuunta Cesarza, nie
 chciał jednak opuścić towarzystwa swe-
 go. Idzie długo się z Turkami bić, ac
 na ostatek Konia ostrogami zwarczy
 między Turkow wypadł: od których w ke-
 to ogarniony poimany był: którego wi-
 dząc człowieka poważnego i złości-
 mi wręczami uzbroionego, chciano żywo
 do Cesarza Turckiego przywieść: ale
 gdy się dwaj Turcy o niego zgodzić nie
 mogli, na złość go sobie rozsiekali. I
 tak zginął ow mąż zacny: który się za-
 wsze o dobro Ojczyzny Swoiey starał, i
 króla do tego prowiadził, żeby się dobrze
 z Polakami

Jingel mierzgoda
 hrabia z gubna

Zawiszy od-
 waznego Ryca-
 rza śmierc.

Polak starał-
 cy się o dobro
 Ojczyzny.

królowie w Polsce panujący.
z Pelakami obchodził. Piśze Bielski Wład: Jagiello
król X.

l. 3. f. 329. ze jest tego Zawiszy tablica
z napisem w Krakowie, w kościele S. Fran-
ciszka: był herbu Sulima przyniesione Sulima herb
pod orłem kamie-
nie.

go z Niemiec: na którym, pod czarnym
orłem w złotym polu, są trzy kamienie
w czerwonym polu. Ludzie domu tego Familia Rycerska
sławny chwila
bywali Serdeczni, i sławny dobrej chciwi.

Temu Zawiszy kromer de reb: Pol: l. 19.

f. 295 te pochwałę przypisuje, *Vir in omni Rycerza odwa-
vita, belli, pacisq; artibus clarissim, et* znego pochwa-
ta.
sem piterna memoria dignus. Tamże (sa-

ko Piśze Bielski l. 3. f. 329) z wielką in- Piotr z Szczeko-
nym i poimany był od Turków Piotr z cina herbu Odro-
was.

Szczekocina herbu Odronas: krónych
pony kupował Zygmunt król. Tegoz

księga I. Rozdział II.

Witult pod No-
wograd ciągnie

Dziesięć tysię-
cy chłopow z
Siekierami

Sposob woyska
na lasy i błota.

Nowograd się
Witultowi oku-
puie.

Witult dla pie-
niędzy woiwie.

czasu, Witult W. X. L. mając przy sobie
wielu walecznych Polakow to dobrowol-
nie, to za pieniądze fluzących wyprawił
się z woyskiem przeciw Wielkim Nowogro-
dzanom na tęg czas sobie wolnym, do Mo-
skwy mając z nimi kontrowersye o gra-
nice. ktory, gdy mu wielkie lasy i błota
przeszkadzały; zebrawszy dziesięć tysię-
cy chłopow z siekierami; kazał im przed
sobą lasy rąbac, i na błotach mosty stać.
za którymi pozwoli z woyskiem postępu-
jąc, gdy przyszedł do Opoczki; Nowogro-
dzanie przyiechawszy do niego, wielką
mu się sumą złota i srebra okupili, ia-
ko przed tym Pszkowianie. iako pisze Biel-
ski ktory te dziesięć tysięcy chłopow opi-
sat.

królowie w Polsce panując. Wład: Jagiello
 sat. W wojsku Witalstowym ci byli prze-
 dniemi Polacy. Bolesław Swidrygat, i Waleczni Po-
 lacy.

Zygmunt Szę Starodubskie brat iego-
 dzony, Kazimierz Szę Mazowieckie, Ale-
 xander Włodzimierzow Syn, Jurek Lan-
 gwiniowicz, Wincenty z Szaniotul ^{kastr.} na ten ^{Hetman kastr.}
 czas Hetman, Jakub Kobylinski, Jan z ^{lan Międzyrze-}
 cki.

Szczekociński, Jan Czyszowski, Mszczuy
 z Skrzynna, Mikołaj z Brzezia, Maciej
 z Uscia, Jan Zareba z Kalinowcy, Jakub
 Przedbor z Morawian, Dzik z Chodlu-

by, Mikołaj Sepinski, i drugich wiele;
 którzy mając się dobrze przy Witalcie, ro-
 dzi się przy nim bawili: i Młodz także
 przy Witalcie dobre miała ćwiczenie. ko-
 mer de reb: Polon. 19. f. 295. Bielski 13. f.

Radzi się Zemia-
 tze trzymają
 Hetman, przy
 którym się do-
 brze mają.

księga I. Rozdział II.

528 et 329.

XLVI. Po nieszczę-

Zygmunt Cesarz *gniewa się na króla Jagiellona.* słynny porażce swojej wrociwszy się do domu Zygmunt Cesarz, najbardziej narzekał na króla Jagiellona, że mu według obietnicy nie dał przeciw Turkom pomocy: nie uważając tego że gdy mu król Jagiello przysłał był Rus i Włoszą, a oni się nie mogąc Cesarza doczekać; musieli się do domu wrocić. Gniewając się tedy Zygmunt Cesarz na króla Jagiellona; umyślił go powadzić w Lucku kró. *Witaltem.* (czego żeby był dokazał; prosił ich aby się mogli być z nim zjechać w Lucku, wrzeczy chcąc z nimi uczynić Ligę przeciw

książka Sa cata
przebytana przez

krolowie w Polsce panujacy. Wlad: Jagiello
 przeciw Turkom. Na co krol Jagiello przy- Krol X.
 znowluszcy, goy iechal, zaiachawszy mu W Sendomirzu
 w Sendomirzu Xzeta Mazo-
 wie nie dawno zmarlego Semowita albo wieczkie przysię-
 ziemowita, przysięgli tam krolowi bydz gajz.
 postuszynymi. Ciz dowiedziawszy sie ze
 im umarl Warszawskie
 wrocili siez do domu: a krol tez daley po- Xiazę.
 iechal. Przyciechawszy na przod krol W Lucku ziazd
 z Witaltem do Lucka, wedlug umowy krolow na Trzech
 na Trzech krolow, to jest, na 6. dzien sty- krolow.
 cznia, Roku P. 1429. wyiechali na milę Roku P. 1429.
 przeciw Cesarzowi iadqem z Barbara
 Cesarzowa. Gdzie przywitawszy siez, krol Na Saniach
 wsiadł na sanie do Cesarzowyci, a Cesarz Monarchowie
 do Witalta, i tak, z sobą iechali. Na za- iadq.

Menniatanu Jstuchowickiego
 w Roku 1837.

księga I. Rozdział 11.

Mowa Zygmun-
ta Cezarza prze-
ciwko Turkom.

Wtuz w Senacie Zygmunt Cezarz sze-
roka mowę swoją opowiedział, że przy
tym zierdzie narodzić się chce z królem
Jagiellonem; iakoby uskromić Nieprzyja-
ciela Krzyża S. gore biorącego: nie daj
mu daley deptać po tych miejscach: na
ktorych się Christus Bog narodził, cierpił,
i był pogrzebiony: także Misya, Tracja,
Macedonia, nie dawno od Amurataja
opanowana, i całą Grecyę Turczynowi
odebrać: zeby się po Chrześcijańskich
Państwach nie szerzył. Do czego, że mu
jest potrzebna Włoska ziemia aby Du-
najem rzeką zynności i inne wojenne
potrzeby mogli spuszczać ac do morzaj wo-
sił, aby ją podbiwszy spólnie, na polity się
z królem

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
z krolam Wołoską ziemią podzielili: na krol X.

ostatku prosił, aby krol domowe niezgody
przeszkadzające Tureckey wojnie uprzą-
tnął, to jest, aby krol Jagiello kazał Kory-
butowi z Czech koniecznie ustąpić; i aby
Czechowie heretycy byli uskręmieni. Co
sprawivszy, Snadniey Amurata z Gre-
ciji, a Sultana z Palestyny wypędzili.

krol tedy Jagiello iako sąm szczyry rozu-
miciąc ze Zygmunta Cesarz miał tak uczy-
nie iako mowił; naradzivszy się z senato-

Odpowiedz da-
na Zygmunto-
wi Cesarzowi od
krola Jagiellona.

swoiemi, taką na zewnątrz dał Cesarzo-
wi powiedz. Za niezgodą Panow Chre-
ścian. Chleba pozytywceek swoy Czało pi-
sze Bieliski l. 3. f. 330) więcej sobie wazą

Rada przeciw
Turkom wiele
potrzebna Panem
Chryścianiskim.

Księga I. Rozdział II.

cych, niż spólne dobro Chrześcijańskie; i
 nieprzyjaciel ten tak wiele Państwo Chre-
 scjańskich opanował, i prawie utroszy
 niezgodą nas samych, tak się bardzo zma-
 cnił; że go nam nie trzeba lekce sobie
 wazyć; i lada iako na niego porwać się
 szkoda; az się pierwcy dobrze naradzisz,
 nagotowawszy, i z innymi Panami Chre-
 scjańskimi porozumiewsz. Azas sam
 Cesarzu już dwa razy sam na sobie nie
 doświadczył tego, co to za nieprzyjaciel?
 W pierwszej batalij z Bajazetem,
 Niemcom, Francuzom, i Włochom
 pomoc, a przecięs bitwę przegrał.
 Sam się ledwie wybiegał, i po morzu
 się natat

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 się natulał, az cię do domu przynie. krol X.

zli Wenetowie. W tey drugiey z Amu-
 ratem okazy; wiesz ze nie dawszy mu bi-
 tny, odnioztes kleskę w ludziach: i sames
 się w ziemi Siedmiogrodzkiey utail. Da
 czego trzeba nam nie od tak ciężkiego
 konca poczac. Cos Wołoską ziemię w spo-
 mniał; nie była by to Chrześcian ska rzecz
 wydzierac komu rzecz własna; iako
 Ziemia Wołoska własna jest Stefana
 Woitwody Wołoskiego Otdownika me-
 10. Ktory zarzwe bedzie z nami: iako
 i ten przyszedł był z rozkazania me-
 10. do cie na pomoc: ale nie mogąc się
 ci doczekac; odszedł z moimi ludz-
 mi. Nie Woitwody Wołoskiego; ale trze-

†
księga I. Rozdział II.

ba do tego Panow Chrześcijańskich
wszystkich: zeby jedni ciągnęli wo-
dę, a drudzy ziemią. Wodę niechay-
by szli Hiszpani, Anglikowie, Szkoci,
Włoszy, Weneci, Papież, Cesarz Konstan-
tynopolski, król Cypryjski: których
niechby był Generalęm król Hiszpan-
ski. A iezeliby nie zyli cā wszyscy
zgodnie (iako wiem ze nie zyją) te-
dy ty Cesarzu iako Pan Chrześcijański
pierwszy z Cyceń S. pogodź ich, ze-
wafni zawiesiwszy: przeciwko Sp
nemu nieprzyjacielowi spólnie sobie
pomagali. Taz armata Chrześcijańska
niechayby u Helespontu w Proponty
dzie

Woda te Na-
ród y mogą wo-
iować z Turka-
mi

Wł. M. S. J.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 dzie, gdzie iest morze naywzysze, krol X.
 Stanąwszy; Turkow z Natolij, tu do
 Grecyi nie puszczala. Ziemią nie- Ziemią te Na-
 chayby szli Francuzowie, Niemcy, iowac z Tur- rody mogą wo-
 szwajcarowie, Czechowie, Węgrowie, kami.
 dopiero Polacy z Litwą, z Rusią, i
 z Wołochami; i złączywszy się u
 Dunaju, niech by spólnie szli do Tr-
 cyi, Misyi, Macedonij, Teszaliij, A-
 tolij, Epiru, Achaiij, i całej Grecyi.
 A tak by wszystkich Turkow w Grecyi
 razem zagarnęli i pobili: czego by sa-
 mi Chrześcianie wyszedzie dopomogli:
 Potym tymże sposobem Palestynę by
 wyswobodzili. Jezeli przyidzie do

księga I. Rozdział 11.

tey Ligi Chrzescianom; obiecując to
 Cesarzu, i ledwiec się krwią nie za-
 pisze; z Wilttem bratem: zec tego
 wiernie pomozemy: do tegoż iuz zdro-
 wie sily, i wszystkie dostaki nasze ofia-
 rujemy. Co się tknie Korynta, Sam
 to Bog widzi, ze Radziwil przeciwko
 woli moiey pojechał do Czech: i dla
 tego, wszystkich towarzyszon jego kaza-
 tem z ziemi wyrzucił, i mairnosci
 im pobrac. Biore to icdnak na się ze
 go z tamtąd wywabisz; zeby to nie prze-

szkadzalo tak Świętey wagnie. Toz
 byto zdanie Wiltta i inszych senato-
 row. Skoro się Senatorowie rozeszli,
 Cesarz

Zygmunt Ce-
 sarz Wiltta
 namawia na
 królestwo Li-
 tewskie

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
Cesarz odwiódłszy Witulca na stronę; król X.
począł go namawiać, aby przyjął ko-
ronę, a on mu ją obiecał przystać.

Nie wymawiając się z tego Witulc,
powiedział; że tego bez króla uczynić
nie może. Dla czego, bardzo rano Ce-
sarz nazajutrz z Barbarą Cesarzową
do króla przyszedłszy, na tożku u nie-
go siadłszy, i wszystkim z pokojem u-
stąpić kazawszy; począł wynosić aż
pod niebiosa, króla samego, Witulca,
i cały Dom ich. Gdzie czyniąc się,
ich przyjacielem, i przekładając z
iako by to sławą ich Narodu było.
ofiarował się Witulca królem Litew.

Zygmunt Cesarz
namawia króla
Jagiellona żeby
pozwolił Witul-
cowi byż kró-
lem Litewskim.

księga I. Rozdział II.

skini, i koronę mu przysłać. Czego
zeby on też bratu zyczyl, prosil: i
tak dlugo Zygmunt Cesarz z Barba-
rą Cesarzową o to krola Jagiellona
prosil; az krol nakoniec niewiadzac

co daley rzec, powiedzial, Jezeli se-
nat Polski pozwoli; i ia tez przyzwo-

le. W senacie tedy Witult szeroka mo-
wę ukazował Senatorom, iakoby to by-
ła rzec slawna i pocieszna całemu (strę-
scianstwu, d więma braci miec tak
wielkie krolestwa: na coby się każoy
nieprzyjaciel musiał oglądac; gdyz
i Cesarz byłby z nami w iedney Li-
dze. Dokonczywszy mowę Witult pro-
sil,

Witult chce
wypersuado-
wać Senato-
rom, zeby na
krolestwo jego
zezwoлили.

krolowie w Polsce panuiacy. ^{Wlad: Jagiello}
 sil aby przy nim Senatorowie wot- ^{krol X.}
 torowali: a to dla tego zeby sie Sena-

torowie na niego ogladajac, wolne-
 go glosu zazyc nie mogli. Choc to

bylo przykro Senatorom, iednak te ^{Przy wtulcie}
 go Witaloni pozwolili zeby byl na ^{o nimze wotul-}
 ten czas w Senacie. Powiedzial te ^{ia Senatorowie}

dy naprzod Jastrzebiec strcyb: Gnie-

^{W mowie Sena-}
 torskicy Słow
 wiele, ale do
 rzeczy malo.

znien: zdanie swoje: w ktorym lu-
 bo bylo slow wiele, ale do konclu-
 zyi malo, i cos wszytko glucho.

Ale Zbigniew Olesnicki Biskup ^{Mowa Olesni-}
 krakowski (mowi Bielski) Szedl w ^{ckiego Biskupa}
 brod prawie, mowiac, Co za myslis ^{krakow: do Wi-}
 tulta.

księga I. Rozdział II.

ce twoje opanowały, Wielkie Xze Litewskie, ze przepowiniałoszy przysięgi, którąs się obowiązał królowi Polskemu bydz posłusznym, i przedstawac na tym, co masz z łaski jego: nowe sobie iakies i tobie nie przystoynne tytuły wy-najduiesz: gdyż iuz Litwa z Polska, dawno z pozwoleniem obudoiu stron, iest ziednoczona: i przyrzekliemy sobie pod iedną zostawac koronę. Gdy-bys inaczey uczynił; byłbys winien z naprzod Bogu, któremus przysięgał, potym nam wszystkim, sobie naostatku. Wiemy my dobrze, ze to nie z siebie masz,

Przysiędze
trzeba dożyć
czynić.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 masz, ale z namowy Zygmunta Cesa- krol X.
 rza wielkiego nieprzyjaciela naszego:
 ktory nie dla honoru twego-to czyni;
 ale zeby cię z Krolęm bratem twoin
 powadził. Uwazayze pilniey dobro-
 dzieystwa krolowskie, i zyczliwosc
 nas wszystkich, niz chytrosc i obli-
 dę Zygmunta Cesarza: ktoregos iuz
 wiele razy doswiadczyl w Prusiech,
 w Inflantach, i w innych rzeczach.
 Uważ i to pilnie, i akoby się ty Prusom, Litwa bez Po-
 Inflantom, Moskwie, i Tatarom obro- lakow nic nie
 nil samą Litwą bez nas: gdyz ci wszy- moze.
 scy więcey się na Polakow oglądają,

ksiega i. Rozdział 11.

niz na Litwę. Napatrzales się tego,
 iakoc często pod nos kuryono, i w o-
 czach twoich oyczyznę twoię płokano:
 ale teraz przy tym spólnym naszym
 związku, i oyczyzna twoja wcale:
 i ty z łaski Krola, w niej szczęśliwie,
 i z wielką sławą swoją panujesz.
 Nie wiem czego jeszcze na starosc
 nie dostanie, zwłaszcza ze też i dzia-
 tek nie masz. Jezelić się Krolestwa
 chciało; a czemużes go nie wziął; kie-
 dyc go Czechowie dawali. Daleko to
 było lepiej przysiąc, ktorec dobrowól-
 nie dawano: a niżli się tego nad przy-
 siegę

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 sięgę gwałtem domagać. Czegoc ia. krol X.
 z mieysca mego nie tylko nie pomogę;
 ale też cale bronie będę. Potym Jan Tarnowski na
 Tarnowski Woiew: Krak: mowil do Witulta ostro
mowi.
 syc ostro, nie oglądając się na Witul-
 ta tuż siedzącego. Drudzy zas senato-
 rowie nie chcąc barwie swoimi mowa-
 mi, wszyscy na zdanie Olesnickiego
 i Tarnowskiego zezwolili. Co słyszac
 Witult porwał się ze stolka, i odcho- Witult grozi
Polakom.
 dzac precz grozil mowiac. Inakszym
 ia sposobem tego doyde, czego mi do-
 browolnie pozwolic nie chcecie. Potym Senat krola
 Senatorowie krola strofowali; ze takich Strofuie.
 rzeczy bratu dopuszcza, i ze się Ty-

księga I. Rozdział II.

gmuntoni Cesarzowi da tak bardzo
oszukiwać. Z tym roziechali się sena-
torowie z Lucka: i król za nimi no-
cą poiechał. Cesarz tylko z Wiltultem
tam został dla rozmowy: iednak oba-

Zygmunt Ce-
sarz obawia
się Polaków.

Dominikan
Posel Papięski
do króla i do
Wiltulca XL.

widając się Cesarz Polaków, zeby mu
czego nie wyrządzili, pospieszył się
co prędzey do granic swoich. Tamże
do Lucka (iako pisze kromer de re-
bus Polon: l 19 f 296) przyiechał był
do króla i do Wiltulca posel od Papie-
za Marcina V. Andrzej Constantino-
politanus Dominikan Magister pa-
latij Apostoliciej, prosząc ich, zeby Cze-
chów heretyków wielce się przykrzążył
Cesarzowi

krolowie w Polsce panujący ^{Wład: Jagiello}
i całej Niemieckiej ziemi, albo radcy, krol X.

albo przymierzem, albo orezem przy-
wiedli do prawdziwey wiary i pokoiu.

Ale ten Posel dla niezgody między ko-
łem i Witultem nic nie sprawil. Po-

tym gdy pochlebcy (ktorych bywa pet-
no przy dworach Panskich. iako pisze <sup>Pochlebcon
petno bywa
przy dworach
Panskich.</sup>

krómer de reb: Polon: l. 19. f. 296.) ra-

dzili Witulтови zebym trwal w przedsię <sup>Poslowie od
Witulta do ko-
la.</sup>

wzięciu swoim, przyslal Witult do
krola z Litwy poslow Gasstolda Wo-

iewode Wilenskiego, i Rembolta Mar-
szalka: ktorzy krola zastali w korczy. <sup>Tejm w korczy-
nie.</sup>

nie, na seymie, gdzie radzono o zabronie-
niu Korony Witulтови. Summa ich po-

Księga I. Rozdział II.

selstwa ta była. Choc przyzwola, choc
nie przyzwola, Panowie Polscy; prze-
cież iednak Witult koniecznie chce
bydz krolęm Litewskim. Posłali tedy
Polacy do Witulta tych Posłow Zbignie-
wa Olesnickiego Biskupa Krak: i Mi-
kolasia Michalowskiego Woiewo; SENDO-
zeby to Witultowi powiedzieli: Jezeli nie
odmienisz swego przedsięwzięcia Wi-
tulcio, tedy nas będziesz miał za pes-
wnych nieprzyjaciół. Na co, tak Witult
odpowiedział. Nie iam temu winien,
ale Krol, który mnie na to wsadził: od-
czego, gdybym psocho odsta pił; byłaby to
wielka Sromota moja. Juzem się z tym
wyszędzie

Posłowie do
Witulta.
Olesnicki i Mi-
chalowski.

Witult na kro-
la winę skła-
da.

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 wszędzie oślawił, iuzem z tym i do se-
 sarza Polon wyprawil. krzyzacy tez
 do tego Witulta pobudzali: z ktorymi
 iuz się był Witult pobratł. O tym w szty
 tkim dowiedziawszy się, Panowie Polsey
 i listy Witultowe przeciwszy; ziechali się
 do króla do Sandomirza na dzień Naw-
 dzenia P. Maryi, gdzie, iako w Wislicy
 na dzień w Niebowzięcia P. Maryi, tak
 tez na ten dzień seymy rad król Jagiello
 składał. iako pisze Kromer de reb: Polon:
 l. 19. f. 296. Bielski l. 3. f. 332. I kąd
 znowu Postow wyprawiono do Witulta,
 Zbigniewa Oleśnickiego Bisk: krakow:
 i Jana Tarnowskiego Woiwodę krakow:

król X.

Ziażd w sęd-
domirzu.

Od Swięt Nays:
Maryi seymy
Jagiello poczynat.

Postowie do Wi-
tulta. Oleśnicki
i Tarnowski.

księga 1. Rozdział 11.

król Jagiello
chce koronę spu-
ścić Witultoni.

Sukcesya w
krolestwie Pol-
skim.

ktorzy iezeliby Witulka nie mogli od u-
mysłu odwieść; zeby mu to powiedzieli.
kiedy się tak bardzo napierał korony Wi-
tulcie; tedyc król gotową Polską chce
spuścić, widząc starosc swoię, i słabe-
zdrowie: choc ieszcze z senatorami swo-
imi, o tym nie mowil; nie iednak, ze
gdy im da słuszne przyczyny; zezwola-
na to. To albowiem upatrował król, ze
Witulst ponieważ nie ma potomstwa mę-
skicy pici, mogłby który syn iego, by dz
królem Polskim po Witulcie. Do czego mogł
by się był dac namowić Witulst Postom;
gdyby byli niektórzy Polacy nasi, chcący
się Witultoni przypochlebiać, przed przy-
iazdęm Polow

krolowie w Polsce panujący, Wład: Jagiello
 i zdem Posłow nie oznaymili mu, co
 krol X.

się działo na raocze. Dla czego do-
 brze się rozmyslinszy, takę dat Posłom

Odpowiedz Wi-
 tultona.

odpowiedz; Nie chcę ia krolowi bratu
 memu brac korony za zyneta: bo mu-

siatbym się tego wstydzic przed całym
 Swiatem: ale niech on ma swoię ko-

ronę, a ia tez niech mam swoię. Co ze
 się iuz ostawilo u wszytkich krolow

Chrześcianskich; nie godzi mi się ina-
 czej uczynic: dla czego Panowie Pola-

cy niech mi nie mają za złe. A iczeli
 na mnie z krolom oręze podnieść: ia-

ko mi Poslowie powiedzieli: będą się bro-

100-5

100-5

100-5

100-5

100-5

28

4-8

11 2 3

25

3 1/2

328

x

księga I. Rozdział II.

Smok, w podarunku od Cesarza Witaltowi przysłany. Tęgor czasu Cesarz w podarunku przysłał Smoka sztucznie zrobionego: który upominek wdzięcznie Witalt przyjąwszy; na przysięgę i na zadne pakta, do których go ciągnął Cesarz, pozwolić nie chciał: podobnie sie Olesnickiego i Tarnowskiego którzy go od tego odwodzili. Gdy Suronie z Witaltem mówił nie tak Tarnowski iako Olesnicki, Witalt Tarnowskiemu dał wiele upominkow, a Olesnickiemu nie dał; aby ich powadził; i Olesnickiemu suspicją uczynił na Tarnowskiego: ale Olesnicki tak trzymał o Tarnowskim

krolowie w Polsce panujacy. Wlad. Jagiello
 Tarnowski, iako i o sobie. Więc krol X.
 gdy rzekł Witult, to ty Olesnicki nay- Senatorowie
 bardziey na mnie nacierasz, a Collega i Polowie cno-
 twoy Tarnowski nic nie mowi: cnapo- tlini Olesni-
 wiedzial mu Olesnicki, Jezeli Tarno- cki i Tarnowski.
 wski pozwoli, ze bys Witulcie byl kro-
 lem Litewskim, i ia pewnie pozwole.
 Ale ze obadwa cnotlini, nic nie mogli
 na nich Witult wskorac. Tegoz cza- Senatorowie
 su Senatorowie Polscy i Węgierscy mie- zychlioi kro-
 li się byli ziechac z sobą, radzić o tym, lowi i Oyczy-
 iakoby byli Panow swoich z sobą zwiód- znie.
 szy na pewne miejsce, znowu pogodzi-
 li: ale im do tego nie przyszło: bo Wę-

księga I. Rozdział 11.

Papież przez
listy Zygmun-
ta Cesarza i Wi-
tulta upomina
zeby dali pokoy
Krolestwu Litew-
skiemu.

gierscy Senatorowie nie przyjecha-
li. Tegoz czasu posyłał Krol Jagiel-
lo do Papieża, ^{Marceina V.} skarżąc się na Zygmun-
ta Cesarza, o Witaltonę Koronę: Papież
tedy pisał listy do Cesarza i do Wital-
ta, aby tego zaniechali: ale to wszystko
nic nie pomogło. Kromer de reb. Pol.
l. 19. f. 295. 296. et 297. Bielski l. 3. f. 329.
330. 331. 332 et 333. Miechowita l. 4.
C. 47. f. 287.

XLVII. Roku 1430.

Roku 1430. Krol Jagiello widząc na co się zanosi
Seym w Se-
dlny wsi. z strony Zygmunta Cesarza, Witalta
WXL. i przymierza uczyni onego z
krzyżaka-

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 krzyżakami Pruskimi i Inflantzkimi: Krol X.
 widząc i starosc swoię, zjechał się z
 Senatorami i z Rycerstwem do Jedlni
 wsi w Radomskiej ziemi chcąc z ni-
 mi postanowić, koregoby syna, chcieli sukcesysa w
 wziąć za krola po jego smierci. Gdzie ^{krolestwie Pol-}
 skim.
 prawa poprawił, i wolności przyczynił
 według obietnicy. Przywileje Ante-
 cessorow swoich potwierdził: podat-
 ki i insze ciężary tak Duchonnych, ia-
 koi świeckich poznosił: i to postanowił; Prawa Jagiel-
 lonowe.
 aby dygni tarstwa tak Duchonne, iako Dygni tarstwa
 i świeckie nikomu nie były rozdawane Duchonne i świe-
 ckie.
 tylko obywatelom własnym w tymże Po-
 wiecie osiadłym: aby nikomu nie obieco-

+
Księga 1. Rozdział II.

i wac dygnitarstwa. nikomu, poki nie bę-
 dzie wakowało: aby zamków pograni-
 cznych nie dawac cudzoziemcom, ani
 koscioły, klasztor: koscioły i klasztory aby od-
 wszelakich pensyi i exakcyi wolne były:
 Szlachta szluz. Szlachta aby tylko powinna była z zię-
 ca w wyzku. mi nieprzyiacicla wygnac: a rzekli by
 za granice szli; tedy po pięciu grzywoien
 na kopię, ma im krol dac: zeby szlachci-
 na na wojnie poimanego krol wykup-
 krol wykupowac. powal: zeby krol dawal kopę szla-
 chciom za niewolnika i rzekli go bę-
 dzie chciał miec: Monety zadney ze-
 by nie kowano bez pozwolenia samych
 Poddani szlacheccy. Poddani szlacheccy zeby
 checcy. nie

krolowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 nie krolowi nie winni byli dawac, krol X.
 tylko poradnego, po dniu groszy; od
 czego wolni. woytowic, mieszczanie,
 ogrodnicy, mlynarze, kaczmarze,
 szczupla rola, sieniacy. Szlachcica pra-szlachcica
 wem nie przekonanego zeby nie chny- Polskiego przy-
 tac, chyba gdyby co ukradt, zapalit, wileie.
 dobrowolnie i umyslnie kogo za-
 bil, rozbil na wolney drodze, zwat-
 cil bialagtowe, i gdyby nie obiecal
 dac, albo nie mogl stawic rekomy: Dobra szla-
 dobr aby zadnemu Szlachcicowi krol checkie.
 nie bral bez prawa: ani go nie srodzil sad szlachci-
 bez Rad koronnych: konnisiarzew konnisiarzew

księga⁴ I. Rozdział II.

na granice zeby Krol nie bronil da-
 nac: gdyby sie kto przed ferowanem
 Ulgoda przy- razielska przed dekretem
 zgodzil; zeby Sądowi, nie dawal kary
 kary pienię- pienięzny; te zas kary pienięzne kto
 zne. re sąd naznaczy; zeby albo szm krolal
 bo przez poborców wybioral: aby ich ni-
 komu nie darował, zeby ie sobie wybie-
 Do ksiąg publictal: do ksiąg publicznych nalezacy
 cznych nalezacy. zeby sami przy sądach bywali; i na to
 nie zarzowali Namiesnikow ludzi cno-
 tliwych, i to tylko kiedy potrzeba in-
 ka sluszna bedzie tego wyrzadzala:
 Rus i kuciany porownane Rus zeby tez wolnosc co i Polacy mie-
 z Polska. li, tylko zeby zwyczajny owies az do
 Smierci

królowie w Polsce panujący. [†] Wład: Jagiello
 śmierci tego króla płacili: a kwiatowy król X.
 i Dobrzyńska ziemia do dziesięciu
 lat. Za które wolności Prędzkowie ^{Successivo-electivum Regni Poloniae}
 si obiecali królowi syna jego za kro-
 la obrac który się im będzie widział
 godniejszyszy, i gdy doroscie, i prawa im
 poprzy sięże, heronowac. Wszystko ono ^{konfederacya na zachowanie prawa.}
 zebranie senatorow i szlachty obowię-
 zało się przysięga, za nieprzyjaciela
 Czczyzny mieć takiego każdego, i prze-
 cino niemu powstac; któryby sprzeciwił
 się temu wszystkiemu; co tam na ten czas
 na sejmie postanowili: także któryby
 bunt y takie nowce chciał stroic, albo He- ^{Heretykom nie pobbazac.}
 retykom pobbazac. Co wszystko potym

księga I. Rozdział II.

W Poznaniu, w Brześciu i w Dobrzyniu potowierdzili sobie na trzech Sejmach, za tegoż Króla, w Poznaniu, Brześciu i Dobrzyniu: na co Król Jagiello dał im paszporty albo listy, które chowają w skarbie. Te wszystkie prawa opisał Bielski l. 3. f. 333 ale obszerniey Kromer de reb. Polon: lig. f. 297. et 298.

Posłowie do
Witulta Olesni-
cki i Micha-
łowski.

Z tegoż Sejmu, posłał znowu Król Zbigniewa Olesnickiego i Mikołajka Michałowskiego do Witulta, aby go przed nim wymówili: bo się załował Witult na Króla, że go osławił u Papieża, i u Niemców, i że mu zakazano w Rzeczy mie Korony. Pytali też Posłowie Witulta; czemu osądza zamki pograniczne, i Letowie kaze przysięgać sobie, nie mo-
gąc

krolowie w Polsce panujący. Wład: Sagiello
gac tego sflusnie czynić? Na co tak. krol x.

odpowiedział Witult, ze to czynię dla Witult gotu-
nie przyjaciela: a on to czynił w na- ie się na ko-
dzie krolestwa Litewskiego: bo mu ronacyą.

izuz miano koronę przywieść w mie-
siacu Wrzesniu, według Bielskiego: na
16 dzien sierpnia, według Kromera. Dla

czego krol polecił to Janowi Czarnkow- Czarnkowski
skiemu Podkomorzemu Poznanskię. Podkomorzy
Poznanski po-
imał Poslow
Cesarskich.

mu aby strzegł na granicach Polskich,
Poslow z koroną, albo z listami Cesar-
skimi, i nie przepuszczał ich. Czarkow-
ski tedy poimał Poslow Cesarskich Do-
ktora Baptyste Cygalla Wlocha, Genu-
encyka, i Zygmunta Rota Niemca.

Księga I. Rozdział II.

Liszt Zygmunta
Cesarza do Wi-
tulta.

Wielko-Pola-
nie na granic-
cach czatuja
na koronę Wi-
tultową.

Ostrog Wo-
iewoda Po-
znanski Ge-
neral W.P.

wiadomości do Wtulta z Cesarzkimi li-
stami, w których to było. In Cesarz obie-
cuię w krotce przysłać dwie korony
jedną samemu Wtultowi, drugą Julii-
annie żonie jego. W tychże listach by-
ła Copia zjednoczenia Węgrów, Prusów,
Inflantów i Litwy. Za co Krol Czarn-
kowskiego udarował. Gdy Czarnkow-
ski zachorował, przeciwstawszy Nasi
te listy ruszyli się przeciwko Posiom
korony niósłacy; choc im Krol tego nie
roskazał, tylko z swej chęci dla do-
bra Ojczyzny zwłaszcza ci Wielko-Po-
lanie Sędziwoy Ostrog Woiewoda Po-
znanski, i General Wielkiej Polskiej, Do-
brogost z Szamotul kasztelan Poznański
obadwa

Krolowie w Polsce panuiący. Wład: Jagiello
 obadwa Kłęczowie, Jarand z Bru- krol X.
 dzowa herbu Pomian, Woiewoda Ino- Kłęczow i Po-
 wlocstawski, i polozywszy się między miłana miłosc
 lasami, gdzie rowią Turza gora, cza- ku Oyczyźnie.
 towali na Postow niósących Korony, aby
 ie byli przecieli, ktorzy przez Pruską Zi-
 mię chcieli z Koronami iechac do Litwy.

Ale dowiedziawszy się Postowie ko- Postowie Cesarzay
 rone niósący, ze Polacy na nich przy gra- z koronami: się
 nicach czatuią; nazad się z Frankofur- wracają.
 tu wrocili do Węgier, do Zygmunta Cesa-
 rza. Gdy się tego dowiedział Witult, ze
 tego Postow z listami przecieli Polacy, i ze
 się drwóży z Koronami wrocili nazad: za
 frasował się bardzo: ale tego po sobie

księga I. Rozdział 11.

Goście na ko- nie pokazował: bo miał gości u siebie
 ronacya Wi- dający, których iuz był zaprosił na ko-
 tultowa darmo ronacya swoje, to jest, Magistra Pru-
 przyjeżdżają. skiego, Inflant skiego z Komendora-
 mi przedniejszych: Xząt Moskiewskie
 go, Twerskiego, Odoiooskiego i nie-
 których Tatarskich: których wszystkich
 trzymał u siebie, czekając na to nie-
 mal cały miesiąc. W tym gdy się Wi-
 Choroba Wi- tultowi karbunkul wżod między topat-
 tultowa. kami uczynił, zachorował podobno z
 Posel od Wi- frasunku. Przecię iednak chcąc mieć
 tulta do kro- koronę, i wiedząc że iey nie mógł śniadniey
 la. dostać, wysłał za wolą krolowską; postat
 Mikolajia Matdrzyka Rozyca do krola,
 zmy

królowie w Polsce ~~nie~~ panującą Wład. Jagiello
 zmyślając iakoby iuz miał odstąpić król X.
 przedsięwzięcia swego z strony koro- Chytrosc Witul-
 ny, i zapraszając króla na łowy do Li- tonii.
 twy: w rzeczy zaś samey chcąc u-
 błażać króla i senatorów Polskich
 słowami i podarunkami. Bronili Bronią Senato-
 tej drogi senatorowie królowi nie dając rowie królowi
 o chytrosci Witulta: a usłyszawszy drogi.
 że Witult choruje; pozwoili królowi
 do niego iechać. Miedzy innymi sena- Zbigniew Ols-
 torami iechał z królem Zbigniew Ols- snicki Biskup
 snicki Biskup krakowski, któremu tę krakow: Senator
 pochwałę przypisuje Kromer de rebus zacny.
 Polon: l. 19. f. 299. Cujus neq. prudentia, Senatora za-
 facile circumfendi, neq. integritas corruppi, cnego pochwała.

ksiega 1. Rozdział 11.

neg constantia. frangi a Vitouo
 posset. Jakoby rzekł kromer; Poicchat
 do Witulta Oleśnicki, ktoregoby się ro-
 stroponosc oszukac, cnota zkorumpo-
 wac, stateczngc Witultowi przelamac
 Oleśnicki nay. nie dala. ktory Oleśnicki poniewaz byl
 cięższy Witul- najcięższy Witultowi, Witult inszym
 iowi. Starye dajac, Oleśnickiemu nic nie da-
 wał. Gdy przyjechali nasi do Wilna;
 Wielka chęć Witultowa. prosil Witult krola; aby mu dopuscil
 do korony. korone wzjac na krolestwo Litewskie,
 tylko na dzien, albo na dwa: obiecujac
 iac ię krolowi trzeciego dnia: mowiac,
 ze to czynie nie dla puchy, alem zem
 sie juz ostanil przed rozzytkimi krolami
 Chrzescianskimi.

krolowie w Polsce panujący
 Chrześcianskimi. Na co mu krol tak ^{Wład: Jagiello} krol X
 odpowiedział; Nie godzi mi się tego
 uczynic bez moich Senatorow. Potym
 do Zbigniewa Oleśnickiego Biskupa ^{Oleśnicki nie}
 krakow: na ktorym rzecz ta naywię- ^{wzruszonego}
 cey należała, Witulki posłał, prosząc ^{Stary Senator.}
 aby króla i drugich Senatorow na to
 namawiał, obiecując mu to dobre na-
 gródzić. Na co tak odpowiedział Ole-
 śnicki. Ani królowi, ani mnie godzi ^{Oleśnicki Wi-}
 się pozwolić na to, nad przysięgę mo- ^{tulstowi radzi}
 ię. Gdzie zaraz począł Witulstowi radzić ^{zeby dał pokoy}
 aby tego nie czynił; ukazując mu iako ^{koronie.}
 we zwierciedle, że z tąd miałby miasto

Wyrostek
 księga 1. Rozdział 11.

Mądra rada
 Oleśnickiego.

kość między
 psami.

ozdoby hanbę, a Polska i Litwa wie-
 czną zgubę. Gdyż Zygmunt Cesarz,
 i Krzyżacy głowni nieprzyjaciele nasi
 chcą tego samego, żeby te dwa Narody
 z sobą powadziłi, a powadziwszy sami
 ie pozarli: wszak i Cesarz śmie to iuz
 iawnie mówić, i śmieć się z tego po-
 wiadaiąc: Tem ia iuz kość wrzucił ta-
 ką między dwóch psow, około ktorey
 sami się pokąsaią. Dla czego przez
 posła iego, prosił dln Boga Oleśnicki
 Wilmela, aby się obaczył, a wiedział co
 czynił: prosił żeby iuz będąc starym,
 schorzałym, bliżkim śmierci, i nie mając
 potomka,

krolowie w Polsce panuicy. Wlad. Jagiello
 potomka, ktory by mial po nim pan o- krol x.
 nac, iur tej koronie dal pokoy. Przydal
 na ostatek Olefnicki; gdybym ncz to
 pozwolic mial; bylby m, Witalca, i Olefnicki ani
 Pana mego, i Rzeczypospolitey zdray- zby nie slucha.
 ca. Dzinuiac sie Wital Olefnickie-
 go statecznosc, i widzac ze prosba,
 trudno go uiać i uzyc: poczal mu gro-
 zic mowiac; Jezeli dla mnie krol zru-
 cilz Biskupstwa Krakowskiego Wiza,
 tedy i tobie to uczyni. Odpowiadzial
 Olefnicki Biskup. Nie jest Pan nasz tak Senator Kocha-
 niebaczny, gdy na to nie zasluzyt: a do iacy Gyczyzna.
 tego gotowem nie tylko honor, ale i

Księga I. Rozdział II.

zycie tracie dla Ojczyzny, która mi
tak wielkiej rzeczy powierzyła. Gdy

Witult bliski
Smierci króla.
przeprasza.

już co dzień bardziej słabiał Witult;
porzął wszystkie zamysły swoje porzu-
cać. Potym kazałszy wszystkim usta-
pic, gdy sam tylko król został przy nim;
prosił Witult króla, aby mu wszystkie
występki odpuszczał: cokolwiek albo wem
wyrządziłem ci królu, to nie z siebie, a-
le z ludzi miał. Potym prosił króla za
Litwą; aby ustawił i przywilejów jego

Witult senato-
rowi do Polskiej
odsyła

nie znosił, ani odmieniał. Widząc król
Jagiello że już Witult dłużej żyć nie
mógł; Zbigniewa Oleśnickiego i innych
Senatorów

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 Senatorow do Polskij wyprawit chąc krol X.

no nie bytnosci ich, po smierci Witulta,
 uczynic Wielkim Księciem Litewskim
 Inwidrygala brata: ktoremu pewnieby
 się byli Senatorowie Polscy sprzeciwia-
 li. A Witult WXL. iako przystoi na

dobrego Chrzescianina, wyspocwiada-
 wszy, i sacramenta SS. ^{przyjąwszy} przepraszając

Witult iako
 anin umiera.
 krola. i protestując się ze prawdzi-
 wym Chrzescianinem umiera, przy
 krolu skonał w Trokach, roku 1430

więcey niż osm dziesiąt lat mając, w
 piątek w wigilia SS. Szymona i Ju-
 dy, to jest, 27. dnia Pazdziernika, gdy
 Wigilia SS.
 Szymona i
 Judy
 ustrzeńka weszła. Potym ciało jego do

księga I. Rozdział II.

Pogrzeb Witulna. Wilna przywiezione, z płaczem ludzi
 wszystkich od króla i jest pochowane. Był
 Obraz Witulna. tam jego obraz własny na koniu z wy-
 czaiem Grekow, po staroswiecku malowa-
 ny. Był Wituln wzrostu nie wielkiego,
 szczupły na ciele, i brode golił. Był Pan
 czuły, i dowcipu wielkiego, mierny w
 Wodę tylko iedzeniu i napoiu, samę tylko wodę piia-
 piiał.
 Urzędnicy na dobrach Panskich. kiedy który z urzędników wie-
 go wydzierstwoami z bogacił; tedy mu
 wszystko pobral, i znowu mu tenze u-
 rząd wrocil. a gdy znowu się wspomogł;
 znowu mu wszystko wziął: aby był Urzę-
 dników liczeby nie słuchal. iako pi sze.
 Bielski.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 Bielski. Czasu wielce przestrzegal ze ^{król X.}
 by go darmo nie trawil: dla tego przy Czasu ochrona
 stole siedząc i vedząc sądy odprawował, ^{przy stole są-} dy i poselstwa.
 i Posłom odpowiedzi dawał. i ako pi-
 sze Kromer, i to ieszcze przydaie ze do
 roskoszy ciata byl bardzo skromny.

Juliana zona Witulstowa nim umarl Depozytor
 chciała byla dac wszystkie klejnoty ^{nie trzeba się} podeymowac.
 swoje Zbigniewowi Olesnickiemu
 Biskupowi Krakow: radzącemu do Pol-
 skij, do schowania: ale się iey Zbigniew
 z tego wymowil. Michovita l. 4. c. 47.
 f. 288. Kromer de reb. Polon: l. 19. f. 297.
 298. 299. et 300. Bielski l. 3. f. 333.
 334. et 335. etc.

ksiega I. Rozdział II.

XLVIII. Krol Ja-

Swidrygat X-
zciazem Litawski
giello przed smiercia Witultoway wypra-
wiwszy do Polskiej Senatorom, po smier-
ci Witultowey, w niebytnosci ich, i bez
rady, Swidrygalowi bratu swemu
dal Niesstwo Litewskie czlowiekowi
pierzchliwemu, marnotrawcy i zia-
niacy: i na znak tej inwestytury przy-

Pierscień znak sial Krol Swidrygalowi pierscień swoy.
Xstwa. iako pisze Mlichovita l. 4. C. 43. f. 288.

Tegoz zdania jest Bielski: kromer zas
pisze ze Litwa i Rus szcudrobliw-
Litwa i Rus przystali do sciaz Swidrygalowaz uwiedzieni donic-
Swidrygala. dziawszy sie ze siez na Xstwo Litewskie
Swidrygalowi

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 Swidrygaliowi zaniósł; wszyscy do ^{król X.}
 niego przystali, a król prawie sam bez
 ludzi został. Swidrygali tedy opanowa- ^{Swidrygali har-}
 wszy zamek Wilnenski i Trocki, iakę ^{dy.}
 szę Litewskie sobie poczynal. Dowie-
 dzawszy się tego Polacy nasi będący ^{Podłanie zy-}
 na Rusi, iako to Paweł Biskup kamie- ^{czini Polsce.}
 niecki człowiek podłego urodzenia, a
 le wspaniałego ducha (iako pisze Kro-
 mer) Hrycko Kierdeionvic, Teodoryk,
 Michal i Muzyło bracia, z Buczaca
 Habdankowie, i Kuszyna z Galowa
 przyciągnęli pod Kamieniec, i postawili
 do starosty kamienieckiego Doygerta Wi- ^{Sztuka dowci-}
 lenskiego Woiewody, aby do nich zszedł ^{pną.}

księga I. Rozdział II.

z zamku na pilną rozmowę z strony
Rzeczypospolitey: który ieszcze nie wie
dział o śmierci Witalstowcy: a goy przy-

szedł Doygert; pojmali go i związali;
i opanowali zamki kamieniecki, Smo-
trycz, Skale i Czerwonygrad. Ten Hry-

cko Kierdejowicz, był herbu Kierdejowicz:
na którym są trzy lilie w polu białe-
kinnego: a drugie pole jest czerwone.

Ten herb nadal na Rusi Luidwiko-
wskowski i Węgierski tym tam obywatelom
za pewne zasługi podczas obleżenia
Belzu: bywali w tym domu ludzie mężni.

O tym poimaniu Doygerta i o opanowa-
niu

Starosta kamie-
niecki poimany.

Kierdejowicz
herb lilie trzy.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 niu zamkow dowiedziawszy się Swi. ^{krol X.}
 drygał; bez żadnego respektu poczał
 łaiac krola mówiąc; Trzymales mnie ^{Swidrygał kro-}
 krolu z Witultem dziewięć lat w wię- ^{lowi więzienię}
 zieniu (był albo więz na krzemienou ^{grozi.}
 w więzieniu u Witulta, ale uciekł).
 mogłbym ci to teraz oddac: iezeli mi
 kamięca i Podola nie wrociisz; iie
 puszczę cię z tąd, i do więzienia wsła-
 dzę; tymze i Polakom przytomnym
 groził. Dla czego stychac było wszę-
 dzie, ze krola Polskiego brat Swidry-
 gał do więzienia wsadził. Przetoż Pa-
 piez Marcin V. przez list kazał Lwowie

księga I. Rozdział II.

pod ciężkimi kłatwami Króla wypu-
 scić z więzienia. Król zaś Jagiello
 uchodząc z Świdrygalem trudności;
 Taklika Tarło postąpił do kamieńca Taklikę Tarła
 z Szczekarowic Toporczyka do Micha-
 Buczacki ta Buczackiego przykazując; aby tę-
 mu Michałowi Babie Rusinowi; co
 z Tarłem iechał, oddał na Świdryga-
 ta kamieniec i inne zamki. Ale dny
 młodziani Dworu Królewskiego przeci-
 wni temu aktorowi Królewskiemu An-
 drzey z Tenczyna i Mikolaj Drze-
 wicki herbu Ciołek, który w niebytno-
 ści kanclerza i Podkanclerzego miał
 pieczęć

Tenczynski
 i Drzewicki
 zycieliwi Oy-
 czynnie..

krolowie w Polsce panujacy Wlad: Jagiello
 pieczęć krolowską, napisawszy na kar- krol X.
 tecce, aby tego Buczacki nie czynił; po-
 nieważ to krol czyni z musu, a nie z *Liść skryty w*
 dobrej woli: stoczkiem owę kartkę ob- *Stoczku.*
 lepili, i dali chłopcu Jarłowi Zaklicę,
 rozkazując aby Buczackiemu, albo w
 niebytnosci jego, kamienieckim Miesz-
 czanom powiedział to ustnie. Jeżeli nie
 chcecie zbledzić, szukajcieś w tym
 Stoczku światła. Buczacki tedy rozwi- *Buczacki w sto-*
 nawszy stoczek i przeczytawszy kartkę, *czku światło i*
radę znalazł.
 Michala Babę i Zaklicę wsadził do
 więzienia, a zamkow nie puścił. Opisa-
 li to wszystko Miechowita, Kromer, Biel-

księga I. Rōdział II.

ski na miejscach niżej pomienionych.

Doniedziawszy się o tym weszły kim

Polacy rōdzą
o wyobrażeniu
króla z Litwy

Polacy, co się z królem działo w Litwie,
od Jana Oleśnickiego Marszałka Litwy

ryszewie z Litwy przyjechał z e srebrą

i z innymi upominkami danymi kró-

lowi od swiadrygala po ugodzie, mieli
za złe królowi; ze tak płocho sobie począł:

radzili iednak jakimby go sposobem
z Litwy rybawić: do czego lubo in-

Powietrze w
Polsce wszędzie.

powietrze wszędzie po Polsce na ten

czas będące przeszkadzało; przecię ie-

Scym w War-
cie.

dnak zjechałszy się na seym do War-
ty na 6. dzień Grudnia, uchwaliłi tam
do

królowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
do Litwy pospolite ruszenie: na które król X.

mieli się wszyscy stawie o pełni sty. Pospolite rusze-
cznia u kijan nad Wieprzem rzeką. nie podkijana-
mi.

Potym posłali pierwey do Swidrygala

Zbigniewa Oleśnickiego Krakowskie-
go, i Jana Włocławskiego Biskupa. Postowie Pol-
scy do swi-
drygala

Sędziwoja Ostroroga Poznańskiego, i

Jana Lichńskiego Brzeskiego Woje-
wody, którzy iadąc przez Warszawę:

dowiedzieli się ze król iuz wolny:

dla czego wrocili się do domu, i swo-

im dali znac; aby na pospolite rusze-

nie nie iędzili. Skoro się Swidrygat
dowiedział o tey gotowosci naszymy,

księga I Rozdział II.

przeprósł króla, i wolno go puścić.

król Jagiello
ucieka z Litwy.

Buczacki
Tęczynski.
Drzewicki.

A Wapowski^{prze} ze król na rozdanych
koniach uciekł: które mu rozsadził po
drodze Michał Buczacki, i dał o
tym znać Andrzejowi Tęczynskiemu
i Mikołajowi Drzewickiemu przy
królu będącym: którzy obaczywszy ko-
nie z zamku u chałupki małej, w po-
lu stojące; wywabili króla na przechod-
kę, i z królem wsiadłszy na konie przez
ziechali: i tak na rozdanych ko-
niach, bieżeli dnem i nocą prosto ku

konie rozsa-
dzone.

król Jagiello
na kolarstwie ku-
pieckim uie-
dza.

Podolu. Gdy już król jako stary nie-
mógł wytrwać na koniu; trafili się ku-
pcy z Chelmu wiozący towary z Litwy
na kilkunastu ko-

królowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
na kilkumasztu kolasach tubami na-
krytych: wsiadłszy tedy król Jagiello na-
kolasę kuprecką tak wiekhał. Idy z ro-
skazu Swidrygala Litwa goniący króla

napadli byli, w ten tam czas, na owych
kupców, i pytali się ich, jeżeli kogo nie-
potkali? powiedzieli kupcy Litwie ze
potkali, i drogę im inną ukazali. I. Chetmianie
tak król do Chetnu przyjechał: gdzie
dowiedzianwszy się o nim królowa,
przyjechała do króla. Na pomienio-
nym Seymie Wartskim Polacy nasi
dla lepszego ćwiczenia królewicow
Polskich Władysława i Kazimierza
dwoch Inspektorow naznaczyli, Win-
naznaczyli

kupcy ostro-
znie uwozą
króla

Chetmianie
króla uwozą.

królewicom Pol-
skim Rzązpospo-
lita na Seymie
Wartskim na 5
znacza.

Upomnienie Króla Jagiella

księga 1. Rozdział II.

centego kota z Dębian herbu Dolina,
 kustofza Gnieźnieńskiego, i Piotra Ry-
 terskiego Szlachcica. Michovita l.
 4 C. 48. f. 288 et sequi. Kromer de reb.
 Polon l. 20. f. 300 et 301. Bielski l. 3.
 f. 335. 336.

XLIX Roku P. 1431.

Sejm w Sen- krol. Jagiello z Chelmu przyjechał do
 domirzu o swi- Sandomirza na Sejm: na którym gdy
 drygale. Swidrygalewskie sprawy opisowano; przy-
 dano i to co najbardziej Polakom
 zaiętrzyło na niego, ze niektóre zamki.
 Swidrygat Podole wojuię. na Podolu pobral, i Smotrycza dobywał:
 którego

krolowie w Polsce panujący. ⁺ Wład: Jugicello
 którego gdy z tamąd nasi odpędzili i krol X.
 porazili; zebrali szczy ludzi znowu oko-
 ło Trębowli i Lwowa rabowali wszędzie.
 i wypadając z Zbarażem, krzemienią
 i Oleśką szkody wielkie czynili. Co Po-
 lacy słyszając, chcieli koniecznie wojnę
 przeciwko Swidrygatowi na sejmie po-
 stanowić; ale za poradą krolewską, do Postowie do
 Swidrygala tych pierwej Posłów wy- Swidrygala-
 prawili Stanisława Poznanskiego i
 Jana Chelmińskiego Biskupów: Se-
 dzimoi Ostroga, Poznanskiego i Ja- Ostroga, Lichin-
 na Lichńskiego Brzeskiego Woiwodów ski;
 upominając go, aby z Podola ustąpił;

księga I. Rozdział II.

tamże pobrane z gmk Polakom wracil:
i do króla przyiechal prasic go o Niszwu

Liteńskie. Na co zuchwale Postom od-
Hardy Swidry-
gal w gębę da-
ie Lutkowi,
i Podola się na-
piera

ponowiedziawszy Swidrygal, Lutkowi
z Brzezia Dolinczykowi dał w gębę,
i całego się Podola napierał. Co potym

korybut przy-
ieżdża do kro-
la.

ponowił przez Posta Swego Wasila szę
Ruskie rzezone Krasny. Tegoż cza-
su przyiechal do króla, do Krakowa

korybut z Czechami heretykami: kto-
Heretycy Sie-
roty.

rzy po śmierci Zyski wodza swego sie-
rotami się nazywali. iako pisze Kroner

de reb: Polon: l. 20. f. 302 gdzie przyda-
Zyski herety-
ka skora na bę-
bnie tużi str-
szy.

ie, ze Zyska wodz Czechow heretykow
umierając radził Czechom, zohy po śmier-
ci

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello-
 ci tego, skóra tego powlekli bęben: o-
 bicując im, że się tego kotta albo bę-
 bna będą bali w szyscyj ich nieprzyja-
 ciela. Poty kromer. Po śmierci tego

król X.

Lyski Korybut z Czechami heretyka-
 mi czyli wygnany, czyli dobrowolnie
 z Czech ustąpiwszy, w Gliwicy sobie mie-
 szkał i z tamtąd wypadając, wielkie
 szkody czynił w Śląsku osobliwie w ko-
 ściotach. Ale ich ztąd wykurzył Krz.

Czechowie he-
 retycy pustoszą-
 cy Śląsko ze ślą-
 ska wykurzeni.

Oleśnickie Konrad Biały wziąwszy
 i spaliwszy miasto, gdy Korybut był
 u króla Jagiellona. Tamże w krako-

wie Akademicy dysputowali z Cze-
 chami heretykami, błędy heretykom-
 Akademicy w
 krakowie z Cze-
 chami heretyka-
 mi o wierze dy-
 sputują.

księga I Rozdział II.

Mowa króla
Jagiellona do
Czechow Here-
tykow.

ukazując przy Królu, i Zbigniewie O-
lesnickim Biskupie Krakowskim. Tamże
Król po prostu takę do Czechow miał
mowę. Patrzcież Czechowie czegoście
herezjami waszymi dokazali! otęście
mągi straty duchowne i świeckie zwióz-
szy, kościoły i miasta zrabowawszy, ma-
tronom wieczną zadawszy sromotę, kwi-
trzące niegodę królestwa Czeskie wniwecz
obrocili. Jeżeli się upamiętacie, i a-
was z kościołem i królestwem waszym
pogodzcie. Ale na to nic niedbali He-
retycy. Mowę tę opisał Kromer de reb:

Mszy w ca-
łym Krakowie
zakazano dla
Herezykow.

Ibl: l. 20 f. 302. Zbigniew zaś Olesnicki
Biskup Krakowski po wszystkich kościołach
w Krakowie

królowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
w krakowie zakazał miewac Mszy dla. król X.

tego ze tam byli Heretycy: i sam Bis-
kup w Wielki czwartek az w Mogile
chrysmia, to jest, olej Święty konsekro-
wał. iako pisze Kromer.

Król tedy owy Heretykom na
Czechom Heretykom w dzień Wielkono-
cny kazał się przeprowadzić na Kazmierz
Wielkonoć kaza-
no ustąpić z kra-
kowa.

Dla czego korybut iadąc na Kazmierz, gro-
ził ręką kłwając kościołowi S. Stanisła.

Heretycy grozili
S. Stanisławowi.
na na skalce, i Biskupowi nie tylko o

zakazanie Mszy, ale też i o to, że kiedy Biskup dwa-
ciz Czechowie Lechnicki Kłasztor na gra-
zny przeciwny
Heretykom.

wicach Węgierskich zrabowali byli; Ole-
snicki Biskup zebrawszy ludzi z Przyja-

księga I. Rozdział 11.

ciot i dworzanow swoich; kazał tych-
ze heretyków powracających przelice-
pac iako pisze Kromer. Tegoż też

Częstochowski
kościół zra-
bowany.

czasu naproszy się heretyckich błę-
dow niektórzy nasi Polacy osobliwie
Jakub Nadozny z Rogowa, herbi Dzia-
łosza, i Jan kuropatwa z Łacuchowa
Szerzeniańczyk zrabowali kościół Cze-
stochowski: ale mnicy tam wszystkiego
znaleźli, niż się spodziewali. Ciz żeby

Obraz Cze-
stochowski szablą
Polską cięty.

byli suspicyą zwałili na Czechow he-
retyków; obraz Matki Boskiej szab-
lą cięli: które cięcie znac do tego
czasu. Tych złapanych potym więzio
no

krolowie w Polsce panuiący. Wład: Jagiello
 mo o to, na zamku krakowskim. kro- krol X.
 mer de rebg Pol: l 20 f. 302. Bielski
 l. 3 f. 337. Odprawivszy krol Ja- w Bieczu krol
 giello korybuta z Czechami, poręchal z sie gotwie na
 Krakowa do Biezza: g dzie gdy sie go- woynę.
 tonal na woynę przeciw Swidrygato-
 wi; przyiechal do niego Ludwik Com- Posel od Magi-
 mendor Torunski imieniem Magistra stra krzyzakow.
 krzyzakow Pruskich ofiamusc sie na,
 to ze chce krola pogodzie z Swidry-
 galęm bratem. Za co krol podziękowa- Cudzoziemiec
 wszy krzyzakom; sekretnie prosil krol krol Jagiello
 Jagiello krzyzakow zeby sprzyiali Swi- bardziecy sprzy-
 drygalowi (iako pisze Dlugosz) przydal cal sienie: niz
 i to krol; kiedy ia poyde z woyskiem na Polakom.

Księga I. Rozdział 11.

Smierc rzezy
skryte odkry-
wa.

Rusi; wy krzyzacy w padnijcie do Pol-
skij; Ta zarada króla Jagiellona do-
piero się po smierci jego wyiawiła.

Plomienczyk
Pisarz i Posel
królewski.

Posła jus gen-
tium Kazie Ja-
nowa c.

Wielko-Polanie
w woysku le-
niwi i wielece
rabuiz

jak o piſze Długosz. i Kramer. Potym
król do Swiadrygala posłał Jana Lutka
z Brzezia. Plomienczyka. Pisarza kan-
cellaryjskiego, aby go do zgody namo-
wił. Ale gdy Lutko rzekł cos przykre-
go Swiadrygalowi, contra jus gentium rzu-
cił się na Posła Swiadrygal. Czym bardziej
król rozdrażniony, co prędzey się na
woynę nagotowawszy, i pod Grodło
przyciągnawszy; stanął nad Bugiem
rzeką; gdzie dwanaście dni czekał
na Wielkopolanow nie rychło ciągną-
cych

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 cych, a niezmiernie szkody w ciąg- krol X.
 niu czyniących. Potym gdy się nasi Swidrygalo
 przeprowili przez Bug; zaiechał im się nieszczęśli
 z szescią tysięcy konnych Swidrygal: na wojnie.
 a Rus wszytka z bydłem uszła do la-
 son i na błota. Maiąc tam kilka u-
 tarzek z naszymi Swidrygal; wszędzie
 przegrał. Tamże Senko Kz Ruskie
 zabity; wielu pobito i poimano: Wło-
 dzimirz zamek od króla wzięty i spalo-
 ny. W tym wadciągnęli Wielko- Wpławo idzie
 lanie: ktorych gdy krol zgromił o nie wojsko pod
 rychle przyciągnienie i o wydzierśho; Luckiem.
 puściło się wpławo całe wojsko przez
 Styr rzekę głęboką pod Luckiem: most

księga I Rózdział II.

Swidrygał z
wojskiem ucie-
ka.

Puszczę ni
więźniowie
na parol.

Suknia skwa-
wiona.

albowiem za sobą zrzuciwszy swi-
drygał; na drugiej stronie króla ce-
kał chcąc bronic przeprowy. Ale gdy
się nasi przeprowili; Swidrygał spa-
liwszy Luckę miasto; a na zamku Ju-
rze Rusina osadziwszy; począł ucho-
dzic ze wszystkim ludem: których gonizę
nasi; między wielę inšymi poimali
Rumbolda Marszałka Liwoskiego i
Gostolda: których potem wyswobodził
Swidrygał slubiąc ich w Krakowie
stanie na każde rozkazanie królewskie.
Tamże sam Swidrygał uciekając ma-
nie zginął. Między inšzymi łupami; gdy
szatę jego skrwawioną; do króla przy-
nieśli

krolowie w Polsce panuacy. Wlad: Jagiello
 niesiono; krol rozumiac ze zginat krol X.
 wielce go zaluiac plakal. Tamze wie-
 lu naszych zginelo, gdy nie ostroznie
 Tatarow przy Swidrygale bedacych
 gonili: iako to Jakub z Rogowa, Jakub Rycerze Polscy
 Ligęza, Henryk Pakoslawski, Sulislaw na wojnie po-
 Suracki, Jakub Komorowski, ledwie sie bici.
 wyleczyl Pawel Zborzenski. Tegoz cza-
 su znnowi Nasi zwyciezyl swidrygalo-
 wych ludzi Belska ziemię woiacych;
 gdzie byl posłany Kazimir Xze Mazo-
 wieckie z Janem Mezykiem Dąbrow-
 skim Wieniawczykiem starostą Ruskim
 ze szescią tysiacy woyska. Tegoz ro-
 ku, na dzien S. Matgorzaty z całym wojs-
 kiem S. Matgorzaty.

księga¹. Rozdział II.

X
*Luck w ob-
 leniu.*

*król barożicy
 Litwie niż Po-
 lakom sprzyja.*

X

skiem obległszy miasto Lucko doby-
 wał go, nie dobywając. Gdzie goy z
 dział w murze dziurę wybito, przy-
 puszcili nasi na switaniu do szturmu:
 ale szurm stracili bez rządu i poślikaw
 będąc. Tegoż dnia iednak Turza sta-
 rosta Lucki przysłał do króla prosiąc
 o przymierze: które mu dał król do
 dni trzech przeciwko woli senatorow
 niektórych. Pod czas tedy przymierza,
 obleżeni dziurę w murze zaprawiwszy,
 wody z rzeki naniószy, lepiej się niż
 przed tym opatrzyli. Czego goy im i dni-
 gi raz dozwolił król; między szemra-
 niem całego woyska to mówiono; że
 król

+
 krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 krol bardzo swidrygatonij i Litwie, krol X.
 niz Polakom sprzyja. iako pisze kromer

i Bielski. Nie darmo tedy Ulugosz Cudzoziemscy
 napisal iako się trochę przed tym po- krolowie bar-
 wiedzialo) ze krol Jagiello gdy się w dziey Sprzyja-
 Bieczu gotował na wojnę; przyjechał iz Swoizmi
 do niego Ludwik Kommandor Torunski Narodow; niz
 od Magistra Pruskiego, wrzeczy chęć Polakom.

z nim stanowić pokoy: a on chciał się
 porozumieć z krolę Jagiellonem; ze-
 by był pomoc dać Litwie przeciw Pola-
 kom. Byli też niektórzy Panowie na-

si w woysku; co się z nieprzyjacielem Zdraycy Oyczy-
 w nocy rozmawiali: ichże zypnosci i zny nieprzyjac-
 w wszystkimi wygodami ratowali: iako to lowi Sprzyiają.

księga I. Rozdział II.

Zareba

Ist zmyslo-
ny.

za dat Stanisławowi Króla z koni-
na herbu Łabęć Nawrzyncowi Za-
rebie kasztelanowi ścradzkiemu.
iako pisze Blugosz. Swidrygał
chcąc naszych odstraszyć od Lucka;
zmyślił list do Króla Jagiellona od
Cara Tatarskiego, żeby Podóla zanie-
chał, które on darował Swidrygał-
owi. Ale widząc Swidrygał, że mu
ten fortel nie uszedł, posłał do kro-
la prosząc o pokoy, rozumiejąc że
Polacy zezwolą na pokoy dla nastę-
pującej zimy, i dla zdychania ko-
ni. A on to uczynił na zdziwienie: chęć
aby byli nasi od oblężenia Lucka usta-
pili, i żeby on

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 pili, i żeby on był w zimie kracie na- król X.
 sze pustoszył. Wysadzono tedy z o- Traktany o po-
 bu stron ludzi pewnych którzyby o koiu.
 pokoiu traktowali: iako to Semovi-
 ta Szę Mazowieckie z siedmią Wo-
 iewodow i z trzema kasztelanami
 Wym Ratno zamek wzięli królowi Ratno zamek
 Swidrygalowi ludzie, gdy sie Rusim spalony.
 poddali, i spalili go: drudzy Chelm-
 ski powiat wybrali. Co im oddał Co- Ciótek Litwy
 i Rus poraził.
 tek Podstarosci Chelmski, za staroży-
 im tylko we stu i trzydziestu koni: Podkrzemienem
 gdzie zbił ich trzysta, a czterdziestu po Rycerze Polscy
 imal. Przystępszy pod krzemieniec po Szafraniec, Me-
 duski, Dzierzek Piotr Wostowski, i kier-
 deionie.
 Szafraniec, Piotr Meduski, Dzierzek

księga I Rozdział II.

Włostowski i Hrycko Kierdcionie we
 Pod huzemien-
 cem zasadała dwu tysięcy konnych; ukazało się ich
 Szczęśliwa Na-
 szym, ale nie-
 szczęśliwa Ruś-
 i Litwie. trochę pod zamkiem: których obaczy-
 wszy Swidrygaliowi ludzie, wypadli z

zamku: a nasi przywiódłszy ich na-
 zasadkę, okrzykli ich i pobili tak,
 że ich mało co wszło do zamku. Twa-
 rząc nasi przy oblężeniu Łucka, nie dali

Okrucieństwo się wychylić Litwie i Ruś: którzy kie-
 Litwy i Ruśi dy którego z naszych poimali; tedy go
 umęczyszy i upiekwszy z murów wy-
 wieszali, i wolać naszych ludzi.

Czary Litwy i Ruśi ka-
 młodziana nożem zarznąwszy, i
 dząc wnetrze-
 sciami ludzki wewnątrzności jego w drobne kawałki po-
 mi. siekawszy

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
siekawczy, w donicę rospalonego krol x.

węgla włożyli: z którą chodząc po
zamku wszędzie kładzili, czarując
i modląc się, żeby owego zamku nie
mogli wziąć Polacy: czego oni (tak) Zydzi cza-
row uczą.

pisze Kramer de reb. Polon. I 20 f. 309)

od Tydlow się nauczyli: nasi też gdy

ktorego z nieprzyjaciół poimali; nie

żywili; ale zaraz zabili. Tegoż cza-
su dla ustawicznego zdychania koni, nic a w sno-
pach szkodzi.

w obozie naszym wielki był smród, i

niezmierna. moc much: gdy albo im

nasi dawali im pszenicę w snopach;

plewy im wewnątrzności podziurawi-
li: co nasi postrzegli ale nie rychło. W.

księga I. Rozdział 11.

S. Idziego
dzien. Sobotę (iako pisze Bielski l. 3. f. 339.
w dzień S. Idziego. Proki (iako pisze
Długosz) albo proce na dzimwy wiel-
kie Nasz zasadzivszy, z drugiey stro-

Z Proc ka-
mien i kon-
skie ścierny
do Lucła ciska-
ią Polacy. ny styru rzeki; kamienie niezmiemie
wielkie; także ścierny konskie do mia-
sta miotali i obleżonym bardzo szko-
dzili. Poty Bielski. Kromer de rebg Pol:
l. 20. f. 301. usq ad f. 304. Bielski l. 3.
f. 336. usq ad f. 339.

L. Tegoz roku P. 1431. De

Ugodę roz-putaci z obu dwu stron wysadzeni uż
szył Sypidry- byli blisko ugody: ale to rozszyl Swoidy-
gal. gal

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 gat; chcąc zoby do tegoz pokojn i przy. krol X.
 mierza Magister kryzakow Pruskich
 i Wołofza należeli: iuz się albowiem
 zkonfederował z nimi Swidrygat przeciw
 Polakom przez znaczne upominki. Dla
 czego kryzacy wosowali Kujawoy i Do-
 brzynską ziemię; a Wołofza holdwię-
 cy Polsce, Rus i Podole. Ale Wołofzy Buczaccy Wo-
 po zwoiowanych krajinach okolo Smia-
 toszę porazili.
 tyntia, Kamięca i Halicza, trzeybn-
 cia Theodoryk, Michal i Musylo Bu-
 czaccy wszytek plon odbili: a Alexan-
 der Woiewoda Wołofski z tey porazki le-
 dwie uciekşy, przedko potym umarł od

księga I Rozdział II.

Buczaccy zalu cięższkiego. Po tych Buczackich
 Jazłowieccy. herbu Habdank, zeszłych, po bratęj poci,
 przyszedł Buczac w dom Jazłowieckich
 także herbu Habdank. Tego czasu Roha-
 nym Wołochan wzięty dał król Rycerzo-
 ni swemu Mikołajowi Parawie z Lu-
 krzyczacy po bina. Toz się stało krzyczakom krainę
 razem pod na- wojującym od Jana Jarogniewskiego
 szych herbu Orla albo szaszor: na którym jest
 Orla albo sa- herbu Orla albo szaszor: na którym jest
 szor herb orzeł w polu białym orzeł czerwony, u iednych
 z gwiazdą. bez głowy, u drugich z gwiazdą miasto
 głowy. Przyniesiony ten herb z Negier:
 Rycerze Pol- gdzie się od niego zowię Szlachta szasz-
 scy sławni nie, a w Polsce szaszowscy. Ten tedy Ja-
 Jarogniewski, rogniewski, Bartłomiej z Wyszemburgu
 Wyszemburg, kolinski etc. herbu
 Teod.

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
herbu Nalęcz, i Dobrogost Keliński i in. król X.

ni, usłyszawszy o krzyżakach krajiny
swoje pustoszących, porwanym się zobo-
zu, i zebrałszy lud pospolity w kuliawach

i w ziemi Dobrzyńskiej; potkali się z krzyżacy od
Polaków pora-
żeni.
krzyżakami bliska Naktu miasta, nad
rzeką Winią, u wsi Dabek, we szrodę
przed podniesieniem S. Krzyża: gdzie

spiewając zwykłą pieśń Bogarodzica Bogarodzica
pieśń śmiała
nieprzyjaciółom
Polskim.
tak wielkimi głosami; że aż lasy około
brzmiały z podziwieniem krzyżaków, z

każ się tak wielki lud prędko wziął.

Choc bronie swoje porzucali krzyżacy,

wszystkich jednak zabili Polacy, oprócz Więźniowie
krzyżacy w kra-
kowie.
Teodoryka Marszałka Inflanckiego,

Księga I. Rozdział II.

i siedmiu Komendatorow Pruskich: ktorzych do więzienia na zamek Krakowski odesłali: gdzie wszyscy pomarli o-

procz Teodoręga. W teyże bitwie wię-

Chorągwie krzy-
żackie w kościele
krakowskim po-
wieszono.

te cztery chorągwie powieszili na si-
m kościele zamku Krakowskiego. Drudzy
krzyżacy co kuiawy i Dobrzynską ziemię
woionwali, wrocili się iuz byli do domu bez
szkody. Ci do dwudziestu czterech miast

krzyżacy naj-
mnież ludzi na
palenie miast
i wsi Polskich.

Nieszawa
miasto Toru-
niowi rowne

spalili w krotkim czasie, te zostały
znacznieysze Inowrocław, Włocław,
Nieszawę miasto na ten czas rowne na-

siadłością Toruniowi; i wsi bardzo wiele.

Na to albowiem palenie najmnież ludzi;
temu co miasto spalił, placili po trzydzie-
sci

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 sci grzywnie: temu co wies spalił, po ie
 król X.

dney grzywnie. Tegoż czasu krzyżacy i Tumigrała sta-
 zamek Nieszawski wzięli przez zdradę rosta kuciawski
 Zdrayca.

Mikołaja Tumigrała Starosty kuciaw-
 skiego: Brześcia dobyć nie mogli. Zebrato

się było szlachty z chłopstwem nie mało Szlachta z chlo-
 chcą dachbitwę krzyżakom w lesie: ale ich pami zgromadzo-
 na na krzyżakow.

od tego odwiadł Tumigrała powiadając
 o wielkim woysku krzyżackim: dla czego
 mu zdradę przypisowano. Kromer de re-
 bus Polon: l 20 f 304. Mlechowita l. 4. C.

48 f. 289. Bielski l. 3. f. 339. Tegoż roku Odstepuiz Polacy
 od oblężenia Łu-

P 1431. uczyniwszy nasi z swidrygate m-
 cka.

przymiezi do wtorego dnia Lutego roku
 przyszłego, i miejsce w Parczowie dla ugo-

Księga I. Rozdział II.

dy naznaczywszy, do obleżenia Lucka
 Krol taskaw odstąpił. Z Lucka krol do Chetmu
 na Szlachtę zubożoną wojna. przyjechałszy, i tam trochę pobynszy,
 mi. do Lwowa przyjechał: gdzie się do nie-
 go wiele naicchało Szlachty z kusiaw-
 skiej i Dobrzyńskiej ziemi prosząc kro-
 la o wspomnienie: krzyzacy albowiem
 tego czasu, kiedy byli na wojnie, mają-
 tności ich wniwecz obrócili: z których
 icdnym dał krol pieniądze, choc był
 w ten czas zubożony wojnami skarb
 krolowski: drugim majątności rozdął:
 Dobra Duchownych na zimę zubożo- trzecim nie mając co dać, dobra Ducho-
 nej Szlachcie naznaczone. wnych na zimę naznaczył: co byli przy-
 kro

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 kro Duchonnym. Wyciech tedy Jastrze. krol X.

Siec archybiskup Gniezn: i Zbigniew Ole- Biskupi o do-
 snicki Biskup Krakow: przyiechawszy bra sie Ducho-
 do krola, klatwa mu grozili: nie tak dr- nych zastawiajz.

cybiskup Gniezn: iako Biskup Krakow:

Juronię się o to zastawiał: choc tylko
 w samym Mlichowie, w dycecezyi jego

Szlachte krol byl postawil. Strosowal O-
 lesnicki krola, ze to nie stusznie czy- skup krola-
 Strosuje.

ni, ze cudze rzeczy rozdawa, potrze-
 bnym prawda i utrapionym, ale do

tey nędzy sam ich krol Lucką woj-

na przywiadł dla Litwy iż zwlacz-

iąc, i nieprzyiacielowi folgując, i z

księga I. Rozdział II.

Magistrem Pruskich Krzyzakow
porozumienie mając. Potym król a
seym w Niepo-
tomicach. Polskij przyjechał na seym do Niegolo-
mic na iedenasty dzien Listopada:

Jadwiga kro-
lenona umiera. Jadwiga corka jego zmo-
wiona za Fryderyka młodszego Mar-
Trucizny suspi-
cya. grabię Brandeburskiego umawia. Do-
zumianno ze ją Macocha otrula. bo

Sukcesyja w
królestwoje Pol-
skim Płci choc
nie męskiej. iąc się aby synow cey do królestwa
Polskiego nie ubiezala będąc prawne-
czka Kazimirza Wielkiego króla w pa-
mięci i wdzięczności Polaków wieku-

Epitaphium
Poëta Polski. ięcego. Epitaphium rey Jadwigi kro-
lenney na zamku Krakowskim napisal
Adam Swinka kanonika Krakowski
nie-

Krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 agorszy na ow czas Poeta. Bielski krol X.
 l. 3. f. 339. et 340. Kromer de reb: Polon:
 l. 20. f. 305.

LI. Na początku roku Rok P. 1432.

P. 1432 Krol Jagiello z liczną asysten-
 cya przyjechał do Lublina: a z tamtąd
 do Parczowa, na ugodę z Swidrygatem:
 ktorego dlugo i darmo się tam nacze-
 kawszy Ludwik albowiem kommandor
 Torunski będąc na ten czas u Swidryga-
 ta nie dopuscil mu ićchac do Krola, po-
 koy z Pola kami Swidrygatiowi rozrządza-
 iąc.) wrocil się Krol z Parczowa do sie-
 Seym w Siera-
 dzu.

Księga I. Rozdział II.

radza na Sejm złożony na 23 dźi-

Succesivo-de-
ctivum Regnum *kwietnia: gdzie Władysław najstarszy*
w Polsce.

Władysław za
zycia Ojca swo-
go za króla obra-
ny w Sieradzu. *Syn królewski za zgodą wszystkich Sta-*
now, na królestwo Polskie był od Ojca
naznaczony, i od wszystkich stanów ele-

kcya potwierdzony. Tamże, gdy się z
Władysławem
przywodził, na kilku miejsc nieprzyjaciół Polakom po-
zem nie hze-
ba wojować kazował; uradzono; aby któryby z nich

naprzód się pokazał; przeciw niemu
wszyscy się naprzód rzucili: a tego od-
prawiwszy, z drugim znów wojowa-

li. I ztąd ta konstytucya urosła, aby
konstytucya
woy ska nie
kaze rozrywać.
król choćby miał kilku nieprzyjaciół na-

zemi; nigdy woy ska Swego nie rozrywał;
ale zeby spólnie ze wszystką Szlachtą
nie-

królowie w Polsce panując. Wład. Jagiello
 przepisywał każdemu z osobna. król X.

Wspominał. Tamże Mikołaj Tu-
 migrała herbu Wczele był przesona. Tumigrata
 ny prawem i czci odsędzony, o to że odsędzony.
 Dorayca na
 Szymie czci

Zamek Nieszawski krzyżakom pod-
 dał: choć się tym wymawiał, zego nie
 mogli bronić. Wczele herb Śląski ma Wczele herb.
 szachownice z białymi i z złotymi po-
 lami, a na helmie Murzynka z głową
 zawieszoną. Nabył herbu tego Przodek
 grając szachy z córką króla z Granaty.

Bielski l. 3 f. 340. Kromer de reb: Polon:

l. 2a f. 305. et 306. Tegoż czasu, gdy Polowie do kro-
 kroliechali z Wielkiej Polskiej, do Małej, la z Czech.
 przyjechali do niego, do Pabianic mia Pabianice.

księga 1. Rozdział 11.

steczka kapituły krakowskiej, po-
wie z Czech, obiecując królowi pom-
dawać przeciw krzyżakom Pruskim
chcąc króla pojednać z Korybutem:
i oznajmiając królowi ze Concilium

Bazyleenskie. Bazyleenskie nakazane od Marcina
Concilium zapra-
sza Heretyków Cze-
chow na rozmowę.

V. a po śmierci jego, od Eugeniusza IV
kontynuowane zapraszało Czechów na
rozmowę chcąc ich przywieść do iedno-
sci z kościołem Rzymskim. tako pisze
kromer nizey mianowany. Przyjął mile
tych Posłów król Jagiello i dobrze ucze-
stował za konsensem Arcybiskupa i

Interdykt w
krakowie na
Heretyków
Biskupow. Ci Posłowie Czescy wracając
się gdy wstąpili do Krakowa przeciw za-
kazowi królewskiemu; Zbigniew Oleśni-
cki Biskup

Krolowie w Polsce panujacy. Wlad: Jagiello
 ki Biskup krakowski choc nie przy- krol X.
 tomny dal Interdykt, aby Mszy w ca- Mszy w krakowie
 ym krakowie nie odprawowano. Co bar- calym nie odpra-
 dzo obrazilo Poslow i Jana Męzyka wowano dla przy-
 z Dąbrowy Wojewode Ruskiego, i Pro- tomnych tam He-
 tra Korzboka, ktorzy Poslow odprowadza- retyków.
 li z rozkazu krolewskiego. A gdy się o krol Jagiello roz-
 to skarzyli Poslowie na Biskupa przed gniewany pa Bi-
 krolēm; rozgniewawszy sie krol na Bi- skupa, rękę mu do
 skupa; nie chciał mu dac ręki w Wi- pocelowania nie da-
 sli cy; i pogrozil mu aby się strzegł, ze- ie
 by mu się tak nie stalo jako Wiszowi z
 Biskupstwa krakowskiego zlozonemu.
 Na co wszyscy tak odwaznie Olesnicki Biskup Olesnicki
 Biskup krolowi odpowiedzial. Nie na krolowi smiele-
odpowiadał.

Księga I. Rozdział II.

gniew, ale na łaskę Wkell zastrzeżem
 tem sobie przestrzegając tego, zebym
 iako mieli krzyżacy i Concilium Bazy-
 leenskie. Idzie o wiarę idzie, zadney
 się grozby nie bojąc; czynić będą co
 słuszna jest. Nie idę za zdaniem i po-
 wagą Arcybiskupa i Biskupow, mniąc
 po sobie Doktorow biegłych w prawie
 Duchownym i świeckim. Wiśza Wkell
 nie wspomina; bo złożenie tego z Bi-
 skupstwa, nie jest z hanbą niewinne-
 go Biskupa, ale niesprawiedliwego kro-

Fautor here k. m. za fautora Heretykow nie ma; i
 tykon.

Tarnowski Wo- la. A gdy Jan Tarnowski Wojewoda kra-
 iędora krakow-
 ski. kowski przestrzegł Oleśnickiego Biskupa,
 ze

brolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 e go król kaze zabić: Biskup przyszedł król X.

W nocy, na tymże zwyczajnym miejscu Zbigniew Gles-
 spał, i wstawszy w nocy, z iednym Ście- sński Biskup
 dzem, i z chłopcem Świecęc, przed sobą iutrznia ch-
 niącącym, niczego się nie bojąc, szedł do dził w nocy do
 kościoła na iutrznia według zwyczaj- księcia.
 u swego. Kromer de reb: Polon. l. 20.

f. 306. Bielski l. 37. 340 et 341. Tegoż Posel od króla
 czasu przyjechał do Włssicy, do kro- Cypryjskiego
 la Jagiellona, od Jana króla Cypry-
 skiego, Jerozolimskiego i Ormianskie-
 go Posel Bardwin Marszałek kro-
 lewski pierwoy morzem Egejskim
 przez Hellespont i Propontyclem po-
 tym morzem nazwanym Ponty Euxinus,

księga I. Rozdział II.

a potym rzekę Dunajem ^{plynął} aż do Wöta
 z kąd do Rusi ziemią przyszedłszy, p
 sił króla o Jadwige corkę zeby is była
 za królewicm Cypryjskiego, i o pozycze-
 nie dwu kroc sto tysięcy czerwonych
 złotych, zastawując mu część królestwa
 Cypryjskiego. Ale z tych rzeczy nic
 nie było: bo Jadwiga już była umarła:
 i skarb koronny ustawicznymi wojna-
 mi był spustoszony. Oddał był ten Po-
 sel królowi kilka sztuk Ezamletu.
 Cco na ow czas był wielki upominek
 kadziłta rozmaite, i drzewo Aloes.
 Bielski l. 37. 341. Kromer de reb. Polon:
 l. 20

Upominki
 Postoru

! krolowie w Polsce panuicy. Wlad: Jagiello
 20 f. 306 et 307. krol X.

LIII Tegoz roku 1432. Cometa.

około Fromuic pokazal się Subtelny
 Cometa ogonem obrocony ku polnocy.
 ktorzych wedlug mniemania ludzi pro-
 gnostykował Swidrygatorowi albo smier,
 albo wygranie z Litwy. Miehovita

l. 4. C. 48. f. 289. Tegoz roku krol
 Jagiello poslal do Litwy Warwizymca
 Zarebe kasztelana sieradzkiego chęć
 iakoby upomniec Swidrygala: a w
 rzeczy samey, aby byl zbuntował Pa-
 now litewskich na Swidrygala okru-
 Zareba ka-
 sztelan sier-
 radzki buntu-
 ie Litow na
 Swidrygala.

Księga I. Rozdział 11.

tego i bardziej Rusi, niż Litwie spie-

Litwa przysta- i a i z tego. Trozumiawszy tedy Litwa
ie do Zygmunta, a porzuciła Swidry-
gala. Zygmunta. Arzećia starodubskiego brata

Wilkowego, chcieli zachwycić Swidry-

gala w Osminach: ale gdy go przesłali
Swidrygał wy- przedzony z Litwy Iwasko Monwidowic; uciekł w nocy

do lasa, potem na Rus, potem do Smo-
lenska: z kąd zebrałszy Reisi i Instani

Lygmunt Ksz- pustoszył Litwę. Zygmunta zaś poimi-
Litewskie. wszy Swidrygałową żonę: wziąłwszy

Wilno, Troki i Grodno: i oznajmiwszy
królowi na ten czas w Sendomierzu be-
dącemu tę nowinę przez Jana Niemie-
rowica: potem przez innych Postow

prosił

królowi w Polsce panującemu. ^{Wład: Jagiello}
 prosił króla aby go uczynił ^{król X.} Xiążęciem
 Litewskim. Król tedy posłał do Litwy
 tych siedmiu przednieyszych Panow;
 Zbigniewa Oleśnickiego Biskupa Krakow- ^{Senatorowie}
 skiego, Jarandoa z Brudzowa ^{do Litwy aby}
 kiego, Jana z Lichna Brzeskiego, Wo- ^{siem nowymi dla od-}
 iewodow: Władysława z Opatowa ^{bierania przysię-}
 Podkanclerzego, Nawrzymca Tarsobz ^{gi.}
 Kasztelana siewadzkiego i innych: Kro- ^{Zygmunt i Li-}
 rzy iako przed tym od Witultra, tak ^{nda przysięga}
 na ten czas od Zygmunta i od Panow ^{królowi.}
 Litewskich przyięli przysięgę z tymi ^{Kondycie załozo-}
 kondycjami: aby był posłuszny królom ^{ne Litwie.}
 Polskim: aby nic nie czynił bez woli kro-
 low Polskich: aby korony nie przyjmował;

księga I. Rozdział II.

Litwie poda-
ne kondyccje i
poprzyjęzione.

choeby mu ią kto ofiarował: aby z swo-
im ludem pomoc dawał Polakom prze-
ciw Prusom, Instantom i Szwedzkiemu
wii: aby z tymiz przymierza nigdy nie
zawierał: aby potomkowie jego tam nie
dziedziczyli bez dozwolenia królewskie-
go: aby nic sobie nie pretendował do
Podola; bo już Oleko, Horodło, Ratno,
Wetle i Łopacin wzięli byli Polacy: a
by syn jego Michał przestawał na Tro-
kach Oyczyźnie swojej i z drugimi Ba-
cią: a gdyby zeszedł z wiata, żeby to wszy-
tko spadało na króla Polskiego: aby tak
iako Witult Wołyńską ziemię trzymał
tylko do śmierci, po której żeby spadała
na

królowie w Polsce panujący, ^{Wład. Jagiello}
 na królestwo Polskie. Na to wszystko król X.
 gdy zezwolił i przysięgł Zygmunt z
 Michałem Synem i ze wszystką Liną.

Zbigniew Oleśnicki Biskup Krakow: ^{Oleśnicki} Biskup Krak.
 imieniem króla oddał miecz jako ins^{niecz insigne}
 que Szczęcy godności Zygmuntowi Szczę- ^{szczęcy godności}
 ciu Litewskiemu. Przy tym wszystkim ^{oddanie Zygmun-}
 towi.

byli Postowie od Magistra Pruskiego, ^{krzyżacy z Li-}
 krzyżaków Pawła Ruszdorffa, ^{nowy wyprawie-}
 kommendor Torunski, z drugimi trzema ^{ni, żeby byli nie}
 ma kommendorami: którzy byli przyie- ^{buntowali Li-}
 chali, żeby byli przymierze z Szwedry- ^{nowy przeciw}
 gatem, i żeby go buntowali byli przeciw ^{kró-}
 królowi Polskemu: oiz gdy poczęli i a- ^{łowi Polskemu.}

kieś traktaty z Zygmuntem zrobić, i s^o

Wład. Jagiello
Michał Syn
Zbigniew Oleśnicki
Pawł Ruszdorff
Torunski
Szwedrygatem
Wład. Jagiello
Michał Syn
Zbigniew Oleśnicki
Pawł Ruszdorff
Torunski
Szwedrygatem

księga 1. Rozdział 11.

mieli po sobie jednego Pana Litewskie
 Butrym Litwin go Jerzego Butryma, człowicka do-
 sprzyin krzyż-
 kom.

wciwnego, i bywałego w cudzych krajach.
 kazano im zaraz z Litwy wyjechać. Po-
 tym król przyjechałszy do Lwowa, a-
 by był drugie zamki odbierał swidryga-

Łuckiey szlachty
 przywileje.

łowi: Łuckiey tam szlachcie dał ten przy-
 wilej, aby nikomu oprócz króla gaj przy-

Stacye.

iedzie, stacyi nie dawali: aby ludzie
 Greckiey wiary Greckiey wiary, i koscibly ich były zach-
 wane w pokoju. Ze Lwowa wypra-

Wojsko przeciw
 Rusi.

wił król Jagiello wyprowadził wojsko swo-
 ie przeciw Fetkowi albo Teodorowi
 Xzcęciu Ostronkiemu stronie swidry-
 galonę trzymającemu. kommandę nad
 tym

królom w Polsce panującym. Wład: Jagiello
 tym wojskiem poruczył król Winesn. ^{król X.}
 temu z Szamotul staroscie Puzkiemu, ^{Regimentarze}
 i Janowi Mezykowi z Dąbrowy. Posły-
 szawszy o tym wojsku Polskim Tet-
 ko, i zgromadzioszy ludzi z Wolyn-
 cow, Tatarow i Wołochow; nie smiał ^{Tetko z Rusią}
 z nimi dac bitwy i awney Polakom: ale ^{na Polakow}
 tylko naszych na czatę wypadających
 z katon urywal. Naszy tedy odebra-
 wszy zamki i wszystkie Inwidrygaton
 oprócz Bracławia, w którym Tetko
 rezydował: gdy go, ustępują z nie-
 go Tetko zapalił, ku domu się obraci-
 li dla następującej zimy. Za którymi

księga I. Rozdział II.

Bitwa u Mo-
rakwy rzeki
Pelakow z Ru-
siami.

idąc pocichu Fetko, czuwał na to;
jakoby im był dal gdzie na przepra-
wie bitwę. Gdy tedy byli nasi u Mo-
rakwy rzeki błotnistey i topielistey,
płynącej między Bugiem i Nie-
stem rzekami; Fetko stanął nie
daleko naszych, między chrostami
i lasami. Gdzie goy się iuz była pola-
nica Naszych przeprowila, a druga
palonica przeprowiac ni dła; ude-
rzył na Naszych Fetko z tyłu z wiel-
kiem okrzykiem: a nasi skupiwszy
się oparli sie Rusi potężnie, i bili się
z nimi dosyc długo; co widząc oni
co byli na tamtej stronie rzeki; chcąc
Swoich

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 swoich ratować; oslep w rzece Sko. król X.
 czyli: gdzie siła naszych potonęło i Przeprawa Bła-
 powięzło; gdy się na chrostach przez kom nie szczę-
 błoto położonych wozy były tak zatar- sliwa.
 ty, że im trudno było i tam i sam. Za-
 czym nasi co się bali, tak się byli spraco-
 wali, że iuz i bronią daley władnąc
 nie mogli. W tym Rus dawszy im po-
 koj, rzucili się do wozow. A tym cza-
 sem kienlic Rotmistrz wracając się mistrz rostro-
 z czaty, ze stem koni uslyszawszy pny
 z daleka krzyk wielki, dorozumiał się
 ze się nasi z Rusią biią. Dla czego ka-
 zawszy w kotły i trąby uderzyć, z wiel-
 kim okrzykiem przypadł na Rus: którzy

me h y o s r o p o m o f
 r o b o l o w w c z e s t e m

księga I. Rozdział II.

rozumiejąc że to było nowe i akces rusy.
sko; poczeli uciekać, mając już prawie
w ręku zwycięstwo: a nasi gonząc ich
bili i chwytały w nocy po księżycu. Legło
tam Rusi kilka tysięcy: a z Naszych
tylko dwóch znacznych zginęło, Ja-
kub Treška z Michoczna, i Mikołaj
z Smogorzewa: z tej bitwy, sąm Tetko

Rok P. 1452.
Listopada ośm-
tę a dzień.

Nę uciekł. Była ta bitwa roku 1452.
ostatniego dnia Listopada, trwała aż
do pół nocy. Dwanaście chorągwi wzię-
tych w tej bitwie zawiesili nasi w koście-
le S. Stanisława. iako pisze Bielki l. 5. f.

Cudowna no. 342. Odmieysca tej bitwy do Lwowo-
wina i poczta.
jest mil według Kromera 40. według Biel-
skiego

Podany
wskazany

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 skiego 50: a przeciw tegoż dnia, którego ^{król x.}
 ta bitwa była: gdy król Jagiello modlił
 się w kościele u S. Krzyża; nie wiedząc
 kto (jako pisze Kromer) po całym Lwo-
 wie rozgłosił te nowiny o porażonej od
 Polaków Rusi: której nowinie gdy król nie
 dowierzał, nazajutrz komornik z wy-
 ską przybieżał na odmiennych koniach
 z listem do króla, oznajmującą pew-
 ną nowinę. król tedy ze wszystkim lu-
 dem podziękował Panu Bogu za zwycię-
 stwo, dobrze zasłużonym Rycerzom.
 upominki od króla dane Rycerzom dobrze
 zasłużonym.
 Kromer de reb. Pol. l. 20 f. 307. 308. Bielski l. 3. f. 341 et 342. Dzień Poczęcia
 P. Maryi zwi-
 ązany z wy-
 gął.

księga I. Rozdział II.

cia Matki Boskiej u Osmitan miasta,
 Zygmunt WX.L. z Litwą poraził Swi-
 drygala: który zebrał był ludzi dwa-
 dziesiąt tysięcy z Moskwy, z Rusi,
 z Tatarow i z Inflanton. W tej bitwie
 Znaczne Litwy zwycięstwo u
 Osmitan. legło 10. tysięcy na placu: poimano 4 ty-
 siące: a sam Swidrygał uciekł. O tym
 zwycięstwie dawszy z nac królowi Zy-
 Choraquie w gmunt; 8m chorągiew. Wziętych kazał
 kościele w Wilnie zawieszono. w Wilnie w kościele zawieszono: i w Osmitan
 kościół na znak zwycięstwa. nach kościół Collegiatę złożył. Kroner
 de rebg Polon: l 20 f. 308. Bielski l. 37.

343.

LIII

król kościoły
 w krakowie
 obchodzi.

Tegoż roku P. 1452.
 król ze Lwowa ruszywszy, gdy miał wjechać
 do Krakowa.

krolowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 do Krakowa, na seym złożony na Doze krol X.
 Narodzenie, szedł przez Kazimierz i
 Krakow pieszo obchodząc kosciodły z na-
 bożenstwem wielkim, pierwcy niz wie-
 chał do zamku. Na tym seymie radzi-seym w krako-
 li, iakoby krzyzakom oddać szkody wie.
 w Kujawach i Dobrzyńskiej ziemi
 poczynione. Gdzie nie nie skonczy-
 wszy; złożyli drugi seym w sendomi- seym w sendo-
mirzu.
 rzu, na wtórą Niedzielę w pośt roku
 P. 1433. gdzie urządzono, zeby byli po-
 słani do Czech prosić o pomoc: choc
 to było przeciw Biskupom; którzy ra-
 dzili krolowi zeby się nie łączyl z He- Postanwie od Con-
cilium Bazyle-
retykami. Tam ze przyiechali do krola. cnskieg

księga I. Rozdział II.

Posłowie od Concilium Bazyleenskiego: prosząc aby król dał pokoy krzyżakom, a krzyżowcy od nich poczynione przelozyl przed Concilium: i zeby król trzymal z Concilium przeciw Papielowi Eugeniuszowi, który tamto Concilium chciał przenieść do Ferrarza. Król tedy tak na te puncta legacyi odpowiedział. Będąc już tak stary ze ledwie co widział, nad na pokoy zeziodził, byle mu tylko krzyżacy z szkodą dosyć uczynili: z strony zaś Eugeniusza Papieża, i przeniesienia Concilium, obiecał dać odpowiedz przez swego Posła. Potym Posłowie oni poiechali

krzyżacy sami nie chcieli pokoiu.

krolowie w Polsce panujacy. Wlad. Jagiello
 li do Magistra Pruskiego chcąc go po- krol X.
 godzić z królem, i dla tego pewny ma-
 znaczyli dzień na zięchanie się obu-
 dwoi stron. Na który dzień gdy krzy-
 zacy nie przyjechali, a nasi ich przez
 piętnaście dni darmo czekali, rozie-
 chali się. Kromer de reb: Polon: l. 20
 f 308-309. Bielski l. 3. f. 343. Tym seym w kole
 czasem, krol na dzień narodzenia S. Ja- zbroyny
 na złożył seym w kole: na który zbrony
 no wszyscy przyjechawszy, uradzili wy-
 nę przeciw krzyżakom. W tym też sze-
 chowie z Taboru nazwani Orphanie
 to jest sieroty, z wodzem swym Cap-
 kiem do Siatoku na pomoc krolowi i

Księga I. Rozdział II.

przycięgnęli; przyprowadził ich od
 granic Piotr Szafraniec we dniu set
 Nowe Mar- koni: którzy połączywszy się z Wiel-
 grabstwo wo- iuią Polacy. ko-Polanami pod Kommandą Sędziwo-
 Ostrog. ią Ostroga wojując nowe Margrab-
 stwo Krzyzakowi; wzięli spalić dwa-
 nastcie miast, i wsi wszystkie oprócz
 miasteczka Kosna obronnego i dobrze
 we wszystko opatrzonego. Tegoż czasu,
 Litwa Inflan- Zygmunt X. L. przez 12 dni wojując
 ty wojnie. Inflantską ziemię, wielkie z łup
 kierdey Rus wyniozł. W Rusi też Ryisko kierdey
 poraził. poraził i poimał Kossą Kzę Ruskie
 trzymające stronę Swidrugalową, w zie-
 mi Chelmskiej, u Hrubieszowa, nad rzę-
 kę

królowie w Polsce panujący ^{Wład. Jagiełło}
 kr. Bugiem. Na tymże seymie kolskim ^{król X.}
 gdy postanowiono aby król dla staro- ^{król dla starości}
 ści został w domu; król zlecając rząd ^{w domu zostaje.}
 całego wojska Mikołajowi Micha- ^{Michałowski}
 łowskiemu Rozyconi kasztelanowi ^{kasztelan krak.}
 starości krakowskiemu; rozkazał mu ^{Hetman}
 aby się nie bawiąc dobywaniem zam- ^{Rozyc.}
 ków, ziemię najbardziej pustoszył. A
 le Michałowski nie pomniąc na rozka- ^{Chojnice mia-}
 zanie królewskie, ciągnął prosto pod ^{sto oblezione.}
 Chojnice: które już był obległ Ostrog
 z Czechami, zwoicowoszy całe nowe
 Margrabstwo oprócz Landsbergu mia-
 steczka. Złączywszy się tedy wszyscy
 pod Chojnicami; gdy nie mogli nic uczy-

Księga I. Rozdział II.

Szturm Kasi
utracili do
Chojnic.

nie miały dośc obronnemu; umysli-
li podkopywać się pod mury, ale ze rząd-
ka ziemia wszystko zagłuszyła; spu-
sciwszy i ofiszyszy przekop, szli pro-
sto do szummu: ale ze stratę swoją mu-
sieli dać pokoy: gdy albo wiem naprzód
Czechowie uciekac poczeli; zginął na

Rycerze w ten czas Jarand z Brudzowa Woiewo-
dzc Inowrocławski walczyan nie po-
spolity, Piotr z Gporowa poimany i Jan
Mezyk z Dobrona w nogę postzelo-
ny i inni. Tamże dwa miesiąca dar-
mo strawiszy, i niemając pozywie-
nia tak dla siebie, iako i dla koni, od
obłężenia

Od obłężenia
Chojnic usz-
piał Kasi.

nia tak dla siebie, iako i dla koni, od
obłężenia

królowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 obleżenia Chocyna, przez odciągnęli ^{król X.}
 Potym wzięto Pomorską ziemię;
 wiele miasteczek, wsi, i klasztor w Pa-
 plinie zrabowali. A Czechowie wszę-
 dzie poprzedzali wojsko dla stanowią-
 nia obozu. Potym ciągnęli Nasi do
 Tczowa, gdzie ze wiele było Niemców, ^{Tczow spalo-}
 Slezaków, i Czechów zaciągniętych ^{ny.}
 poczęli się byli dobrze bronić: ale gdy
 zapalono przedmieście, i ogień doszedł
 do miasta: dopiero się chcieli poddać:
 ale już nie rydło; bo wszystko ogień o-
 garnął, tak że go ani oni, ani Nasi
 ugasić nie mogli: i tak miasto wszystko

Księga I. Rozdział II.

zgorzało. Przecię jednak wzięli Na-
si więźniów na to tysięcy: między ko-

Czechowie ry mi wszystkich Czechów uprosiwszy so-
na stosie spa- bie Capko wodz Czechów: wszystkich po-
leni o to że wo- rozmaitych mękach na stosie drew spa-
iowali przeciw Polakom. rozmaitych mękach na stosie drew spa-

lił mówiąc. Czemu, będąc jednego rodzi-
ciu i języka z Przodków waszych z Po-
lakami; przeciw nim trzymacie z Niem-
cami swoimi nie przyiacielami! Jan
także Strasz z Białaczowa herbu

Odrowąs wszystkich Flisów między wię-
ziusami wziętych wiecdney chatupie
zamknawszy i słomą oblozywwszy kazał
zapalic: z kąd gdy się wyszłamali; ka-
zał ich z rohatynami obstępac i zabne-

krolowie w Polsce panuiący Wład: Jagiello
 go nie puszczac: az Michalowski He- krol X.
 tman przypadszy, kazal ich wypuscic Miłosiernym
 i ogien zagasic: a wszystkie białegło- woyskom mia-
^{i dzieci}woy do wsiły oprowadzic, i szkoty do sta się podda-
 ię.
 swoich przyiaciōl odwieśc: na ktora sta-
 wę gdy sobie dobrze nasi u wszystkich
 zarobili; drugie się im miasta dobro-
 wolnie poddawaly. Tamze niektorzy klasztor w O-
 nasi w Oliwie mila od Gdanska klasz- liwie zrabowa-
 tor zrabowali. Potym stanawszy nasi Gdansk oblezo-
 pod Gdanskim, wszystkie okoliczne zie- ny.
 mie przez cztery dni rociowali i Later-
 niz drzewianę na ten czas rozlucili.
 Tamze nasi po morzu się wozili raduicę Morski brzeg
 się ze brzeg morski opanowali: Polacy opano-
 wali.
 A Checho.

Księga I. [†]Rozdział II.

Woda morska wie piiąc rędem do drugiego morska
 znak zwycięstwa; uabrali iey w łagiewki, i na
 Słwa. znak zwycięstwa do domu przywie-
 zli. Zwoiowawszy tedy nasi Pomorską
 ziemię aż do morza; pod Tucholą i Sa-
 sięcą zamkiem sfauceli. Także gdy
 Magister Krzyżaków poczał z naszymi
 traktować o pokoiu; Czechow do domow

Młodzi Zol. swoich puszczono: a Młodzi nasza Pol-
 nierze Polsey za Wilczyński ska rzucioszy się do zamku, wzięwszy
 go zabitego Sa- go i zrabowawszy, wszystkich ludzi wycią-
 sięcąc zamek wycięli. li gniewając się o Jana Lewina Wilczy-
 ńskiego herbu Roza tam zabitego. Gniewa-
 iącym się o to Krzyżakom odpowiedzieli Na-
 si ze to Młodzi nad wodą frasznych uczyni-
 li: i ze ieszcze zawarty nie był pokoi. Za-
 czym

krolowie w Polsce panuacy. Wlad: Jagiello
 czym dali krzyzakom Polacy przymie- krol X.
 rze do trzech miesiacy. a tym czasem mie- Przymierze z
 li pokoy Stancowic w Brzesciu. Potym krzyzakami.
 wiezniow przedniegzych puszczono pod Wiezniowie
 tym slubem; iz iezliby sie strony nie zgo- przednieysi.
 dzily; tedy mieli sie krolowi Polskiemu Wiezniowie u-
 stawic: a ubozszych wiezniow tylko po bodzi pokopie.
 kopie przedawano. Na ten czas, w ca- Wsi miedzy ie-
 ley Pomorskiej ziemi, tylko czteremascie wsi ziorami nie
 miedzy ieziorami nie naruszone zosta- naruszone.
 ty. Potym Michalowski Hetman woysko Biskupi Pol-
 rozpuscil: a Czechowie przyszedszy do kro- scy bronili ko-
 la do Pyzdor mile od niego sa przyjeci i sacy z Herety-
 Starsi uदारowani: choc tego bronili Bi- kamie.
 skupi dla tego; ze to byli z Taboru Czeskie.

księga I. Rozdział II.

go Husowey Sekty. Kromer de reb: Pol:
l. 20 f 309. et 310. Bielk. l. 3. f. 343. 344.
et 345.

LIV

Tegoz czasu kazi-

Pacta z Arz-
cizm Szczeci-
skim.

mirz Arz Szczecińskie także pacta z
krolem Jagiellonem zawarł. Te nigdy
nie miał z Czuzami woiować prze-
ciw Polakom: ani przepuszczać ludzi z
Kiemiec do Prus przez swoię ziemię.

Powietrze w
caley Wielkiej
Polsce.

Potym krol z Pyzdr przyjechał do sen-
domirza uchodząc przed powietrzem:
ktore na tyn czas było w caley Wielkiej

Szafraniec
Oporowski su-
lima Biskupi

Polsce. Tegoz czasu, Jan Szafraniec Biskup
Włocławski powietrzem umarł: na ktore-
go miejsce, Władysław Oporowski hełm
Sulima

królowie w Polsce panującą. Wład: Jagiello
 Sulima Podkanclerzy koronny Dzie- król X.
 kan krakowski nastąpił, za promocją
 królewską. Pochowany Szafraniec Bi- w Krakowie
 skup w Krakowie, w kaplicy S. Szczepa- kaplica S. Szczepa-
 na: którą fundował z bratem swoim pana fundacji
 Piotrem Szafrancem. Szafranców.
 Szafrancem Woiewodą krakowskim.

Roku P. 1433 w dzień S. Iudwigi (jako Roku P. 1433
 świadczy Micchovita przyjechał do Astrolog kro-
 króla Jagiellona, jakiś kapłan Czech lowi przepa-
 herezję zarazony, w poselstwie od wiada śmierc.
 Chrystiana, sławionego na ten czas A-
 strologa w Pradze praktykując mu-
 z wielu konjunktji planet, i z za-
 cmięcia słońca pod ziemią (jako pisze
 Micchovita) ze tego roku, miał bardzo

księga I. Rozdział II.

Olesnicki chorować, albo umrzeć. Z którym
 Biskup krak. Czechem gdy się król sam tylko za-
 królowi z He- retykami kon- wierat kilka razy; miał mu za złe
 wersacyi bro- ni.

Zbigniew Olesnicki Biskup Krakow-
 ski, bojąc się aby co z nim nie mówił
 z strony wiary: albowiem ten Czech
 był heretyk i herezję rozsiwał: i
 dla tego musiał wnet od króla od-
 ieć. Prędko potem Cometa się

Cometa pro- gnozy kwe kro- lewska Szwiec. ukazała znaczna i świetna, z wie-
 czera aż do jutrzęki Świecila, obra-
 cając się ku zachodowi. Trwała więcej

Comety są gromnice ko- narących Mo- narchow. caiąc się ku zachodowi. Trwała więcej
 niż miesiąc według Komera: cały mie-
 siąc według Bielskiego: trzy miesiące
 według Miedowity. Ta Cometa we-
 dług

królowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
 długie darzmiwego mniemania tud: ^{król X.}

kiego śmierć królewską znamionowa-
 ła. Miechovita l. 4. C48 f. 289 et 290.

krómer de reb: Polon l. 20 f. 310. Biełski

l. 3. f. 345. Potym gdy król przyie-
 chał do Niepolomic, na sejm złożył ^{połomiacz}
 na dzień S. Marcina; przyjechał do nie-
 go Eliasz syn starszy Alexandra Wo-
 łody Wołoskiego: który ze dwóch zon ^{na dzień S}
^{Marcina.}

Wojna mie-
 dzy bracią
 w Wołoskiej
 ziemi.
 miał dwóch synów Eliasza i Stephana:

i Eliasza jako starszego za sukcesora
 naznaczył: który Stefana młodszego wy-
 gnał i matkę jego utopił. Stefan iednak
 Multany, i innych ludzi górnych do

księga I. Rozdział II.

siebie przystączynszy; i od Turkow po-
 moc wziąwszy wypędził Eliasz: ko-
 ry uciekły się do króla Sagiellona pro-
 silgo, aby za pomocą jego przynroc-
 ny był do własnego państwa, obowiązc-
 bycz wiernym i posłusznym królom
 Polskim. Potym też rychło od Stefana
 Postowie ze znacznymi upominkami
 do króla do Łeczycy przyjechawszy;
 ofiarowali mu upominki; i imięm
 Stefana obiecowali królom Polskim wier-
 nosci i posłuszeństwo: prosząc aby król
 zapomniawszy szkód w Podolu od Cy-
 ca jego Alexandra uczynionych, był ta-
 skaw na Stefana. Choc tedy Eliasz
 miał za sobą

Postowie od
 Stefana
 Włofszyna.

królowie w Polsce panują cy. Wład: Jagiello
 miał za sobą rodzoną siostrę Zofij ^{król X.}
 królowy, i Król Jagiello był mu zyczli-
 wszy iako Swagrowi, niż Stefanowi: prze-
 cię jednak Panowie Polscy widząc że
 Stefan dla przychylności do niego Wo-
 łszy, będzie pożyteczniejszy Polsce: ra-
 dzili królowi, aby Stefana na Wołoskim
 Woiewództwie zachowując, i jeszcze mu ^{Pokucie dano}
 przydał Chocim, Ciekun i Chmielów ^{Wołochom.}
 odebrawszy od niego przysięgę: a Eli-
 aszowi żeby dał w Polsce słuszne dobra:
 aby Stefan oglądając się na Eliasza, i
 trwał w swojej powinności. Ale gdy
 Eliasz nie kontentując się tym, chciał ^{Eliasza w sie-}
 zbiec do Wołoch i panstwo odebrać ^{radzkim zam-}
 poimany do Jana Czoly, na zamku ^{ku osadzony.}

Księga I. Rozdział II.

Sieradzki przystoynie był chowany z
 żoną i dziećmi. A Stefan w socza-
 Stefan przysię- wie przed Posłami przysięgł Królowi, i
 ga Królowi. gdyby Król był na Rusi, miał Królowi hoł-
 dowania ceremonie oddać. A tym cza-
 sem na znak zwierności swojej, coś Tata-
 ron do Poddła się gotujących urwał: i
 Swidrygaliowi Brześćlanowi przysięgł, Kró-
 lowi go oddać. Kromer de reb. Polon. l. 20
 f. 310 et 311. Bielski l. 3. f. 345. Z te-

Traktaty o- goz Seymu Król posłał niektórych Pa-
 koto pokoiu z Krzyżakami now do Brześcia Kujawskiego w stry-
 daremne. czniu dla traktowania około poko-
 iu z Krzyżakami: ale gdy Krzyżacy
 nie chcieli przyjąć od naszych poda-
 nych

krolowic w Polsce osadzeni. Wlad: Jagiello
 nych kondycyi; nic nie bylo z wszy. krol X.
 tkiego. Wiec gdy Poslowie z niczym Seym w Lezcy
 przyiechali do krola; bardzocy Nasi cy.
 rozdrazneni porzeli wblac na woj. Zimie wojny
 ne do Prus, nie czekajac lata: poki gdzie rzeki, i
 rzeki i rzeciora czeste w Prusiech
 zamarzle. Ale ze krol nie mial pie- Piec grzywnien
 niędzy dla Szlachty na zoltd po pięc na konia.
 grzywnien na konia; trudna sie zda-
 ta wojna krolowi: bo i przeszlego
 roku, pod Chocynicami mruczeli sła-
 cha na Panow; ze ich wywiolszy Placno sła-
 za granice, nie dano im zoldu. we- chce wycho-
 dzacy za gra-
 dlug prawa: az im to obiecano; ze im
 krol nie mial wiecey tego czynic. Ale nice.

księga I. Rozdział II.

gdy Woiewodowie każdemu Rycerzowi obiecali zapłatę, dopiero się mieli ruszyć. Oczym dowiedziawszy się krzyżacy, przysłali Posłów do Króla, przyjmując Kondycję; których przed-
 tym nie chcieli przyjąć; i zawarli z

Przymierze Po-
 lakow z krzy-
 żakami.

królem przymierze do dwunastu lat.

A tym czasem mieli się zjechać na dzień Narodzenia Matki Boskiej, w drugim roku do Słonska, i iadać o wiecznym pokoju. Tamże zaraz Wjeźniowie wypuszczony był Marszałek Inflancki od Litwy w bitwie poimany; a Teo-
 Buczacki dor Buczacki starosta kamieniecki za niego wyszedł poimany od Fetka Xzę-
 cia

królowie w Polsce panującą. ^{Wład: Jagiello}
 cia Ostrowskiego pod kamieniem cem; ^{król X.}

gdy na niego z zamku wypadł, wi-
 dząc nie liczny tłum jego, a o liczniej-
 szych ludziach jego nie wiedząc,
 od Fetka zataionych. I tak osko-
 czony i poimany, od Fetka Swidry-
 gadowi postany, a od Swidrygata

Inflantskiemu Magistrowi darowa-
 ny.

Tegoż czasu, kiedy król był Swidrygat
 zabawny wogną Pruska; Swidrygat ^{wtargnął do}
 z Inflantami i Rusią wpadł do Li-
 twy: któremu nie śmiał dać bitwy. ^{Litwy.}

Zygmunt XL bo że na ten czas kazał
 ścierać dla zdrady i rebellij Monarcha

<sup>Zygmunt ka-
 zał ze tracić Prin-
 cypalno rebel-
 lij.</sup>

Księga I. Rozdział 11.

Wojewodę Trockiego, i Rumbolda
 Marszałka Wielkiego; porwał był
 wielu na siebie, i dla tego woysku nie
 duszał. Nie dałże tedy bitwy Swidy-
 galowi Zygmunt; wszedzie go urywał,
 i zrywności mu bronil: dla czego przed
 głodem musiał Swidygal z Litwy
 z woyskiem swoim wyiechac, spalilszy
 Wilno, Troki, Lidę i wszystkie wsi mie-
 dzy tymi miastami leżące. Sprowadził
 też był Swidygal i Tatarow na popraw-
 dzenie swoje do Ashwa Litewskiego, z
 którego był wygnany od Zygmunta.
 Ale Tatarzy dowiedziawszy się że ta-
 ka była wola królewska, mszcząc się,
 ze

Głodem z Li-
 towy popusto-
 szoney wypry-
 dzony Swidy-
 gal.

Tatarowie
 kolo Kiowa
 wojuię.

krolowie w Polsce panuicy. Wlad: Saggiello
 fundowana jest na zatlumiznie here. krol X.
 zyi i występku, na zaszczenie cnot,
 na obrone sprawiedliwosci, na oswiece-
 nie prawdy. Tu albowiem uczą trze-
 ziwosci, mądrosci, sprawiedliwosci i cno-
 ty. Biełski zas tę przydaie uwage, na ni-
 zey pomienionym miejscu: To jest funda-
 ment ieden Rzeczypospolitey dobrze po-
 stanowionej niepostędnieyszy, miejsce
 miedzy takim do cwiczenia tudzi młodych
 Co z nie małymby pożytkiem naszym by-
 lo: albowiem gdyby ci, co do Włoch, do
 Francyi, i do Niemiec po naukę iędzzą,
 tu się uczyli, tedyby tak wiele pieniędzy
 od nas, do cudzych ziem nie wyniesiono.

Szkoły funda-
 ment Rzeczypo-
 spolitey.

Peregrynacye
 wiele pieniędzy
 z Polskiej do cu-
 dzych krajow
 wynoszą.

księga I. Rozdział II.

Rządu w Pol-
sce nie masz.

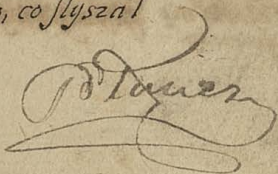
Herb Akade-
mij

Ale o rządzie szkoda u nas mawie.
Poty Bielski. Roku P. 1401. Władysław
Jagiello Akademij Krakowskiej dał za
herb dwie królewskie berla na krzyż
złożone w polu szafirowym albo mody.
Bielski niżej pomienionog. Okęlski in Ur-
bis Poloni Tomo III f. 144. sub titulo Sce-
ptra. Micchovita l. 4. C. 41. f. 276. Kro-
mer de reb. Polon: l. 16 f. 258. Bielski l.
3. f. 284.

Bozego ciała
kościół w Pozna-
niu

Roku P. 1402 według Sami-
skiego, 1399 według Micchovity, w pi-
tek 15 dnia sierpnia, w kościele O.C.
w Poznaniu
Dominikanowia jako pisze Micchovita)
biała głowa rębna Komuni Kuzge ukra-
dła.

krolowie w Polsce panujący. Wład. Jagiello
 dla Przenajświętszy sakrament zęby krol X.
 go była Żydom przedala: który gdy na
 Łąki przy Poznaniu leżące zarzucona,
 i Bog go roznyimi cudami obiawił: na
 tym miejscu gdzie były znalezione
 hostye, Krol Jagiello Kosciół Bozego
 Ciąła wystawił ale nie cały: ale go po-
 tym ludzie pobożni dokonczyli. Tamże
 z muirował Klasztor OO Karmelitow:
 którym na wyzywienie naznaczył in-
 tratę z bliskiego mlyna. Micchowita
 l. 4. f. 293. Kromer de rebus Polon: l.
 16. f. 258 et 259. Bielski l. 3. f. 285. Sar-
 nicki Annal: Polon: l. 7. f. 243. Gdzie
 tenże Sarnicki przydaie to, co słyszał

Michaelus

księga I. Rozdział II.

od Mieszczan Poznańskich. Te, gdy w
tymże Kościele przy Królu Jagiellonie,

W Niebo wsta-
pięta Panskie.
go ceremonia
w Polsce.

w dzień W niebo wsta-
pięta Chrystu-
sowego, według zwyczaju na ten czas,
obraz Zmartwychwstałego Chrystusa

Bogu i jedna-
siołca, a dyn-
blu dwie.

Szpurami ciągniono do góry, Król się py-
tał, Czym to obraz? Któremu goy powiędzia-
no ze Obraz Boski: rzekł Król, dajciez
mi świecę. A goy z wierchu Kościoła
strącano Czarta w postaci Smoka; z no-
wym się Król Jagiello spytał: a to co zna-
czy? Któremu goy powiędziano, że ten
Smok znaczy czarta z nieba strąconego:
król rzekł: dajciez mi dwie siołce. A
goy Króla pytano o przyczynę tego; od-
powiędził:

Sluz Bogu
a dyabla nie
gnieway.

król

po

gnie

król

wym

no d

to. J

f 143.

kiem

było

każde

no by

wnosi

la na

ze tan

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 powiedział; Służ Bogu, a dyabła nie krol x.
 gnieway. Rozumieli nie którzy, że to
 krol rozumiał o owym nie-sprawiedli- Sędzia nie-
 wym Sędziem Poznańskim, którego zw- sprawiedliwy
 nō dyabłem. iako się wyzey powiędzia- dyabel.
 to. Poty Sarnicki. Annał: Polon: l. 7.

f 143.

Tenże Sarnicki pod tymże ro- Poradlnie po-
 kiem P. 1402 pisze że postanowiono ^{Poradlnie po-}
 było poradlnie, to jest, po 10. groszy z ^{datek.}
 każdego łanu: z którego podatku zebra-
 no było sto tysięcy grzywoien. I kad
 wnosi Sarnicki. mówiąc. Tak wielka by-
 la na ten czas Poborców wierność. Ten. Sejniki posta-
 ze tamże pisze, że tegoż czasu, ^{nowione} pierwszy ^{raz}

Wielmożnemu P. P. P.

Stanisławski

księga I Rozdział 11.

raz postanowione były Sejmiki Sarnicki
Chmaliim Polon: l. 7 f. 143.

Roku P. 1400 według Mliccho-

W Tarnowie
kollegiata za-
lozona.

wity, Piotr Wisz Biskup krakowski
w Tarnowie na prośbę Jana Tarnow-
skiego Woiewody Sandomirskiego Kościół
farny przeformował na kollegiatę. Najie
naprzód postanowił Proboszcza, który-
mu zlecił staranie o duszach i o Wi-
karych: Custosza, Kantora, dwóch ka-
noników, pięciu Wikarych. Potym za-
czasem przydano dwóch kanoników.
A że się do tego przyłożył Tarnowski
Pien Tarnowa miasteczka, dla tego się
mu i Potomkom jego męskiej plemi da-
na

królowie w Polsce panują cy. ^{Wład: Jagiello}
 na jest kollacya wszystkich Pralant i ^{król z.}
 innych Urzędow Kosciola tego. Mlecho.
 vita l. 4 f. 293. Kramer de reb: Polon: l.
 16. f. 259. Bielski l. 3. f. 255.

Tegoz czasu Bonaventura al-
 bo Dobrogost Arcybiskup Gniezn: umarl. ^{Kutowski her-}
 na jego miejsce nastąpił Mikotaj ku- ^{bu szeniawa}
 rowski herbu szeniawa: który z ta ski ^{Arceb: Gniezn.}
 królewskiej, do dwoch lat trzymał i dw.
 cybiskupstwo Gnieznienckie i oraz ku- ^{Biskupstwa dwie}
 iawkie: z którego na Arcybiskupstwo ^{ięden trzymał}
 postępował. Kramer i Bielski tamze. ^{razem}

Roku P. 1407. 27. dnia Mar. Zydow zbra-
 ca we wtorek Wielkonocny, w krako- ^{żanie w km-}
 kowie

księga I. Rozdział 11.

wie, w kościele S. Barbary, gdy na
kazanii powiedział Magister Bu-
dek kanonik Wislicki kaznodzie-
ża pizerzezonego kościoła, że prze-
sztey nocy Żydzi i edno dzicie; Chre-
scianskie umęczyli, i krwią się jego
namazywali: do tego że na kapłana
i dącego z Najświętzym sakramen-
tem do chorego kamieniami ciskali.
na ostatek znaic na Żydow i to, że

nie trzeba Ży- Urzędniczy zamkowi podarunkami z-
dom grzebiu korumpowani stali przy żydach: tak iż
trzymać prze- kiedy Żyd co uczynił, albo kradzione-
cio Chreścian- rzeczy miał u siebie, dano mu pokoy:
nom. zgola wszystko uszło Żydowi, ieszcze śnie-
scianina o Żyda

krolowie w Polsce panuiący. Wład: Jagiello
 scianina o Zyda Karano: po kara- krol x.
 niu wypadszy z Kosciola pospolskaw,
 rzucilo się na Zydow: gdzie gdy Zy-
 dow zabiano i odzierano Klimunt z
 Moskorzowa kasztelan Wislicki a
 starosta krakowski, i Mikolaj Li-
 twos Wielkorządca przypadszy z zot-
 nierzami, i uspokoioszy ow tumult,
 odeszli; zostawioiszy Zydow Zolnierow
 na obronę. iako pisze Mliechovita. A-
 le gdy potym z całego miasta ludzie
 się rzucili, i wpadli do Zydow; zaden
 tego tumultu uhamowac nie mogli. Tra- Zydzi Spaleni.
 bowawszy tedy Zydowskie domy, za palili
 ie, i co ow ogien Zydow wrzucano. Wie.

księga I. Rozdział 11.

le na ten czas zgorzało i Chrzescian-
skich domow, i Kosciol S. Anny, a Col-
legium wielkiego Akademij ledwie o-
bronili studenci. Wiele na ten czas
Zydzi pokrzyżo-
ni. pokrzyżowano Zydow, ziołszcza dzieci,
i pokrzyżowazy wychowano. Przydaie
Miechovita ze ten tumult trival od
godziny szosty na dzien, az do nocy:
gdzie gdy sie tak dlugo ci Zydzi bro-
nili, co byli na bliska wieza poucieka-
li; popalono ich, i tak musieli sie pod-
dac. Bielski zas tak tę Konczy history-
Zydom zacz-
piac Chrzesci-
an. 4. Ale się im (to jest Zydow) na ten
czas oddalo to od Chrzescian Sowiec
Miechovita l. 4. C 50. f. 297. Kramer de
rebus

królowie w Polsce panujący Wład: Jagiello
reb: Polon: l. 16. f. 262. Bielski l. 3. f. 288. król X.

Gdy przez czterdzieści lat i wię-
cey (jakto pisze Kromer de reb: Pol: l. 16. w Chryścian-
f. 264) było zamieszanie w całym Chry-
ścianstwie, dla dwóch albo trzech o-
Zamieszanie
stwie.

Papieżstwo z sobą się wadzących, na Trzech Papie-
ostanku 904 roku P. 1409 według Biel-
skiego, roku 1410 według Kromera wy-
zow obrano.

brano było trzech Papieżow; a każdy miał
swego co mu tego dopomagał; złożyli się
nod Duchowni, aby to byli uspokoiłi. Na
ktory też z naszych Polakow iędzili na-
przed Piotr Wiż Biskup kra kowski i P.
stowie od drugich Biskupow, od kapituly
Płockicy, która na ten czas Biskupa nie mia-
Postawie Pot-
scy na Conci-
lium Pizanskic.

księga I. Rozdział II.

ta, do Opata Tynieckiego, i od Akade-
 mij Krakowskiej: ale ci wszyscy nie mo-
 gli tej niezgody uspokoić, gdyż ci Papie-
 że nie przyicchawszy na Synod, łudzili co-
 raz i zwiódzili Kardynałow. Krol zaś Ja-
 krol Jagiello
 idzie za powa-
 gę Concilij. 1. 16. f. 264.) idąc za powagą Concilij u-
 znawał przedtym za Papieża Grzego-
 rza. Widząc to zamieszanie w Koście-
 le Rzymskim Jan Hus Czech, począł ty-
 mi czasę kazac przeciwko Koscielowi na-
 szemu Rzymskiemu: na którego naukę
 wnet Czechowie, potom wiele Niemcow
 i Polakow przystalo: zwoławsza goy krol
 Wacław przez spary na to patrzal. kto-
 remu goy moniono, aby tego w Kościele
 swoim

Panowie zło-
 tego iasia, to
 jest przytku
 z Heretykow,
 nie wiary upa-
 trnia.

krol
 swoi
 ze m
 Hus
 13. f.
 on so
 poty
 stan
 Spal
 wozu
 de r
 zgo.
 giello
 znac
 kow,

królowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 Swoim nie dopuszczal: odpowiedział, Król X.
 ze mnie ta Gęś nieśie złote iaiia. (bo
 Hus po (zesku gęś). Przydaie Bielski Zadnego pozytku
 13. f. 290 Lecz nie wiem co za pożytek nie czynią w ko-
 on sobie z tego upatrował. Tego Husa Hus spalony.
 potym roku P. 1415 na Concilium Kon-
 stancyenskim za heretyka osądzono;
 Spalono, i prochy jego w bliskie jezioro
 wrzucono. Micchovita l. 4 f. 297. Kromer
 de reb: Polon: l. 16. f. 264. Bielski l. 3. f.
 290.

Po zwyciężonych od króla Ja- Gadyńskie miasto
 giellona krzyżakach, Plavenius naj- iakie przepa-
 znaczniejszy z pozostałych krzyża- szło króla.
 ków, w monie swojej poważney do

księga I. Rozdział II.

króla Jagiellona ten powieiedział wiersz
 Parrere subjectis et debellare superbos.

Złote listy który wiersz na bramie zamku w
 na bramie. królewcu złotymi literami napisany
 widział Sarnicki Annal: Polon: l. 7.
 f 348.

Roku P. 1433. Mikołaj kuraw.
 Arcybiskup Gniezki herbu szreniawa Arcybiskup Gnie-
 zki. zlamal. zlamal szys z konia, gdy do

króla na sprawoziechal: Anna albo-
 niem królowa pomowila go byla, ia-
 koby ia w niebytnosci królewskiej

Zbiory Ducho- namawial na pewny exces. Ten Ar-
 nychy Pokre- cybiskup mi al wielkie skarby: ale
 ni rozryw- ia
 ie brat iego Piotr z innymi paronny-
 ni.

królowie w Polsce panujący Wład. Jagiello
 mi nie wiedzieć iako (mowi Bialski) król X.
 rozchwycili. Naiego mięysce nastę-
 pił Mikolaj Trąba Podkanclerzy, i Trąba Arcy-
 Arcybiskup Halicki, nad wolę kapi- biskup: Gniezn:
 ruty, Wojciecha Jastrzębca na Ar-
 cybiskupstwo ~~promowu~~ ~~in~~ wuiący za
 Trąbą albo więmi król Jagiello pro- Nie kapi tuła
 sił Jana XXIII iednego ze trzech ala Papięz za
 o Papięstwo się wadzących. A Jan prosbę królewską
 Rzeszowski nastąpił na Halickie dr. Arcybiskupstwo
 cybiskupstwo: które potym z Hali- Lwoowskie z Ha-
 cza przeniośt do Lwowa. Krakowskie licza do Lwowa
 zas Biskupstwo z woli Królewskiej wy- Biskupstwo
 dał Wojciech Jastrzębiec Piotrowi Mi- wyparte.
 szowi. iako się wyzey powiedziato. kro-

księga I. Rozdział II.
 mier de rebus Polon: l. 17. f. 279. Biel-
 ski l. 3. f. 311.

Roku P. 1413 według Sarnickie.
 W Grodle na Seymie Unia Litwy z Polską gruntownie u-
 nowierdzona. go, gdy w Grodle na Seymie Król Sa-
 giello potwierdził unią między Li-
 twą i Polską, i rozdawał Litwie her-
 by Polskie, tych słow zaczął w przypoi-
 ciu. *Incorporamus, in visceramus,*
unimus etc to jest, Litwę do jednego
ciała i serca z Polską przypuszczamy.
 Tamże przydaie Sarnicki ze Seym ten
 w Grodle nazwany był Seymem Wal-
 nym, to jest gruntownym i iakoby na-
 lani opasany. Przydaie tamże i to
 Sarnicki. Ze nim postanowieni byli Po-
 słowie

W Grodle na
 Seymie Unia
 Litwy z Polską
 gruntownie u-
 nowierdzona.

Ciało i Serce
 Polaków i Litwy
 iedno.

Seym Walny
 to jest gruntu-
 wny.

krolowie w Polsce panujący. Wład: Jagiello
 słowie Ziemscy; iędzili na seymy od krol X.
 Ziem Podkomorzowie, Sędziowie, Cho-
 razowie i inni Urzędnicy. Sarnicki An-
 naliū Polonicorum 17. f. 348. et 349.

Roku P. 1414 według Sami- Concilium w
 ckiego Zygmunt Synu Karola IV. brat konstancyi o
 Wacława krol Węgierski i oraz C- pokoru kosciodła
 sarz Rzymski chcąc przywrócic pokoy Rzymskiego
 kosciodłowi: w którym się o Papiestwo
 wadzono: iędzil do Francyi, Anglij, Pol-
 skij i do Rzymu namawiając w sztych
 zeby było zložono Concilium w kon-
 stancyi: na którym byli też Postowie Boze Narodzenie
 z Polskij. Tamże gdy przyjechał Papię Zygmunt Cesarz
 Jan XXIII. Zygmunt Cesarz wziąwszy przy mszy w Do-
 ze Narodzenie Ewangelię, Spisana.

księga I. Rozdział II.

na się dalmatykę iako Dyakon spie-
wał w dzień Bożego Narodzenia w
nocy owej Ewangelij, Exijt edictum
a Cesare Augusto etc. iakoby altitudi-
ne do tego, ze owo Concilium za jego
Staraniem zgradowzone bylo. Sarmicki
Annalium Polonic: l. 7. f. 347.

Roku P. 1415 w piątek po Bo-
żym Ciele, o godzinie trzeci na dzień,
Stonca zacmie-
nie znaczne. tak znaczne było zacmienie Słońca; ze
az ptaśwo ciemnościami przestraszona
na ziemię spadało, i gwiazdy tak widac
było, iako w nocy. Michovita l. 4. C.
51. f. 296 et 297.

Roku P. 1422. Mikotay dr-
cybiskup

krolowie w Polsce panujacy. Wlad Jagiello
 cy biskup Gnieznienski przy Koscielu król X.
 Gniezu: fundowal to Mansyonarzon Mansyonarze
 na spiewanie Officium o Wniebowziesciu wo Gnieznie na
 Matki Boskiej i dziecieciny z osmiu Spiewanie Offi-
 wsi na stol Arcybiskupi idace, im na um o Wniebowzies-
 fundacyę naznaczyl. Tenze Arcybisk: ciu Matki Boskiej.
 Kollegiate Matki Boskiej z Rudy prze-
 niesl do Kosciola S. Michala w Wielu-
 niu. Michovita l. 4 C. 51. f. 298.

Roku P. 1424. Mikołaj Lasocki Lubelska Ziemia
 przyniosl to byl od Papieza Marcina V ko. należy się do
 loni Jagiellonowi ze mu bylo wolno oder- Biskupstwa kra-
 wac Lubelską ziemię od Dyocezyi Krakow- kowskiego.
 skiej, a do Chelmskiego Biskupstwa. przylą-
 czyc: ale tego zadną miarą nie dopuscił Zi-

księga I. Rozdział II.

gniew Olesnicki Biskup Krakowski. Biel-
ski l. 3. f. 326.

Roku P. 1425. tak wielkie by.

Powietrze w
Polsce i Litwie

Lo powietrze w Polsce i Litwieze Krol
Sagiello i Witalt XL. nigdzie nie
mając miejsca bezpiecznego; musie-

Krol Sagiello
mieszka pod on
czas powietrza
w lesie.

li mieszkać w lesie z zonami. Tam-
ze Krol w Bialowieżach na łowach
będąc gony kon pod nimi padł; złamał
golen; dla czego przez nie miał czas
leczyć się w krasnym strasie. Kromer de
rebg Polon: l. 19 f. 293. Bielski l. 3. f.

327.

Tegoz roku Laskary Biskup
Poznański

krolowie w Polsce panujacy. Wlad: Jagiello
 Poznanski umarl: po ktorego smierci krol X.
 Papiez dal Biskupstwo Poznanskie Mi-
 rostawowi herbu Nalecz, Datarzowi ^{O Biskupstwo}
^{Poznanskie}
^{kontrowersy.}
 swemu w Rzymie: a krol (na co po-
 zwolila kapitula) dal je Stanislawo-
 wi Golekowi Podkanclerzowi swemu. Mi-
^{Nalecz Bi-}
^{skup Poznan-}
^{ski.}
 rostaw tedy byl poswiecony, a Golek
 brat dochody. Potym rychlo umarl Mi-
 rostaw, a Golek po Mirostawie nastę-
 pil na Biskupstwo Poznanskie. Potym
 tez rychlo na Wloslawskie Biskupstwo
 szedł Jan szafaniec kanclerz ko-
 ronnny, po smierci Pelki, ktory byl pokro-
 pidle. Kromer de rebg Polon: l. 19. f.
 294. Bielski L 3 f. 327.

Jan Ziska chlop prosty, ale Jan Ziska
 heretyk.

księga I. Rózdziel II.

w wojsku, w rycerskich sztukach wy-
cwiczoney, i Husytowz herezyę zara-
zony, zebrawszy 40 tysięcy heretykow
w Czechach
miasta i kościoły rabowali, tużi ale o-
sobliwie Magistraty w miastach okru-
tnie mordowali. Ten Ziska stanąwszy

Taboritow here-
tykow imię.

przy rzece Lyszmita, tak iako którego
namiot stał, kazał dony budować:
co goy uczyniono, miasto ono nazwał
Tabor: od którego oni heretycy zwa-
li się Taborita. Ci po śmierci Ziski zwa-
li się Orphanami to jest, sieroty: i obrali
sobie za wodza niejakiego Czecna.

Taboritow he-
retykow wyka-
żenie.

rzczonego Capko. Tych Taboritow tym
sposobem zwyciężono. Roku 1425 z-
brawszy

królowie w Polsce panuięcy. Wład: Jagiello
branszy się w Czechach Szlachta, ude. król X.

rzyli na nich: gdy wiele z obu
stron ludzi padło; i gdy Sapko wódz
Taboritow uciekł do Kolna miasta; Ma-
lisz i Menhard Czechowie znaczni

Stodoly nie-
szczęśliwe he-
retykan.

wydali ten wyrok; że którzyby z Ta-
borytow chcieli służyć w wojsku, ze-
by się schodzili do bliskich stodoł. Do
których gdy się zeszło kilkanaście tysię-
cy; zamknięto w one stodoly, i podłoży-
li ogień, wszystkich owych herety-
ków spalono i całe wytracono. Mie-
chowita l. 4. C 52. f. 300.

W Litwie, w Wilkomirskim

Rzeka. święta
w Litwie.

CLAVVS
D D D

księga I. Rozdział 11.

powiecie, rzeka ta, przy której z rozka-
zu królewskiego krzczono Litwę, nazwa-
na jest rzeka Święta. MS. cujusdam.

Pisze Paprocki o bitwie króla
Miecze znakię Jagiellona z krzyżakami pod Grunewal-
dą, ze owe miecze dwa przystano od
przysłego Zwycię-
stwa.

dem, ze owe miecze dwa przystano od
Ulryka Magistra krzyżaków królowi
Jagiellonowi, były prognostykiem przysz-
łego zwycięstwa: Zwycięzeni albowiem
oddalię zwycięstwu oręże. Pisze i to

Płotna okładne Paprocki, ze po tejże bitwie, w obozie
krzyżackim, na wozach, między ka-
nami, łancuchami, powrozami, i sto-
nymi pochodniami znaleziono było pło-
tna, z których iedne były napiszone de-
iż, a drugie Smół,

krolowie w Polsce panuiący. Wład: Jagiello
 iem, drugie smola, a trzecie woskiem: krol X.

zeby byli w te plotna. Polakow krzyza-
 cy obwiali, i takich palili i mordowa-
 li. Poty Paprocki.

Po tejże bitwie krola Jagiello- Ornat znak
 na z krzyzakami pod Grunewaldem, zwyciestwa
 z owey sukni harasowey, w ktorey i tryumfu.
 leziono bylo ciato zabitego Ulryka Ma-
 gistra krzyzakow, kazal krol Jagiello
 zrobic ornat do Mszy, i chowac go w
 Krakowie, w skarbie koronnym. Msca-
 i. isdam.

• Pierścien Slubny dany od Ja- Pierścien Za-
 dwigi pierwszey zony krol Jagiello za- tesny.
 wzszenosil: na ktory ile razy weyziat, po

*Wawrzyn
Jagellonczyk*

księga I. Rozdział 11.

Spierci Jadwigi Krolowicy zony swowicy
tyle razy plakał. Ten potym pierścion
przed konaniem, kazał oddać Zygme-
nowi Oleśnickiemu Biskupowi kra-
kowskiemu. M.S. cujusdam.

Władysław Jagiello
krol Polski X.

Opisany a Clemente Janicio in
Corpore Hist: Pol: Tomo 11 f. 401.

Summa zycia
krola Jagellona.

*Hic gentilis erat Litvanus de stirpe Jagello,
Vir bonus et tantas inter honestas opes:
Max est caelesti Princeps baptisrate tinctus,
Quem subito est dominum gens imitata suum.
Hinc dotale capit pulchra cum conjugis regnum:
Et tribuit Litavis signa Polona suis.*

Rege

krolowie w Polsce panuiacy. Wlad. Jagiello
 Rege sub hoc memorem suscepit Prussia clade, krol. X.

Sapius et rigidus concidit ense Gethes.

Quam multa in Regno struxit delubra Polono,

Monstrat gymnasium sat puto trace tuu.

Et linguens gnatos ex iusta conjugis natos;

Lucida fulgentis scandit ad astra poli.

WŁADYSLAW III

JAGIELLONCZYK

Krol XI.

Polski i Węgierski

księga I. Rozdział II.
Pod Warną zabity.

I. Władysław III między
Władysławami królami Polskimi po-
między Władysławami króla- czynając od Władysława Łokietka:
mi. Syn starszy Władysława Jagiellona
króla Polskiego zrodzony z Zofij cór-
ki Andrzeja Jana książęcia kijowskie-
go, a z czwartej żony Jagiellonowej,
tak po Oycu na królestwo Polskie nastę-
pił. Roku od stworzenia świata 5396.
Rok P. 1455. według Samickiego, roku P. 1434. we-
dług zgodnego zdania Historyków, po
Śmierci Króla Jagiellona, Wielkopo-
sanie do Poznania: do kąd też przyjechał
i Zbigniew

królowie w Polsce panujący Wład: III
 i Zbigniew Oleśnicki Biskup krakow Jagiellonczyk
 ski i Jan Koniecpolski herbu Pobóg kan- król XI.
 clerz heronny: ktorzy ustęszawszy o Oleśnicki
koniecpolski.
 śmierci królewskiej, i zleciwszy posel-
 stwo do Bazylei na Concilium, Stanisła-
 wowi Biskupowi Poznańskiemu i Mi-
 kołajowi Lasockiemu herbu Dolega Dzie- Lasocki
 kanowi krakow skiemu, kollegom swoim;
 wrócili się z drogi. Tam tedy w Pozna- Elekcya Wład-
sław z sąsiednich
wielkopolskich.
 niu, choć się temu sprzeciwiał Abmā
 Zbąski herbu Młęcz sędzia Poznań- Zbąski
Strasz.
 ski Jan Strasz herbu Odrowąż, i inni
 niektórzy; obrali na królestwo Polskie,
 Władysława starszego syna Jagiello- Syn Ojca po-
dobny.
 nowego, całc Ojcu podobnego iako pi-

Krol dziecię.
Litwy na koro-
nacyę zapra-
szaju.

sze Mlichowita) na ten czas mające-
go dziewięć lat według sarnickiego, dzie-
sięć według drugich i naznaczyli dzień
koronacyi w Czeroczu: z kąd wysprawi-
li Posław do Zygmunta XL. zeby na ko-
ronacyę albo sam przyjechał, albo Po-

Matopodanie
obrazeni tym
ze bez nich by-
ła Elekcyja kro-
la.

stów przysłał. Obrazonych tą elekcyją
Malopolanow namowil na to Zbigniew
Olesnicki, Biskup krakowski, ze pozwo-
lili na Władysława, tylko czas koro-

Fakcyja Mel-
sztyńskiego
i Rytwiian-
skiego prze-
ciw elekcyi
Władysława
III.

nacyi daley odłożony. Sprzeciwili się
temu Spyttek Melsztynski, herbu Le-
skiego prze-
liwa, i Derstaw albo Dzierzek Rytwiian-
ski herbu Jastrzębiec Syn Marcina Wo-

iewoddy Łęczyckiego, a Synowiec Wojcie-
cha

królowie w Polsce panujący. ^{Władysław III}
 cha Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, ^{Jagiellonczyk}
 ludzie rodowici, możni i młodzi. Ci ^{król XI.}

dość karmi domów swoich i szczerow-
 bliwością swoją z niewdzięczny sobie
 wielu szlachty; zostawia ją się
 Starat o Eufemiję Xznu Mazowiecką

Melsztynski według Bielskiego, Ry. W Opatowie,
 twiański według Kromera: z tą szla- ^{Sejmik poką-}
 chną złożyli sobie sejmik, na którym ^{tny przeciw}
 dowodzili tego że Władysław nie ^{Władysławowi}
 może być królem, dla tych przyczyn:

Ze Władysław będąc młodym; jeszcze ^{Raży przeciw}
 sobą nie rządzi; matka jego pyszna; ^{dekcyi Wła-}
 opiekunowie takomi: przez co rzecz ^{dysława 101.}
 pospolita byłaby utracona. Przypro-

księga I. Rozdział II.

mniał im tam Goworek Chroberski
człowiek stary, iako wielkie szkody
poniosła Polska dla młodych Panow.

*Sejmiiki poką-
tne Szkodliwe
Rzeczypospolitey.*

Prosiła tedy Zofia Krolowa Zbigniewa
Olesnickiego Biskupa krakowskiego, i
drugich senatorow, aby poiechawszy
do Opatowa rozpraszili ten pokątny
Sejmik, ktorzy przyiechawszy do Opato-
wa, radzili im zeby zaniechali ziażdow
wielce Rzeczypospolitey szkodliwych.
Ukazali im tez diploma z pieczęciami:
w ktorym Władysław Jagiello, ze rozsy-
tki Stanami, za zezwoleniem wszystkich
za sukcesora na krolestwo Polskie na-
znaczył Władysława starszego syna: co
wielu iuz i przysięgą potwierdzili: dla
czego

królowie w Polsce panujący Władysław III
 czego, nie godzi im się iuz tego odmie Jagiellończyk
 nic. I tak się ow seymik pokatny ro-
 zerwał. Przecię jednak nie uspokoiłi
 się ci buntownicy; gdy spikującoszy
 się z owymi Wielkopolanami którzy
 w Poznaniu kontradykowali elekcyi
 Władysława: przyiechali do Krakowa
 na koronacyę, i wnet ten rzucili skrupul.
 Jako ma przysięgac Władysław młody,
 który nie wie, co to jest przysięga? kto-
 ra, jeżeli daley oddłożymy; nie będzie
 mu się chciało potym przysięgac. Tym
 czasem gdy Zbigniew Olesnicki Biskup
 krakowski, przed senatorow, kazał
 z kościoła przynieśc księzę, w który

król XI.

Fakcyanci w Rzeczypospoli-
tcy nie mogą
się nigdy uspo-
koic.

Obrazy staro-
zytnie malo-
wane mogą
informowac
potomne wie-
ki.

księga 1. Rozdział 11.

był obraz Kazimierza Wielkiego i lata
podpisane: uznali to, że w tychże
latach był obrany na królestwo i ko-
ronowany Kazimierz Wielki, w których
był na ten czas Władysław, iako pisze

Przysięgi nie
trzeba dopuść-
czac młodym.

Bielski. Wiaząc iednak że Władysław
nie miał lat sflusznych do przysięgi; kto-
rą ze uczyni, nim pocznie rządzić Pol-
ską, mieli ręczyć za to Senatorowie
z Zofią matką Władysławową. Iuzby by-
li mogli na tym przestac adwersarze:

Semowit Książę
Mazowiecki
prymowowany
na królestwo
Polskie.

ale że chcieli mieć za króla Semowi-
ta Książę Mazowiecki; zaczęli wolać, aby
im króla przeciw woli ich gwałtem
nie dawano: chcąc koronacyę albo ro-
zerwać

królowi w Polsce panui a cy. ^{Władysław III}
 zewac, albo na inny czas odłożyć, dla ^{Jagiellończyk}
 wzmocnienia swojej sakcy. Jan tedy ^{król XI.}

Olesnicki Głowacz rzeczony z woli ^{Marszałka} Olesnicki Mar-
^{koronny,} Senatu zawołał na szlachę; którzy ^{szatek koronny.}

chcicie koronacyi, stancie po prawey ^{Fortel na usmie} rzenie rebelij.

Stronie: którzy nie chcicie, po lewey.

Co gdy wymowil; wszyscy krzyknęli

Chcemy, chcemy. Messzynskiego ^{Wolność na-} zas
 Zbaskiego i Szaśca, którzy chcą ko- ^{ruszona w Po-}
^{stach.}

ronacyi kontradycowac, wysoko byli

staneli, zepohnie to było. Gdzie ^{Dysymula-} goy po-
 częł Marszałka Messzynski taciac; cya wiele wa-
^{zy.}

wszystko to Marszałek scierpiat dla

zamięszania Rzeczypospolitey. Roku S. Jakub kro-
 tedy P. 1434. w dzień S. Jakuba, po polu- ^{La Polskiej o} koronacie.

księga I. Rozdział II.

dniu zaczęła się Msza. iako pisał
 Miechowita l 4. C. 53 f. 303. a Wła-
 dysław koronowany był przed sa-
 mym wieczorem na zamku krakow-
 skim, od Wawciecha. Jastrzębca Ar-
 cybiskupa Gniezu: przy Kzetach Ma-
 zowieckich Semowicie, Belesławie,
 i Kazimierz: przy wielu Biskupach,
 Senatorach, i tudziach Rycerskiego
 Stanu: przy Posłach Litewskich, Dol-
 giendzie Woiewodzie i starości, i Mar-
 cynie Schadku Archidyakonie Wileń-
 skim: i przy Posłach Wołoskich. Na-
 zaitrzył go według zwyczajn w ry-
 ku krakowskim na majestacie siedząc,
 odbienac

koronacja
 Władysława
 III od Jastrzę-
 bca Arc: Gniez.

Zwadka X.
 zat z Bisku-
 pami o mię-
 sce.

królowie w Polsce panujący. Władysław III
^{chęwał}
 odbierał przysięgę od Miasta, a w Jagiellończyku
 dział ze się Xzęta Mazowieckie obo-
 bliwie Semowit o miejsce z Biskupa-
 mi ^{się} wadzili chcąc na pierwszym od
 króla miejscu siedzieć: nie wstąpił
 na tron. Potym gdy radzono, ktoby Pol-
 ską miał rządzić, pokiby król nie przy-
 szedł do słusznych lat: i gdy wielu ^{chcą} powierzyć
 wolało vota na Semowita Xcia Mazo-
 wieckiego, iako na człowieka dobre-
 go statecznego i sprawiedliwego: dru-
 gim się to nie podobalo dla tych przy-
 czyn. Naprzod iako zasmakuię Xzęciu ^{go} słuszne.
 królestwo; nie będzie mu się chciało pu-
 scić go królowi; mając wielu po sobie Pa-

księga I Rozdział II.

now Polskich. Druga, nie przystoi ze-
by ten panował w Polsce; który jest pod-
legły Polakom. iako pisze Kromer. Posta-

Prowizorowie
po Woiewodzt-
wach na miej-
scu młodego Kro-
la.

nowili tedy, aby w każdym Woiewod-
twie był jeden Prowizor obrany nie-
dzy szlachtą, który by dochodow Ludew-
skich pilnował, i co rok rachunki od-
dawał senatorom: i żeby każdy z nich
w swojej ziemi, imieniem królewskim
odprawował publiczne sprawy: a w kra-
kowskim Woiewodztwie dla robienia
monety dwóch Prowizorow naznaczono.
każdemu z tych Prowizorow nazna-

Szlachta Ru-
ska i Podolska
porównana
z Polską.

czono po pięciudziesięć grzywien. Tam-
ze Rуска i Podolska szlachta we wszy-
tkim porównana z Polską. Ale na to
wielce

krolowie w Polsce panujący ^{Władysław III}
 wielce mruzceli Polacy: bo zdawna ^{Jagiellonczyk}
 Rusz powinni byli bez płacy przyciu gny. ^{Powinności}
 wien powinni byli bywać na każdej ^{Ruskiej szla-}
 wojnie za rozkazem krolewskim: zam- ^{chty}
 ki restaurować i strzelbę opatrować:
 na każdy rok krolowi dawac z łanu,
 każdego, po dwu korcy żyta, po dwu
 owsa, i po cztery grosze. Ale ze im to ^{Nie godzi się}
 nieboszyk ^{darować synowi odmie-} krol Władysław; nie go- ^{niac wóli by-}
 dzite ^{cowskiej pa-} się woli jego odmieniac. ^{mię-}
^{ci Oyca.}
 vita l. 4. C. 53. f. 300 et 301. Kramerde
 reb: Polon: l. 21 f. 313. 314. et 315. Biel-
 skil. 3 f. 348. 349. et 350. Sarnicki
 Annalium Polonicorum Libro 7.
 f. 350.

II. Na królestwo Polskie
 Trudności na i na młodego króla wiele trudności
 króla młodego nadchodziło. Z krzyżakami albowiem
 następujące. krzyżacy tylko przymierze, ale nie pokoy był po-
 krzyżacy tylko przymierze, ale nie pokoy był po-
 Zygmunta Ce- stanowiony. Zygmunta cesarza iako
 sarz. głównego nie przyjaciela Polaków tre-
 ba się było obawiać; żeby był nie bro-
 dził widząc króla młodego. Mikolaj
 Rozboie i ra- koczic rzezony siostrzeniec Slezak na-
 bowanie. zbierawszy lotrostwo rabował Polskę.
 Polacy niektorzy nie kontenci z króla
 Dzieściciny klatwoy podwodzili szlachtę Wielkopolską
 przeciwko księzy o placenie dzieścicin,
 i z strony klatwoy. iako pisze Kromer Tym
 wszystkim trudnościom

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 wszystkim trudnościom tak zabiega. Jagiellończyk
 król XI.
 li senatorowie Polscy. Naprzód do
 Zygmunta Cesarza posłali Jana Ko-
 niecpolskiego Lanclerza i Oleśnickie-
 go Marszałka, prosząc go dła po-
 stawowienia pokoju, aby wnuczki swo-
 ie z córki swojej, będącej za Albr-
 chtem Króciem Rakuskim zrodzone,
 dał w małżeński stan i edne Wład-
 ysławowi królowi Polskemu, a drugą
 Kazimierzowi bratu jego. Odłożył to ce-
 sarz do seymu na świętki drugiego ro-
 ku mówiąc; trzeba nam naprzód roz-
 ce wszystkim między sobą znieść, a po-
 tym się krewnic. Ale to, nie o to, ale

Postowie do
 Zygmunta Cesa-
 rza.

koniecpolski
 Oleśnicki

Matzepszoo
 godzi Państwa
 i Królestwa.

Chytrze Zy-
 gmunta Cesa-
 rza.

księga I. Rozdział 11.

Zygmunt Ce-
sarz chce się
opiekować kro-
lem Polskim

Tartu nie
rozumie.

Posel nie po-
winien wie-
cey czynić
nad to co mu
zleca.

o co innego szło Cesarzowi: radey był
albowiem opiekował się Cesarz Władę.
szawem królem młodym: iako mu był
przyobiecany Jan Gamrat sultanczyk be-
dadę goncem przed wielkimi Postami do
Cesarza: a Gamratowi podobno zartem
powiedział to był Piotr szafraniec Woje-
woda krakowski, że z tą opieką iadłę
Postowie do Cesarza. który goy mu co
inшого przywiesli, nie taką im chęć po-
kazował iak z początku. Gdy na ofra-
tku Cesarz prosił Posłów Polskich, obiec-
ując im po tysiącu złotych surgielny, żeby
mu tę opiekę tylko ofiarowali przy twóznach,
bo się już był z nią ogłosił. odpowiedzie-
li

krolowie w Polsce panujący Władysław III
 li mu Posłowie; ze się im iako ^{Polom} Sagiellonczyk
 nie godzi więcej domyslać, a niż im
 zlecono; kromer de reb: Poloni. 23.

f. 315. Bielski l. 3 f. 350. et 353. krzy-krzyżakom
 zacy też z Polakami złożywszy w ^{ziądz z Pola-}
 Raciązu ziądz na dzień Narodzę- ^{kami w Raci-}
 z ul.

nia Matki Boskiej z strony zgody:
 ale z tego nic nie było: czekał albo-

niem Magister Pruski na to, iako
 się powie dzie Inflantskim Krzyż-
 kom z Litwą na ten czas w Znu-

dzi wojującym. ktorzy Inflanci gdy Drzewami In-
 się wracali z plonem, a Znu- ^{flantskich krzy-}
 podrynali drzewa w lesie tam, kto- <sup>zakom Znu-
poraziła.</sup>
 rędy mieli iść Inflanci; iedno drzewo

księga I. Rozdział II.

na drugie walcę Imudz, tym sposobem wszystko Inflantkie wojsko porazili (czego dowiedziawszy się na ten czas Magister Pruski, postąpił zaraz za Polakami, którzy naczekawszy się Krzyzaków, już byli odjechali. Dogoniwszy tedy Polaków w Brzesciu

Przymierze
Polaków z Krzy-
zakami do S.
Floryana.

Kommandor Osterodenski, prosił ich o przymierze: Polacy tedy choć nie wiedzieli o porażce Inflantkich Krzyzaków; pozwolili iednak Krzyzakom przymierza do S. Floryana na drugi rok: na który czas zjazd dla ugodoy,

Zjazd Polaków z Krzyzakami.

w Brzesciu złożyli. Kromer de rebg Polon. l. 21. f. 315. Bielski. l. 3. f. 351. P. tym

królowie w Polsce panujący ^{Władysław III}
 tym też ze Slezakami zięchali się ^{Jagiellonczyk}
 Polacy w Będzinu około szkód, i ^{król XI.}
 nagródę spólney: bo w ten czas Mi-
 kolaj Kotfic rzeczony Sięstrzeniec po-
 czynił był wielkie szkody krystynowi ^{Koziegłowski}
 koziegłowskiemu kasztelanowi sąde- ^{kasztelan sąde-}
 ckiemu: krystyn też jeszcze większe
 Slezakom i Glinwce miasteczko wziął:
 i tak nagrodzili się szkody z obu stron,
 a Kotfic z towarzyszami swymi wywo-
 łany i wypędzony ze Śląska. Postano-
 wiono i to; jeżeli by która strona tey się
 ugodzie sprzeciwiła; tedy druga strona
 miała na nią zbroynnych ludzi sprawa- ^{Slezacy do ra-}
 dzic. Ale nie długo ta ugodła trwała: ^{bowania i rozbo-}
^{ion Sklonni.}

księga I Rozdział 11.

bo Szezacy znowu się wrocili do rabo-
 ion. Kramer de reb. Pol. l. 21. f. 315. Biel-
 ski l. 3. f. 351. Tegoz czasu swidry-
 gata woiował w Podolu, i Fetka albo
 Theodora Sze z Kieświeza poimat:
 ale mu się Wincenty z Szamotul i Mi-
 chat Buczacki dobrze oparszy Sze wy-
 zwolili. Za co Sze dat Władysławowi
 krolowi Braclaw i Krzemieniec: ktore
 miasta znowu krol puscił do smierci
 księżęciu: gdy mu przysięgl bydat za-
 po zmar tyż wsze wiernym i posłusznym z potom-
 bez potomka. Ksęciu, dobra kami swymi: ktore Sze gdy nie miał
 spadły na kro-
 la. potomka, po smierci iego, na krola przy-
 padły te zgmki iego: oprócz tych dwóch
 pierwszych,

królowie w Polsce panujący, Władysław III
 pierwszych, Zbaraz, Winnice, Chmiel-Jagiellonczyk
 niki i sokolnik. Kromer de reb. Polon: ^{Krol XI.}

l. 21. f. 315 et 316. Bielski l. 3. f. 355.

Tegoz roku dla uspokojenia roznie w Piotrkowie
 między Duchownymi i szlachtą, zło- ^{Sejm dla ugo-}
 zono było sejm w Piotrkowie: ale dla ^{Duchownymi.}

Melsztynskiego, Zbarskiego, Straża,
 i innych, trudno było przysc do zgo-

dy: którzy to proponowali, żeby według Spor szlachty
 Konstytucyi Jaroslawa Arcybiskupa ^{z Duchowny-}
 Gnieźnieńskiego z rol nowo wykopa- ^{mi około dzie-}
 nych, nie dawac snopkowej dziesię- ^{szecin.}

ciny: ale na to powiedziano, że ta
 Konstytucya gwałtem była wymuszo-
 na. Żeby żaden szlachcic swoim plu-

Księga I. Rozdział II

gierz orzacy tylko do samego swego
 kościoła dawał dziesięcinę. Ale na
 te dwa puncta żadną miarą nie chcie-
 li zezwolic Duchowni: tylko to pozwo-
 lił; zeby Szlachta konopney dziesię-
 ciny: zeby ^{nie płać} nie powinni byli zwozić
 Duchownym dziesięciny: zeby Ducho-
 wni szlachcie kop nie rozmiatali, a
 ni w nich gmerali; chyba gozby i rz.
 zgniełki zostawiono. iako pisze Biał-

skie. Nie śmieli na ten czas gwałtem
 klatwy ko-
 scielney ba-
 li się przed tym
 Polakij
 Preciowych
 kosciolowi Bog
 z tego świata
 bierze.

skie. Nie śmieli na ten czas gwałtem
 sobie postąpić oni adwersarze, bo iż
 się. (iako pisze Kramer) klatwy kościel-
 ny. Ale to wszystko uciekło, gozby ci
 wszyscy wkrótce, za sprawi edliwym
 sądem Bozym (iako mowi Kramer) po-
 marli.

królowie w Polsce panujący. ^{Władysław III}
 marli. Kromer de reb: Polon: l 21. f. Jagiellonczyk
 316. Bielski l. 3. f. 352. ^{po} śmierci ^{król XI.}
 Spytka Wojewody Sandomirskiego, w ^WWislicy posta-
 Sandomirskiej ziemi, w ⁿWislicy na zie- ⁿnowionu porzą-
 dzie stał się okolo rozdawania dygni- ^{dek} postępowania z urzędem,
 tarstwo albo Urzędow Spor: ^Wktóry uciobt, ^{na} urząd.
 gdy to postanowiono; aby ^{po} kto umrze, ni-
 komu po nim urzędu nie dawano, tyl-
 ko tym, którzyby byli tego stopniem
 najbliższy. Po śmierci tedy Spytka Wo-
 jewodztwo Sandomirskie wziął Jan ^{Czyżowski} Put-
 zowski Pułkowiec Kasztelan Sandomirski: ^{kozic.}
 po nim Kasztelanią Sandomirską wziął
 Kasztelan Lubelski: i tak po sobie po-
 rządkiem postępowali aż do końca: a

Księga I Rozdział 11.

Urzędowa
miana.

na ostatku, za promocyą Szlachty,
kasztelanią Biecką wziął Klimunt
Strzelecki rzeczony Wątrobka ieden
z Prawizorow Krakowskich. Kromer
pisze ze te obowiązi ziazoy albo feymi-
ki, to jest w Piotrkowie i w Wislicy by-
ły roku P. 1435. Kromer de reb. Polon;
l. 21. f. 316. Bielski l. 3. f. 352.

III Roku P. 1435. zno-

Roku P. 1435⁵ wnu Polacy ziechali się na zgodę z
Zięd krzyżakow krzyżakami do Brzescia, i do Suzona:
z Polakami.
ale także iako i przedtym nic z niey nie
było: gdyż Magister Pruski zapatrując
się iako się powiecznie Swiarygałowi z
Litwą;

4
 królowie w Polsce panujący Władysław III
 Litwa; na ten czas tylko przyniemy, Jagiellończyk
 król XI.
 wyzwał u naszych (jako pisze Bielski)
 aż do s. Mikołaja. Kromer de reb. Pol.
 l. 20 f. 316. Bielski l. 3. f. 352. Potym Sejm w Siera-
 w sieradzu na Sejmie będąc król z swo-
 221.
 222.
 223.
 224.
 225.
 226.
 227.
 228.
 229.
 230.
 231.
 232.
 233.
 234.
 235.
 236.
 237.
 238.
 239.
 240.
 241.
 242.
 243.
 244.
 245.
 246.
 247.
 248.
 249.
 250.
 251.
 252.
 253.
 254.
 255.
 256.
 257.
 258.
 259.
 260.
 261.
 262.
 263.
 264.
 265.
 266.
 267.
 268.
 269.
 270.
 271.
 272.
 273.
 274.
 275.
 276.
 277.
 278.
 279.
 280.
 281.
 282.
 283.
 284.
 285.
 286.
 287.
 288.
 289.
 290.
 291.
 292.
 293.
 294.
 295.
 296.
 297.
 298.
 299.
 300.
 301.
 302.
 303.
 304.
 305.
 306.
 307.
 308.
 309.
 310.
 311.
 312.
 313.
 314.
 315.
 316.
 317.
 318.
 319.
 320.
 321.
 322.
 323.
 324.
 325.
 326.
 327.
 328.
 329.
 330.
 331.
 332.
 333.
 334.
 335.
 336.
 337.
 338.
 339.
 340.
 341.
 342.
 343.
 344.
 345.
 346.
 347.
 348.
 349.
 350.
 351.
 352.
 353.
 354.
 355.
 356.
 357.
 358.
 359.
 360.
 361.
 362.
 363.
 364.
 365.
 366.
 367.
 368.
 369.
 370.
 371.
 372.
 373.
 374.
 375.
 376.
 377.
 378.
 379.
 380.
 381.
 382.
 383.
 384.
 385.
 386.
 387.
 388.
 389.
 390.
 391.
 392.
 393.
 394.
 395.
 396.
 397.
 398.
 399.
 400.
 401.
 402.
 403.
 404.
 405.
 406.
 407.
 408.
 409.
 410.
 411.
 412.
 413.
 414.
 415.
 416.
 417.
 418.
 419.
 420.
 421.
 422.
 423.
 424.
 425.
 426.
 427.
 428.
 429.
 430.
 431.
 432.
 433.
 434.
 435.
 436.
 437.
 438.
 439.
 440.
 441.
 442.
 443.
 444.
 445.
 446.
 447.
 448.
 449.
 450.
 451.
 452.
 453.
 454.
 455.
 456.
 457.
 458.
 459.
 460.
 461.
 462.
 463.
 464.
 465.
 466.
 467.
 468.
 469.
 470.
 471.
 472.
 473.
 474.
 475.
 476.
 477.
 478.
 479.
 480.
 481.
 482.
 483.
 484.
 485.
 486.
 487.
 488.
 489.
 490.
 491.
 492.
 493.
 494.
 495.
 496.
 497.
 498.
 499.
 500.
 501.
 502.
 503.
 504.
 505.
 506.
 507.
 508.
 509.
 510.
 511.
 512.
 513.
 514.
 515.
 516.
 517.
 518.
 519.
 520.
 521.
 522.
 523.
 524.
 525.
 526.
 527.
 528.
 529.
 530.
 531.
 532.
 533.
 534.
 535.
 536.
 537.
 538.
 539.
 540.
 541.
 542.
 543.
 544.
 545.
 546.
 547.
 548.
 549.
 550.
 551.
 552.
 553.
 554.
 555.
 556.
 557.
 558.
 559.
 560.
 561.
 562.
 563.
 564.
 565.
 566.
 567.
 568.
 569.
 570.
 571.
 572.
 573.
 574.
 575.
 576.
 577.
 578.
 579.
 580.
 581.
 582.
 583.
 584.
 585.
 586.
 587.
 588.
 589.
 590.
 591.
 592.
 593.
 594.
 595.
 596.
 597.
 598.
 599.
 600.
 601.
 602.
 603.
 604.
 605.
 606.
 607.
 608.
 609.
 610.
 611.
 612.
 613.
 614.
 615.
 616.
 617.
 618.
 619.
 620.
 621.
 622.
 623.
 624.
 625.
 626.
 627.
 628.
 629.
 630.
 631.
 632.
 633.
 634.
 635.
 636.
 637.
 638.
 639.
 640.
 641.
 642.
 643.
 644.
 645.
 646.
 647.
 648.
 649.
 650.
 651.
 652.
 653.
 654.
 655.
 656.
 657.
 658.
 659.
 660.
 661.
 662.
 663.
 664.
 665.
 666.
 667.
 668.
 669.
 670.
 671.
 672.
 673.
 674.
 675.
 676.
 677.
 678.
 679.
 680.
 681.
 682.
 683.
 684.
 685.
 686.
 687.
 688.
 689.
 690.
 691.
 692.
 693.
 694.
 695.
 696.
 697.
 698.
 699.
 700.
 701.
 702.
 703.
 704.
 705.
 706.
 707.
 708.
 709.
 710.
 711.
 712.
 713.
 714.
 715.
 716.
 717.
 718.
 719.
 720.
 721.
 722.
 723.
 724.
 725.
 726.
 727.
 728.
 729.
 730.
 731.
 732.
 733.
 734.
 735.
 736.
 737.
 738.
 739.
 740.
 741.
 742.
 743.
 744.
 745.
 746.
 747.
 748.
 749.
 750.
 751.
 752.
 753.
 754.
 755.
 756.
 757.
 758.
 759.
 760.
 761.
 762.
 763.
 764.
 765.
 766.
 767.
 768.
 769.
 770.
 771.
 772.
 773.
 774.
 775.
 776.
 777.
 778.
 779.
 780.
 781.
 782.
 783.
 784.
 785.
 786.
 787.
 788.
 789.
 790.
 791.
 792.
 793.
 794.
 795.
 796.
 797.
 798.
 799.
 800.
 801.
 802.
 803.
 804.
 805.
 806.
 807.
 808.
 809.
 810.
 811.
 812.
 813.
 814.
 815.
 816.
 817.
 818.
 819.
 820.
 821.
 822.
 823.
 824.
 825.
 826.
 827.
 828.
 829.
 830.
 831.
 832.
 833.
 834.
 835.
 836.
 837.
 838.
 839.
 840.
 841.
 842.
 843.
 844.
 845.
 846.
 847.
 848.
 849.
 850.
 851.
 852.
 853.
 854.
 855.
 856.
 857.
 858.
 859.
 860.
 861.
 862.
 863.
 864.
 865.
 866.
 867.
 868.
 869.
 870.
 871.
 872.
 873.
 874.
 875.
 876.
 877.
 878.
 879.
 880.
 881.
 882.
 883.
 884.
 885.
 886.
 887.
 888.
 889.
 890.
 891.
 892.
 893.
 894.
 895.
 896.
 897.
 898.
 899.
 900.
 901.
 902.
 903.
 904.
 905.
 906.
 907.
 908.
 909.
 910.
 911.
 912.
 913.
 914.
 915.
 916.
 917.
 918.
 919.
 920.
 921.
 922.
 923.
 924.
 925.
 926.
 927.
 928.
 929.
 930.
 931.
 932.
 933.
 934.
 935.
 936.
 937.
 938.
 939.
 940.
 941.
 942.
 943.
 944.
 945.
 946.
 947.
 948.
 949.
 950.
 951.
 952.
 953.
 954.
 955.
 956.
 957.
 958.
 959.
 960.
 961.
 962.
 963.
 964.
 965.
 966.
 967.
 968.
 969.
 970.
 971.
 972.
 973.
 974.
 975.
 976.
 977.
 978.
 979.
 980.
 981.
 982.
 983.
 984.
 985.
 986.
 987.
 988.
 989.
 990.
 991.
 992.
 993.
 994.
 995.
 996.
 997.
 998.
 999.
 1000.

księga I Rozdział II.

Wołoch wojnę przeciw Stefanowi bra-
 tu podniósł. Pod czas zesięni, Swidry-
 gal z Inflantami, z Rusią i z Tatarami
 woicował całą Litwę. Przeciw k tere-
 nu zebrawszy się Zygmunt X z Litw-
 skię, goy widział nie równe woysko swo-
 ie woyskowi Swidrygalowemu; posłał do
 Władysława Króla prosząc o pomoc. Przy-
 szedzy tedy z woyskiem Polskim Jakub
 Kobylinski Grzymalczyk Hetman nie
 pospolitny (jako pisze Bielski) i złączy-
 nwszy się z Litwą pod Kommandą Micha-
 ta Zygmuntowego Syna zostawia, (bo szm
 Zygmunt X. L. do Trok był odjechał) przy-
 ciągnęli pod Nieprzyjaciela do Wilko-
 miży

Kobylinski
 Grzymalczyk
 Hetman.

⁺
 królowie w Polsce panujący. Władysław III.
 minyi, i tylko o rzeczke małą; z sobą stał Jagiellonczyk
 król XI.
 neli: gdzie przez trzy dni, dali sobie po-
 koy, i edłen na drugiego patrzac, pogody też
 słuźney nie było. Potym uszykowawszy Bitwa z swi-
 drygatem u
 Wilkomirys.
 swoich Swidrygat ruszył się z tamtąd dla
 lepszego miejsca. A Polacy rozumiejąc ze
 Swidrygatowi ludzie uciekali, uderzyli na
 nich z tyłu, chcąc ich całkowicie urwać.
 Ale gdy z obu stron dali sobie posiłki;
 przyszło do słuźney bitwy: która tak dłu-
 go wątpliwa była; az Kobyliński Hetman
 ruszywszy kilka rot swoich iędnych sto-
 iących dla posiłku, dał pomoc swoim. Tu Swidrygat pora-
 zony.
 gdy Swidrygatowa strona zaczęła uciekać;
 zaczęli iż Polacy bardzo jej bić i śc. gdzie

księga I. Rozdział II.

bardzo wiele poległo Inflantow, Czechow
i Slezakow będących tam z korybutem.
nie mogli albowiem uciekac będąc w zbo-
riach cięższych i drogi nie wiedząc: iezeli
ich co uciekło do lasa, tedy ich tam po-
tym znaleziono. Tam wszytka potęga
Magistra Inflantkiego poległa: takiż
Inflantskie zamki dlugo staly puste bez
ludzi. Tam zginął meźnie się białe słońce
Magister, Marszałek jego, i wszyscy kon-
torowie. Polacy zas wszytkie ich chorąg-
wice pobrali, i oboz nieprzyjacielski
korybut rannego i pojmanego go Polacy pytali, czemu
Uciekac przed-
tym nie umie Bielski) Będąc dlugo między wami,
ii Polacy.

Inflanci na
głową zbici.

korybut rannego
i pojmanego

Uciekac przed-
tym nie umie
ii Polacy.

złupili. Tamże korybuta rannego i
pojmanego go Polacy pytali, czemu
nie uciekł? odpowiedział (jako pi-
sze Bielski) Będąc dlugo między wami,
nie

królowie w Polsce panujący. Władysław III.
 nie nauczył się tego. Potym ry. Jagiellonczyk
 chł^o dla ran umarł: dr^udy rozumie
 li, że Zygmunt z^e Litewskie kazał
 go otruci. Poimany tamże był Zy. Rot utopi^o
 gmunt Rot Slezak; którego przed ^{ny dla niedo-}
 tym poimal był Jan Szarnkowski ^{chowanego}
 od Zygmunta Cesarza do Witułta ^{parolu.}
 XL. w poselstwie iedził, i na Parol
 to iest, na słowo go król wypuścił: a
 le się nie stawił, i dla tego poimanego
 utopiono w rzece Swięte, przy ktorej
 bitwa była. Sam Swidrygał z trochą ^{Swidryga-}
 ludzi uciekł: ale Smolensk, Orszak, ^{ta ucieczka,}
 lock, Witepsk, i Ruz w szytkę niemal ^{po i dobr utra-}
 ta.

księga I RÓDZIAŁ II.

koscioł na
mieyscu bitwy
i zwycięstwa.

Stracił. Zygmunt zaś Xzę Litewskie
usłyszawszy o tym zwycięstwie swo-
im, na dziękczynienie Panu Bogu,
na mieyscu bitwy Koscioł Farny wy-
stawił. Kromer de reb: Polon l 21. f. 316.
Bielski l. 3. f. 353. Pod ten czas

Posłowie do
Zygmunta
Cesarza.

przyjechawszy Posłowie od Zygmun-
ta Cesarza, do Władysława Króla, pro-
siłgo aby pogodził między sobą Xzę-
ta Litewskie Zygmunta i Swidryga-
ła: albo on sam Cesarz chciał się tego
podiąć. Co czynił Cesarz bojąc się o
Swidrygala, któremu radził woiaować
z Zygmuntem XL. Odpowiedziano te-
dy Posłom Cesarzkim, że iuz się o tę
zgodę Xząt starat

⁺
 królowie w Polsce panujący. Władysław III
 zgodę Xzga Starat Król Władysław Jagiellonczyk
 ale ze króla nie chciał słuchac swoi-
 drygał; niechze się z sobą w polu ros-
 prawią, co się iuz do tego czasu po-
 dobno stało. W tym gdy Posel od Zy-
 gmunta XL. do króla przybiezał daige
 znac o zwycięstwie swoim; zaraz król
 Posłom Cesarzkim powiedzial, co i ia-
 ko się stało. o czym zaraz dali znac
 Cesarzowi Posłowie. A Władysław
 król tegoz wieczora po wszytkich ko-
 sciołach kazal spiewac Te Deum lau-
 clamus, całą noc ognie palic, i try-
 umfowac. To zwycięstwo sprawiło ze
 na dzień S. Mikołaja, w Brzesciu zie-

Tryumf po zwy-
 czajnym swoi-
 drygale
 mus.

księga I. Rozdział 11.

chawszy się krzyżacy z Polakami,
 cięższe niż przedtym kondycje przy-
 ięli. Ze mieli wszystkie rzeczy kościo-
 łom pobrane wrócić: dziesięcinę dawać
 Biskupowi Włocławskiemu: i izmuż
 za Łamienicę zruinowaną we Galan-
 skę dać dwanaście set czerwonych
 złotych. Król Władysław miał im wró-
 cić nowe Margrabstwo i Kosno: a
 krzyżacy królowi Nieszowę i myto Wi-
 slne z połowicą Wisły u Torunia, i
 dziesięć tysięcy złotych w monecie,
 a pięćset w złocie. a Jasinieć mieli
 otrzymać krzyżacy. O granice i o sło-
 dy

Zgoda z krzy-
 żakami Pola-
 kon

kondycje po-
 dane krzyż-
 kom.

księga I. Rozdział II.

zak. przerwawszy pokoy przed rokiem
w Wieluniu postanowiony, wypadł do
Polskij, i koło Lubicka szkod dołyc na-
czynił. Których gdy ze szlachtą Wielun-
Zaręba ską, scigał Wawrzyniec Zaręba; Szeza-
cy porzuciwszy płon, uciekli: Kromer de
rebus Polon: l. 20 f. 316. Bielski l. 3. f. 333.

IV

Roku P. 1436 o Swię-
tkach zicchawszy się Polacy z Nęgra-
mi do Kiezmarku; gdy się stała wzmiar-
ka o Spisz; Polacy ani słowa dali rzec.
Panow iednak swoich ram pogodzili.
Postawie do krol tedy Władystaw znnowy wyprawił
Zygmunta C. sarrza. Posłow swoich Mikotajia Powalę i Pa-
nta

krolowie w Polsce panujący. Władysław III
 wita z sienną herbu Dębno do Zygmunta Jagiellończyka
 ta Cesarza, prosząc go o rniczkę, aby ^{krol XI.}
 za niego dał, a drugą za brata jego
 Kazimierza. Nie przeczył temu Cesarz,
 ale to na inższy czas odłożył, mając
 co czynić z Taborzanami i heretyka- ^{Taborzanie,}
 mi: ktorzy rabowali miasta, miaste- ^{heretycy koscio-}
 czka i koscioły. ^{ty rabują.} Mialo co im to pomo-
 gło, choc im na Concilium Bazyleyski ^{Czechom dopisze-}
 osm lat trwajacym dopuszczono dopufe- ^{czono przy kom-}
 czono dawac Ciato Panskie pod osoba- ^{munię alteram}
 mi chleba i wina: a to dla tego, aby ^{Speciem.}
 się od koscioła Rzymskiego nie odry-
 wali. Potym roku R. 1437. 7 dnia Gru- ^{Zygmunt Cesar}
 dnia Zygmunt Cesarz umarl, a krol ^{umarl.}

księga I. Rozdział II.

Władystaw iuz też więcej o Wnuczki
iego nie prosił. Kromer de reb. Polon:
l. 20. f. 316 et 317. Bielski. l. 3. f. 333 et

354. **Tęż roku** Eliaza
Wolaska zie-
mia na braci
dwoch rozdzie-
lona.
Wolofzyna z Stefanem bratem Krol
Władystaw iednając przez Posłów, tak
ich Wolaską Ziemią podzielił. Stefano
wi dostała się ziemia nadolna, to jest
Multańska gdzie jest Bilogrod i
kilia od morza: a Eliazowi ta strona
od nas, w której jest Soczawa i Cho-
cim z drugimi ziemiami. Potym Eli-
asz przyjechałszy do Lwowa na Selli-
chat, odlat. Krolowi homagium, według
zwyczaju, chorągiew przed nogami jego
wyciąg

Eliaz Wolo-
szym homa-
gium oddać
Krolowi.

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 rzucił i przysięgał na posłuszeństwo Jagiellonczyk
 stwo, i na gotowość przeciw każdemu
 nieprzyjacielowi. Potym król podobnie
 sztygo od ziemi pocałował, i tego Pa-
 noni konsyliarzom rękę dawał: na o-
 statek taki na Wotolszą trybut włożył
 według Kronera: Sami Wotolsza taki
 obiecali trybut co rok dawać według
 Miechowity i Bielskiego, sto koni,
 dwieście sztuk koftryru, albo purpu-
 ry na szaty (jako pisze Miechowita)
 cztery sta wolon, i woziny dwieście
 wozon. Względem czego dał król E-
 liaszowi Halicz do życia tego: aby tam
 miał skład bezpieczny skarbow swoich:

Tribut do Wo-
 tolszy królowi
 Polskiemu.

Wyzina.

Halicz skarb
 Wotolszy Wo-
 tolskiego.

księga I. Rozdział 11.

Pokucie wro-
cone Polsce.

a on też Królowi wrocil Pokucie i przy-
wilecy dany nigdy od Króla Jagiello-
wycu i jego Stefanowi na tę ziemię. Na
Arceybiskupi jego też instancya, dal Król Arceybiskup-
stwo Lwonskie Janowi Odrowążowi,
po Janie Rzeszowskim herbu Pulkosa.
pominawszy Sylwestra Izdechowskie-
go o Kapituły Lwonskiej obranego. Ste-
fan chce oddac Kró-
lowi homa-
gium. fan także Woiwodą Mulszki przy-
stawszy do Króla Polstw z upominkami;
deklarował ze chce oddac Królowi ho-
magium i przysięgę: ale to na inszy czas
odłożono. Potym we cztery lata obawien
Eliasz i Stefan homagium Królowi odda-
li. A żeby się był Stefan pokazał zyczli-
wym Polsce; wziąwszy Braclaw Litwie;
Zyczliwo-
sci dokument. dal

Krolowie w Polsce panuiący. ^{Władysław III.}
 dat go Dzierzkowi Włostowskiemu Jagiellonczyk
 Starszemu Podolskiemu: który mu potym
 Litwa odebrała. Kromer de reb: Polon:
 l. 20 f. 317. Bielski l. 3. f. 354.

V Roku P. 1437. Swirdrygat Swirdrygat o-
 widząc się od wszystkich opuszczonym; ^{puszczony od}
 przez Postów prosił Krola, aby go do taki ^{wszystkich wa-}
 przyjął, poddając się mu z swoimi z- ^{ie się pod pr-}
 kami: iakoż iuz był Lucko od niego ode- ^{tekcyę krola}
 brał Wincenty z Szamotul ^{Władysława.} kasztelan Szamotulski
 Miedzyrzecki, i Jan z Sienna ^{Sieninski.} Woyni-
 cki Olesko na Krola: Ale ze to było pre-
 ciwko Zygmuntowi Kzesciu Litewskiemu; ^{Postowie do}
 postal Krol do niego, Wincentygo ^{Zygmunta}
 X. L.

księga 1. Rozdział 11.

Olesnicki
Tęczynski.
Stawski

Arceybiskupa Gnieźnieńskiego, Zbignie-
wa Olesnickiego Biskupa Krakow-
skiego, Jana z Tęczyna Wojewodę
Sandomirskiego, i Marcina z Słuska
Wojewodę Kaliskiego, aby pośrednicili sui-
drugata z Zygmuntem X. L. Przeciw
którym wyjechawszy Zygmun z Gro-
dna wdzięcznie ich przyjął: ale za-
dną miarą nie chciał się iednać z
Suidrugatęm: i onwzém prosił Zy-
gmunt, aby król nie przyjmował do ta-
skę, ani go przechowywał iako jego nie-
przyjaciela. To tylko sprawili a Po-
stawie ze Zygmuntem X. L. ponawiając
z iednoczenie Litwy z Polską, podpi-
sal

Zygmuntem
X. L. nie chce
się iednać
z Suidrugatę-
m.

krolowie w Polsce panujący Władysław III
 sat się na to; aby Wielkie Księstwo Li- Jagiellonczyk
 tewskie po śmierci jego spadło na ^{krol XI.}
 krola, a syn jego Michał aby na samey
 Czczyźnie własney przestawał. Za co ^{Wolyn dany}
 krol Zygmuntowi Xciu Litewskiemu ^{Zygmuntowi} Xciu Litewskie-
 mu. ^{mu.}
 dat Lucko, z tą kondycją, aby po śmier-
 ci jego powróciło się do krola, z całym
 Wolyniem. Dorgierd też Woiewoda Wi- ^{Dorgierd}
 lenski przysiągł krolowi ze po Zygmun. ^{Woiewoda}
 towey śmierci nie spusci ni komu zam. ^{Wilenski.}
 ku Wilenskiego, tylke krolowi, albo
 jego sukcesoram krolom Polskim. kro-
 mer de reb. Polon: l. 20 f. 313 Bielski l.
 3. f. 354.

księga I. Rozdział II.

VI Roku P. 1438. spy

Roku P 1438.
Melsztynski
Biskupowi Krak.
dobra wzdzieta.

tko Melsztynski Leliwoczyk gniewa-
jąc się na Zbigniewa Oleśnickiego
Biskupa krakowskiego, to o to że mu
przeszkadzał do fakcyi: to o to, że go
o herezyę czeską wezwwał; wzięwszy
ludzi od Fotka Kzęcia Ostrowskie-
go, wziął Biskupowi Uszew miastecz-
ko przyległe Melsztynowi camkowi:
i zrabowawszy Uszew miasteczko gła-
dził w nim swoje praesidium. O co po-
zwany przed króla jako turbator pa-
cis, poiednal się z Biskupem, za de-
cyzyą

Pozwany Mel-
sztynski gdał się
z Biskupem.

krolowie w Polsce panujący Władysław III.
 cyzys, przyjaciel wrociwszy mu Uszew, ^{Sagiellonczyk} krol XI.
 i szkody nagrodziwszy. Takd onow konstytycya
 konstytycya urosła w Korczynie, na ^{przeciw tym kto}
 Sejmie w Kwiecniu. Ze ten kazdy za ^{rzy orzeżem do-}
 nieprzyjaciela ma byc poczytany; kto ^{chodzącego.}
 ry sie prawem nie kontentuiąc gwał-
 tem i orzeżem krzywdy swojej docho-
 dzi. Takze koby heretykiem został ^{konstytycya}
 albo heretykow bronil. Tamze sprzy. ^{przeciw Herety-}
 kszyszy sobie panowanie Provizorow ^{kom.}
 owych dla młodego krola postanowionych; ^{Provizorowie}
 i nie chcąc by dalecy poslušnymi sobie ^{abrogowali}
 rownym, naprzod Małopolanie Prowi- ^{od Małopola-}
 zorow abrogowali. ^{nowi.} kromer de reb: Polon:

BIBLIOTEKA
 KRAJOWA
 WARSZAWA

księga I. Rozdział II.

l. 23 f. 31. p. Bielski l. 3 f. 55. Rychno

Rychnoński potym Derśław albo Dzierzek Rychnoński
dobrze sukcesy zazywa. ski Jastrzębiec, wziąwszy dobrą sukcesy

się po Wojacchu Arcybiskupie Gnieź: Pradziadu swoim; przyjął kilka rot iazdy i piechoty; o co pozwany przed króla, powiedział że ia nic przeciwko byczynie nie myślę. Potym obrociwszy

Zator wziął się na Śląsko, przypuszciaszy ^{w pocy} szturm z Arabinkami Zator miasto wziął; i cioty Oświęcimski kraj sobie podbił. A że iuz był zmarł Zygmunt Cesarz król Węgierski i Czeski, wielce się tym Rychnońskiego

szęta Śląskie potrwone. skiego postępkim szęta Śląskie potrwonyły. Zebrawszy się iednak na Rychnońskiego

królowie w Polsce zostają cy. Władysław III.
 skiego, porazili go u Siewierza, i zdo- Sągrelonczyko
 bycz mu odieśli: bo się jego ludzie byli. król XI.
 popili. Przykra to rzecz była królowi Piianshoo woy.
 i Senatowi (iako pisze Długosz) ze na. skuszkodliwie.

Si Polacy pustoszyli owo kraj który był in. Slasko Szprig.
 ko Spizarnią Krakowa. nia Krakowa.

Musił tedy
 Rytwiński królowi spuścić Zator, wzią-
 rwszy od króla tysiąc grzywien w nagro-

de sumptów. który Zator po kilku lat pu- Zator dany Xze-
 scil Wacławowi Oświęcimskiemu Xze- ciu Oświęcimskij-
mu

ciu pod tymi kondycjami; aby Berwald Miasteczko Zoy-
 miasteczko, gdzie był Stek rozbojnikow, ca.

królowi puścić: i żeby Wacław Xze
 z bracią swoją młodszą Przemysławem Oświęcimskie
 i Janem był holdownikiem króla Polskie. ne do Polskiej
 od Rytwińskie go.

księga I. Rozdział II.

*Szeta Chudozi
pacholcowie
rozbitami się
zydów.*

go. Od tego czasu Szeta Oświęcim-
skie i Zatorskie poczęli nalezec do Pol-
skij, za sprawą tego Rytwianskiego.

Te Szeta Oświęcimskie rozrodziwszy
się tak bardzo; że się im mało dosta-
to Oyczyzny; kupcowi rozbitali; miastecz-
ka i dwory rabowali. kromer de reb: Pol.
l. 318 et 319. Bielski l. 3. f. 355.

VII

Tegoz roku, po śmier-

*Czechowie za
króla obierają
kazimierza kro-
lewicza Polskiego.*

ci Zygmunta Cesarza, iedni Czechowie o-
brali Albrychta Szęcia Rakuskiego
zięcia Zygmuntowego za króla; dnuży
zwłaszcza Taborita Kazimierza króle-
wicza Polskiego

królowie w Polsce panujący ⁺ Władysław III
 wica Polskiego trzynastie lat na ten Jagiellonczyk
 czas mającego: Barbara też żona Zy-
 gmunta Cesarza zmarłego, nie Al-
 brychta zięcia, ale Władysława kro-
 la Polskiego na toż Królestwo Czeskie
 promowowała: za co była od Rakusza-
 now poimana. Około czego, król Wła-
 dysław złożywszy Sejm w Korczynie,
 gdy Zbigniew Oleśnicki Bisk: Krakow:
 Xzeta Mazowieckie, i inni senatorowie
 nie radzili posłać Kazimierza brata do Czech
 na Królestwo: a Zygmunt zaś Sze-
 tewskie (do którego stał po radę król ^{Postowie,}
 Władysław Przedbora Koniecpolskiego ^{koniecpolski}
 kasztelana Rosperskiego) i większa <sup>kasztelan Ro-
sperski</sup>

księga I. Rozdział II.

część Panów radziła; król Władysław
posłał przed Kazimierzem do Czech Sę-

Ostroga, i Tę-
czynski Woja-
dowie.

dzwoia Ostroga Poznanskięgo Woje-
dę i Jana Tęczynskiego Sandomirskiego
ze dwą tysięcy koni: z którymi (iako pi-
sze Bonfinius) połączywszy się Czechowie,

Polacy i Cze-
chowie gotują
królstwo Cze-
skie Kazimier-
owi królowi
Polskiemu

gdą całego wojska mieli czternaście tysięcy;
wojowali dobra sprzeciwiających się ele-
kcyi Kazimierza królowia Polskiego. Z tego do-
wiedziawszy się Albrzych Szę Rakuskie

Postowie Ra-
kuscy do kro-
la.

posłał do Władysława króla do Krakowa
Balazego Węgrzyzna, i Rabsztyna Cze-
cha, opowiadając bliskosc prawa do Czech
względem Elzbiety żony swowicy, córki Ty-
gmuntowicy dziedziczki królestwa Czeskiego,
i względem

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 i względem dawnych paktów Domu Ra- ^{Sagiellonczyk}
 kuskiego z Czechami. To Postować Albry- ^{król XI.}
 chtoni przelozyszy Władysławowi królo-
 wi, prosili go, aby Kazimierza brata nie po-
 sylał do Czech, i przez niego nie przesła-
 dzal Albrychtowi do królestwa: ponie-
 waz większa część Czechow obrala Albry-
 chta niż Kazimierza: i mogłby sobie za-
 trudnić własne królestwo, dla cudzego.
 Na co król Władysław, rozmowisz się z
 Senatorami tak odpowiedział. Wiedza- ^{Odpowiedz kro-}
 wszyscy, że Kazimierz brat nasz jest obrany ^{la Władysława.}
 na królestwo Czeskie: że po niego z Czech ^{dana Jęzłom Ra-}
 przystano: że za usilną ich prośbą, przy- ^{kuskim.}

księga I. Rozdział II.

iał to krolestwo: wszak wolno było Czechom obrac Pana ktoregokolwiek. A do tego, nikt nie jest bliższy Czechom nad nas: ktorzy z dawna z Czechami iednego jesteśmy narodu i języka: a do Czechow nic nie mają Niemcy, ktorych my się cale nie bojemy. Z tą odpowiedzią odiechali Pospolite Rakuscy. Albrycht tedy uprzedziwszy naszych do Pragi, koronawany był tam na krolestwo: gdzie mając woyska trzydzięści tysięcy zebraneo z Węgier, z Czechow, i Niemcow, wyszedł przeciw Naszym: ktorzy widząc nie rowne woysko swoje Albrychtowemu; ustąpili ku miasteczku Taboru pod górę, i tam

Albrycht koronowany w Pradze.

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 i tam się okopali i wozami otoczyli. Jagiellonczyk
 Albrecht też blisko naszych stanął. Idzie Sromotu woy-
 nasi mając to sobie za sromotę kryć się w sku kryć się w
 obozie przed nieprzyjacielem; wyszli z obo- obozie przed nie-
 zu, i uszykowawszy się stanęli chcąc dać przyjacielem.
 bitwę Albrechtowi. Ktoś smiałosci Pola- Niemcy sie Po-
 kow dziwiąc się Albrecht, nie smiał dać lakow boić.
 bitwy naszym: albo też nie chciał rozlewać
 krwi Chrześcijańskiej: ale tylko kazał dobrze
 oboz swój opatrzyć: gady nasi tylko na ie-
 dno strzelenie z działa od Albrechta
 stali: i tak w sprawie do wieczora stając;
 na noc do obozu weszli. Potym już tylko Harce z Albre-
 harce przeciw sobie wyjeżdżali: między Pozdziebracki
 którymi Jerzy Pozdziebracki z naszej odwazny tyż

księga I. Rozdział II.

Strony będący z ludzmi swojemi dwa kro-
 więcy Niemców pogromił, i w oboz za
 nimi wpadł. Gdy Peshowic z obu stron ieden-
 li daremno z strony pokoju; głod woyska
 rozegnał: z kąd neysi poszli do Taboru
 miasteczka a Albricht Cesarz do Pragi.
 tam iadąc w pol drogi woysko rozpusei-
 li. Krol Wladyslaw na pomoc naszym po-
 Pospolite ruszy-
 nie do Czech. spolite ruszenie do Czech w Polsce naka-
 zawszy; umyslił pierwey wojować Śląsko
 Albrichtowę stronę trzymając. Gdy te-
 dy na 8 dzień Wziesnia Matopolsanie
 przyciągnęli do Czeszochowy, krol przy-
 Śląsko Pola-
 cy wojuiąc. ichawszy ze dworem; szedł z nimi na Lu-
 biniec i strzelce do Śląska; gdzie zwoio-
 wawszy tę

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 warszysy tę tu stronę Śląską, a potym ^{Jagiellończyk} król XI.
 przeszedłszy Odrę rzekę; szedł prosto
 ku Opawie. Wielkopolanie także prze-
 prawiwszy się przez Odrę rzekę, z o-
 gniem i mieczem przez Śląsko przyszli
 aż do Opawy: gdzie złączywszy się
 wszyscy, razem mieli ciągnąc do Czech.
 Ale gdy się ^{król Władysław} już miał ruszyć z Opawy;
 potkawszy się z swoimi ku domowi i-
 dącymi, i wzięwszy od nich zupełną
 informację, wrócił się nazad z wiel-
 kim plonem. Widząc tak wielką szko-śląskie szęta
 de swojej szęta Śląskie Warstaw ^{pozwalać na}
 pawski i Raciborski; Bolesław Gł. ^{Kazimierza kró-}
 gowski; Bernat, Jan i Mikotay Opol-
 lewica.

Księga I. Rozdział II.

skie Xzeta, i szlachta Brzeska; posła-
li do króla Władysława obierając pro-
mówować Kazimierza brata jego na
królestwo Czeskie, byle tylko Czechowie
chcieli zezwolić na to. Obierali przy-
tym wywodzić fałszywą monetę nawie-
zioną do Polskiej: bo i o tę urazali się
Polacy na Czechów. Oświęcimskie też Xz-
ta Wacław, Przemysław i Jan tuż na
ten czas do Polskiej należeli. Kromer de
rebus Polon: I 21. f. 319. Bielski l. 3.
f. 355 et 366.

Oświęcimskie
Xzeta należą
do Polskiej.

VIII. Tegoż roku P. 1438.

Tatarzy wo-
cuię Podole. Podoleanie w słażku nie byli z kro-
lem także i Rus: bo pod czas lata sa-
chmiat

królowie w Polsce panujący. ^{Władysław III}
 Chmat Cár Tatarski z niezmierną Ja. Jagiellonczyk
 tarow wielkoscia wpałszy na Podole;
 wiele ludzi i bydła nabrali. Za któ-
 rymi gdy się w pogonią Rus udali; po-
 strzegszy ich Sachmat; stanął na suchej
 gorce trzęsawicami niemał w kole
 otoczony, i tak czekał na naszych: a
 żeby się większe tego wojsko zdalo; ka- ^{Tatarzy dzień}
 zał co najwięcej z chrostu cieniow ^{mi Polak or}
 robić; i w szaty je poubierawszy na ^{Straszę.}
 nie powodne porządzać. Nasi tedy
 chcąc ubiec strzaly rzucili się na Ja-
 tarow: a nie wiedząc o trzęsawicach ^{Trzęsawice}
 wpadli na nie i powiązneli. Co obaczy ^{wojsku szko-}
 wszy drudzy; cofnęli się i wotając sam, ^{dzę.}

księga I. Rozdział II.

Sam, chcieli inszą stroną uderzyć na
 Tatarow. Co widząc ostatnie nasze szj.
 Porażeni Ruski i Podolanie od Tatarow.
 ki, i rozumiejąc ze Nasz ustepuig, ta-
 raz porzegli uciekać: ktorych nie malo
 w pogoni pobili Tatarowie: gozie i szm
 Hetman starosta albo Woiewoda Podol-
 ski Michal Buczacki w przod sie po-
 tykając zginął z wyborem szlachty Ru-
 skiej i Podolskiej: po tey zgubie, Tata-
 rowie kiedy i kiedy chcieli, Ruskie km-
 ie przechodzili. Tamze gdy Tatarowie
 szaty zdzierali z pobitych Polakow;
 Jan Wlodkowicz herbu Sulima. wielce
 ranny leżąc między trupami, gdy mu
 Pierścien z palcem odcią-
 ty. ucięto palec z pierścieniem, tak utaił w
 Sobie

krolowie w Polsce panujący. Władysław III.
Sobie ducha; ze nie poznano czy żył ^{Magiellonczyk} _{król XI.}

Pisze Dlugosz, ze widzial u niego ten pa-
lec uciety. Kromer de reb: Polon: l. 21. f.
319 et 320. Bielski l. 3. f. 356 et 357.

Tegoz czasu, Barbara zona Zygmunta. Barbara Cesa-
rza zmarłego wziałaszy pensyi dwu- ^{rzolow} _{zrada do Polski.}

dziescia tysięcy czerwonych złotych na
kady rok naznaczoney od Albrychta
iuz na ten czas Cesarza, ^{zicia swego} odstapila opm-

wy w Węgrzech, i przyicchala do Pol-
skij. Gdzie ia wodzięcznie przyjal król

Władysław, i puscil iey zamek, SENDO-
mirski z calą Ziemią Sendomirską az

do smierci. Przecie iednak Barbara w ^{Barbara Cesa-}
Czechach zywota dokonala, ^{rzolow rozpusta} _{u iako semiramis.} zyjąc rospu-

księga I. Rozdział II.

stnie iako Semiramis, choc iuz stara.

Taz (iako pizze Bielski) smiala sie z

Mniszki Swia-
ta nie zazywaię.

Zaplata i kara
witezna.

Mniszek, ze swojata nie u micia zazyę,
moniaę; Ze po smierci nie masz ani ta-
kich męk iakimi nas straszę: ani ta-
kich roskoszy, o iakich nam powiada-
ię. Pochowana iest w Pradze w grobie

królów od Ierzego Podebranskiego na
ten czas Seibernatora, a potym króla
Czeskiego. Opisali to Historioci Węgie-
scy i Czescy po Wugoszu będący, iako pi-

szę Kroner de reb. Polon. l. 21. f. 320. Biel-

scy i. 3. f. 357.

Tegoz roku P.

Wpietnastym
roku konczy się
opieka.

1438. w Piotrkowie na seymie w Grudniu
będącym, gdy król Władysław maie iuz
pietnascie lat (w którym roku iuz się u
nas

krolowic w Polsce panujacy. Władysław III.
 nas opieka konczy; iako pisze Kromer Jagiellonczyk
 de reb: Polon: l. 21. f. 320.) przysięgę u-
 czynił Polakom według obietnicy: po-
 czął sam przez się rządzić królestwo:
 i dla tego mu Prowizorowie rachunki
 zaraz oddali. Tamże dat diploma Zy-
 gmuntowi Szczęiu Litewskiemu potwier-
 dzając mu Pacta Conventa z Władysła-
 wem Jagiellonem i z Polską uczynione.
 Tamże postanowiono, żeby w każdym
 mieście naznaczone tądzi do probow-
 nia monety, którą na ten czas często
 odrzucano. Ale to postanowienie nie
 długo trwało oprócz Matey Polskiej
 i Rusi. iako o tey monecie pisze kro-

Przystała Pola-
 kom król Wła-
 dysław.

Litwie pacta-
 ponowione.

Monety pro-
 bowanie

księga 1. Rozdział 11.

mer de reb: Polon: l. 21. f. 320. Bielski l.

z. f. 357.

Tegoz roku 1438. Eugeni-

Grecy przyjezdz-

ią na Concilium.

usz Papież Concilium przeniósł z Ba-
zylii do Ferrarza, gdzie przyjechali byli
Grecy, to jest Jan Paleolog Cesarz i Je-
zef Patriarcha Konstantynopolski z

Concilium Eu-
geniuszowi Pa-
piestwo odbrę-
ra.

Turcy Chrze-
ścianom się
przykrzą.

Greckimi Biskupami: a Concilium wzia-
wszy Papieska godnosc Eugeniuszowi;
dalo ją Felixowi. Jednak Concilium
i Papież na to się zgodzili; żeby było po-
godzić Albrzycha Cesarza, z królem
Władysławem; aby w iedności zstąpić
mogli byli dać pomoc Grekom i Węgró
przeciw Amuratowi Carowi Tur-
ckiemu: który iuz był Wojewodą Mul-
tanskiego

królowie w Polsce panujący ^{Władysław III}
 tanskię do Racowu przymusił i ^{Sagiellonczyk}
 holdownikiem uczynił: Racow, i ^{król XI.}
 Serbow posiadł, i do Węgier się zbli-
 zał. Kromer de reb. Pol: L 21. f. 320.
 Bielski l. 3 f. 357. Tęż czasu Sł-
 zacy z rozkazu Albrichta Cesarza, z ^{Słzacy chcą}
 Noyciechem Margrabięm Brande- ^{się Polakom}
 burskim, gotowali się do Polskij według ^{uprzykrzyc.}
 Bonfiniusza Hist: często najeżdżali
 i pustoszyli Polskę według Aneam-
 Sylwium i Dubravium Hist: Dla cze-
 go z Piotrkowskiego Seymu posłał ^{Postowie Pol-}
 król ^{scy do Cesarza.}
 Władysław czterech Posłów do Albr-
 chta Cesarza we Wroclawiu na ten czas
 będącego: życząc tego żeby z nowu ce-

księga I. Rozdział II.

chorwie złożywszy elekcyę, obrali ko-
 go chcieli za króla. Iuz albowiem nie
 dbali, choćby byli obrali i Albrychta
 Cesarza; który na osobnym miejscu
 przed Wincentem Arcybiskupem Gnie-
 znienskim Posłem Polskim obiecał był
 Kazimierzowi królewicowi Polskiemu
 spuścić królestwo Czeskie w posagu z
 młodszą córką swoją. Ale gdy Albrycht
 Cesarz rozne zakładał kondycyje, z rady
 Niemcy, złośliwi i Polakom nie-
 sprzyjający. złośliwych Niemców: (bo sam Cesarz był
 człowiekiem dobry i spokojny, iako pisze,
 kromey rozgniewawszy się Polowie na-
 si odwiechali bez pokoju. których dogo-
 niwszy w Kamysławie Polowie Papież,
 Concilij i Cesarscy

Niemcy, złośliwi
 i Polakom nie-
 sprzyjający.

*
 królowie w Polsce panujący. Władysław III
 Concilij i Cesarscy, gdy nie mogli stanąć Jagiellonczy
 król XI.

położy do roku przymierze z nimi po-
 stanowili, z tą kondycją; że się mieli
 ziehać tym czasem z sobą na granicach,
 między Bardyowem i Bieczem, dla tra-

Przymierze Po-
 lakow z Cesarzem
 Albrichtem.

ktowania około połajin. Ale do tego po-
 tym nie przyszło. To wszystko stało się

na początku roku P. 1439. iako pisze
 Kromer de reb: Polon: l. 21. f. 320 et 321.

Bielski l. 3. f. 357. etc.

IX Roku P. 1439. król Władysław złożył sejm w Korczynie
 po Wielkiej nocy, osobliwie dla Herety-
 kow, którzy się inż byli zaczęli mnożyć

Roku 1439 sejm
 w Korczynie
 około Herety-
 kow.

księga I. Rozdział II.

Melsztynski w Polsce. Kci krógi, Spytko Melsztyn-
Heretyk.

ski heretyk zbrojno przyjechałszy;
maiąc doyc ludzi i poddanych swo-
ich, stanął we wsi Swoicy Praskach;
bliſko korczyna. Zkad wpadłszy do
korczyna; goſpodę Władystawa Biskupa
kurawskiego i Mikotajna Łajborkiego
herbu Dołęga, Dziekana Krakow. rano
gdy ieſzcze ſpali, zrabował. Toż uczy-
nił Kłasztorowi, gdzie ſtali Jan koniec
polski kanclerz, i Jan Oleſnicki Mar-
szalek; ale ich tam nie zaſtał; bo prze-
ſtrzeżeni od ludzi Melsztynskiego, schro-
nili ſię byli do zamku. To zbrojorſzy ow
Melsztynski, wyszedł z ſwoimi ludzmi

Melsztynski

z

Krolowie w Polsce panujący Władysław III
 z miasteczka, i stanąwszy tam gozie Jagiellonach
 Krol XI.
 Kiedy wpada w Wisłę, wozami się oto-
 czył, i poczał okopowac swoy oboz. A
 le tym czasem, z rozkazu Krola Władysława z Melsztynskiem
 sława, Hinka z Rogowa herbu Dzia-
 losza i Dobek z Szczekocina z krolew-
 skim diwozem i prawie ze wszystkie
 ludem wypadszy z miasteczka; bitwę
 stoczył z Melsztynskiem; w ktorey on Melsztynski
 mężnie stawiając wloczniami przebi-
 ty i z sukow ustrzelany z konia spadł.
 Gdzie gdy się tudzie Melsztynskiego roz-
 pierchnęli; iednych pobito, drugich
 pojmano: ale ich krol kazal puszczać

księga I. Rozdział II.

Konającego
Melsztynskie-
go sądzi.

Dobra Melsz-
tynskiego Rab-
sztyń i Mel-
sztyń.

Występki kto-
rych kolwiczek
Przedkow nie
mają szkodzić
nie winnym Po-
tomkom.

zwłaszcza chłopow, z których była pie-
chota. Gdy się jeszcze trochę ruszał Mel-
sztyński, Konającego osądzono iako gwał-
townika domowego pokoju, i iako reum-
lase Majestatis: i tak nago leżał trup
Melsztynskiego przez trzy dni nie po-
chowany. Potym Rabsztyń zamek Mel-
sztyńskiego wzięto na króla: Melsztyn
na instancją Panow dano Tomie iego:
ktory potym po Dziedzicze przyszedł do
Domu Jordanow. Nie miało to albowiem
Ciako uważa Kromer i Bielski) szkodzić
potomkom Melsztynskiego iako nie win-
nym. Nie był na ten czas, na seymie w
korczynie Zbigniew Oleśnicki Biskup
krakowski

krolowie w Polsce panu i⁺z cy. Władysław III.
 krakowski wiedząc ze się naybardziej Jagiellonczyk
 na niego gniewał Melsztynski o ^{Heretycy nie-} ~~który~~ ^{maia nieysca-}
 i ze kazal mu ustąpić z senatu ^{in senacie Pol-} ~~alla here~~ ^{skim.}
 zyi. iako pisze kromer de reb. Polon: l. 21.

f. 321. Pisze Dlugosz ze do tego wszystkiego
 przywiódła była Melsztynskiego Zofia
 krolowa: ale dla ktorey przyczyyny nie
 moze się domyslic kromer i Bielski
 iako pisze kromer de reb. Polon: l. 21. f.

321. Bielski l. 3. f. 358. W Wielkiej Zbąski Heretykow fautor.
 Polsce także Abram Zbąski herbu Ka-
 lecz sprzycający heretykom Czeskim roz-
 gniewał się był na Stanisława Ciołka Bi- Ciołek Biskup
 skupa Poznanskiego, ze wydał na niego kła- ^{Poznanski he-}
 trowe o to; iż Predykantow Czeskich roz- ^{stadiu.}

księga I. Rozdział II.

się waiących heretyckie błędy u siebie
przechowywał: których gdy Biskup po-
zwał, przyjechał z nimi Sam Zbąski
zbroyno, i nie dał mu ich sądzić. Zosta-
jąc tedy Biskup w niebezpieczeństwie, mu-
siał mieszkać w Krakowie. A tym czasem

Zbąski od Sze-
kowo raniony i
poimany,

Zbąski powadziwszy się z Henrykiem
Glogowskim Szczęciem około granic, Śląsko
mu spustoszył. Szczęcie Henryk potka-
wszy się z nim; poraził go; i samego Zbą-
skiego raniwszy poimał, az go pokrami
wygęczył: Potym gdy w krotce umarł
Ciołek Biskup Poznański sukcesor tego
Andrzey z Bnina herbu Łodzia. widząc
ze Zbąski nie dba na Krakow; zebrawszy

królowie w Polsce panującą Władysław III
z dziewięćset koni z pokrewnych i Jagiellonczyk.
król XI.

przyjaciół, obległ Zbąszyn: którego tak
długo dobywał; aż musiał mu Zbąski

wydac pięciu Predykantow Czeskich: ^{W Poznaniu} pięciu Predy-
ktorych Biskup Kazanowszy zwiózca, do ^{kantow Kazan} spalic Biskup

Poznania przywiozł, i wśrodek rynku ich
na stosie drewna Kazan spalic. Pięciu nie

ktorzy ze tenże Biskup wystawiowszy
miasteczko; nazwał go od Spalenia He-

retyków Opalenica: z kąd nazwani ^{Opalenscy na-} zowani ^{od Spale-}
palenscy ci, ktorzy się przed tym zwa-
nia Heretykoni.

li Panowie z Bnina, albo Bnińscy: M.

S. cujusdam Poloni. Po spaleniu Predy- ^{Zbąski od za-}
kantow, rychło od złości umarł ^{lu po spalonych} Predykantach
umarł.

księga I. Rozdział II.

Na Biskupstwo Poznanskie obrala
 Zasocki herbu Dolega o- była kapituła Mikołajca Zasockiego
 brany na Bisku- Dziekana krakowskiego herbu Dolega;
 Pozn: dla niez- przystaney Sa- i król go Eugeniuszowi Papieżowi za-
 kry nie był Bi- skupem. lecał, ale mu Eugeniusz nie chciał dac
 Sakry dla tego, ze strony jego nie trzy-
 mał na Concilium Bazyleeńskim, gaj
 o złożeniu jego z Papieństwa traktowano.

Tegoz czasu po Stanisławie Pawłowski
 Biskupi Płoccy Pawłowski Biskupie Płockim w Toruniu zmarłym
 i Szycki her- i tamże pochowanym, nastąpił Paweł Si-
 bu Sozdawa zycki herbu Sozdawa. Scholastryk Kra-

Biskup potwier- dzony od Ar- cyskupa Gnie- znińskiego od Wincentego Arcybiskupa Gniezn: bo
 w ten czas wątpiono o władzy Euge-
 niusza.

krolonie w Polsce panujący. Władysław III
 niusza złożonego z Papieżstwa od Conci- Jagiellonczyk
 lium. Kromer de reb. Pol. l. 21. f. 321.
 Bielski l. 3. f. 358.

X. Tegoż roku 1439 Albricht Albricht Ce-
 cesarz gotując się przeciw Turkom, ob- sasz umarł
 iadszy się malonow dostał czerwonej dla malonow.
 niemocy i umarł. Smierc jego znaczyła Comety gro-
 tygodniem przedtym świecąca Cometa minice konig-
 na południe, ku zachodowi. iako pisze Bielski Monachow.
 ski l. 3. f. 359. Węgryz tedy widząc nie- Władysław
 bezpieczeństwo wielkie od Turkow; na ra- krol Polski o-
 dzie z Elżbietą krolową o nowym Panie, brany za króla
 obrawszy Władysława króla Polskiego, Postowie Wę-
 wysprawili do niego Postow Jana Segedim- gierscy.

księga I. Rozdział II.

skiego Biskupa, Matyasza Talonci-
usza, Dalmackiego i Kroackiego Bana,
Emeryka Marcella Ochmistrza, Janu.
Perenięgo Starszego, i Władysława Pa.

Roku P. 1440 locyusza: ktorzy roku P. 1440 w miesiącu
Węgrzy Władysław na kro-
lestwo Węgierskie
zapraszają. Lutym stroynó i gromadno do Krakowa
przyjechawszy; Władysławowi króla Pol-
skiego na krolestwo Węgierskie zapra-
szali. Wzięwszy to na deliberaçyę z kro-
lę m Senatorowie Polscy; icdni mu nie ra-
dzili iako młodemu podęymowac się na

Turcy pasz- ten czas dwóch krolestw; gdy iuz Turcy
czekę na her-
scjanow roz- paszcekę swą byli rozdziewili. iako pisze
dziewiać. Bielski l. 3. f. 359. drndzy zas Senatorowie
radzili Władysławowi przyjac krolestwo
Węgierskie

Krolowie w Polsce panu i a cy. Wladyslaw III.
 Węgierskie dla sławy Ojczyzny, i to przy. Jagiellonczyk
 dając, ze lepiej się za cudzą scianą bronie ^{krol XI.} Węgierskie
 nieprzyjacielowi; a niz go w domu u siebie <sup>królestwo scia-
 na Polskiej.</sup>
 czekac. iako mowi Kramer de reb. Pol: l. 21.

f. 322 i Bielski l. 3. f. 359. Sklanial się ma
 tych personyz Wladyslaw ktorzy mu ra- ^{Deliberuie o}
 dzili nie iezdzic do Węgier, i dla tey tez <sup>królestwa Wę-
 gierskim Wla-
 dyslaw.</sup>
 przyczyny, ze mu te kondycyę zalozyli Wę-

grzy zeby poizal Elzbieta Krolowa iusz po-
 deszla, a do tego brzemieną: ale potym ^{Podeymuie się}
 dal się namowic Poslom ledwie nie z pla- <sup>królestwa Wę-
 gierskiego Wla-
 dyslaw.</sup>

czam go praszaczych. Byl przytym Posel
 Amurata Cesarza Turckiego przyiechawszy ^{Posel Turckij}
 do Krola przed Smiercią Albrichta Cesarza. <sup>pieniędzy y obie-
 cnie Polakom
 na sto tysięcy
 woyska.</sup>
 obiecując Wladyslawowi Krolowi Polskiemu
 dac pieniędzy na sto tysięcy woyska przew

Księga I. Rozdział 11.

kondycje poda-
ne Władysławo-
wi królowi do
Węgrow.

Władysław
król Polski wie-
czny dziedzic
królestwa Wę-
gierskiego.

Elzbieta kro-
lowa Węgier-
ska porodziła
syna Władysła-
wa.

Albrychtowi Cesarzowi. Potym między
in'szymi kondycjami, tę podali Węgrzy
królowi; Iz iezliby Elzbieta królowa po-
rodziła syna, tedy mu miał król Władysław
pomóc do królestwa Czeskiego: a iezeli
corkę; tedy iey miał dać posag: a król z
potomkami swymi miał być wiecznym
dziedzicem królestwa Węgierskiego: a ie-
ziliby Władysław król Polski umarł bez
potomka; tedy królestwo Węgierskie mia-
ło się wrócić do potomków Albrychtowych
iako pisze Krómer i Bielski na miejscach
nizey położonych. Tym czasem Elzbieta
królowa Węgierska oznaymuje Pastom-
lowi Węgierskiemu ze porodziła syna; kazała się
im wrócić z Polski do Węgier. Ale Pasto-
wie

krolowie w Polsce panujacy. ^{Wladyslaw III.}
 wie nie chcąc się wrocie, prosili ^{Pol. Jagiellończyko} Krola
 skiego Wladyslawo, zeby obietnicy swo-
 iey dosyc uczynil i iechal do Węgier: bo
 Wladyslaw radby się byl jakim sposobem
 zbyć ^{królestwa} Węgierskiego. Potym ^{Posel Turecki} Krol
 Wladyslaw z tym ^{Posla Tureckiego odpra-} ^{do prawomymy od}
 wil. Iz iezeli chce z nimi w dobrej przy-
 iazni zyc Amurat, niech mu iuz iako
 krolowi Węgierskiemu wroci Serby i Ra-
 ce Narody Węgrom wydarte. Z tym trzy
 Poslow Węgierskich odiechalo, zostawidzy
 Biskupa Segedzinskiego, z eby Krola prona-
 dzil do Węgier: a Pereni na sarsu swym
 zamku miał go czekac, i tam czestowac. ^{Poslowie Węgier-}
 Gdy do Elzbiety Krolowiy przyiechali ^{scy w więzieniu.}
 tyasz i Emeryk, kazala ich wjadzie do nie-

księga I. Rozdział II.

zienia. Co widząc Sędziwoy Ostrog
 Posłowie naga- Woiwoda Poznański, i Jan Kowieński
 ny godni. Kancelarz Koronny Posłowie od Króla Wła-
 dysława, do Elżbiety Królowy Węgierskiej
 nie sprawując poselstwa za radą Hagier-
 skiego Biskupa wrocili się do Polskiej: co
 im gani Długosz. Kromer de reb. Polon.
 l. 21. f. 322. Bielski l. 3. f. 360. Choc

Władysław
 król rozstrapy
 i odważny.

się Węgrzy rozdzieliwszy, i edni stali
 przy Elżbiecie Królowy, drudzy przy
 Władysławie Królu Polskim; przeciw i ednik
 Władysław żeby był po sobie nie pokazał
 płochosci, albo boiazni; gotował się do Wę-

gier. Tym czasem przyszła do Króla no-
 Ł. zabijała wina z Litwy, ze Jan Czartoryjski (kto-
 okrucieństwo.
 re

królowie w Polsce panujący. Władysław III.
 re Xzeza idą od Gedimina, iako pisze. Jagiellonczyk
 Biełskil. z. f. 360) zabił Zygmunta Xzezia
 krol XI.

WXL. zmontowały się z Litwą i Rusią
 na niego dla okrucieństwa: wielu al-
 bowiem ludzi znacznych i niewinnych
 potraciłszy, chciał toż drugim uczynić.

Tym samym sposobem Zygmunta Xze WXL. Niedzwiedzi-
 zabił. Miał Zygmunta niedzwiedzię ca sposob podać do zabicia.

tak Taskałow ze przy nim legata i iada-
 ta: ta tedy gdy iedney nocy wyszła z
 pokoju Zygmunta, otworzonymi drzwia-
 mi weszli zabójcy, według Biełskiego;
 gdy drzwi drapali na kształt niedzwie-
 dzicy, wpuszczani do pokoju Zygmunto-
 go zabójcy według Kromera: zabili Zygmun-

Księga I. Rozdział II.

ta, i wielkie skarby przy nim pobrali na
Pogrzeb Zygmunta w Trokach. Zyguntowe ciało
ta w polu, po-
nym w kościele. na sianach parą koni wywiozszy złoży-

li je na polu. które znalazłszy Panowie
Litewscy, pochowali je w Wilnie w Wital-

Panowie Li-
tewscy docho-
wują Xstwo
Litewskie Wła-
dystawowi
królowi.

tonym grobie. Po śmierci Zyguntowej,
Oscik Kasztelan Wilenski, Gastold, Mon-
wid i inni Panowie Litewscy trzymali

potężnie Xstwo Litewskie na króla Wła-

dystawna: ale drudzy, zwłaszcza Zmudz-

wszycy stali przy Michale Synie Zy-

Zamieszanie
w Litwie.

gmuntowym. Swidrygajł też tym czasem
wziął Łucko, a Bolesław Xzę Mazowie-

ckie Mielnik, Bielsko, Drohiczym etc. Wi-

dząc tedy król Władysław także zamie-

szanie w Litwie.

Księga 1. Rozdział 11.

W niehymyjski ko- skiego Putkozica Kasztelana Krakow-
 la Gubernatorowie skiego: w Wielkiej Polsce Woyciecha
 Polskiej
 Malski Woiwo. Malskiego Woiwodę Łęczyckiego. Sta-
 da Łęczycki. rostow też, nie wiedzieć dla czego poddmie-
 Starostw admia- niał: iako to, miasto Jana Pileckiego Le-
 na. nówczyka, uczynił starostą krakowskim
 Pilecki. linowczyka, uczynił starostą krakowskim
 Czyzewski. tegoż Jana Czyzewskiego: krzesławu ku-
 kurozowski. rozwanckiego Rozycy, miasto Stanisławu
 Ostrorog. rozwanckiego Rozycy, miasto Stanisławu
 Buczacki. Ostroroga Poznanskim: Teodoruka Bu-
 Polak. czackiego, miasto Piotra Polaka Kamienie-
 ckim: Zbigniewowi Oleśnickiemu Bisku-
 piesz trzymaz. powi krakowskiemu pusił spisz, żeby tam
 Biskup krak. był pieniądze wybrał za srebra królowi
 pożyczone. Kromer de reb. Pol: l. 21. f. 322
 et 323. Bielski l. 3. f. 360. ctt.

królowie w Polsce panująca cy. Władysław III

Jagiellończyk
król XI.

XI. Sporządziwszy w Polsce wszystkie rzeczy król Władysław, pusił się do Węgier gromadno. Przegruchawszy do

Władysław król
i edzie do Węgier.

Kieżmarku, postat przed sobą szymona Bi-

skupa Hagierskiego, Wincentego z Szamoto-
tul kasztelana Międzyrzeckiego, Jana Sienińskiego,
i Andrzeja Tęczynskiego.

Post owoje
Szamotołulski,
Sieniński,
Tęczynski.

do Budzyna: którzy uprzedziwszy Ulry-

ka Grabie Cylijskiego powinnego Elzbie-

ty królowy tamże w pięci set keni jądq-

cego, opanowali Budzyn. O czym dowie-

dziawszy się Ulryk wrocil się do królowy.

Na Hagarze będąc król Władysław dowiedzia-

się ze z rozkazu Elzbiety królowy, Władysław

na syna icy nie spełna cztery miesiące maiz-

Władysław czte-
ry miesiące ma-
izcy koronowany.

księga I. Rozdział 11.

cego koronował w Biłagrodzie Dyonizy
 Koronacja Wł. Arcybiskup Strygonski. Przy czym byli ci
 dystawa dzie- Panowie Węgierscy, Matyas Wesprymen-
 cieża. ski, Benedykt Sauryenski Biskupi, Ul-
 ryk Cyliyski Grabia, który przysięgał za
 króla dziecię; Mikotaj Wilaki, Władysław
 Gara, Andrzej Both, Władysław i E-
 meryk Janusowie, Tomasz Czech i inni.

Koronacja kró- Pod czas koronacji płakała Matka Elzbieta,
 la dziecięcia o- dziecię i wszyscy tam będący. Nie dbając
 ptakana. nic na to król Władysław, tym pręszey
 iechał ku Budzyniowi: gdzie w sie-
 dmiu milach od miasta zaiechawszy
 Wawrzyniec z Hedrenwara Woiwoda.
 albo Naderban Węgierski i oraz starosta
 Budzynski

królowie w Polsce panujący. Władystaw III
 Budzynski, ze dwiema synami i zowie Jagiellonczyk
 król XI.
 la Rycerzow Węgierskich; przywoitał kro-
 la. Nazajutrz gdy się król przewiał król Władystaw
 przez Dunaj; zaiechali mu Polacy na wiedza do Bo-
 trzy husce podzieleni zbroynie iak do u-
 tarczki. Tu księza z processyami, mie-
 szczanie i wszyscy ludzie króla do mia-
 sta wprowadzali; a potym na zamek no-
 wo od Zygmunta Cesarza wystawiony Do Panowie Węgier-
 wiedziawszy się o królu w Budzynie scy ziezdzali się
 będącym, przyiechali do niego, Jan Kolo-
 cęnski Arcybiskup, i Matyasz Wespri-
 męnski odstawszy od królowy Elzbiety:
 Piąci Koscielski, Siedmigródzki, Zagrabski

4

księga I. Rozdział II.

Nitryjski, Sirmieński, Waccieński,
 Waradzyński, i Tenedajski Woiewo-
 dowie i Biskupi. Postowie od Bosnii
 skiego Szecia, i od Stefana Deszpoty
 nie mogącego dla Turków przyjechać.
 Potym przyjechał Arcybiskup Strigon-
 ski co dziecię koronował i Władysław
 Gara mając gleyt to jest list bezpiec-
 zności od króla; przeciw którym wyjecha-
 nwszy król mile ich przyjął. W tym Elzbie

Elzbieta kró-
 wa wojsko za-
 ciąga i Węgrów
 przeciwnych so-
 bie przesładuje.
 ta króla nad nowo zaciągniętym ludem
 przełożywszy Smykowskiego Czecia, i
 puszczyszy mu Rab zamek, mocny, ka-
 zała mu nawiedzac i chwycac Węgrów
 sobie przeciwnych. Na których ludzi Wła-
 dysław

królowie w Polsce panując. ^{Władysław III.}
 Władysław król postawił kilka tysięcy Polaków ^{Sagiellonczyk}
 i Węgrów: którzy obległszy Rab zamek ^{król XI.}

zastali tam Ulryka, Grabież Cylijskiego ^{Ulryk wino-}
 powinnego Elżbiety Królowy, i poima- ^{wayca poima-}
^{ny Łaskawie}
^{od króla przyję-}
^{ty.}

wszy go na wyspie uciekającego z tam-
 tąd do Królowy, do Presporku, i przywie-
 dli do króla Ulryka: który choć był przy-
 czyną tego wszystkiego złego, Łaskawie-
 cieś od króla przyjęty, pod straż i ednak
 mianu. *Comer de reb. Pol. l. 21. f. 322.*

et 323. Bielski l. 3 f. 360 et 361. ^W ^{SS Piotra i Pa-}
^{woła dzień.}
 dzień SS. Piotra i Pawła, na zamku

król Władysław miał rękę do Panon. ^{Mowa Wła-}
^{dystawa króla}
 Węgierskich mowę. Postawić wasi przy do Węgrów.
 iechawszy do mnie, oznajmili mi to, zes-

księga I. Rozdział 11.

cie mnie zgodnie obrali za Pana: bo
 pewnie bym tu był nie przyjeżdżając, kon-
 tentując się królestwem moim Polskim,
 i Wielkim Xstwem Litewskim. Ale że
 teraz wszystko inaczej widzę; bardzo
 się temu dziwię. Oświadczam się te-
 dy Bogu, i wam wszystkim, że tego
 królestwa nie pragnę: którem przyjął
 nie dla ambicyi; ale że bym Chrześcian-
 stwu całemu w tym dogadując was
 od Turkow bronił. Jeżeli tedy miasto
 Turkow, macie z sobą sami wojować, nie
 chcę byż przyczyną wojny waszej do-
 mowcy: dla czego, proszę was wypuścić
 mnie z tego: iakom tu wolnie przy-
 jechal

królowie w Polsce panujący Władysław III.
 iechal; tak niech wolnie odjechać mogą. Jagiellonczyk
 Król XI.

Po tej królewskiej monnii, i po Spólney
 radzie, tak Panowie Węgierscy odpowiadają Węgrom da-
 dzieli Królowi Władysławowi przez Na-
 wi Królowi.

Odpowiedz
 na Władysławo-

wrzymca Hedrewana Woiewodę Węgier-
 skiego. Uznajemy zesmy cię zgodnie
 za Pana obrawszy wyprawili po cię Po-
 słow naszych: na co zezwoliła i Elżbieta
 Królowa, z tą kondycją, że jeżeliby się
 urodził Syn, miał się kontentować samy
 królestwem Czeskim: a że ona teraz z
 niewieściey płochosci wola, stooię odmie-
 nia, i chce królestwo i Czeskie i Węgier-
 skie w Syna wetkać, niech cię to królu nie
 obraza. My zaś w niebezpieczeństwie

księga I. Rozdział II.

od Turków zostając, i nie dziecięcia,
ale słusznego męża na Królestwo potrze-
bując; prosimy cię zebys nas nie opu-
szczał aż do śmierci: my też aż do gardła
przy tobie stać będziemy: pewnie że i

Niewiesciuchowie co Elżbiety
Stronę brzmali. tamci dwa, albo kilka Niewiesciuchowie
obaczą się, i udadzą się do ciebie i z dzie-
cięciem. Tu naprzód Arcybiskup Strugon-

Na ramionach
poddanych ma-
iestat Władysła-
wa Króla. ski, potym inni Biskupi, i Panowie Węgier-
scy uczynioszy przysięgę, i według zwy-
czaju swego, Władysława Króla, na ramio-

na wzięwszy, i wzgorę podniosszy, Kro-
lęgo wszyscy zawołali. Nazajutrz

S. Alexego świę-
to dzień Koro-
nacji. w zamku Panowie Węgierscy Korona-
cya, Władysława, na dzień S. Alexego
złożywszy

krolowie w Polsce panujący Władysław III
 złożywszy w Bitagrodzie według wy- ^{Sagiellonczyk}
 czaiu krolow Węgierskich: posłali poko- ^{krol XI.}
 ronę do Wyszegrodu, ale iey tam nie
 znaleźli: bo Elzbieta Krolowa po koro- ^{Elzbieta krolowa}
 nacyi dziecięcia swego, kładąc ją do ^{koronę S.}
 skrzynki, znowu ją kształnie wymknę- ^{Stefana wywo-}
 ła, i skrzynkę prozną zamknęła i zapie- ^{zi z Wyszegro-}
 czetowała, a koronę wywiozła, żeby tą ^{du.}
 koronę S. Stefana, którą tylko krolow Wę-
 gierskich koronowano, nikt inšy nie był
 koronowany. Co postrzegszy Panowie ^{Gara Podskar-}
 Węgierscy ledwie Gara Podskarbiego nie ^{bi lednie nie}
 rozsiekali; gdyby go był krol Władysław ^{rozsekany.}
 nie bronil. którego Gara gdy na zamku
 pod strażą, przez trzy dni trzymano; krol

księga I. Rozdział II.

Władysław bojąc się żeby tym więzie-
niem Sary, nie odrzucili się od niego dru-
dzy Węgrzy; groził im odjechaniem z
Węgier; gdy by Sary nie puszczili wolno: co
gdy tedy uczynili; Sara za to królowi
podziękowawszy; rychło potym króla
zdradził, o to iż mu za ten uczynek wie-

Szamotulski
w Węgrzech sa-
rosz Wyszogrodz-
kim.

to starostwo Wyszogrodzkie, a dało go
Wincentemu z Szamotul kasztelanowi
Miedzyreckiemu; postanowio było al-
bowiem to prawo, żeby tego zamku ni-
kiedy nie trzymał tylko Polak. Gdy tedy Pano-
wie Węgierscy nie mogli dostać owej
korony królów Węgierskich; otworzywszy
do grobu S. Stefana, i zdjąwszy z głowy
tego

korona z gro-
bu S. Stefana
króla Węgier-
skiego.

królowie w Polsce panując cy. Władysław III
iego Koronę na Koronacy Króla Władysław Jagiellonczyk
sławo, Sceptrum, iabłko i miecz z Włose.

grodu przywiezli: bo same tylko Koronę
wzięta była Elzbieta Królowa. Tu inż

Elzbieta Królowa zwróciłszy o rzeczach
swoich; nawięta iednego Węgrzyna, obiec-

iąc mu nasypac magierkę pełną, czer-
wonych złotych: aby Króla Władysława

przed Koronacyą zdradę zabił, albo o-
truł. który przyjechawszy do Budzyna,

gdy tego dokazać nie mogli, powieiedział
to Królowi, chcąc podobno wziąć co od

Króla za to. Ale gdy tego Król nie uwa-
zał; Panowie Węgierscy kazawszy poimac
owego zdraycę; kazali go kleszczami tar-
gac, a potem konni rozciągać. kromier

Elzbieta nay
muie na za-
bicie Króla.

Magierka albo
czapka czerw-
wonych złotych
za życie kro-
lewskie

Zdrayca na
króla napra-
wiony skara-
ny.

księga 1. Rozdział 11.
de reb. Pol. l. 21. f. 323 et 324. Bielski.
3. f. 361 et 362.

XII. Roku 1440. gdy był
koronacja Krola Władysława
w Węgzech.
Władysław z Budzyna do Biłagodu
na dzień 17 Lipca, w dzień S. Alexego
przyjechał na koronację; ubrano go
w szaty S. Stefana iuz bardzo nabutwia.
Szaty S. Stefana
Krola Węgiew-
skiego podobne
apparatu księ-
nemu.
le, podobne kaplanskiemu apparatu:
i tak go prowadzono do Kosciola: gdzie
był pomaszczony i koronowany od Dion-
zego Arcybiskupa Syrgouskiego wla-
sna koronę S. Stefana. Po koronacji
koronacja Wę-
gierskich kro-
lów.
na maiestat w pol Kosciola wystawio-
ny wstąpił w tymże królewskim stroiu:
gdzie przed nim trzymano szeptra kro-
lewskie,

krolowie w Polsce panujący. ^{Władysław III.}

leńskie krzyż, miecz i proporzec. ^{Jagiellonczyk}
krol XI.

Tamże w kościele u drzwi dla etu. ^{Mieszczanie}

mu ludzi, stali z chorągwią swoją. ^{Budzynscy}

dlug dawney powinności. ^{Mieszcz-}
^{ścielných pod}

nie Budzynscy, poki krol z kosciodła ^{czas konpa-}
^{cyi stali.}

nie wyszedł. Wyszedszy krol Włady-

staw z kosciodła, i wsiadszy na konia,

iechał przez cale miasto, do kosciodła ^{S. Marcina}
^{kościół w Bu-}

S. Marcina na przedmieściu stoigcego. ^{Dzyniu.}

gdzie wszedszy na wieżę; na cztery ^{Wieża i miecz}

strony obracał się z golym mieczem; ^{znak obrony}
^{królestwa Wę-}

drażąc znać, że od wszystkich stron, ^{gierskiego.}

powinię był bronie królestwa tego.

Wrociodszy się z tamtąd krol Włady-

staw, zaprosiodszy Postaw i Panow Wę-

Władysław zaprosiodszy Postaw i Panow Wę-

Władysław

księga I. Rozdział 11.

gierskich na bankiet; różne przy
nich gonitwy i gry wyprawowa-
ka. Bielski l. 3. f. 362 et 363. Tego na

królowa Elzbie-
ta syna i koro-
nę oddała Fry-
derykowi Cesa-
rni.

ten czas wszystkie dowiedziawszy
się Elzbieta królowa, i zwrót pierwszy

o Węgrach (których zdrajcami na-
zywała) iechała z Presporoku do
Rakus do Fryderyka Cesarza, gdzie
Władysława syna i koronę zostawiła.

Władysław
król w Budzy-
niu radzi o
Węgrach, i lo-
wami się za-
bawia.

A Władysław król Polski i Węgierski
z Białogrodu do Budżynia przyje-
chawszy; przez całe lato i jesień tam
mieszkał; radził około rzeczy pospo-

Zwierzyniec
na wyspie w gó-
Dunajcu.

litey Węgierskiej; a czasem się też prze-
jechał do Zwierzynca będącego na

wyspie nazwanej

królowie w Polsce panuią cy Władysław III
 wyspie nazwaney Cepol, rzpūt Duna Jagiellonczyk
 ia i tam się myśliśtwem zabawiał.
 król XI.

Bielski l. 3. f. 363. Po koronacyi, wra-

cając się Zbigniew Oleśnicki Biskup
 krakowski do Polski, i będąc w mia-

steczku Kiewieście; z tumultem wpa-

szy mieszczanie do niego; chcieli aby
 im płacił za Polaków; którzy tam tedy

żądąc do Węgier; szkody im poczynili.

Na co gdy im Biskup odpowiedział; że

ia za siebie tylko powinieniem płacić,

i spuszczać się w tym na rozsądek kro-

lewski; a mieszczanie gdy się nie dali ha-

morwać; Dworzanie Biskupa wsadzi-

wszy Biskupa na konia; radzili mu, aby

Napasc i tu-
 mult w Węgrach
 na Oleśnickiego
 Biskupa krak.
 Dworzanie kwąg
 i zapaleniem
 miasteczka wspo-
 koili.

Księga I. Rozdział II.

z miasta wyiechali: co gdy uczynili; ie-
 dni Dworzanie bili się z mieszczana-
 mi, a drudzy na drugim koncu miaste-
 czko zapalili. Czym strwożeni mieszcz-
 nie Wzgrzy gdy poczeli uciekać; Dwor-
 nie Biskupi nasiekłszy ich i nabiwłszy;
 ze wszystkimi rzeczami z miasteczka
 wyiechali, nie których tylko mając tannych
 kromer de reb. Polon: l. 21. f. 324. Bielski
 l. 3. f. 363 et 364. Potym gdy Polacy
 dwa razy złożyli seym w Małcy Polsce
 w Lorzynie, na którym była Zofia Krol-
 wa. iako pisze Bielski, postanowiono
 tam, posłać Krolowi Władysławowi do
 Pobor z ta- Węgier na pomoc pięć tysięcy konnych;
 nu i ad Nay- na których uchwalono pobor po dwa-
 ton. nasie

Od Dworzannow
 Biskupich Wz-
 grzy porażani.

Seym w kor-
 czynie.

Zofia Krol-
 wa na Seymie.

królowie w Polsce panującą. Władysław III.
 nasze graszy: od Woytow po grzywnie. Jagiellonczyk
 król XI.
 Ci zas co sami iednali na tę wojnę, oni
 sami, i ich poddani, mieli bydz wolni od
 tego poboru. Kromer de reb: Polon: l. 21.
 f. 324. Bielski l. 3. f. 364. Potrzebowat Węgrzy zdra-
 tcy pomocy król Władysław do Węgier: dzili króla Wła-
 dystawa.
 albowiem Dionizy Arcybiskup Strygonski
 rozgniewawszy się na króla o to, że
 był łaskawszy na Szymona Biskupa
 Hagerskiego niz na niego; opuścił króla,
 i udał się z nowu do Elzbiety królowy,
 z Władysławem Garą Podskarbin, i z
 innymi Węgrami. Dla czego gdy Elzbie-
 ta królowa przyjechała z Rakus do Elzbiecie królo-
 wyi poddał się
 Węgierskie mia-
 sta.
 Węgier; wnet się iey poddały Koszyce,
 Bardyan, Lubocza, Ktemnica, i insze

księga I. Rozdział II.

Iskra Czech
waleczny.

miasta, w których tylko byli Niemcy. A Iskra Czech z rozkazu Królowi Elzbiety zebrawszy słusze woysko z Rakus, z Czech, z Morawy i ze Śląska, naprzód dobył O. peryusza: potym wziął przez zdradę Sarysz zamek Jana Perenięgo, i kizyk blisko Koszyc wziął podkopem Mikotajowi bratu Perenięgo. Dla czego iuz się był Iskra począł piśac Hetmanem Władysława Króla Węgierskiego młodęgo; i w Kremnicy białe czerwone złote, pod tytułem Jana Swęgo. Do tego wszędzie w spisz pustoszyl wsi i miasteczka: coby był ieszcze barozię czynil; gdyby się z nim był nie uganial tenże Mikotaj Pereni starosta kiezmarški. Zebrawszy drugie woysko Elzbieta

Iskra Hetman
Węgierski.

Krolowie w Polsce panujący ⁺ Władysław III
 Elżbieta Krolowa, i prętożywszy nad nim Jagiellonczyk
 Władysława Garze; sama sie przymknę-
 ta pod bok Władysławowi Krolowi, chcąc zbićty krol-
 go wypędzić z Budzymia. Słyszac Smialosc El-
 o tey Smialosci Elżbiety Krolowej krol
 Władysław; przybrawszy ludzi do
 swiego Dworu; i Jana Huniada nad Huniada i Fry-
 Wegrami, a Mikołaja Frystackiego <sup>stachi Helma-
ni Władysława
krola.</sup>
 Polaka nad Polakami; wyprawil ich pre-
 cin Władysławowi Garze. Przyiccha-
 wszy tedy Klasi pod miasteczko Batta
 rzezone, gdzie stal obozem Gara, bi-
 twę z nim stoczyli. Gdy się z obu stron
 bicia dlugo, i gdy się fortuna raz na tę,
 drugi raz na owę nakloni strone; Frysta-
 z Wegrami.

księga I. Rozdział II.

Frystachi He-
 tman odwazny.

ki z Polakami uzbroionym stojąc dla
 posilkow, uderzywszy całą mocą na Wę-
 grow; tak ich przelęł; ze poczeli ucie-
 kac; a nasi goniąc ich bili i chwymali:
 ktorych gdy Władysław król kazał pu-
 scic, wielką sobie sławę i miłość u Wę-
 grow zjednał. Dla tej łaskawosci iako

Łaskawosc
 więcej doka-
 zuje niz orę-
 ze.

Słowacy, kar-
 watorwie

pi sze kromer) Słowacy i Karwatorwie
 poddali się dobrowolnie królowi; gdy do

Łasocki Dzie-
 kan krakow:

nich postal Mikolaj Łasockiego Dzie-
 kana krakowskiego. Za tą odwagę król

Rycerze od-
 wazni godni
 respektu Mo-
 narchow.

Władysław udarowałszy swych Wodzow,
 Frystackiego uczynił Banem to jest
 rządcą Karwackiej ziemi, a Huniada
 Wojewodą siedmigródzkim. iako pi sze

Elzbieta ucie-
 ka.

kromer. Gdy po swoicy Klezcie Władysław
 Gara

Krolowic w Polsce panuią cy. ^{Władysław III.}
 Gara przybiezał do Ostromi, do Elzbie. ^{Jagiellonczyk}
 ty Krolowiyi; bojąc się zeby nie wpadła ^{Krol XI.}
 w ręce Władysławowi Krolowi; wiecha-
 ta do Rabu: a Gara wstydząc się ^{Gara z wię-}
 grow dla przegrany bitwy, poręchł do ^{zienia wyku-}
 Fryderyka Cesarza: od ktorego w sadzo- ^{puł się Fry-}
 ny był do więzienia iako Zdrayca. Tę ^{derykowi Ce-}
 go długiego więzienia, gdy go nie mógł ^{sarzowi.}
 wyprosić Krol Władysław; sam się Ga-
 ra wykupił, dawszy Cesarzowi siedmnie-
 siat tysięcy złotych. Huniad Koriwin ^{Koriwinu Hu-}
 nazwany od wsi Wołoskiej, z Oyca ^{niada Rodziły}
 Wołoszyna i matki Ruskiej (według dwu- ^{i Gyrzyna.}
 gich syn naturalny Zygmunta Cesarza).
 za to, że pod czas bitwy z Gara, kilka ^{Huniad odwo-}
 zy słabiejce wojsko posiłki, i kilka razy, w ^{zny rycerz i He-}
 tman.

księga I. Rozdział II.

Węgrzech Turków poraził: uczyniony od
 Króla Władysława Woiewodą Siedmi-
 grodzkim i Hetmanem wojska Węgier-
 skiego, na granicy Siedmiogrodzkiej ziemi
 wystawił zamiek: który od tego imienia
 nazwany jest Huniad. Kromer de reb. Pol.
 l. 21. f. 324. 325. Bielski l. 3 f. 364 et 365.
 Niezgoda w Czechach w
 obieraniu kro-
 la. I w Czechach dosyć było niezgody w obie-
 raniu którego: iedni albo wzięli chcieli obra-
 Władysława dziecie Syna Elzbiety: drugiży
 gardząc dziecięciem, chcieli mieć Królem
 Bawarskie. Woyciecha Krę Bawarskie: ale on nie
 chciał, wiedząc o własnym dziedzicu.
 Chcieli tedy żeby Fryderyk Cesarz albo
 Sam był Królem, albo się dziecięciem opie-
 kował.

królowie w Polsce panujący. Władysław III.
 Kowal: który gdy się tego dla sprawu ^{Władysław} Jagiellonczyk
 król XI.
 podziac nie chciał; radził im aby z Panow
 Czeskich i Węgierskich wybrali dziecięciu Opiekunowie
 opiekunow. Obrali tedy dwóch Mejnara ^{Władysławowi}
 da katolika i Ptarska Heretyka: z któ-
 rych gdy Ptarsko przedko umarł; Jerzy
 Podziebracki na jego miejsce obrany,
 Pragę stolicę Czechow opanowawszy, Mejn-
 arda kazał otruc. Od tego czasu, zno-
 wi się poczęła krzewić w Czechach Ha-
 sowa wiara, przez Rocherę fałszywego
 Arcybiskupa. Kramer de reb. Polon: l. 23.
 f. 325. Bielski. 3. f. 365 et 366.

XIII. Kazimirz brat młodszy ^{Kazimirz w}
 Litwie

+

księga I Rozdział II.

szy Władysława Króla Polskiego i Węgierskiego prowadzony od Kazimierza i Bolesława Królów Mazowieckich, i kilku Panów Polskich, gdy przyjeżdżał do Litwy; wy-

jechał daleko przeciw niemu Michał Syn Zygmunta zabitego, w pięciuset koni z bogatymi upominkami, prosząc Kazimierza, żeby go przy czystych dobrach zachował, i zabójców Zygmunta Cieskiego pokarał. Wdzięcznie Kazimierz przyjąwszy Michała, łaskawie go odprawił.

Do Wilna
wiedza Kazimierz.

Gdy do Kriemnu rzeki przyjechał Kazimierz, wyjechał przeciw niemu Litwy wiele, Matyasz Biskup Wilenski, Jan Aostyka

krolowie w Polsce panuiący. ^{Władysław III}
 ka kasztelan i starosta Witeński, i całe ^{Jagiellonczyk}
^{król XI.}
 miasto; wprowadzili go na zamek. A on
 rozum dawszy; że nie za Xzc; ale za Guber- ^{Kazimierz nie}
 natora do nich przyjechał; poczeli na- ^{Xzc ale Guber-}
^{nator Litwy.}
 maniać senatorow Polskich; aby Kazi-
 mirzowi pozwolili bydz Xzcieniem Li-
 tewskim: bali się alborwem, żeby go
 ellichal syn zabitego Zygmunta nie
 uprzeczył do Xstoa Litewskiego, a po-
 tym się nie mścił nad wszystkimi za-
 bicia Oyca swego. Ale nie chcieli na senatorowie
 to zezwolic. senatorowie Polscy powia- ^{pamiętający}
^{na przysięgę.}
 daigo żeby to było przeciw prawom i
 przysiędze ich: i onszem ich prosili;

księga I. Rozdział II.

kazimierz Krę-
ciem Litewskim
do Litwy uczy-
niony.

zeby tego zanięchali. Lecz Litwa nara-
i utrż bardzo rano, gdy jeszcze Polacy spa-
li po gospodach zszedłszy się na zamek;
i wzięwszy Kazimierza za rękę, i do ko-
ściółki S. Stanisława wprowadziwszy;
Kręciem go Litewskim przywitali; i po-
sadzili go na krzesle, wierność mu i
poddaństwo oddali. Dowiedziawszy się
tego Polacy; gdy o to z Litwą expostulo-
wali; odpowiedzieli że to obra Micha-
ła uczynili: Potym zamek w Trokach,
który jeszcze na Michała trzymano, ob-
legł. ^{i poddał się im.} Potym Jan Czartoryjski Kazimi-
rza przeprosił; że go nie karano o zabi-
cie Zygmunta: ale mu wszystko zabrano.

Jan Czartory-
ski Kazimierza
przeprosza.

królowie w Polsce panując Władysław III
 gdy nie chciał wrocic skarbow po Zy. Jagiellonczyk
 gmuncie pobranych, a samego przy tym
 ledwie nie zabito, az użedł do Polaków.
 Zostawszy tedy Kazimirz Szeciem Lit. Władysław o
 zewskim, i dawszy przyczyney tego po- przyjeżdż do ka-
 stepku Władysławowi królowi Polskie Litewskie gile- zimirca i swo-
 mu i Węgierskiemu bratu swemu; stat wa się.
 do niego kilka razy o konfirmacyę pro-
 sząc: ale Władysław król nie mile to
 przyjmując; wszystko to do przyjazdu
 swego odkładał. Tamze gdy Litwa za- Litwa nie chce
 dnego Polaka przy Kazimirzu mieć nie trzymać Pola-
 chcieli; wyprawując do Polskiej Kazimirz kow w Litwie.
 Polaków; każdego do ukontentowania.
 udarował. Kromer de reb. Polen: l 23. f.

XIV Roku P. 1441. do Bl.

Za pobor lano-
wy zebrane woy
sko na pomoc
krolowi, do Wę-
gier idzie.

skiego woy ska
pięciu tysięcy zebra-
nych za pobor lano-
wy, przydali nie-
ktorzy Panowie swoich ludzi: iako to

Tęczynski. Jan Tęczynski Woiwoda Łąkerski
Olesnicki Jan Olesnicki Kapitel Sandomirski, #
kierdey Fryc kierdey Woiew. Podolski, Jan
Sieninski, Sieninski Starosta Sandomirski, Dzie-
Rytwiński. Rzek Rytwiński i inni: ktorych po-
slali na pomoc Krolowi do Węgier. Ci i-
dąc mimo kapustany zamek Elzbie-
ty Krolowiy lezacy nad Bardyowem, ob-
legli go i uzbzy go byli dobgli; gadyby in-
nie

Krolowie w Polsce panujący. Władysław III
 Kazął się Krol spieszyć do Budzyna: Jagiellontzyk
 do którego gdy przyjeżdżali z podziwie-
 niem Węgron, Krol przeciw im wyje-
 chawszy poczęt sobie dobrze ruszyć. Do
 tych przydawszy Węgron; nie czeka. W zimie Krol
 iąc wiosny, jeszcze w miesiącu Lutym, dobywa zgm-
 ruszył się z nimi ku Rakusom i ku kow w Raku-
 Morawie chcąc podobycie tych zgm- sach i Mora-
 kon, z których wypadają ludzie, wiel- wie.
 kie mu szkody czynili w Węgrzech. W Præsidiu
 Budzyna zaś zostawił Mikolaj La- w Budzyna
 sockiego Dziekana Krakow: Wawozyn- od Krola zo-
 ca Hedrewara Woiewodę Węgierskiego stawione.
 i Pawła Woynickiego Kasztelana. Lasocki
 brawszy wszystkie one zamki Krol jeszcze

księga I Rozdział II.

poscicie wrocil się do Budzyna: z kąd
 Węgrzy bali się żeby był król
 do Polskiej się nie naparl.
 szycom i Bardyowu; nie dopuscili mu
 tego tego Węgrzy, bojąc się żeby był z
 tamtąd nie naparl sie do Polskiej dla
 bliskości, i trudności w Królestwie Wę-

Dla powietrza
 wojsko rozpuszczon e.
 gierskim. A gdy było wielkie powie-
 sze w Węgrzech, nic nie dbając król
 choc w tego pokoju ludzie marli; mu-
 siał przecie wielkie wojsko swoje ros-

Elzbieta królowa o wojnie myśli.
 puszcic. Czego dowiedziawszy się El-
 zbieta królowa myśli poczęła o woj-
 nie, a nie o pokoju, którego u króla
 zebrała. Tym czasem gdy się król nie
 mógł doczekac Postow od Elzbiety przy-
 biczanych; poslal do niej, powiedziawsze ze
 był gotow

królowie w Polsce panujący. Władysław III. Jagiellończyk
 był gotów pokój z nią uczynić. Na co król
 to tylko rzekła Elżbieta; Coż? albo Władysław odpo-
 dyśław rozumie, że ja jest tak głupia, co edz dana
 zebym królestwa Węgierskiego bardziej Postowi kro-
 zyczyc miała iemu, niż synowi me-
 mu? Potym król Władysław wypra- Jan Capke
 wił Jana Capke Czecha pod Koszyce: nie sprawny
 zkad gdy mu się Węgrzy rozbiegli; mu rycerz.
 siał odejść nie nie sprawiwszy. Chciał
 go był król uczynić Starostą w kierz-
 marku, na miejsce Mikolajia Perenie-
 go; ale w tym Iskra przez zdradę miesz- Iskra kierz-
 czanina iednego wziął kierzmark: zkol- mark bierze
 gdy nieprzyjaciel iedną bramę, wpadł przez zdradę.
 do miasta; on ledwie wiek drugą. Dru-

księga I. Rozdział II.

dzy zawarwszy się na kilku wiezach;
 długo się bronili: których gdyby ratowa-
 no było; pewnie by byli obronili Kieżmark.
 Ciągnęli w ten czas na pomoc królowi
 Wielkopolanie tamtędy, pod Kommandą

Zaręba i sko. Wawrzynca Zaręby kasztelana sieradz:
 na Regimen- i Mikolajia Skory Sędziego Poznańskiego
 tarze Wielko-
 polanoni.

go; i ruz w miasteczku Poddincu nie da-
 leko byli. Ale gdy ich nie chcieli rato-
 wac bez ordynansu królewskiego, nie
 mogąc się daley bronic owi na wiezach
 będący, i polarnu nie mając; wymowi-
 wszy życie, musieli się poddać. Potym

Podgłzica,
 Iskra bronie
 komorowski
 herbu korczak

gdy z Kieżmarku wypadł Iskra.
 Podgłzic nasz naiezdzał; dobrego bro-
 nił Mikolaj komorowski herbu korczak,

krolowie w Polsce panujący. Władysław III
 na spisz przelozony od Zbigniewa O- Jagiellonczyk
 lesnickiego Biskupa Krakowskiego: kto- krol XI.
 ry na ten czas, spisz trzymał od krola. Spisz trzyma-
 kromer de reb: Polon: l 21. f. 325 et 326. Olesnicki Biskup
 krakow:

Bielski l. 3 f. 366 et 367. Elzbieta Rozgonski
 krolowa samo tylko miasto Prespurk ma- Elzbiecie kro-
 iąc; w dzien i w noczy kuzala do zam- lowyi nie da
 ku strzelac; chcąc go sluc; ale Stefan wzięc zamku
 Rozgonski Starosta tamteczny mocno Prespurskiego.
 go broniąc; i samego sie tylko głodu bo-
 iąc; pocichu wymknął do Budzyna
 do Kola, prosząc o żywnosc: krol tedy
 Władysław wiedząc ze mu wiele na ty
 zamku, należało; posłał ze świeżym Pol. Tęczynski doda-
 skim wojskiem Andrzeia Tęczynskie- i e żywnosci zgm-
 koni Prespurskie-
 mu.

księga I. Rozdział II.

go: który przyszedłszy do Tarnawoy, wos-
 puscil woysko w zagony ku Presporke-
 wi; gdzie wszystkie zynosc zabrana,
 obrocił ku zamkowi Presporskiemu. Tu
 do Presporku przyciągnawszy Tęczyn.
 Tęczynski do-
 syc sprawony
 Regimentar.
 ski: gdy przedmieście kazał zapalic a
 ogień do miasta latał; ledwie tej nocy
 miasta nie wziął i Elzbiety Krolowij tu
 będącej: która dala pokoy na ten czas
 zamkowi. Biedski l. 3. f. 367. Tęgor
 kazimirz d. l. czasu Smoleńszczanie opanowawszy
 wziął Smoleńsk
 i Podlasze. zamek; wypędzili Litwę, a Geora Mści-
 slawskiego za Pana sobie wzięli. Cze-
 go dowiedziawszy się Kazimirz brat Mła-
 dystawa Krola Polskiego i Węgierskiego,
 Szczęciem

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 Księciem Litewskim od Litwy uczyniony, Jagiellonczyk
 król XI.
 wyprawivszy woysko do Smoleńska; do-
 był naprzęd i spalił miasto, a potem za-
 mek opanował. Potym też Kazimierz
 Michałowi Synowi Zygmunta zabite-
 go wziął całe Czyste dobra: a Bo-
 lesławowi Księciu Mazowieckiemu
 wziął Bielsko, Mielnik i Drohiczyn.
 Bielski l. 3. f. 367. Złożyli tedy Sejm w Parczo-
 nasi Polacy z Litwą Sejm w Parczowie.
 na który nie rychło bardzo przyiechali Po-
 słowie z Litwy. Idzie gdy Posłowie Bo-
 lesława Księcia Mazowieckiego zapisy
 na wzięte Bolesławowi zamki pokazali;
 Litwa ie przeczytawszy powiedziała; że
 Polacy nie mo-
 gli uspokoić Li-
 twy.

księga I. Rozdział II.

ani Bolesław, ani Przodkowie jego tych
 zamków mieli w spokojney poseszyszi: az
 dopiero w ten czas, kiedy ie po śmierci
 zabitego Zygmunta, Bolesław gwałto-
 wnie Litwie odjął. Tamże goy Michal
 Litwa z niez-
 z Seymu odre-
 chata. syn zabitego Zygmunta skarzył się, że
 mu Kazimirz XL. wszystko wzięwszy, do
 takiej go nędzy przywoił; że goyby nie
 Kzeta Mazowieckie; nie miałby co iść:
 i goy prosił żeby mu cokolwiek wrócił;
 Litwa odpowiedziałwszy że bez zlecenia,
 Postom nie go-
 dzi się domyslać,
 czego im nie zle-
 ci Rynypat. i woli Kazimierza X. swego, nie mogą się
 niczego domyslać: z niez-
 chali. kromer de reb. Pol. l. 21. f. 326. Bid-
 ski l. 3. f. 367. Rychto potym Car Mo-
 skjewski

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 skiwowski wziąwszy na pomoc Tata- ^{Sagiellonczyk}
 ron kazanskich woiował Litwą: a Li- ^{król XI.} wet za wet.
 twa też potym woiowała Moskwę: z ^{król Moskwa. Li-}
 gdy się z płonem powracata Litwa; ^{nową, potym Li-}
 goniąc ich Moskwa dała bitwę Litwie; ^{twą Moskwę}
 i od Litwy ięst porazona. ^{woiucie.} kromer de re-
 bus Polon: l. 21. f. 326. Bielski l. 3. f. 367.

XV

Roku P. 1442 Piotr ^{Roku P. 1442} Odrowąż ^{Woi-}
 Odrowąż Wojewoda Ruski i starosta ^{woda Ruski i}
 Lwowski z wielgą Paniąt Ruskich, swo- ^{Starosta Lwowski}
 im kosztem, iadąc do Węgier na pomoc ^{idzie do Węgier.}
 królowi Władysławowi; wiele kłopotów
 z Czechami zaryszoży, i gory przebywsoży,
 przyszedł w cale do Budzyna. Których

księga I. Rozdział II.

Roznawę Po-
lacy wzięli.

Elżbieta przed
królem ucieka
do Wiednia.

Głód i zima
rospędza woj-
ska.

Ruscy Pano-
wie z Węgier
wracają się na
Rus dla Tatar-
ron.

król wdzięcznie przyjąwszy; wyprawił
do Roznawy; którą oni obległszy i do-
bywszy; wiele Czechów pobili i poimali.

A Elżbieta Królowa. ledwie tym czasem
nie dobyła zamku Presporskiego, wiele
muru zburzyła. Ale gdy tam król Władcy

Elżbieta przed sławo z Polakami i Węgrami przychodzili;
Elżbieta nie czekając króla, uciekła aż
do Wiednia. A król dobywając Pre-

spółku miasta, dla niedostatku żywno-
ści, i dla ciężkiej zimy, odjechał ku Tar-
nawie: potem wrócił się do Budy-

nia, i do brzo uदारowałszy Piotra Odo-

węsa i Panięta Ruskie, odjechał ich do
domu dla niebezpieczeństwa od Tatarów.

których Polakom gdy prowadził Szymon
Biskup

krolowie w Polsce panujący Władysław III.
 Biskup Hagierski az na Hagier, i tam Jagiellonczyk
 im wszelakę pokazał ochotę; oni wo- Krol XI.
 zami się otoczywszy zasnęli. Tam gdy Telephus na spig-
 się ubespieczyli; w nocy, do miasteczka nych Polaków w
nocy napadła.
 nie zawartego wpadłszy z ludźmi swo-
 imi Telephus kapitan Koszycki, uderzył
 na spiżnych: ktorzy ponowawszy się ze swy, Wozy miasto
murowi i walew
 gdy się dobrze przy wozach bronili; Odro- Odrowaś He-
 waś usłyszawszy ten rozruch, i z gospo- tman poimany
od Telephusa.
 dy przypadłszy, gdy chciał swoich ratować po-
 imangieft. A Telephus kontentując
 się Hetmanem, co przedczę z nim wierzył
 ku Koszyrom. Nasi zaś widząc ze He- Gonię Telephu-
sa Polacy chcą
bóć Hetmana.
 tmana ich poimano; ze dworem Hagier-
 skiego Biskupa dopadłszy koni; gónili Tele-

księga I. Rozdział II.

phusa: który obaczywszy za sobą pogoń,
Odrowasa przed sobą na Braiwę odesłał:
a sami nie mogąc uchodzić obciążony
łupami; uszykowawszy swoich kazał się
im naprzód potkać z Polakami: rozumie
jąc że gdy Polaków pokona; Węgrzy da-

Telephus od Polaków poimany,
a ludzie jego na głowę porażeni.
dzą pokoy. Ale gdy się naprzód Węgrzy
z Telephusem potkali; i od niego są porażeni;
Polacy ledwie się z Telephusowymi łupami

Zębami bitwa odprawiona.
mi zębami (iako pisze Bielski) nie kłaniając,
Telephusa na głowę tak porażili; że ledwie
co jego ludzi uszło: Telephusa samego
poimali; i wszystkie łupy odebrali.

Odrowasa od dany królowi
Jakub zaś Cuder starosta w Braiwie, będąc
ięc się kłopotu o Odrowasa w zamku jego
będącego;

krolowie w Polsce panujący. Władysław III.
 będącego, odwoził go do Budzyna do kr. Jagiellonczyk.
 la, i wrócićm Odrowąsa króla przepro- król XI.
 sił. a Musi Telephusa darowali Hagiern. Telephg daro-
 skiemu Biskupowi. I tak Odrowąs wro- nany Biskupo-
 ciwszy się do swoich, zastał ich w całej mi.
 gminu tylko trochę zginęło: Szlachcic
 zaden, tylko rannych trochę było: między Hinka i szcze-
 tymi ci najważniejsi Hinka z Rogo- kocki Lyceni
 wa i Jan Szczekocki. kromer de rebu s Polscy.
 Polon: l. 21. f. 326. Bielski l. 3. f. 367. et
 368.

Tegoż czasu Mikołaj Komorowski
 komorowski, na Podolencu, i Mikołaj Opeńszmia-
 Czayka na Brozowcu w Spiszcu starosto- srećko wziął.
 wie, dowiedziawszy się od Szpiegon, że
 nie wiele ludzi było w Opeńszu mia-

księga I. Rozdział 11.

Steczku, chcąc się przysłużyć Panu;
 przyszedłszy pod miasteczko w nocy, do
 miasteczka po drabinkach przez mur w-
 szli: gdzie gdy się pięc dziesiąt Czechow
 na wieżę zawarli, i mogli się długo bra-
 woszyć i spaliwoszyć; odeszli. Czego do-
 wiedziawszy się Iskra, i wypadłszy z
 koszyce; dogonił najszych łupami obciąża-
 nych. A komorowski i Czayka widząc
 za sobą pogon, łupy wszystkie na kupę zło-
 żywszy, uszykowali się i potykając się
 w nierowney liczbie; od wielkości ludzi
 Iskrowych porażeni, łupy wszystkie utra-
 cili; i komorowski z Czayką jest poimany.

Potym

Opergasz mia-
 steczko spalone

komorowski
 i Czayka poima-
 ni od Iskry.

królowie w Polsce panującą Władysława III.
 Potym Iskra przyszedłszy do Podolenca, Jagiellonczyk
 gdy mu go dobrze broniono, i gdy tudzie ^{Podoleniec}
 szli z Polskiej na odsiecz postani od Zbi. ^{dobrze się bronili} Iskrze.
 gniewa Oleśnickiego Biskupa Krakow. bo
 siętego się o Spisz odszedł od Podolenca
 do Brozowca: gdzie zamek ieden prochy
 się w nim zapaliwszy zruinowały, a dru-
 gi mu się poddał. Potym do Rychnawy ^{Rychnawy} poddać się
 przyszedłszy zamku Mikotajca Perenie ^{Iskrze.}
 go, dosyc mocnego i dobrze opatrzone-
 go, i dla tego musiał długo Strzelac po-
 ki mu go nie poddano. Ktoremu zamku
 wi na odsiecz pojechał iuz był Szymon
 Biskup Hagierski ale nie wczas. Dla-
 czego Iskra do wiedziały się o nim;

ksiega I. Rozdział II.

zblizyl się ku niemu: gozie goy nie
 nacierali na siebie, rozegli się nie-
 dawszy sobie bitwy. Potym pojednali
 się z sobą; goy Iskra porwał wnuczkę
 Biskupią. Dla czego wszytkich wię-
 zniow wypuścił Biskup z Hagieru
 iako to Telephusa i innych. Czechow:
 ale Iskra więzniow swoich nie wy-
 puszczil z kosczyz, zwłaszcza Komorow-
 skiego, Czayki i innych Polakow: bo
 ten Iskra nikomu słowa nie dotrzy-
 mali: nawet własnemu bycu żony
 Swoiey Pogrodzice zamek wydarł,
 ktorego przedtym nigoy nie mogł do-
 stac. *homer de reb: Polon: | 21. f. 326.*

Iskra przez
 kolligacyę
 godzi się z
 Biskupem
 Hagierskim.

Nie słowny
 człowiek

Bielski

+
 królowie w Polsce panujący. Władysław III.
 Bielski l. 3. f. 368. et 369. Jagiellonczyk
 król XI.

XVI. Tegoż roku na Dwoch Papi-
 początku lata dwa Papieże razem bę- zow razem
 dąc Eugenius i Felix od Concilium będących Po-
 Bazyleenskiego obrany; obadwa przy stow do kro-
 stali Posłów do Władysława króla do la Władysła-
 Węgier: od Eugeniusza był Julian Ce- wa.
 saring Biskup Sabinenski Kardynał. posyłał.
 a od Felixa był Alexander Syn semo- Alexander
 wita Szęcia Mazowieckiego i Ma- kiego kardynał,
 xandry Siestrzenicy Witalstowey; kar- Patriarcha A-
 dynal Presbyter tituli S. Laurentij in guilenski i Bi-
 Damaso, nie dawno od Felixa uczynio- skup Trydent-
 ny kardynałem, Patriarcha Aguilenski ski.

księga I. Rozdział II.

Biskup Trydentski; Z tych Postaw

Polacy ani z Julian prosił aby Polacy trzymali z
Eugeniuszem; Eugeniuszem; a Alexander, aby z Je-
ani z Felixem; Felixem; a Alexander, aby z Je-
Papieżem trzy-
lixem: ale Polacy ani z tym, ani z
ma.

owym trzymali, czekając konca mie-
dzy nimi: choc Akademia krakow-
ska trzymala i bronila powage Con-
cilij; i choc Felix uczynil byl kardyna-
lem nie tylko Zbigniewa Oleśnickie-
go Biskupa krakowskiego; ale tez po-
tym i Wincentego Arcybiskupa Snie-
znieńskiego. Węgrzy zaś bardziey
sprzyiali Eugeniuszowi: z ktorym trzy-
mali Grecy i Ormianie będąc na Con-
cilium, ktore złożył był Eugeniusz w

Ferraryi

Węgrzy trzy-
mali z Euge-
niuszem; a Je-
zuitom.

krolowie w Polsce panujacy. Władysław III
 Ferraryi; a potym go dla powietrza ^{Isidorellonczyk}
 przeniosł do Florencyi. iako pisze ^{krol XI.}
 kromer de reb. Polon. l. 21. f. 326. et

327. Iczdził też w ten czas Isidorus Isidorg Me-
 tropolita Lioński i całej Rusi we ^{tropolita Ru-}
 diwieście Koni na Concilium do Bazy. ^{ski na Concilii}
^{z Polakami.}

lij z Polskimi Posłami. iako pisze

Bielski l. 3. f. 369. Tamże Julian ^{Julian kardy-}
 kardynał Posel Eugeniusza Papieża, ^{nat iedna kro-}
 człowiek wielki i wymowny iednat ^{la Władysława}
^{z Elżbietą kro-}
^{lową.}

krola Władysława z Krolową Elzbie-
 tą. Wyrozumiauoszy naprzod z Krola
 skłonność do pokoju; i potym pojecha-
 szy do Rabu do Elżbiety Krolowyi, ta-
 towie ją do pokoju namowil: bo się iuz

księga I. Rozdział II.

Zadłużenie
wojny Panom
obrzydza.

Kondyccye po-
koitu podane
Władysławowi
od Elżbiety.

Słasko w po-
sagu i w sum-
mie dwukroc
sto tysięcy zło-
tych.

była wojna uprzykrzyła Elżbięcie dla
znacznego zadłużenia. Te tedy kon-
dycye pokoitu podał Elżbieta Królowa
Władysławowi Królowi. Aby się nie
pisał Królem Węgierskim, ale tylko in-
ko opiekun trzymał Królestwo, a po-
tym żeby ie puścił Władysławowi syno-
wi iey, kiedy będzie miał lat piętnaście.
aby Władysław porzął starszą iey cór-
kę, po której miała mu puścić Słasko
w posagu, w summie dwukroc sto ty-
sięcy złotych: a Kazimirz Sze Litew-
skie brat Władysławow aby porzął cór-
kę iey młodszą, z którą chciał mu dać
gotowy posag, sto i dwadzieścia tysięcy
cy

królowie w Polsce panujący. Władysław III.
 cy złotych: dotego chciał Elzbieta Jagiellonczyk
 ostatek Spiskiej ziemi dać Polsce, za ^{Król XI.} Spiska ziemi.
 utraty i szkody królewskie: wyrzec się
 prawa do Ruskich ziem, jeżeliby też. ^{Do} Ruskich Ziem
 cze także prawo do nich pretendowali ^{pretensye}
 sobie Węgrzy. ^{Węgrów.} A jeżeliby umarł syn jego
 Władysław; tedy nik inšzy nie miał
 bydz królem Węgierskim tylko Włady-
 sław Król Polski. Te punkta gdy Juli-
 an kardynał przyniósł do króla Wła- ^{Elzbieta kro-}
 dystawa i Panów Węgierskich; tę- ^{lowa i edna-}
 mu się tylko sprzeciwili; aby się Wła- ^{się z królem}
 dystaw nie pisał królem Węgierskim.
 Około tego punktu tam i sam biegając ^{Julian kardy-}
 Julian, do tego przyniósł króla, że na ^{nal.}

Księga I. Rozdział II.

W dzień S.
katarzyny u-
goda Władys-
stawa króla z
Elżbietą królo-
wą.

dzień S. katarzyny przyjechał do El-
zbiety królowy. którego Elżbieta mi-
le przyjąwszy, po długiej z nim rozm-
owie, Władysławowi królestwa Węgier-
skiego pozwoliła, pod tą kondycyją,
zeby się korony Węgierskiej u Fryde-
ryka Cesarza przypominał: a Rakusy od
Fryderyka Cesarza, na syna iey, iako
Ojczyznę ięgo odebrał. Obiecała mu
i to, że goy córke iey poymie; miała
go tak kochac, iako syna własnego.

Potym przy oddawaniu upominkow
kredens zło-
ty upominek z totą służbą Elżbiecie królowy dawa-
wał, i sobolich futer nie mało. Potym
zosta-

⁺
 królowie w Polsce panujący. Władysław III
 zostawiwszy król Władysław u Elżbiety Jagiellonczyk
 ty Mikołaja Lasockiego Dziekana ^{król XI.}
 krakowskiego dla spisowania artykułów ^{Lasocki Dzie-}
 ków, pojechał wprzód do Budzy- ^{kan krakow-}
 nia, a Elżbieta za nim trzeciego dnia, ^{ski}
 gdzie koncludując król z królową ar-
 tykuły umowione Ulryka pojmanego
 przedtym z więzienia wypuścił. Z Elżbieta kro-
 łową powróciwszy Elżbieta kro- ^{łowa umiera.}
 łowa do Rabu, na dysenteriją i bo-
 lenie zyrasta umarła: ktorey król wid-
 ce załował iako pisze Bopfmig. Ro-
 zumieli niektórzy że ją otruto: ale
 nie wiem (mowi Bielski) coby się

księga I. Rozdział 11.

było zaręczano Władysławowi z tęg
Smierci: gdyż i jeszcze żadney kondy
cji nie stało się było dosyć: ani mu ko
Iskra pusto- szyć i innych zamków pusił Iskra
szy Węgry który przystawszy do Fryderyka Ce-
sarza, pocięzował Węgry i pustoszył.
Kromer de reb: Polon: l. 21. f. 326. et
327. Bielski l. 3. f. 369. et 370.

XVII. Potym Julia-

Białogrod- nus Kardynał poseł Eugeniusza Papie-
od Turkow za wszelakim sposobem namawiał Kro-
obłożony. la Władysława, na Turecką wojnę. Tur-
cy albowiem (tak píše Bielski l. 3. f.
Rok P. 1440. 363) roku P. 1440. Białogrod mocny za-
mek nad Dunajem, gdzie sarna w Du-
naju

królowie w Polsce panujący. Władysław III.
 nay wpada byli. Ale Król Władysław Jagiellończyk
 wiedząc ze ten zamek był dobrze opa-
 trzony ludzmi i żywnością; i ze tam
 był starosta Jan z Utraniu człowiek wia-
 ki i sprawny; nie bał się Turkow. Posłał
 jednak Król Dobrogosta z Ostroroga i
 Łukasza z Gorki do Amurata Cesarza
 Turckiego: oznajmując mu ze on jest
 królem Węgierskim, i prosząc aby kró-
 lestwa tego nie narządzał: aby od Bia-
 łogrodu odstąpił: i aby mu skutkiem po-
 kazał przyjazn przyobicianną przez Po-
 słow w Polsce będących. Amurat nie
 na poselstwo nie odpowiedział; Po-
 słow Polskich odesłał do Sanderu: kto

Postowie do A-
 murata Cesarza
 Turckiego, Ostra-
 rogi Gorka.

księga I. Rozdział II.

ry zamek wziął był nie dawno przez
zradę podkupiwszy niektórych. Był
się tym sposobem starał o Białogrod
i dla tego strzelał do obleżonych li-

stwy wystze stki, a oni znowu też listki ięga, do nie-
lone nic nie po-
mogły Amura-go strzelali; widząc że ich tak nie mogli
towi.

uzyc; poczał do nich wszystkie mocą z
dział strzelac: ale i obleżeni dobrze się
opierali. A gdy fosę albo przekop ca,

Szturm Ture-
cki zбиты pro-
chem i drwa-
mi.

ty Turcy napelnili drwami; po których
mieli isc do szturmu; nasypali obleżeni
prochu tajemnie w nocy wszędzie po o-
wnych drwach. Tak tedy skoro dzien, o-
krzy wielki uczyniwszy Turcy; rzucili się
po onych drwach do szturmu: a Negrzy
dali

królowie w Polsce panujący. Władysław III.
 dali im pokoy; aby się ich tym więcey by. Jagiellonczyk
 król XI.
 to naszło. Więc gdy iuz byli Turcy pod mu-
 rami; a drudzy po drabinkach na mury
 wstępowali; obleżeni uczyniwszy okrzyk
 uderzyli na nich, i z murów zbili, a o-
 gien na drwa rzucili, który gdy prochów
 doszedł, wszystkie Turków drwa pobity.
 Na wodzie także wszystkie im baty popali-
 li, na których tegoz czasu przypuszcili byli
 do szturm, kiedy i ziemią. Szturmując
 od poranku az do wieczora; wiele ludzi u-
 tracili; i nie nie wskorali. Dla czego A-Amurates od-
 murates po sześciu miesiący obleżenia, ^{stąpił od Bia-}
 odstąpiwszy od Białogrodu to dla następu- ^{łogrodu.}
 jącej zimy; to dla tego że się spodziewał

księga I. Rozdział 11.

odsieczą od Władysława króla. Kazawszy tedy Polskim Posłom dać sobie przyiechac z Sanderowa; z tym ich odpra-

Posłowie Polscy odprawieni do Amuratesa.

wił. Ze nie gardzi przyjaznią królewską, tylko te kondycyje królowi zakłada. aby mu Serby i Białogrod puscił: aby granice między nimi były po Sawę rzekę, w Szedzie. Bielski l. 3. f. 363. Kromer de reb: Polon. l. 21. f. 327. Na wiadomość

Posłowie Turcy roku 1442.

Amurates Cesarz Turcki przysłał Posła swoich do Budzyna, do króla Władysława, deklarując mu

pokoy pod tymi kondycyami; jeżeli by

Trybutu chęł mu Białogrod i ostatek ziemi Serbskiej puscił, albo trybut dał. Przy czym

będąc

krolowie w Polsce panuiący. Władysław III
 będąc Juliang Kardynał, nie raził Jagiellonczyk
 krolowi takiego pokoju: ale i sam ^{krol XI.}
 krol ze Wszystkimi Panami Węgierski
 i Słowa. nie dał o tym rzec, oprócz Ma-
 teusza Taloncyusza kanwackiego Ba-
 na i innych, którzy widząc szczęście
 Turkow i domowe Węgroz wojny, i o-
 bawiając się czego gorszego radzili mu
 pokoy. Postow tedy Turckich z Pokoy kupio-
 tym odprawił krol Władysław. Z ny nie dobry.
 łaski Bozey i szcze ni, i temu za-
 cneinu krolestwu nie przyszło do te-
 go; abym miał sobie kupowac pokoy.
 maigc dostatek ludzi i wszystkiego:
 iezeli nas tedy Amurates zacrepi; be-

księga I Rodział II

dziemy się bronio. Pobranych zam-
 kow iezli nam Amurates dobrowol-
 nie nie odda; niech się tego obawia;
 zeby swoich nie stracił: gdy to bywa,
 ze kto cudzego pragnie; swoje czasem
 upuszcza. Tegoz czasu od Jana Hu-
 niada listy przyszły do Budzynie do
 króla: w których oznajmował, ze
 dwa razy według Bielskiego, trzy ra-
 zy według Kromera, to jest pod Bia-
 łogrodem, w siedmigródzkiej ziemi,
 i pod Waskapem na granicach tej
 ze ziemi znacznie Turkow poraził,
 ze więźniow dając i z Chorągwi-
 mi prowadzą do Budzynie: i ze w
 iedney

Turcy pora-
 zeni od Jana
 Huniada

królowie w Polsce panujący ^{Władysław III}
 w jednej bitwie Mezites Basza wał. Jagiellończyk
 czny z synem zginął, a z drugiej
 Sciabud Basza ledwie uciekł. kro-
 mer de reb: Pol: l. 21. f. 327. Bielski l. 3.
 f. 370.

XVIII Tegoż cza- ^{Woyna Wielko-}
 su ustawicznie z boycy ze Śląska wy- ^{polano w ze}
 padając Polskę pustoszyli. (czego nie ^{Śluzakami:}
 mogąc dłużej cierpieć Wielko polanie,
 ruszywszy się, Śląsko wszędzie z tej
 strony Odry rzeki z wojującymi, Go-
 rzow i Ciecierzow mieszkańia z boycow
 zburzywszy, wielkie z tamtąd łupy od-
 niesli. Jednak z Namysłowa nierz-

księga 1. Rozdział 11.

Zaic Rakuszanin
 nin pustoszy
 kraj Wielun-
 ski.

dzając Polskę Zaic Rakuszanin, nie-
 gdy od Elzbiety Królowy i jeszcze z Wła-
 dysławem Królem rowiągcey, do Wroc-
 sławia na pustoszenie Polskiej przysta-
 ny, cały kraj Wielunski spustoszył:
 przedmieście w Wieluniu spalił: Wieru-
 szow miasteczko zrabował: górze
 Klemensa Wierusza Pana tegoż miaste-
 czka poimał i więził: a plon wszystko
 do Rakus odprowadził. Wieruszow

Wieruszow
 familia i herb.

Przodek Grako pisze Bielski l. 3. f. 370.)
 przyszedł do Polskiej z Myszęnskiej
 ziemi: od niego nazwany jest herb

kozioł skacho-
 wni ca.

Wierusz mający w białym polu prze-
 dnieg półowicę kozła czarną: a drugę
 na

krolowie w Polsce panuacy ^{Wladystaw III}
 na ktorey jest az do Kopyt szachonnia Jagiellonczyk
 czerwonymi i bialymi polami naznaczo. ^{krol XI.}

na. (iz Wieruszonie (iako pisze Dlugosz) Wieruszowie
 tak nazwani sa od Wiernosci przeciw ^{od wiernosci}
 nazwani.

Panom swoim. Najwiecey Wieruszow
 mieszka w Wielunskiej ziemi, i tam-
 ze miasteczko Wieruszow lezy nad rze-
 ka Przosna. Od ktorey zowie sie herbie-^{Przosna herb}
 den Przosna mairacy w blykitnym Lew, wieze
 polu, na grzbiecie zoltego lwa trzy wie-^{trzy.}
 ze. Inac ze Przodek tego herbu cos zna-
 cznego uczynil nad ta rzeka. iako pisze
 Bielski l. 3. f 370. Slezacka wojne opisat
 kromer de rebg Polon: l. 21. f 326. Bielski
 zas na pomienionym miejscu. Tegoz

księga 1 Rozdział 11

Siewierskie
 Mstwo kupnie.
 Biskup krakow.
 za sześć tysięcy.
 grzywnien Pańskich.

czasu gdy Zbigniew Olesnicki Biskup
 krakowski u Waclawa Księcia Gieczyń-
 skiego, na Biskupstwo krakowskie ku-
 pil za sześć tysięcy grzywnien Pańskich
 Siewior, to jest Siewierskie Mstwo w Ślą-
 sku; Mikotaj Raciborskie Księ i drugie
 Księta Śląskie bronili mu posesysji; aby
 to Siewierskie Mstwo do Polskij nie przy-
 szło. Szafraniec tedy przyjechawszy
 tam gromadno, gwałtem wziął pos-
 sessyę na Biskupa krakowskiego. O co-
 sie Księta Śląskie rozgniewawszy, dopo-
 wiadali Polsce kromer de reb. Polon: l. 21.

Tatarowie na
 Rusi.

f. 329. Bielski l. 3. f. 371. Na Rusi Ta-
 tarowie az około

krolowie w Polsce panuiący Wladystaw III.
 tarowie az okolo Lwowa palili; i ludzi Jagiellonczyk
 bardzo wiele nabrali: ktorzych placz sly- krol XI.
 szac Windyka Starosta na Glinianach; Windyka Sta-
 gdy okolo niego szli nazad, wypadl na rosta Glinian-
 nich z zamku z kilka set konnych, i na ski zabity od
 Switaniu prawie uderzynszy na nich; Tatarow.
 urwal ich dosyc, i wielki im plon ode-
 bral: ale od wielkosci Tatarow ogarnio-
 ny w kole porazony jest i zabity. Biel-
 ski l. 3. f. 371. Kromer de reb. Polon: l.
 21. f. 326. Tegoz czasu widzac Po- Zjazd w Piotr-
 lacy wielkie swoje szkody; zldzyli so- konwie, i w sie-
 bie zjazd w Piotrkowie, a potym w sie radzu.
 radzu, gozie wiele dobrych rzeczy po-
 stanowiono: ale nie bylo takiego; Ktoryby

księgi I. rozdział II.

Zle Polsce, i
w szym kro-
lestwom, gdy
krol dwach
krolest⁴ jest Pa-
nem.

ie exequował. Ze było na ten czas
w Polsce bez krola; nie było rządu, spira-
wiedlinosci, i obrony: co żywo alboniem
do Węgrer się do krola garnęło, a gra-
nice puste były: gdyż krol na tych tyl-
ko był łaskaw, co mu w Węgrzech słu-
żyli: którym tak wiele był rozdał; ze
gdyby był przyjechał do Polskiej; sąmby
był nie miał co iść. Nawet i cudze
dobra rozdawał: kto go alboniem o
co smiał prosić, tedy mu dał, nie pyta-
jąc się iako Pan młody, czy słuszenie,
czy nie: i choc krol jeszcze żył, gdy mu
powiedziano ze umarł; dobra jego roz-
dawał. Dla czego ci co im maiętnosci
podydzierano

krolowie w Polsce panujący. Władysław III
 powydzierano, chcąc swoje odyskac; Jagiellonczyk
 uciekając do Tatarow, nawiodzili ich ^{krol XI}
 na swoich Polakow: przez co wielką ni-
 że ponosiła Polska. Tu dopiero przy-
 znano; ze dobra i zdrowa rada była
 tych; którzy radzili krolowi nie przyimo-
 wac krolestwa Węgierskiego: gdyż krol iako ster-
 iako zaden sternik dwoch okrętow; ^{nik, krolestwo}
 tak zaden krol dwoch krolestw ra- ^{iako okręt.}
 zęem dobrze nie może sprawowac.

Bielski l. 3. f. 371.

XIX

Roku P. 1443. Roku P. 1443. ^{Scym w Budzy-}
 krol Władysław seym złożył w Budzy- ^{niu.}
 niu dla Węgrów na Świątki: na którym Świątki Ze-
 lone.

księga I. Rozdział 11.

Wojna przeciw Turkom: Kto-
 Wajna przeciw Turkom
 naszymi e po-
 stanowicna

wrądzono wojnę przeciw Turkom: Kto-
 rey wszyscy Panowie Węgierscy zycząc,
 wielką pomoc królowi ofiarowali. Także
 Juliang kardynał pieniądze od Euge-
 niusza Papieża królowi obiecał. Po-

Postowie do
 Panow Chrze-
 scianskich.

stano było prosząc o pomoc, do Fryde-
 ryka Cesarza, do innych Panow Chrze-
 scianskich, i do Magistrów Krzyzakow

Pruskich i Inflanckich: ale nigdzie nie
 wskorali Postowie, tylko Fryderyk Ce-
 sarz przymierze z królem zawarł do lat

Indult Papie-
 ski na krucy-
 atę.

dwóch: a Papież Indult rozestął po
 wszystkich Państwach Chrześcianskich:

z kąd się potrosze zebrał Rycerstwa

krzyz miedzo
 proporca. krzyza S. przed ktorymi Juliang kardy-
 nal

królowie w Polsce panujący. Władysław III.

nał krzyż miasto proporca, nosić kazał. Jagiellonczyk
król XI.

Polacy też królowi dołożyć ludzi królowi
na pomoc przysłali. Kromer de reb: Pol.

l. 21 f. 327. Bielski l. 3. f. 371. W dzień

tedy S. Magdaleny, król Władysław ru-
szył się z Budzyna, z wojskiem na-
wójną przeciw Turkom, i przeprowiwszy
się na tę stronę Dunaju, lekko sobie
ku Ci się rzecze szedł; aby drudzy za nim
nadięchali, i postawszy trzy dni nad
Cisą rzeką, przeprowił się przez nie-
A potem znowu u Stonego kamienia, kamień Stony
przed Synderowem, Dunaj przebywszy, do
Bitagrodu przyciągnął: gdzie zaiechał
mu Stefan albo Serzy Deszpot, któremu
Serzy Deszpot

W Świętę 40
S. Magdaleny
Wojska wycho-
dzą na wojnę
przeciw Turko.

księga I. Rozdział II.

Amurates Cesarz Turecki wydał był
wszystkie Słowiańskie krainy, i dwom
synom jego kazał oczy wylupić: dla cze-
go gdy się był uciekł do Węgier; opatrzono
było dla niego niektóre dobra. Ruszywszy
się z tamtąd król Władysław, Rackę zie-
mię wojując naprzód, wiele wsi i miaste-
czek popalił. Przystawszy do rzeki Mora-
wy, i stanąwszy nad nią obozem, z tam-
tej strony pięćset koni wyprawił; aby się
gdzie dowiedzieli o nieprzyjacielu; kto-
rzy trafiwszy na strasz Tureckę, czterech
Turków poimali: od których dowiedzieli
się o Turkach blisko. Dla czego król Wła-
dysław Jana Kamiada Woiewodę siedmi-
grodzkiego

Racewoinic,
król Władysław.

Jan Kamiada
Hetman

krolowie w Polsce panuiacy. Wladyslaw III
 grodzkiego tam wyprawil z dziesiacia
 tysiacy przebranego ludu Polakow i
 Węgrow, aby Turkow niespodzianie
 zeszliz: ktorzy przeszedszy o poludniu
 rzekę Morawę za przewodem owych
 poimanych Turkow, przyszli nie spo-
 dzianie na Turkow w noc, i uderzy-
 li na nich: a poniewaz zasli im by-
 li Nasi od ich strony, ktorzy iedno Tur-
 czyn uciekal; kazdy wpadl w ręce Na-
 szych: i tak Turkow Nasi pobili. Po-
 leglo tam Turkow trzydziesti tysiacy: po-
 imanych bylo cztery tysiacy: choragwi
 Turckich wziesto dziewięc. Gdy z tym
 zwyciestwem przysedl Huniad do kro-

Jagiellonczyk
 Krol XI.

Turcy poraż-
 ni od Polakow
 i Węgrow.

Choragwi Tu-
 rckich dzie-
 więc.

ksiega I^a Rozdział II.

król w Bulgaryi. król, ruszywszy się król daley, przysall do Bulgaryi: gdzie Bulgarowie będąc iednegoz języka z nami, dobrowolnie się Polakom poddawali, i nie mogli się z nimi nagadać. U Zofij miasteczka mocnego, dla wielu Turkow tam będących, trochę się Nasi zabawiwszy, doby-

Gory Macedonskie li go. Potym ku gorom Macedonskim sławnym u Poetow i Historykow Greckich szli Nasi chcąc przez nie przesc do Macedonij albo Tracyi. Ale Amurates Cesarz Turecki poslat tam był Karamberia Baszę Natolijskiego powinnego swego, z licznym ludem, aby był bronit naszym przesćia, zakazuąc mu bitwoy dawac

królowie w Polsce panujący. Władysław III.
 dawac Naszym: ale Karambey widząc Jagiellonczyk
 woysko swoje większe niz nasze, uderzył król XI.
 na nie z gory w Wigilię Bozego Nar- Wigilia Boze-
 dzenia: gdzie goy mu król dał bitwę; go Narodzenia
 trwała bitwa długo wątpliwa, i iuz by- szczęśliwa Po-
 li poczęli nasi słabiec: az piechota nasza piechota Pol-
 w bok Turkom przyszedszy; goy ich poro- ska z oszcze-
 ta oszczepami z koni zwałac; tak ich pre- pami
 tamala; ze poczęli ku gorom ustępowac.
 Gdzie goy Karambey biegając wszędzie, Turcy poraze-
 Turkow na sobie zatrzymawal i upominal; ni.
 Nasi naostatek tak ich przelamali i roz-
 ploszyli; ze az iedni w gory, a drudzy ucie-
 kli do obozu stojącego blisko na gorze, na
 bardzo obronnym miejscu. Tam ze sam Karambey He-
zmany.

księga I. Rozdział II.

karambey Basza, gdy kon pod nim w
 Baszę piecho-
 tnik Polak poi-
 mał. kon w dole. nierza był poimany. Potym rzucili się
 Nasi ku obozowi Tureckiemu; ale ze iur
 wieczor nadchodził; musieli dac pokoy.
 Co tak kalimach i Długosz opisali: a
 Bonfinius pisze, ze w tej bitwie sam król
 nie był, tylko Huniad. Ale iakożkolwiek
 bądź: na to się iednak wszyscy zgadzają;
 iż, ze Węgrom na ten czas najwyższą
 pomoc dała Polskiego wojska Jazda i Pie-
 chota Turkow nayspierwey przelamawszy.
 A choc Bonfinius nie dokłada, iaka to
 była piechota czy Polska, czy Węgierska:
 iednak ze z samych szczegółow znac, ze by-
 ła.

Piechota Pol-
 ska wielce
 przed tym by-
 ła potężna.

krolowie w Polsce panuiący. ⁺ Władysław III.
 ta Polska. Przedtym albowiem Piechota Jagiellonczyk
 Polska. (iako Bielski pisze l. 3. f. 373.) zazy- Cręze dawne
 wała oszczepow, mieczow i pałowow. Piechoty Pol-
skiey
 ktore spiąwszy; stali za nimi iako za mi-
 rem, i iędzy się nie bojąc. Taz piechota
 iako wyraznie pisze Kromer de reb: Polon:
 l. 21. f. 323.) Piechoty bitwa
 pod czas opisanej bitwy, Konie z Turkami
 przebita, a samym Turkom golenie u-
 cinala. Pierwey (iako pisze Bielski l. 3. Piechota Polska
 f. 373.) przed tym le-
 Węgrowie piechorie naszey psza niz Wę-
gierska.
 dank dawali; my zas dzis chwalamy Wę-
 gierską. Nazajutrz o trzeciej godzi-
 nie na dzien, Gora iako for-
 krol użykowawszy woysko: teca.
 chcial uderzyc na oboz Turecki; ale zas-
 dna miarę nie mogl przysc do nich na go-

księga I. Rozdział 11.

Strzały i ka-
mienie szkodzi-
we Polakom.

Strzały były
w piersiach
Władysława
krola.

kolo albo ma-
da woysk o-
wych ludzi.

Deszpot kro-
lowi sto ty-
sięcy czerw-
nych złotych
obiecuić.

re, tylko strzelac do Turkow kazal. A-
le gdy kamienmi z gory i wielkoscia na
ien czas strzal poczęli Turcy naszym

szkodzic, kazal krol na odwrot: gdzie
i sam krol postrzelony był w piersi trzę-
ma według Mlechowitę, kilka strzał we-
dlug Kromera i Bielskiego: ale nie szko-
dliwie: bo przez zbroję przez se nie mo-
gły strzaly.

Druhiego dnia zjedzly
się do kola na radę wojskowcy,
radzili się, czy uderzyć jeszcze na nie-
przyjaciela: czy dla głodu, i dla nie-
dostatku koni, wrócić się do domu? De-

szpot z płacem prosił, aby zwycięstwo
konczyli, powiedziąc że gdyby Turkow
z gor

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 z gór wypędzili; tedyby do Tracji w zy. Jagiellonczyk
 zne pola weszli, i tamby zinnowac mogli:
 nawet Ciako pisze Kromer de reb. Pol. l. 21.
 f 328) Królowi sto tysięcy czerwonych złotych
 dawał. Toz radził Huniad, i Julianus
 kardynał, i król nie był od tego: ale ze-
 mu zał było ludzi zneedzicznych; kazał król wraca-
 się im ku domowi obrotić. Co obaczy-
 wszy Turcy szli za naszymi, i z ostatni-
 mi ustawiczne utarczki mieli: ale się
 wszędzie naszym powodziło, i w iednym ^{Turcy idą-}cy na ostat-
 lesie ze dwoście Turkow ubili, a naszym ^{ku naszedza-}icy, ale pre-
 tez tamze osmdziesiąt zginęło: ^{grawaię.} dla ce-
 go iuz tez naszych tak bardzo nie naie-
 zdzali więcej. Przyszło iednak naszym

księga I. Rozdział II

Polacy i Nęgrzy
oręże zakopu-
ią, tłomoki i
zdobycz palą.

do tego; ze oręże zbytnie, albo nieprzy-
iacielowi wydarł, albo po zabitych Na-
szych pozostałe w ziemię zakopali (ia-
ko pisze kromer de reb. Pol: l. 21. f. 328)
a tłomoki i wszystkie zdobycz na kupę
złożywszy zapalili, aby im lżej było u-
iezdzać. Tak tedy przyszedłszy do Bi-

krol spojzywa
z wojskiem
w Bilagrodzie.

lagrodu, trzy dni tam sobie odpoczęli;
i przeprawiwszy się przez suwą rze-
kę stanęli w Budzynie. Tu sąm krol

Tryumf po-
korny krol bo-
so wchodzi do
Budzynie.

baso do miasta wszedłszy, od kościoła, do
kościółka chodził, dziękując Panu Bogu
za szczęśliwe powodzenie, i za zwycię-

Chorągwie
Tureckie wko-
siele Panny
Maryi.

stwo nad nieprzyjacielem; a dzieciwoś cho-
rągwi Tureckich kazał powiesić w koście-
le

Wojciech
Wojciech

krolowie w Polsce panujący Mładystaw III
 le Panny Maryi: gdzie i ci Polacy nasi Jagiellonczyk
 proporce swoje powieszali, Piotr Szeko-
 ki Odrowas Podkanderzy, Piotr Szamo-
 tulski Nalęcz, Pawel Sieninski herbu
 Dębno Kasztelan Woynicki, Jan Amor-
 Tarnowski herbu Leliwa, Mikolaj Chrz-
 stowski herbu Strzegonia, Mikolaj z
 Zakrzewa Rozyc, Hinke z Balic Topor,
 Michal Lasocki Dolega, Stanislaw z
 Pleszowa Sulima, Tomasz Nawrozymon-
 ski herbu Wieniawa, Zbigniew Rosper-
 ski herbu Płomienczyk, Jan Ligza z
 Bobiku Pulkozić, Piotr kamieniecki her-
 bu Pilawa i inni. Takze niektorzy Wę-
 growie iako Huniad i Frystacki: iako pisze

Proporce w
 kościele P. Ma-
 ryi zawieszają.
 Szekocki;
 Szamotulski;
 Sieninski;
 Tarnowski;
 Chrzastowski.
 Hinko;
 Lasocki;
 Pleszowski;
 Nawrozymowski;
 Rosperski;
 Ligza;
 kamieniecki.

księga I. Rozdział II.

o tych Polakach Bielski l. 3. f. 371. 372.
et 373. Micchovita l. 4. C 54. f. 363 et
304. Kromer de reb. Polon: l. 21. f. 328. Prę.

daie Micchovita na pomieni onym miey.

Sześć razy po-
razeni Turcy.

scu; ze to była szosta porazka Turkow, a
przedtym Huniad z Negrami i Polakami

pięc razy Turkow poraził woitując z ni-
mi za ordyuansem Krola Władysława: i

to przydaie; ze gdy Krol Władysław bosow-
wchodzil do Budzynia miasta. z Turckimi

chorągwiemi; wyszedł przeciw Krolowi

Lud z procesy-
ami wychodzi
z Budzynia

w sztytek tu z procesyami. Pory Miccho-
vita na pomieni onym miejscu. Po

Postowie do Pa-
non Chrzescianstwu.

slawney całego Chrzescianstwu porazce
Turkow, na powinszowanie zwyciestwa

tego, przyiechali

+

królowie w Polsce panujący ^{Władysław III.}
 tego, przyjechali do Budzyna do Jagiellonczyk ^{król XI.}
 króla Władysława. Postowie od Eugę
 niusza Papieża, od Wenetow, od Genu. ^{Postowie} Panow Chre-
 enczykow, i od Filipa Szecia Burgun- ^{scian} Richd
 dyonow; ktorzy winszując królowi zwycię- ^{wajny prze-}
 ciestwa; animowali go do dalszej woj- ^{ciwo} Turkem
 ny, i obiecowali mu imięniem Pryncy- ^{król animusz,}
 palow swoich armate na morze wy- ^{i pomoc obie-}
 prawic, i od Hellespontu zaślapić; ze-
 by z Katalij do Europy nie był Turkem
 przystęp. Przyjechał był Posel i od ^{Posel od Pa-}
 Paleologa Cesarza Konstantynopolskiego ^{leologa.}
 co dzień Turkow w Konstantynopolu
 wyglądającego: ten na początku widny

księga I. Rozdział II.

Posłowie Polscy zapraszają króla do Polskiej dla słasnych przy czyn.

obiecował przyjść z wojskiem do króla. Przyjechali byli i Posłowie Polscy winszując królowi zwycięstwa, zapraszali go do Polskiej, to dla Tatarów, częstym najeżdżaniem Podole pustoszących: to dla Litwy, których książca Kazimierz brat królewski miał co raz zwyciężać z Bolesławem książciem Mazowieckim o Drohiczyn, i o inne zamki na Podlasku wzięte Litwie: to dla Sęzanów grozących się co dzień wpasć do Polskiej za to że Zbigniew Oleśnicki Karoynał Biskup krakowski kupił był w Śląsku, u Wacława książcia Czeszyńskiego, Astro Sieioierskie

krolowie w Polsce panujący Władysław III
 skie na Biskupstwo krakowskie. Tu Jagiellonczyk
 pokazowali krolowi zeby to wszystko król XI.
 uspokojć bytnością Swoią, i przedię
 dosyc uczynić Tureckiey wojnie. W król Polski
 ktorey zeby sobie ostroźnie poczynal niech na sa-
 prosili go; i o to tez, zeby się nie spu- mych się spu-
 szczał na plonne Chrześcianskich Pa- szcza Polakom.
 now obietnice, a raczey pewnieyszy
 był pomocy iakiey z Polskij: goyby się
 z Polakami teraz ziechal, rozmowil i
 naradzil. Co unrazając krol Władysław król obiec-
 i widząc ze go i w Polsce i w Węgrych ie się do Pol-
 potrzeba; rozmysliłszy się dobrze; z skij na Zie-
 tym Polskich Posłow odprawil; ze po Wę- lone Swoigtki.
 gierskim Segmie w Budzyniu zlozonym

księga 1. Rozdział 11.

na dzień S. Jerzego, miał do Polskiej
 król przyjechać na Zielone Świątki.
 Michovita l. 4. C. 55. f. 304 et 305. ko.
 mer de reb: Pol: l 21. f. 328 et 329. Biel-
 ski l. 3. f. 373 et 374.

XX. Do Budzyna, na

Seym Węgier-
 ski w Budzy-
 niu.

Iskra na Sey-
 mie.

Zboycy pód
 czas Seymu
 obieszony.

Seym węgierski przyjechał też Iskra
 mając gleyt, to jest list bezpieczeństwa
 od króla Władysława: którego goy od
 Władysława dziecięcia odwieść nie mo-
 zono; przymierze z nim do pewnego
 czasu zawarło. Tamże goy przyjechał
 iawony zboycy Pankracyus; kazano
 go obiesić. Też i Iskrze mało się nie-
 stało

królom w Polsce panujący. Władysław III.
 State: az go król kazał Polakom wieść Sagrellonczyk
 na Rab zamek tajemnie: chciał albo. Wiary każde-
 wiem król każdemu wiary w całe do. mu dochowu-
 chować. ie król Wład:
 Za co potym dziękował Skra
 królowi, i tak go tym sobie zwyciężył Nieprzyjacie-
 Ciako pisze Bielski. 3. f. 374. ze nie. la przedcy In-
 był mu więcej takim nieprzyjacielemi. skawością, niż
 iako pierocy. orezem zwy-
 Gdy tedy wszystkie Stany Woyna Ture-
 królestwa Węgierskiego pozwoliły na do. cka na Sejmie
 konczenie wojny Tureckiej; po całym postanowiona
 królestwie Węgierskim postanowiono Pobory na wy-
 pobory na ludzi, działa, kule, prochy, nz w Węgrach.
 wozy i insze rynnstanki wojenne. Co
 wszystko zlecano tym trzem, Janowi
 Waradzynskiemu, Szymonowi Ha-

księga 1. Rozdział 11.

Biskupi na Tur-
 recta wojnę
 idą.

gierskiemu Biskupom (którzy się na tę
 pobożną wojnę sami dobrowolnie offic-
 rowali, iako pisze Kramer) i Janowi Su-
 niadowi Woiewodzie Siedmigródzkie-
 mu. O czym wszystkim dał znać przez
 listy do Panow Chrześcijańskich. listy król Panom Chrześcijańskim prosiąc
 ich o pomoc. Po tym sejmie w Budzy-
 niu odprawionym, gdy się król Włady-
 sław wybierał do Polskiej; prosili go z
 płaczem Panowie Węgierscy, żeby tego
 nie czynił: bo gdyby się Turcy dowie-
 dziełi o niebytności królewskiej w Wę-
 grzech; zaraz by do Węgrów wtańgnęli.
 Dawszy się król namonie Węgom; chciał

po

krolowie w Polsce panujący Władysław III.
 po nich tego; zeby przez Pastora sam i do Jagiellonczyk
 Siebie prosili Polaków; aby nie mieli za
 złe krolowi, ze do Polskij nie moze przy-
 iechac według obietnicy, dla ciężkiego
 niebezpieczeństwa na Węgrów od Tur-
 korów następującego. Stał też krol i do krzyżacy w
 zakonu prosząc o pomoc na wojnę Turcką; proznowaniu
 ale krzyżakom w domu zalezałymi, i z zależeli, i na
 wielkich dostatkow, na zbytki i rosko-
 tki wyuzdani
 szy wszelakie wyuzdanym, ciężko by
 nie chcą iechac
 na wojnę.
 to na wojnę iechac. iako pisze Bielski
 l. 3 f. 374. Kromer de reb. Polon: l. 25 f.
 329. Gdy się ta rozeszła nowina; i
 ze krol Władysław nie przyjedzie do

księga I. Rozdział II.

kupy krakowskiej rozbi-
 ci do Nrzez-
 Opolskiego.

część zarad na granicach rozbijac: górze
 kupcom Krakowskim do Wrocławia
 na jarmark iadącym w Lucbonku
 wziął sto tysięcy złotych. Za co Polacy
 chcieli wtargnąć do Śląska. Ale Król Wła-
 dysław wypersuadował Polakom, żeby
 tym czasem byli cierpliwymi; obawiając
 się ze to nie przeszkodziło do wojny Ju-
 reckiej. Kromer de reb. Polon: l. 21. f.
 529. Bielski. 3. f. 374 et Segu:

Turcy obawia-
 ją się całego
 chrześcijaństwa

XXI. Donwidziawszy
 się o tym Amurates Cesarz Turcki ze

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 się na niego ze wszystką potęgą gotowi Jagiellonczyk
 Władysław król, Papież, i Weneci wodza: król XI.
 i obawiając się żeby się na niego wsty-
 scy Panowie Chrześcijańscy nie poburzy-
 li: posłał potajemnie do Jerzego Deszpo- Amurates
 ta i do Jana Huniada, prosząc ich ze Cesarz Turcki
 by króla Władysława namowili, a by z o przymierze
 Turkami zawarł przymierze: obiecując się Władysławę
królem, pilnie
się stara.
 Deszpotowi wszystko co mu pobrał wro-
 ciec: a Deszpot cokolwiekby miał w Wę-
 grzech od Albrychta Cesarza, i od Wła-
 dysława króla, żeby to wszystko Huni-
 adowi spuścić: do tego, za Karambeia Wykupno wię-
znia bogate.
 poimanego, Cesarz Turcki miał dać

księga I. Rozdział II.

Deszpotowi, według Bielskiego, czterdzie-
 ści tysięcy czernowych złotych: we-
 dług Kramera, 50 tysięcy. Czym zachę-
 ceni obadwa obiecali to przymierze u
 Władysława Króla Sprawic. Węc gdy
 Posłowie Tu-
 reccy do Kro-
 la.
 Posłowie Turccy przyiechali; dał znać
 Huniad. królowi, że iadą z przymie-
 rzem; radząc żeby król do Segedyntu
 co prędzey z woyskiem przybywał: a-
 by Turcy widząc jego gotowość; tym do
 pokoiu skłonnicy byli. Gdzie do kro-
 la przyiechawszy z upominkami Tu-
 reccy Posłowie, imieniem Amurata
 Pana swego offerowali królowi Wła-
 dysławowi

królowie w Polsce panujący
 stawonowi pokoy wieczny, albo do czasu: ^{Władysław III.} Jagiellończyk
 przy tym obiecowali Deszpotowi oddać ^{król XI.}
 poimanych synow, i całą ziemię Radką. ^{Przymierza z}
 Łatwie król zezwolił na pokoy, będąc ^{Turkami kon-}
 zabawony sprawami Królestwa Polskie ^{dycye.}
 go, i nie mając jeszcze poufalej przyja-
 zni z Fryderykiem Cesarzem. Gdy na
 ostatek Turcy Deszpotowi srebrne gory
 puscili; król Władysław zawarł przymie-
 rze z Turkami do dziesięciu lat, z tą
 kondycją, żeby więźniowie z obu stron
 wypuszczeni byli: pocichu i jednak. Mu-
 niad za Karambeia, wziął od Turkow
 czterdzięci tysięcy czerwonych złotych.

księga I. Rozdział II.

Julianus kar-
dynał przeci-
wny pokoiowi
z Turkami.

Przysięga
na powzię-
nie przynie-
rza.

Będąc przy tym przymierzu Julianus
kardynał nie bardzo się sprzeciwiał te-
mu pokoiowi; bo nie wiedział; czy iuz
ze Włoch wypramiono armatę Chrześci-
ańską. Przy tym zawarciu przymierza,
napierali się tego Posłowie Turcy, ze-
by król poprzysiągł był przymierze na sa-
krament; ale gdy na to Chrześciance po-
zwolic nie chcieli; król przysiągł na E-
wangelias, a Turcy na Alkoran. iako pi-
sze Bielski l. 3. f. 375. Kromer. l. 21. f. 329.
ot 330. Gdy Turcy Posłowie odwiechali
odclawac zamki Deszpotowi; przyszły
listy od Franciszka kardynała Florentskie-
go Hetmana nad armatą Chrześciańską;
w których

listy od He-
tmana Chre-
ścianskiego
woyska.

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 w których to było napisano; ze ponieważ Jagiellonczyk
 Amurates pokojem upewniony od Despo-
 ta i Huniada, obrócił się ze wszystką po-
 tegą do Karmanij; terazby czas był na *Rada dobra.*
 odebranie tego, co Turcy posiadli w Eu-
 ropie: zwłaszcza ze Chrześcianię u
 Hellespontu zastąpiwszy, tu by z Azji
 Turczyzna nie puscili: Radzono tedy ze-
 by się aby się król z wojskiem pospieszal
 do Macedonij i Tracyi, i żeby się z nim
 gozie złączył. Takież drugie listy przy-
 szły od Paleologa Cesarza Konstantino-
 politanskiego, tedwie nie tymisz sło-
 wami pisane. Tu dopiero król Władysław. Zał nie wczę-
 sław i wszyscy Panowie Węgierscy pocze-
 sny.

księga⁺ I. Rozdział 11.

li tego zatowar'cał nie w czas) ze się
nie porozumiawszy z innymi Panami
Chrześcianskimi, skwapili się do przy-
mierza. Więc ich tym bardziej Julianę
Kardynał namawiał, aby to przynie-
rze rzucili; którego, bez innych Panow
Chrześcianskich, nie mogli, ani mieli
zawierać: obiecując to Królowi; ze go
Papież od tej przysięgi miał rozgrze-
szyc. Na perswazyę Juliana Kardyna-
ła Władysław Król Pan młody rzuci-
wszy przymierze, umyślił woiować z
Turcy przysiędząc swoicy; tym czasem, wszystkie
zamki Deszpotowi porwacali. Biał-
ski.

Julianę Kar-
dynał namaw-
wia Króla na
wojnę Turc-
kz.

Turcy przy-
siędzą doyc
czynią.

królowie w Polsce panujący. Władysław III
ski l. 3. f. 375 et 376. Cromer de reb: Jagiellończyk
król XI.

Pol: l. 21. f. 330. Widząc król, że i polo-
wice nie miał tego wojska, co pierwey, że przymie-
poczał załowac ze przymierze z rzucil: ^{król załwie}
^{yrze z Turka-}
^{mi zrzucil.}

Polacy albowiem idący królowi na
pomoc przeciw Turkom; usłyszawszy
o przymierzu króla z Turczyńem, wro-
cili się do Polskij z wesolą nowiną.

Ale gdy potom usłyszeli o zrzuceniu
przymierza bardzo tego załowali, ro-
zumiejąc, że to nie miało dobrze wy-
nisc królowi: gdyż imię Boze kto ^{Przysięgi nie}
nadaremno bierze; bez pomsty nie by- ^{dochoćwi a-}
^{ych Bóg ka-}
^{rze.}

wa. iako mowi Bielski l. 3. f. 376. Wa-
czego, Polacy Segm złożywszy w Piotr

księga I. Rozdział 11.

kowie; Posłom do Króla wyprawic mie-
 li: ale ich uprzedziwszy królewski Po-
 Gruszczyński słaniec Jan Gruszczyński Rozyc Cu-
 Rozyc Custos stosz Krakowski, to im imieniem kró-
 krakowski po- sel od Króla do la opowiedział; że Król musi wojnę
 Polaków. z Turczyńnem konczyć, stosując się
 do woli Panów Chrześcijańskich: i że
 tego Król chce; aby Polacy dawali po-
 moc Szętom Mazowieckim przeciw
 Litwie i Kazimierzowi bratu Królew-
 skiemu: (takoz iuz byli z tego seymu
 Łęczyczanie, naznaczeni na to Łęczyczanie, Kuia-
 kwiawianie i Dobrzyńskie wianie i Dobrzyńska Ziemia) ale ze-
 ordynowani prze- cino Litwie. by pierwey starali się Panowie Polscy
 o przymierze między tymi stronami,
 aż do przyjazdu

królowie w Polsce panujący Władysław III.
 aż do przyjazdu królewskiego. Win. Jagiellonczyk
 cęty tedy Arcybiskup Gnieznu: i Jan Oleśnicki Wo-
 Oleśnicki Wojewoda sandomierski poie- iciodda sando-
 chali do Kazimierza z wojskiem pod mirski;
 Drohiczyułem stojącego. Dałby był tu Powata Ogon-
 bituę Kazimierzowi Mikołajowi Powata czyk Podko-
 Ogonczyk Podkomorzy Sandomierski mirski Hetman
 Hetman Mazowieckiego wojska: ale go wojska.
 z tym czekał Bolesława Szecia Ma-
 zowieckiego w Piotrkowie na Segmie
 będącego. Do słusznego wojska Maza-
 wieckiego przyjechał był Michał syn
 Zygmunta Szecia Litewskiego zabite- Zmowa pota-
 go, z niektórymi Litwami, mając tajemną izmna z lide-
 znowę z niektórymi ludźmi wojska mi przeciwe-
 Kazimierzowego, że za pierroszym pot- go wojska.

księga I. Rozdział II.

kaniem mieli przystać do Michała
 Tym czasem Panowie Polscy wyzey mia-
 Zgoda o Pod- lasze Bolesła- noniani tak Kazimirza z Bolesławem
 wa X. c. z ka- zimirzem X. L. Szczęciem Mazow. pojednali; ze Boles-
 sław Kazimirzowi miał ustąpić caley
 Drohiczyńskiej ziemi, okrom tylko Wę-
 growskiej; a Kazimierz miał mu dać 12
 tysięcy złotych w monecie Praskiej gro-
 szy. Ale gdy w krotce potym Kazimierz
 wydarł Bolesławowi Węgrowską Zię-
 mię; to wszystko przez Gonca Polacy kro-
 lowi oznaymili; a Posłom do Króla rzą-
 cym kazali się wrócić, rozumiejąc ze
 Króla nie mieli już zaftać w Węgrzech.
 Kramer de reb: Polon. l. 21. f. 330. Bielski
 l. 3 f. 376.

królowie w Polsce panujący Władysław III.

X XII. Roku P. 1444. Jagiellonczyk
król XI.

20 dnia Września, Król Władysław nie Woyna z Tur-
maiąc i połowice woyska pierwszego; kami roku P.
1444.

dla tego się turbując, wyszedł z Sege-
dzina i ciągnął prosto do Bulgaryi:
trzeciego dnia Pazdziernika u Orsza-

ny rzeki gdy się król przeprowił przez

Dunaj; doścignął go Goniec Polski z List Iz królo-
listami: które on przeczytawszy zapłakał: ni z oczu wy-
ciska.

co było nie dobrą wrozką. Bielski l. 3. f.
376. Dowiedziawszy się Amurates

Cesarz Turcki o rzuconym przymierzu
od Władysława króla Polskiego i Wę-
gierskiego; poręczał się wnet iako mógł

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 matę złączyć. A choć była in^{sz}a Jagiellonczyk
 droga prostsza na Staryanopol: iednak
 ze bojąc się tych gór co i pierwey,
 wolał daley; a lepiej na Bulsargę po-
 lami czystymi obiechac, udawszy
 się trochę na stronę ku Pontskiemu
 morzu. I tak przyjechał do Nikopo-
 lu król 26 dnia tegoż miesiąca: gdzie
 dawszy pokoy dobrze opatrzonemu
 miastu; przedmieścia popalił. Tam
 ze przyjechawszy do króla Dragula
 Woiewoda nadolney ziemi Wołoskiej
 ze 4 tysiącami konnych, prosił króla
 aby mu za złe nie miał, że holdowat Tur-
 koni, bo musiał. A gdy Dragula obaczył

Dragula
 Woiewoda Mal-
 tanski

księga I. Rozdział 11.

Łowy Cesarza
Tureckiego lu-
dne.

mało wojsko Węgierskie, rzekł ze Tur-
czyń więcej tużi miewa, gdy iedzie
na łowy, albo na przerażdżkę: bo wię-
cej wojska król nie miał nad 20 ty-
sięcy: idący 16 tysięcy, a piechoty i z
kruciatą cztery. Radził tedy królowi
aby się na Turków nie porzwał: redna
zeby to było przeciw przymierzu: dru-
ga ze mało ma tużi. Wielom się ta

Julianus kar-
dynał animu-
ie króla.

rada podobala; Sam tylko Julianus
kardynał animował króla, porządając
ze najszybciej nam przyść do Hellespon-
tu: zastaniem tam naszych dosyc z
kzrymni dobrze się będziemy mogli
Turczynowi oprzec. Co słyszac Dragula
ruszywszy

krolowie w Polsce panujący. Władysław III.
 ruszywszy ramiionami rzekł. Bóże day Jagiellończyk
 to, żeby tak było; iako ten ksiądz po
 wiadza. Widząc tedy że nie mogło być
 inaczej; zostawił Krolowi Syna, ze czter-
 rą tysięcy ludzi: iechałby był i sam, ale we zwierciadle
 widział iako we zwierciadle, do czego ^{widzi przyszłe}
 przyjsc miało. Wieszczka także jedna, ^{Wieszczka o}
 (ktorey on bardzo wierzył) zle Krolowi tu. ^{klęsce Krola.}
 szyla. Tenże Dragula wyprawiając
 Syna z Krolém, z płaczem go zegnał, ^{pożegnanie}
 napominał, aby Krola nowy bardziey pil- ^{na wojnę wy-}
 nował. Na co i drudzy zapłakali. Tenże ^{ierdziającego.}
 Dragula dał Krolowi dwa konie bardzo ^{konie chyże}
 chyże dla przygody, i dwóch przewo- ^{do wojny, i}
 dników wiedzących wszystkie tamtych ^{przewoźnicy.}

księga I. Rozdział II.

Wciągnięciu ⁺ miejsce przeskoki. Potym do Nikopo-
 wojska doby lim w lewo zstawiwszy Duncy rzekę;
 zakaz ⁺ ciągnął król do Tracyi, rozkazując pod
 Wojskowym gardłem; aby Chrześcijańskich Kosciołów
 zakazane m. nie rabowano, ani palono, ani ludzi mor-
 bunki. dowano, tylko żeby żywnosc brano. Ua
 czego wielu się królom dobrowolnie
 Listy przez ⁺ poddawalo. Puszczony też król wolno
 więzionym w kilku poimanych Turkow; takie przez
 puszczoney nich rozpisał listy; aby wolno była Tur-
 do Turkow. kom z miast i z bliskich zamkow ucie-
 kac ku morzu: ktorych wszystkich o-
 bieconal król w cale przewiesc do d-
 zji, żeby tam sobie bezpiecznie mie-
 szkajac,

królowie w Polsce panujący. ^{Władysław III.}
 szkarąg, Tracuji dali więcej pokoy. Jagiellonczyk
 Woleli oni iednak przenieść się do ^{król XI.}
 Sumena i Petrasza, ziołaszczu z
 Machoraczu, Warny, Kanarny, Gala- Miasta Tu-
 ty i innych miast leżących nad mo- reckie troi-
 rzem, troistymi murami i głębo- ^{stym murem}
 kimi fossami opasanych. Ale ich
 przecie tegoż dnia, gdy przyszli, do-
 bywszy; na pięć tysięcy Turkow wię-
 li. ^{Odioz ni Po-} Ti dwa Polacy odwaznie sobie. ^{lacy Tarnow-}
 poczeli; Jan Tarnowski u Sumenu ^{skę bramę wy-}
 miasta bramę wysiękwszy; a Leszek ^{siekwie, Bobrzy-}
^{Idwa razy raniony} ^{cki na mur w-}
 Bobrzycki naprzod u Petraszu, na ^{skakuie.}
 mur wskoczywszy. iako świadczy

księga I. Rozdział II.

Historia Węgierska, Kromer de rebus
Polon: I. 21. f. 331. Bielski I. 3. f. 377.

Szkanderberg
nie może przysłać
królowi na pomoc.

Stal też król do Szkanderberga do
Albanij prosząc o pomoc przeciw
Turkom według Chrześcijańskiej po-
winnosci: i obiecał się, by go tylko
Jerzy Deszpot chciał przepuścić przez
Racką ziemię, przez góry wolno: a-
le nie mógł tak przędko przyjechać;
nie duszał też Deszpotowi, że pierwsey
nie wierzonemu.

przeciw niemu z Turkami trzymał.
iako pisze Bielski na pomienionym
mieyscu trochę wyzey. A tym czasem
Liczba wojska Turckiego
go.

Amurates Turcki Cesarz przewoioz-
szy się przez morze u Kallipolis;

królowie w Polsce panujący ^{Władysław III}
z czterdziestą tysięcy ludzi według Jagiellonczyk
niekrotnych, z osmdziesiąt tysięcy, we
król XI.

dlug Bernardum Vapovium, ze sta
tysięcej według Paulum Jovium, i przy
ciagnąwszy do Staryanopola; złożył
się z drugim swoim wojskiem.

Nie Chrześcianie
zastąpili im według obietnicy Chrze- ^{nie pomagają}
ścianie nasi iako to Weneci i Genuen- ^{królowi prze-}
 ^{ciw Turkom.}

czycowic według Kromera; ale ieszce
przewozgch ich małymi łódkami bra- ^{Przewoz po}
li do iednego, za przewoz po czerno- ^{czernym}
nemu złotemu. iako pisze Bielski. ^{złotem.}

3. f. 378. Co gdy królowi Szpiegowie o- ^{król Włady-}
znaymili, nie bał się wielkości wojska ^{staw odwa-}
Turckiego. Dziesiątego tedy dnia ^{zny.}

księga I. Rozdział II.

Listopada przyszło wojsko nasze do
 Warny mia- Warny miasteczka (które się przedtj
 steczko- według kromera zwalo Dionysio-
 polis) pod gorami leżącego, iuz przed-
 tym od Naszych wziętego. W tym oko-
 zbliża się In-
 rechie wojsko. to wschodu słońca gdy przyszła nowi-
 na, że Turcy iuz są blisko; poczęli się
 Nasz co przedzey gotować. A że król
 Wrzod na no-
 dze przeżka-
 dza królowi-
 sam nie mogli, alla wozdowi na nade
 uczynionego, śiako pisze kromer i Biel-
 Huniadzyski) Jan Huniadzyski kował wojsko;
 które między gorami, i rzeciem przy
 Warną leżącym postawił, wojskowe
 czoło trochę zakrzywiwszy, na lewym
 Szyki wojska-
 rogu uszykownego wojska, cztery
 tylko

królowie w Polsce panujący. Władysław III
 tylko chorągwie nad błotami, iakoby Sagielloneczyk
 na bezpieczniejszym miejscu postawił król XI.
 i sgm tamże stanął, a król za nim
 w postzódku z całym dworem. Na
 prawym rogu ku gorom, postawił Fran-
 kobana z Hagierskim Biskupem, kto-
 rym przycał Deszpota, Juliana Kardyna-
 la z knucigerami i Wótochami. Za
 nimi stanęli Waradziński Biskup, i
 Bobrzycki Polak. Chorągiew zaś Sła-
 dysława ze na ostatku opoddał stała.
 Żadney pomocy Naszym nie dała. Tak
 tedy nasi wszyscy stojąc na trzy godziny, Prapo-
 ny na dzień Turkow czekali: gdzie rzec i kon zły
 za złą wroszkę miano; ze proporzec kra- wroszkę.

księga I. Rozdział II.

lewski wiatr rzuciwszy podart: i kpa-
 lewski kon długo na na się krolowi
 wsiese' nie dal. Naprzod tedy szesc
 Bitwa z Tur- tysięcy Turkow przed swoim woyskiem
 kami- przyszło z wielkim okrzykiem: z kto-
 rymu goy się Frankobanus i Szymon
 Hagierski Biskup mężnie potkali; tak
 ich porazili: ze az poczeli uciekac Tur-
 cy. Co widząc Hagierski i Waradzyn-
 ski Biskupi, Deszpot i Wołosza zapę-
 dzili się za uciekającymi Turkami, ro-
 zumiając ze to iuz koniec: ale teo wie
 Woysko wielkie na górę wbiegli, obaczyli Turckie wo-
 ysko okiem nie przyezrzane. Dla czego,
 chcąc

krolowie w Polsce panujący Władysław III.
 chcąc uciekać Biskupi, udali się w lewo, Jagiellonczyk
 gdzie wielkie były błota: gdzie z Koniecm ^{krol XI.}
 Waradzynski Biskup uwiązszy marnie <sup>Błota woj-
skom przeżka-
żenią.</sup>
 zginął. Co Hagierski Biskup widząc, udał
 się prosto nad błotami ku Galacie, tamże, iest woli Turckiey
 zabity: albo (jak chudzy piszą u Biel-
 skiego l. 3. f. 379) poimany w Turckiey
 ziemi oruce pasał. Deszpot zaś i Wło-
 sza na swoje się wrocili miejsce. Tur-
 cy tedy wшыtką potęgą natarszy na
 zamieszany prawy rog woyska, łatwie
 go starli, a Włoszą na gory napędzili,
 potym az się do chorągwi s. ^{Chorągiew s.} Władysława. ^{Władysława.}
 przebili: gdzie się im Frankobanus i

ksiega i. Rozdział II.

Julianus Kardynał trochę oparł, gdzie
 tuż u samego obozu Bobrzycki Polak
 zabity. Tu gdy się iuz poczeli byli Turcy
 do obozu sypac, a naszym z prawego rogu
 wszyscy uciekac; Krol Władysław przy-
 biegszy z swoim uscem ratował ich: za-
 czym Turcy poczeli uchodzić. Nie dale-
 ko ich goniąc krol Władysław, wtrocil się
 znowu do Juliana i do Frankobana:
 na których gdy świeży lud Turecki ude-
 rzyl; znowu przy srogiej bitwie wiele
 Turkow trupem padło: Ciele tego przed-
 wielkescią nie znac było, bo gdzie tylko
 krol Władysław na Turkow uderzył; wszę-
 dzie sobie drogę w nich uczynił: co zy-
 wo, przed nim

Władysław
 krol wiele
 odważny.

krolowie w Polsce panujący. Władysław III
 wo, przed nim uciekał; i żadne mu się Jagiellonczyk
 usce Tureckie oprzec nie mogli. W tym krol XI.
 nasi trafiwszy na wielbłądow Cesarzkie Wielbłądow
sie konie bo-
ia.
 rzeczy niosących, gdy się ich konie bały,
 nie mogli nasi na Turkow przytrzeć: a-
 le Wolosza z gor przypadszy, odpedzili
 wielbłądow, i wolne pole naszym uczyni-
 li, gdzie siła naszych zaraz padło. W Tatarzy pora-
ze III.
 tym na krola nacierający wielki usiec Ta-
 tarski rozgromiony jest od naszych. Po nich
 ustatni usiec Turecki następujący, tak
 jest od naszych porazony; ze az się w Turcy ucieka-
ia
 Adryanopolu oparli, i tę nowinę wszędzie
 rozsiadł; ze Turkow porazono. Francza-
 rowie tylko sami na placu zostali:

księga I. Rozdział II.

gdzie Asyjski Basza uciekł, i Amu-
rates poległ. Napołoski zaś pisał ze

Amurates nie
może uciekać

Amurates chciał już uciekać, az mu
Janczarowie pobocz na konia włoży-
li: gdzie zaraz począł ich dla Boga pro-

Amurates
Boga przeciw
Chrześcianom
wiarolomcom
wzywa.

sic, aby sobie meznie poczynając, re-
szyć zdrady, i złamania wiary Bogu
Swojemu nad Taurami, to jest Chrześci-
anami mścili. Potym w niebo wze-
wzawszy, począł tak do Boga wiel-
kim głosem wołać. O Boże Chrześci-
anski, iezeli jesteś Bog prawdziwy
Ciakoż ja ledwie nie rozumiem tego

Przysięga
złama na Ba-
skiej czeka
zemsty.

o tobie) zemscijże się tego nad Chre-
ścianami swoimi, ze wiarę swoją
złamali

krolowie w Polsce panuiący. ⁺ Władysław III.
 zlamali, i imię twoje nadaremno Jagiellonczyk.
 wezwali. Doty Bielski l. 3. f. 379. Sar- krol XI.
 nicki Annalium Polon: l. 7. f. 355. pi- Christus ukrzy-
 sze, iż to jest w Historji Tureckiej na- zowany na cho-
 pisano, że Amurates Turecki Cesarz- ragioi Tureckiej.
 zwoławszy Wodzow swoich, na ko-
 nia wsiedszy, i chorągiew wielką, na
 ktorey był odmalowany Chrystus ukrzy-
 zowany, rozwinąłszy, taką do Chry-
 stusa miał mowę: Chryste ukrzyzowa-
 ny iezelis jest Bogiem, iako Chrześci-
 anie wierzą, i my się nie spzeciwia-
 my: tak oczywistej wżgardy i imienia, <sup>sięstwa od Bo-
ga Staranego</sup>
 twego, i zdiady zęmscij się teraz. ^{przykład.}
 Gdy wymowil; zaraz poczęła strona ko-

Amu-
 sze ze
 az mu-
 wlozy-
 gga pro-
 ce, ry
 Bogu
 Chrzeci-
 nrey-
 wiel-
 Chrzeci-
 dziny
 m tego
 Chrze-
 woię
 mali

księga I. Rozdział II.

lewska słabiec i szwankowac. Poty
 Janczarowie Sarmicki. Krol tedy Władysław wiedząc
 w Tureckim woj. ze na Janczarach wszystko prawie zwy-
 sko przym trzyma.
 ia cięstwo zawisło było; krotko swoich na-
 pomniawszy, zehy w Bogu nadzieię na-
 iśc nie trwożyli się; wszystką mocą rzu-
 cił się na Janczarow. Ale Janczarowie
 Ciako piśze Wlugosz l. 12. f. 80b.) w zie-
 Jarcze iako mię zatknawszy długie tarcze, i za ni-
 mur. mi iako za murem stanawszy; tak gęsto
 z łukow przeciw Naszym strzelali, ze strza-
 Strzaly iako ty z powietrza iako grad lecialy: przez
 grad. co wiele Naszych ludzi razili: prozne zas
 Strzalami po pola tak strzalami napelnili; ze trudno
 la zasypane było przez te pola i piestemu przesci, i kon-
 nęmil.

królowie w Polsce panujący. ⁺Władysław III.
 nemu przejechać. Poty Długosz. dla cze- ^{Sagittellonides}
 go trudno było co uczynić Janczarom. ^{Rex XI.} Huñiad boia-
 niad tedy widząc w wielkim niebespie-
 czeństwie króla zostającego, przybiegł do
 niego z lewego rogu, i prosił króla dla
 Boga aby uchodził, a na lepszy się czas
 chował: na co mu król tak odpowiedział. ^{Ucieczka Rye-}
 Wole umrzeć, niż uciekać. ^{rzoni ~~z~~ do li-}
 Bielski l. 3. f. ^{usza niz swie.}
 379. Potym począł się król Władysław ięz-
 cze bardziej drzeć między Janczarom: ^{gacie}
 i Baszę ^{król Baszę} Asyatyckiego, ^{swą ręką} który tam był uir- ^{zabił.}
 Sam król własną swą ręką zabił. iako pi-
 sze Bonfinius. Huñiad zaś albo zagor- ^{Huñiad ucie-}
 niwszy się za uciekającym nieprzyjacielem; ^{ka.}
 iako świadczy Historia Węgierska i Turcka.

księga I. Rozdział II.

albo wczas o sobie radząc, z poświęcą woj-
ska według Homera, ze wszystkim lewem
rogim wojska uciekły; króla na miejsce
iutki nęwał. król tedy z trochę Polaków

król Władysław zabity zostawszy, mężnie się bijąc aż do wieczera
od Sanceron otoczony zabity jest, gdy
kon zdrowie Rycerzom. konia pod nim tak przebito, że aż padł.

Polacy także przy królu będący zginęli. Pa-

Głowa króla Władysława Sanceronie na drzewach no-
szą. tym głowę króla Władysława uciążwszy
Sanceronie i na drzewiec wetknąwszy
po wojsku ią na znak zwycięstwa nosi-

li. iako pisze Bielski l. 3. f. 350. I tak zgi-
nął dosyć marnie król Goblivy w młocach

króla Władysława Chrzęścianie zabił. Swoich leciech. Zabili go wielce wszyscy
Panowie Chrzęścianscy: w nim alboniem na-
dzieję

królowie w Polsce panujący. *Władysław III.*
 dziecię pokładali; ze miał wyswobodzić *Jagiellończyk*
 wszystkie Chrześcianstwo z Turckiey mo- *król XI.*
 cy. *Kallimach* inaczey trochę tę bitwę *Kallimachowa*
 opisać, powiedaiąc ze *Fluniad* nie tysię *Historia.*
 lewego rogu pilnujący, ale uszedzie o-
 kęto woyska biegający, i pomoc, gdzie by-
 ło trzeba, pomoc dający, nie uciekł aż
 po zabiciu Króla *Władysława*, między
 Tarczarami: którego ciała *gdy* nie mogli do-
 stac; dopiero uciekł z samymi *Wolocha-*
mi. Ale iakoż *Kolwiek* *Cypisze Bielski* l. *Sluga* *dobry*
 z f. 380.) *dobremu* *Studze* *godziło* się by *powinięu* *u-*
 ło przy *Panu* *umrzeć.* *Pisze* *tenże* *o* *Juli-* *Panu.*
anie, *o* *Deszpocie,* *i* *o* *Frankobanie,* *ze*
do *obozu* *i* *uz* *byli* *uciekli* *w* *ten* *czas* *gdy*

księga I. Rozdział II.

ich król ratorwał. Poty Kallimach. Ta
 Turcy boia bitwa trwała az do wieczora, i dla te-
 się zaszauki. go Turcy nikogo nie gonili: nawet ca-
 tą noc Sanceronowie nie spali, obawia-
 iąc się Chrzescianow, aby znowu na
 nich nie uderzyli. Dla czego i naza-
 jutrz na oboz nie smieli uderzyc, az
 trzeciego dnia: bo się bali iakiey za-
 sadzki: gdzie kogo kolwiek nalezli, za-
 Juliana kar. raz zabiiali. O Julianie kardyna-
 dynala smierc. le rozne są powiesci. Węgrzy przęz ze-
 w obozie między wozami z innymi Za-
 konnikami jest zabity. Michovita
 14. C. 56. f. 307. Nasi Historycy powia-
 dają, ze zabity jest od iednego Włoszy-
 na, który przewoząc go przez Dunay
 w maley

królowie w Polsce panującemu. Władysław III.
 w małej łódce; gdy postrzegł u niego Jagiellonczyk
 złota dosyć, zabił go, i odarłszy go ze
 wszystkiego w rzekę ciało jego wrzucił.
 Bielski l. 3. f. 380. Kromer de reb. Polon:
 l. 21. f. 332. Callimachus u Kromera na
 tymże miejscu powiada; że na pewnej
 dolinie od rozbojnika ze wszystkiego był
 odarty: którego gdy potkał Grzegorz z
 Sanoka, wymawiał Julianowi zdradę
 i zgwolconą przysięgę, i tamże Julii-
 an zginął. Z Polaków tylko dwa uszli, Rzeszowski
 Jan Rzeszowski herbu Pulkozic, który Pulkozic i Sa-
 gortz z Sanoka,
 będąc ranny, leżał na ten czas na wozie
 królewskim. (iako pisze Długosz) ten był
 Biskupem krakowskim; i Grzegorz z sano-

Ja
 te.
 ca-
 wa-
 na
 ca-
 12
 za-
 174
 na-
 ze-
 174
 wa-
 174
 wa-
 174
 174
 174

tylko dwa
 z Polaków uszli.
 Rzeszowski
 Pulkozic i Sa-
 gortz z Sanoka

księga I. Rozdział II.

Zginęli
Tarnowski
Zawiszowie.

ka herbu Strzeżenie który był potym die-
cybiskupem Lwowskim. Zginęli na ten
czas ci znaczeni ludzie dwa bracia Tar-
nowscy, Jan Major, i Jan Gratus; i
Zawiszowie dwa Czarni. Tamże też
Metryka Polska pospolicie przy królach
bynajęca zginęła, i było iey kilka

Poimani w
bitwie Grabo-
wskiej etc.

ksiąg w Konstantynopolu. Poimani zas
byli Paweł Grabowski który był po-
tym Biskupem Chetuskim herbu Powa-
ła, Wojciech Zychlinski z domu Prus Pol-
kanclerzy Koronny, Jan Strzelecki Wa-
trobka kanonik Krakowski Proboszcz
S. Michala, herbu Oxa, Jan Borawiski
herbu

królowie w Polsce panujący. Władysław III.

herbu Szczeniawa, Andrzej Sierński her. Jagiellonczyk
Krol XI.

herbu Dębno, Piotr Łataczynski herbu Gryf,

Marcin Chorapiec według Długosza. Ci po-
Choraz-
zyc według Kromera i Bielskiego.

tyjni z niewoli wyszli. Wszystkiego Wojska gienkiego licze-
Wojska. Ws-
wa.

Węgierskiego i z Wołoszą nie było wię-

cej nad dwadzieścia i cztery według Biel-
skiego; nad dwadzieścia tysięcy według

Kromera; którego ledwie czwartą część

uszcza: bo tego siła w drodze i na przewo-

zie poginęło. Turków zaś na ten czas zgi-
Turkowi wiele
zginęło?

nęło według Długosza 80 tysięcy: we-

ług Bonfiniusza więcej niż 30 tysięcy.

Ze wszystkich więźniów, Amurates Ce-
Modziemasz-
kowie Polscy

sarz Turcki w Adyanopolu, wybrał dwu: wiare, cnotę,
i miłość ko-
i miłość ko-

nastru Modziemaszków Polskich urodzonych,
charyzmy.

księga I. Rozdział II.

do usługi swoiey, i zony swoich, chcąc
tego aby się byli pobysurmanili. Co
oni widząc, uradzili między sobą, za-
bić Amurata i Baszę: mówiąc, lepiej
nam zginąć, niż taką hanbę cierpieć.
Czego goy się zwierzyli iednemu
Bulgarczykowi; i goy to chcieli wy-
konać (co sam tylko Długosz pisze l.
12. f. 812) w południe, kiedy według
zwyczaju strasz Cesarzka spala; Bul-
garczyk owy wpadłszy do Spiznego
Amurata obudził go, i wydał mu
Przed chwila
Polskimi młodzie-
nam; Cesarz Tu-
recki ucieka. Sprzysiężonych na jego życie. Cesarz
tedy Amurates widząc ze na jego
zabiciu leżą Młodzieniaszkowie Pol-
scy

krolowie w Polsce panujący. ⁺ Władysław III.
 sęcy, po skrytych wschodach i dra- Jagiellonczyk
 binach uciekł na dach. Którym tłum krol XI.
 tem obidzeni Tanczarowie gdy chie-
 li oiwych Młodzieniaszkow pochwy-
 tae; oni w tym pokoju, z ktorego Ce-
 sarz Amurates uciekł zawarwszy się
 i potężnie zatafowałszy, skoczyli z
 orężami ku sobie, i tak się, spólnie
 pozabiiawszy, zostawili potomnym
 wzorkom przykład; ze więcej sobie, ^{Wiarą, wstyd}
 szacowac trzeba wiarę, wstyd i cno- ^{i cnota wię-}
 te niż życie. ^{cey wazy, niż}
 Długosz l. 12. f. 812. ^{życie.}
 kromer de reb. Polon: l. 21. f. 332 et
 333. Bielski l. 3 f. 381. etc. Piśze Na-
 powski, iż wyiezdziac krol Włady-

księga I. Rozdział II.

stawił z Segedzinu, dał był Piotrowi
 Wapowskiemu z Radochowic herb
 Dworzanię króla Władysława.
 Nieczunia, Dworzaniowi swemu pi-

ędzy na dwa tysiąca koni: który
 wiodszy je z Pałskij, gdy z nimi przy-
 ciągnął do Cisy rzeki, dowiedział się
 o tej porażce. O której Szkan-
 derbeg

zaliwie poraż-
 ki Władysła-
 wa króla.

tez usłyszawszy, od wielkiego zalu, za-
 warszy się, przez trzy dni, nie jadł, a
 ni pił, narzekając na Serzego Desz-
 pota, iż mu przez swoje ziemie nie do-
 puścił przestę gorami na pomoc królo-

Deszpot nie
 wiedzieć i a-
 kiej wiary.

wi. Tenże Deszpot ani Turczyn, ani
 Chrześcianin, tegoż czasu, poimiał był
 Humiada za zdradę, i nie puścił go, az mu-
 siał mu spuścić zamki w sebij. Ludzi
 którzy

Krolowie w Polsce panujacy

ktorzy się byli z Węgierskiego woyska ^{Władysław III Jagiellonczyk}
rozbiegli, i do Albanij przysli; wszystkie ^{Krol XI.}
potrzeby i zynnosci dawoszy; kazal ich ^{Szkanderbeg}
odsprowadzić, gdzie ^{miłosię wry.} kto chciał. Bielski

l. 3. f. 381. W tej bitwie z Turkami ^{Rok 1444.}
bity był Krol Władysław roku P. 1444. ^{Lata krola.}
wieku swego roku 21. panowania ^{Władysława}
w Polsce roku 55. panowania w Węgrzech

5. Był Władysław Krol wzrostu mier- ^{Wzrost, i}
nego według Bielskiego; wysokiego, według ^{obyczaj}
Kromera, oczu i włosów czarnych, wdział ^{Krola Wła-}
cznego wyczerzenia, oblicza sniadego ^{Władysława.}
albo czarnawego, trwał na woszytek,
nie dostatek, nie wadziło mu zimno i cie-
pło; Był Pan dziwnie nabożny, szczo-
drobliwy, i na samych nieprzyjaciół ta

księga I. Rozdział II.

Władysław król
chciał się przy-
służyć całemu
Chrześcijaństwu.

skawoy i miłosierny. Turbozył Polskę,
pozastawiawszy wiele zamków na Tu-
recką wojnę, chcąc się przysłużyć Panu
Chrześcijańskim: króży go do tego wie-
dli, aby Turków z Europy wypędził: do
czego miał dobre początki: gdyby był to-
czę ostrożniey w tym sobie poczyniał.
Poty Bielski l. 3. f. 382. Oprócz tych po-
chwał, te daje Władysławowi królowi Pol-
skiemu i Węgierskiemu Długosz l. 12 f. 803.

Władysław
król dla taska-
wości iako Bog
smiertelny jest
czczony, a dla
odwagi bali się
go iako Alexan-
dra albo Cezara.

Tanta fuit Regis auctoritas, ut nomen il-
lius in partibus illis, tanquam mortalis cu-
iusdam Dei, pro clementia coleretur: pro
magnanimitate autem sicut Alexander,
aut Caesar alter ubiq^{ue} timeretur. To jest,
Władysława króla. dla iego taskawości,
iako Smiertelnego

+

Krolowie w Polsce panujacy. *Wladyslaw III.*
 iako Smiertelnego Krolego Boga czco- *Jagiellonczyk*
 no: a dla odwagi, bano sie go iako A- *Krol XI.*
 lexandra, abo Cezara. Tenze *Wlugosz l. 12.*
f. 811. przydaie. Hoc Principe nulla citas *Wladyslaw*
 aut unquam vidit, aut unquam visura *wielki obrotna*
 est praestantiorum pugilem pro fide no- *wiary*
 stra Catholica, aut Catholicum magis et *Sioiety katalik*
 Sanctum Imperatorem: qui pro ejus boni- *i Pan.*
 tate, nemini unquam nocuit homini *Chri-* *Nikomiu nie*
stiano; Deum semper laudans et benedi- *szkodzi.*
 cens auditis est, tum in Psalmis, tum in *Chwali Boga*
 omni ejus verbo et opere. In cibo mode- *słowem i uczyn-*
 ratissimus Princeps, et Spretu vino, *kami.*
 potu contentus aqua; ac velut Sanctus *Mode Samepi-*
 Rex, et Angelus alter in terris, *ial.*
 et virgineam vitam domi, *Swięty Krol,*
 To est. *iako etniot.*
 Taden wiek ani widzial, ani oba-

księga I. Rozdział II.

czy znaczniejszego obrońcy wiary ka-
toliczkiej nad Władysława. Króla Pol-
ski i Węgierskiego: Świątszego katolika
i Pana: Zadnemu on Chrześcianinowi
nie zaszkodził: zawsze Boga chwalił w
każdem słowie i uczynku: w pokarmach
wstrzemięzliwy, wodę piał samą, iako świę-
ty Król i Anioł w czystości żył: tak w do-
mu, iako i w obozie. Poty Długosz kro-
mer na ostatku de reb: Polon: l 21. f. 333.

Władysław
wspaniałego
serca i w przed-
sięwzięciu sta-
taczny.

Znacznych ta-
lentów.

takie dnie elogium. Fuit Wladislaus ani-
mi magnitudine tantus, ut nihil humili-
le cogitaret: nulla difficultate ab eo, quod
consulto instituerat, avelli se pateretur.

Deniq; summa in eo fuerunt omnia, quae
maximos

krolowie w Polsce panujący. Władysław III.

maximos et optimos Principes decent. Jagiellonczyk, Krol XI.

To jest, Był Władysław tak wspaniale go serca; ze nigdy o podłych, ale zawsze o wspaniałych rzeczach myślał: co raz u siebie postanowił; od tego żadną trudnością odwieść się nie dał. Na ostatk te wszystkie miał najznaczniejszye talenta; które Najwyższych i najlepszych Monarchow zdobią. Poty kremen. Tenże na tymże miejscu, z tego Władysława krola gani. Polonia, totus in Turcicum bellum intentus, minorem quam debuit curam gessit: ejusq regni non modò avariū in alienam rem exhaust, verū etiam redditus profusis largitionibus exte-

Władysław utopił się w Wzgrzech i w Turckiej wojnie nie dwał o Polskę.

Skarb roztrupnością zubożył.

księga I Rozdział II.

nuavit. To jest, król Władysław w Węgrzech,
i w Turckiey wojnie zatopiony, mniemy
dbał o Polskę niż był powinię: Szarob Pol-
ski dla cudzego Krolestwa zubożył, i
prowentów dla rozrutności umnieyszył.
Poty Kromer de reb: Pol: I 21. f. 333.

X XIII. Amurat Ce-

Amurates che sarz Turcki tym zwycięstwem w pychę
szkanbergo-
wi zamki ^{swoy} ~~swoy~~ _{bierac.} wyniesiony, umyslił w szczyt ^{swoy} ~~swoy~~ o-
brocic do Albanij przeciw szkanbergo-
wi, i pobrac mu zamki, zwłaszcza kro-
ię głowę całej Albanij: ale zeby go był
mogl iako inaczey ulowic; taki do nie-
go list napisal. Amurat Otoman Cesar
Turcki

List Amurata
do szkanber-
ga.

królowie w Polsce panujący. Władysław III
Turecki, na wschód i na zachód Słońca Jagiellończyk
Pan, Szkanđerbegowi wychowawcowi nie-
wdzięcznemu. Żadnego zdrowia. et c.

Nie mogę tego wyrazić, i akos mi wiele
przewinił: zwłaszcza gdy sobie wspo-
mnię to wszystko, co mi uczynił, mi nie
samemu, i Ojcu żony moiej Deszpatowi:

Alle jeszcze by to było wszystko nic; gdy
bys był Boga iednego nie opuszczał i
Machometa Proroka iego, a nie przyjmo-
wał tey błędliwoey Gaurskiej wiary: któ-
rą gdy bys znou opuscił, tedy iezelis
znał przedtym dobrodziejstwo moiej po-
znal bys jeszcze tym większe, oyczyznę
swoję w całe, i co więcej. Ktorey mi ec nie

Amurat Turczyn
gniewa się na
Szkanđerbega o
wiary opuszczo-
ną.

księga I. Rozdział II.

będziesz, jeżeli się nie obaczysz. Liczay cię to nic nie uwodzi; zes to trochę nad moim Urzędnikiem zwycięstwa o-trzymali; toć się działo moim folgoron-niem, chcąc abyś się upamiętał: bom cie nie dał do końca trapić: przeto mi lud mały przeciw tobie posyłał, mając o tobie tę nadoziedę; iż przydziesz kie-dyskolwiek do siebie. A tak nie u-pamiętaszli się zaraz, pomysle sobie inaczej o tobie. Szerzey ci powie dru-gie rzeczy ten moy poseł Uradny. A zatym bądź dobry, maszli rozum.

Dan z Adryanopola, Miesiąca Lipca, od narodzenia Jezusa 1444.

Na

+
 Krolowie w Polsce panujący. *Władysław III*
 Na ten list, tak odpisał Szkan- *Sagiellanczyk*
 der beg. *Krol XI.*
 Nycerz Chrystusowey wiary Jerzy ka- *List Szkan-*
 stryotus Xze Albanskic, Amuratori *begu odpo-*
 Otomanowi Xzeciu Turckiemu. *Ten daicy Amu-*
torowi.
 list ktorys do mnie pisal Amuracie, fa-
 gując Starosci tworey, wdzięcznie na
 ten czas i z Posłem przyimuję: ale go
 za smięch więcey sobie nięm. Zadawaś
 mi niewdzięcznosc i akas, i zmienienie
 wiary, a przecię mię do siebie cięgniesz
 gladkimi stolecami, iako Magnes zelazo.
 abym zapomniawszy o duszcy moiey błę-
 dliwog wiary twoię przyial, Ktoey ty nie
 prawda, ale mocę bronisz. *Argumentu-*
 Obąsiję co *wiary Chre-*
 czynisz? co za snięty, i co za *scianskiej.*
tak wiecki Pro-

księga I. Rozdział II.

rok twój jest Machomet, i co ty za
 pismo gruntowne masz wiary twojej
 A że wierzysz w jednego Boga, toć kładę
 człowiek wie na świecie, iż Bóg jeden
 jest, i tak wierzy: ale iakże do niego przyś,
 i przez Logo, na tym wszystko zależy:
 gdyżesmy my sami nie godni przyśc
 przed Majestat jego, dla sprośnych grze-
 chow naszych. Musimy tedy mieć Chry-
 stusa iednacza i posrzednika naszego przez
 którego do Boga mamy przyściec: a
 le głuchemu prozno co powiadać, bo nie
 słyszcy. A że mnie też winnym czyniśzi
 tedy wiedz pewnie, że sprawi ełliwioem in
 Amuracie na cię, ręce moje podniósł, za
 niewolę swoją: bo mi nie szło o małą rzecz.
 Naprzód

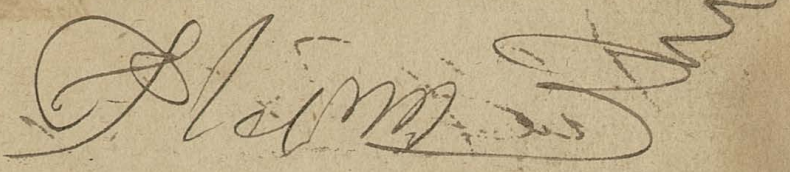
Christy Piesz-
 dnik.

Wojna
 Sprawa
 Wiedliwa

Wojna Spra-
 wiedliwa.

[Large handwritten signature]

krolowie w Polsce panujacy. Wladyslaw III.
 Naprzod o dusze, ktora mi podal w Sagiellonczyk
 Czartowski reze: potym o Oyczyznie, kto- Dusza, Oyczy-
 ras mi wydarł bracia pobioszy: do tego zna i wo-
 o wolnosc drozszą nad wszystkie skarby na nosc drozszą
 Swiecie. Przeto prosze, daj pokoy noim sro-
 gim pogrozkom; ktorychem ja swiadam,
 a mnie tych rzeczy nie obiecuy, ktorymi
 mnie nigdy na swoje stronie nie nawie-
 dziesz. Dan z Namiotow na Epirze, ro-
 ku P. 1444. Dziwując się Amura-
 tes tak hardemu listowi Szkanderbega;
 umyslil go zniszczyc: dla czego tak dlu-
 go z nim walczył; az pod kroia zamkiem,
 utraciłszy ludzi, i musiałszy odstąpić, z
 gniewu umarł. Drudey piszą, że tam za-
 chorowałszy, gdy go napoty umarłego przy-

księga I. Rozdział II.

wieziono do Adrianopola, tamże umarł.

Bielski l. 3. f. 381 et 382.

XXIV Pamięć.

Pamiętnie rze-
czy za panowa-
nia Władysta-
wa III.tne rzeczy za panowania Władystawa
III Jagiellonczyka Roku XI.Droga sukna-
mi rozny mi
przyozdobie-
na.Roku P. 1434. w dzień S Ja-
Luba, w niedzielę, gdy Władystawa III
Jagiellonczyka w Zamku krakowskim
do kościoła na koronacyę, prowadzo-
no, drogę całą którą miał iść, rozny-
mi suknamy przyozdobiono. Długosz
l. 11 f. 667.Tegoż roku 1434. Panowie Pol-
scy

królowie w Polsce panują cy. władysław III
scy powstałi byli na Duchownych, usko Jagiellonczyk
rzojąc się na nich, o wybieranie dzie.
Krol XI.

sięciu i o częste Klatwy. Dla czego o-
kolo tej Kontrowersyi było kilka zia-
twach seymiki.
O dzieśięci-
nach i kła-
twach seymiki.

zdon w Warcie, w Piotrkowie, i gdzie
indziej. Ziezdali na to Wojciech Ja-
Strzebiec Arcybiskup Gnieźnieński, i
inni Biskupi z Panami Polskimi. Tam
goy Siołeccy Panowie zarzucali Ducho-
wny niektore excessy i zle zazywa-
nia praw Duchownych: Duchowni ty
się bronili, ze nic nie czynią nad pra-
wa kościelne: a iezeliby się trąsili ja-
kie excessy; obiecali je znieść i popra-
wić. Nawet i Concilium Bazyleeńskie

księga I. Rozdział II.

chciało tę Kontrowersyę uspokoić przez listy: lecz to nie pomogło tym, którzy widząc króla młodego, chcieli niektóre dobra Kościołom odebrać a na swoy pożytek obrocici: ale to wszystko Sam Bóg uspokoił, wśzytkich Pryncypalow tey Kontrowersyi sprzątnawszy przez rozne sposoby śmierci. Czym drudzy przestraszeni, dali pokoy Kościołom i Duchownym. Długosz l. II. f. 670.

Prześladowanych kościoł Boży Bóg ze świata śmiercią sprzątnął.

Tegoż roku P. 1434 gody dosta-

Concilium Bazyleńskie exegutę za Władysława Jagellonas piewie.

niślawo Gółka Biskupa Poznanskiego, i Mikołaj Łasockiego Dziekana Krakowskiego na Concilium Bazyleńskim będących przybył Jan Lutko z Brzezina kanonik Inieczniński, i śmierć Władysława.

królowie w Polsce panujący. Władysław III.

wa Jagiellona króla Polskiego opowiadał: Jagiellonczyk
Krol XI.

Stanisław Ciołek Biskup Krakowski swo-
im szeptem sprawił za dużę zmarłego kro-
la exequie, gdzie w katedralnym koście-
le Bazyleenskim spiewał wielką mszaz
Branda Biskup Portuencki Kardynał, a
Magister Miłota Kozłowski od Zbi-
gniewa Olesnickiego. Biskupa Krakowskie-
go przysłany miał kazanie po łacinie
w którym goś wyliczył znaczne zwycię-
stwa króla Jagiellona, i poborne jego a-
kty, iako rozszerzył wiarę Chrystusową
po Litwie, i iako znacznym był iey
broncz, wiele Czcioz zgronawzonych na
Concilium plakato. Długosz l. 31. f.

Concilium Ba-
zyleenskie kro-
la Jagiellona
Smierc oplaku-
ie.

298

księga i. Rozdział 11.

Tegoż roku 1434. gody Krzyżacy

Chorągwie In-
flantyskie do Zmu-
dzy S. Stanisła-
wowi poświęcane.

pułstozyl i Zmudzka zie-
mie, zastąpiwszy im w lesie Zmudz
i drzewa poderznawszy, na głowę krzy-
zakow porazili: po którym Zwycięstwo
Siedm chorągwi Inflanckich w Wilnie
w katedralnym kościele S. Stanisława
Zmudzkie wojsko zawieszilo. Wlugosz
l. 11. f. 673.

Tegoż roku 1434. w niedziele

Oporowskięgo
na kwiatuskie
Biskupstwo kon-
sekrowa w ko-
ściele OO Domi-
nikanow.

18 dnia Września, w Łęczycy, w koście-
le Oycow Dominikanow Wawciech Ja-
strzebiec Arcybiskup Gniezn. przy asy-
stencyi Zbigniewa Oleśnickiego Łukow-
skiego, i Jana Chelmskiego Biskupow,
konsekrował na Łuwiawskie Biskupstwo,
Władysław 27

królowie w Polsce panujący. Władysław III.
Władysław Opromieniony. Długosz l. 11. f. Kapiełłowicz
król XI.

173.
Roku P. 1435. umarł Jan Lubin-
ski przezwiskiem Szeź Biskup Przemyśl-
ski: na jego miejsce obrala była Capitu-
ła Franciszka Oreckiego Dziekana Lwo-
skiego, Kanonika Przemyślańskiego: ale od
Papieża Eugeniusza IV. promonowany
był, od króla podany, i od Zbigniewa
Olesnickiego Biskupa Krakow. konsekre-
wany Mikołaj Chrząstowski Strze-
gonczyk Kanonik Krakowski Probsza-
u S. Florjana. Długosz l. 12 f. 6 po ko-
mer de reb. Pol. l. 21. f. 318. Bielski
l. 3 f. 354.

Chrząstowski
Biskup Przemyśl-
ski.

księga I. Rozdział 11.

Tegoż roku P. 1435. Król Wład

Chorągwie nie-Sław poraziwszy na głowę krzyżaków,
 przyjacielskie Inflantow, Rus i Tatarow, (których przez
 S. Stanisławowi w Wilnie, w ko-
 ciew Litwie sprowadził był Swiadryga, gnie-
 sciele poświęcone, ważyć się zc był stracony i wygnany z

Kstwa Litewskiego) wiele chorągwi nieprzy-
 iacielskich w bitwie wziętych kazał w
 Wilnie w katedralnym kościele S. Stani-
 sława powiesić. Długosz I. 12 f. 683. kro-
 mer i Bielski.

Tegoż roku P. 1435. dnia 22

Oycowie Do-
 minikani w Lwjecku, w Toruniu z klasztoru przy
 Toruniu wia-
 ry kotochickim kościele S. Mikołajca, wszystkich szesnastu
 obronili.

Oycow Dominikanow wygnał Magister
 Paweł de Rusdorff krzyżakow Pruskich,

o 10, ze oni

królowie w Polsce panujący Władysław
młoda Mazowiecki: o którym powiadano, ^{Sagittar}
ze żył lat 140. co i Epitaphium jego świad.
czy w fronsku. Bieliski s. 3. f. 354.

Roku P. 1437 gdy się Panowie
Polscy do Krakowa, do Króla Władysła-
wa zicchali, roztropnieysi radzili a-
by monety drobney nie kowano: a to dla
tego; że takż ale fałszywą w Śląsku,
w Morawie, i Czechach robią, i wnoszą
ją do Polskij; przez co wielką szkodę
Krolestwo nasze ponosi: gdy lud prosty
nie mogąc rozoznać monety prostej al-
bo fałszywey od prawdziwey, bierze ją,
i nią całą Polskę zaraza. Ale takomych
ludzi na zyski czuwających, od robie

Okolo Monety
drobney
kontrowersy

księga I Rozdział II.

nia drobney monety, żadną miarą nie
mogły odwoić te słusne uwagi. Du-
gosz l. 12 f. 695

Ogień w kra-
kowie.

Roku P. 1438. Wielki ogień w
krakowie nie miała szkoda mieszczano
uczynił. Bielski l. 3 f. 558.

Wzburzenie
Pospolstwa w
krakowie o fał-
sz 12 monet.

Oy
m

Tegoż roku P. 1438. 14 dnia sier-
pnia przeciw Mikolajowi Serafinowi
Zupnikowi, i przeciw Raycom Krakow-
skim, wzburzyło się pospolstwo o fałszy-
wą monetę, której było uanięsono do
Polskiej; i gdyby byli wczas nie niekli na
zamek pobito by je było. Ale ten roz-
ruch Zbigniew Oleśnicki Biskup Kra-
kowski uspokoił, powsadzawszy winnych
do więzienia: których piątym wypuścił,
gdy

803

królowie w Polsce panujący. Władysław
zay się pospolstwo uczyniło. Długosz Jagiellonczy
krol XI.
l. 12 f. 707. Kroniey, Bielski cz.

Tegoz roku P. 1438. wielka była Drogosc z
drogosc w Polsce, tak iz korzec zytą po zdla des
zlotemu placono. Pod czas wiosny dl- czow.
boniemi, i pod czas lata, osobliwie kiedy
zboza kwitnac miały, wielkie i ustaw-
czne deszcze zboza popsowaly: woysko Woysko z
takze królewskie do Slaska przechodzą- z wyjadem
ce wiele zboza wyiadło. Długosz l. 12
f. 708.

Tegoz roku P. 1438. fałszywa mo- Moneta f.
neta całą napelnioszy Polskę, większą u- szycia szk-
czynila szkodę, niżby uczynil nieprzyja- dzi królestwo.
ciel. Długosz l. 12 f. 708 et Sequi.

Roku P. 1439. w Krakowie, pierwszy Ogien w Kra-
kowie

księga I Rozdział 11.

pożar we środę Siłchedniową po Zielonych
Świątkach spalił trzy ulice, Szełowska, S.
Szczepana i Żydowska; drugi tegoż roku
23 dnia Lipca, ulicę S. Mikołaja i przed-
mieście. Długosz 112 f. 716.

Ogień
kon

meta

Wzrost
Pasok
krak
sz.

Tegoż roku P. 1439. Cometa poka-
zawszy się między zachodem i południem,
przodek i koniec ku południowi uakłania-
iący, trwał przez miesiąc, i prognostykował
odmianę trzech królów, to jest Rzymkie-
go, Węgierskiego, i Czeskiego, i bliską śmierć
Wojciecha Króla Rzymskiego i Węgier-
skiego. Długosz 112 f. 717.

Oleśnicki Bp
skup krakowski
kefarynałem 11.
czyli ony od Pi-
pie zow dwoch.

Tegoż roku P. 1439. Concilium
Bazyłeńskie Eugeniuszowi Papieżowi
obrało za Papieża Amadeusza Króla
Sabaudyji

królom w Polsce panującymi Władysławem
 Jagiellończykiem i nazwał go Felixem IV w. Długosza. Tych ob-
 kromera, według Długosza. Tych ob-
 Papięże Eugeniusz IV i Felix uczynili Kar-
 dynałem Zbigniewa Oleśnickiego Bisku-
 pa Krakowskiego. Z którym honorami goy
 się Oleśnicki powrócił; z wielkim go powin-
 szewaniem Krakow przywiął. Długosz l.
 12. f. 71. g. kromer de reb: Polon: l. 21. f. 324.

Tegoz roku P. 1439. Cesarz i Pa-
 tryarcha Konstantynopolski, i inni Grecy z Rzymisk-
 po wielu dysputacjach we Florencyi przy
 Eugeniuszu IV Papiężu uczynionych około
 pochodzenia Ducha S. od Syna, o czysciu, i o in-
 szych artykułach, przyjęli unią. Tamże we
 Florencyi Iosyf Patriarcha trzeciego Ania
 rmar, i pogrzebiony był w Kościele U-
 mikanow. Tamże na potwierdzenie

Unia Gre-
 kofici

Te bierz dwóch uczonych uczynił kaza-
 niem, Wifariona, Władkę Slicenskiego,
 który został w Rzymie, i Izydora Metro-
 polita Kiewskiego, który gdy się powracił, wsa-
 dzony do więzienia w Moskwie, długo w
 nim siedział, aż z niego uwol-
 nił Długosz l. 12. f. 712. Bielski l. 3. f. 359.

W roku 1439 po śmierci
 Stanisława Pawłowskiego Biskupa Plockie-
 go zmarłego w Toruniu na Sgusianuy 28
 dnia kwietnia w pochowanym w kościele
 30 Dominikański, gdy kapituła Plocka obra-
 ła Pawła Gryzkiego herbu Gozdawa, sę-
 ła kłakowski i Kanonika Plockiego,
 Bazylię i elektora jego Wincenty Arcybi-
 obra i konsekrował go w Krakowie w dzień
 S. Jana

Oleśnicki Bi-
 skup krakowski
 kazał wykonać
 czynności do
 roku 1439.

owie

Ewangely

wie Krolu: be

Konfirmacja
byl zlozony z Pa
zyleenskiego

Rok

kracach sie
nych pow
urodzajnego przecz
miol, tusta z drzew
z zioł, i z liscia chleb robr
jakoby powietrze zarzen
byla szczy odzie

S. Marcina Sniegi spadzys
trwaly az do S. Grzegorza to jest
Maja. Pod czas tej zimy, boziary

807

1720
S
1724
1725
1726
1727
1728
1729
1730
1731
1732
1733
1734
1735
1736
1737
1738
1739
1740
1741
1742
1743
1744
1745
1746
1747
1748
1749
1750
1751
1752
1753
1754
1755
1756
1757
1758
1759
1760
1761
1762
1763
1764
1765
1766
1767
1768
1769
1770
1771
1772
1773
1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800

SIEMPTA: UNTO

JAGELLONICA

